

BABITS MIHÁLY KISEBB MŰFORDÍTÁSAI

**ÖSSZEGYŰJTÖTTE, A SZÖVEGET GONDOZTA, A JEGYZETET ÍRTA
BELIA GYÖRGY**

TARTALOM

ISMERETLEN ZSIDÓ SZERZŐ
ÉNEKEK ÉNEKE

SZAPPHÓ
APHRODITÉHEZ

BAKKHÜLIDÉSZ
BÉKEDALA

KALLIMAKHOSZ
MINT A VADÁSZ

THEOKRITOSZ
PARASZT HEXAMETEREK

SZERELMES PÁRBESZÉD

PHILODÉMOSZ
A GÖRÖG ANTHOLÓGIÁBÓL

ANAKREÓN
SZERELEM JÁTÉKA

MELEAGROSZ
NYÍL A FEHÉR SZEKFŰ

CAIUS VALERIUS CATULLUS
LESBIÁHOZ
LESBIÁHOZ
LESBIÁRÓL

QUINTUS HORATIUS FLACCUS
MOLLIS INERTIA

ALBIUS TIBULLUS
MEGBÁNÁS

SEXTUS AURELIUS PROPERTIUS
ELMONDJA GYÖNYÖRŰSÉGEIT

PUBLIUS OVIDIUS NASO
NYÁRI DÉL

PETRONIUS ARBITER
EPITHALAMIUM
A VALÓDI GYÖNYÖRŰSÉG

SZENT HILARIUS
HAJNALI ÉNEKE KRISZTUS ÉLETÉRŐL

NICETAS A REMESIANA
HIMNUSZA AZ ISTEN DICSÉRETÉRE

SZENT AMBRUS
ESTI IMÁJA
ÉNEKE ÁGNES VÉRTANÚSÁGÁRÓL

AURELIUS PRUDENTIUS
HIMNUSZA A BETHLEHEMI KISDEDEKRŐL
HIMNUSZA A KAKASSZÓRA
ESTI ÉNEKE

SZENT ÁGOSTON
PSALMUSA AZ ERETNEKEK ELLEN

CAELIUS SEDULIUS
ÜDVÖZLÉSE AZ ISTEN ANYJÁHOZ

ELPIS BOETHIUS
HIMNUSZA PÉTER-PÁL NAPJÁRA

PAULOSZ SZILENTARIOSZ
A GÖRÖG ANTHOLÓGIÁBÓL

VENANTIUS FORTUNATUS
HIMNUSZA A SZENT KERESZTHEZ

NAGY SZENT GERGELY PÁPA
ALKONYI HIMNUSZA

BEDA VENERABILIS
ZSOLTÁRA A MINDENK URÁHOZ

PAULUS DIACONUS
HIMNUSZA A TENGHER CSILLAGÁHOZ

HRABANUS MAURUS
PÜNKÖSDI HIMNUSZA

ISMERETLEN GÓT SZERZŐ
GÓT SZERZETESÉK ÉJJELI IMÁJA

NOTKER BALBULUS
KARÁCSONYI SZEKVENCIÁJA

ISMERETLEN SZENTGALLENI SZERZETES
HÚSVÉTI ÉNEKE

RÓBERT KIRÁLY
HIMNUSZA A SZENTLÉLEKHEZ

DAMIANI SZENT PÉTER
HIMNUSZA AZ ÉGI JEGYESRŐL

WIPO
HÚSVÉTI ÉNEKE

HILDEBERT DE LAVARDIN
ALPHA ÉS ÓMEGA

PIERRE ABÉLARD
SZOMBATESTI HIMNUSZA
HIMNUSZA URUNK MENNYBEMENETELÉRE

CLAIRVAUX-I SZENT BERNÁT
UJJONGÁSA JÉZUS NEVÉRE
RITMUSA AZ ISTENI SZERETETRŐL

SZENT HILDEGARD
ÉNEKE A SZENTLÉLEKRŐL

ADAM DE SAINT-VICTOR
MÁRIA-ÉNEKE
HÚSVÉTI ÉNEKE

GUY DE BASOCHES
ÉNEKE A BOLDOGSÁGOS SZŰZRŐL

WALTER VON DER VOGELWEIDE
A HÁRSFAÁGAK CSENDES ÁRNYÁN...

PHILIPPE DE GRÈVE
ÉNEKE MÁRIA MAGDOLNÁHOZ

CELANÓI TAMÁS
ÉNEKE AZ UTOLSÓ ÍTÉLETRŐL

ISMERETLEN FRANCIAORSZÁGI SZERZŐ
HIMNUSZ A SZENT SZŰZ ANYASÁGÁRÓL

SZENT BONAVENTURA
ÉNEKE KRISZTUS IRGALMÁRÓL

AQUINÓI SZENT TAMÁS
ÚRNAPI ÉNEKE
HIMNUSZA AZ OLTÁRISZENTSÉGRŐL
ÉNEKE KRISZTUS TESTÉRŐL

JACOPO DA TODI
STABAT MATER...

DANTE ALIGHIERI
LA VITA NUOVA XXVII

JOHN PECKHAM
HIMNUSZA A SZENTHÁROMSÁGRÓL

ISMERETLEN ANGLIAI SZERZŐ
ÉNEKE KRISZTUS SZERELMÉRŐL

ISMERETLEN MAGYARORSZÁGI SZERZŐ
HIMNUSZA SZENT IMRE HERCEGRŐL

ISMERETLEN NÉMETORSZÁGI SZERZŐ
HIMNUSZ A SZENT SZÜZEKRŐL

KEMPIS TAMÁS
IMÁJA AZ ANGYALOKHOZ ÉS MINDEN
SZENTEKHEZ

ISMERETLEN MAGYARORSZÁGI SZERZŐ
HIMNUSZ A SZŰZ MÁRIÁRÓL

MICHELANGELO BUONARROTI
SZONETT

FRANCESCO BERNI
SZERELMESEMHEZ

WILLIAM SHAKESPEARE
SZONETTJEIBŐL

ISMERETLEN MAGYARORSZÁGI SZERZŐ
HÓRA-ÉNEK A HÉTFÁJDALMÚ SZŰZRŐL

PÁZMÁNY PÉTER
ÉNEKE MAGYARORSZÁG VÉDASSZONYÁRÓL

ISMERETLEN SZERZŐ
RITMUSA A MULANDÓSÁGRÓL

ISMERETLEN MAGYARORSZÁGI SZERZŐ
ÉNEK A VILÁG MEGVETÉSÉRŐL

ISMERETLEN SZERZŐ
ÉNEKE KRISZTUS SZÜLETÉSÉRŐL

JEAN DE LA FONTAINE
A SZERELMES KURTIZÁN
JANCSI ÚR GYŰRŰJE
A CSÍPTETŐ

JOHN WILMOT ROCHESTER
TALÁLÓS MESE

VOLTAIRE
FELELET *A SZÍV* CÍMŰ VERSRE

GIORGIO BAFFO
EGY VERSESKÖNYV ELÉ

STANISLAS-JEAN BOUFFLERS
A SZÍV

JOHANN WOLFGANG VON GOETHE
NATURPHILOSOPHIE
ÁRTATLANSÁG
A PATKÁNYFOGÓ
RÓMAI ELÉGIA
A NAPLÓ

WILLIAM BLAKE
MADÁRSZERELEM
A POKOL KÖZMONDÁSAI

ANDRÉ CHÉNIER
ÉJJELI VENDÉGSÉG

WILLIAM WORDSWORTH
TÜNEMÉNY
AZ ÁLOMHOZ

PIERRE-JEAN DE BÉRANGER
A SZEGÉNY VARRÓLEÁNY

ALPHONSE-MARIE-LOUI DE LAMARTINE
A LIBANONI CÉDRUSOK KARA

PERCY BYSSHE SHELLEY
AZ ÉRZÉKENY PLÁNTA
INDIÁN SZERENÁD

WILLIAM CULLEN BRYANT
JÚNIUS

JOHN KEATS
LA BELLE DAME SANS MERCI

HEINRICH HEINE
A HAZATÉRÉS
LÍRAI INTERMEZZO
OKOS CSILLAGOK
KITTY
MEMENTO
ÉNEKEK ÉNEKE

GIACOMO LEOPARDI
SILVIÁHOZ

NIKOLAUS LENAU
DÉLRE
A NÁDI DALOKBÓL

ELIZABETH BARRETT-BROWNING
A PORTUGÁL SZONETTEKBŐL

ALFRED TENNYSON
SZENT ÁGNES ESTÉJE
AZ ARANY ÉV
NAPPALI ÁLOM
A LÓTUSZ-EVŐK
MAUD
THE DAYS THAT ARE NO MORE

EDGÁR ALLAN POE
ÁLOM AZ ÁLOMBAN
EMLÉKSOROK FRANCIS SARGENT
OSGOODHOZ
HIMNUSZ
LEE ANNÁCSKA
ULALUME
A HARANGOK
ÁLOMORSZÁG
ANNI
VALAKINEK A PARADICSOMBAN
EULÁLIA
A HOLLÓ
A KÍSÉRTETES PALOTA

ALFRED DE MUSSET
SZONETT

THÉOPHILE GAUTIER
MIT BESZÉLNEK A FECSKÉK?
TITKOS MÚZEUM

ROBERT BROWNING
EGY GONDOLÁBAN
KÉT VERS

EDWARD LEAR
AZ ASZTAL ÉS A SZÉK

CHARLES-MARIE-RENÉ LECONTE DE LISLE
IN EXCELSIS
CSILLAGHULLÁS
VILE POTABIS
HOMÉRI CSATA
AZ ELFEK
HIALMAR SZÍVE

WALT WHITMAN
HALÁL-ÉNEK

CHARLES BAUDELAIRE
A SZERELEM ÉS A KOPONYA
AZ ÓRIÁSLEÁNY
KÍSÉRTET
A SEMMI VÁGYA
A MACSKA
SZÖKŐKÚT
QUE DIRAS-TU...?
SEMPER EADEM
EGY POGÁNY IMÁJA
SPLEEN
FANTASZTIKUS METSZET
LÉTHE
ÁLDÁS
A BETEG MÚZSA
AZ ELADÓ MÚZSA
A ROSSZ SZERZETES
AZ ELLENSÉG
KÁR...
A GÖG BÜNTETÉSE
AZ ÉKSZEREK
SED NON SATIATA
A VÁMPÍR
SÍRI BÁNAT

DUELLUM
A MEGSZÁLLOTT
MINDENESTÜL
GYÓNÁS
A SZÉP HAJÓ
ŐSZI SZONETT
BÁNATOS HOLDVILÁG
A REPEDT HARANG
VARÁZS
VÁRATLAN VENDÉG
ÉJFÉLI SZÁMVETÉS
SZOMORÚ MADRIGÁL
INTŐSZÓZAT
AZ ÖRVÉNY
EGY IKÁRUSZ PANASZAI
A HÉT ÖREG
A VAKOK
TALÁLKOZÁS EGY ISMERETLENNEL
A JÁTÉK
HAZUGSÁG SZERELME
A SZÉP CSELÉD
REGGELI SZÜRKÜLET
A GYILKOS BORA
A SZERETŐK BORA
GYÖNYÖRÖK MÁRTÍRJA
KÁRHOZOTT ASSZONYOK
A VÁMPÍR METAMORFÓZISAI
A SÁTÁN LITÁNIÁJA
SZERETŐK HALÁLA

DANTE GABRIEL ROSSETTI
A KÁRTYÁSASSZONY

GEORGE MEREDITH
LUCIFER CSILLAGFÉNYNÉL

GIOSUÈ CARDUCCI
A CARACALLA THERMÁI ELŐTT

ALGERNON CHARLES SWINBURNE
ÁRNY, CSÖND ÉS A TENGER
BALLADA ÁLOMHONRÓL
BÚCSÚ
TENGER ÉS ALKONYÉG KÖZÖTT...

FRIEDRICH NIETZSCHE
A REALISZTIKUS FESTŐ
BOLDOGSÁGOM
A HÉT PECSÉT
DÉLEN

DETLEV VON LILIENCROHN
VÁRAKOZÁS
KÉT SZICILIÁN

PAUL VERLAINE
JE NE SAIS POURQUOI...
LA MER EST PLUS BELLE
NEVERMORE
DANS L'INTERMINABLE...
UN GRAND SOMMEIL NOIR...
À CLYMÈNE
FIFI
LE PETIT COIN...

CYTHÈRE
SEMMI MÁST!
INTÉZETI LÁNYOK
OUVERTURE

JEAN RICHEPIN
OCEANO NOX
TERRIENNE

ARTHUR RIMBAUD
ESTI IMÁDSÁG

OSCAR WILDE
CHARMIDES
IMPRESSIONS
LE JARDIN
ARNO MENTÉN
SZIMFÓNIA SÁRGÁBAN
IMPRESSION DU MATIN
ENDYMION
SZERENÁD
MADONNA MIA
AZ ARANY-SZOBÁBAN
AVE IMPERATRIX
LES BALLONS
LA MER
HÉLAS!
REQUIESCAT
VÍZIÓ

ERDŐBEN
SAN MINIATO
AVE MARIA GRATIA PLENA

WILLIAM BUTLER YEATS
SZERELMESET HALOTTNAK KÍVÁNJA

JOHN GALSWORTHY
BURY HILL

JOVAN DUČIĆ
TEREMTÉS
REFRAIN

WALTER JOHN DE LA MARE
ARÁBIA

JOHN DRINKWATER
NYÁRVÉG

ANNE WICKHAM
AZ ANNUNCIÁCIÓ UTÁN

SIEGFRIED SASSOON
A HATALOM ÉS A DICSŐSÉG

VERNON DUCKWORTH-BARKER
EGY FELHŐHÖZ

A KÖLTŐK NÉVMUTATÓJA

ISMERETLEN ZSIDÓ SZERZŐ

ÉNEKEK ÉNEKE

Szép vagy, óh szerelmesem, szép! Lábadat saru
díszíti, ritka drága gyöngyű;
tomporodnak kerülete, mint a mesterek kezéből
kikerült kőöntvény.

Lábad szára mint arany szín fundamentumon sző-
kellő karcsú oszlop, márvány;
a te két emlőd nyugalma mint a liliummezőkön
legelő két bárány.

Köldököd mint illatozó olajok nyomától síkos szép
kerekded csésze,
Hasad mint a zaffirokkal rakott elefánttetemnek
drága tündöklése.

Hasad mint a liliummal körös-körül megkerített
dús gabonaasztag;
karod ámbraszín pereccel, két kezed nehéz
gyűrűkkel aranyosan gazdag.

Bal kezed a fejem alatt, jobb kezeddal meg-
ölelgetsz, megcirógatsz, édes;
nyakad mint a karcsú torony kimagaslóan hason-
lóan Libanon hegyéhez.

Nyakad mint a Dávid tornya; méz csepeg nyelved
hegyéről; ínyed édességes;
fogaid mint most fürösztött tiszta hófehér juhocs-
kák; ajakad tömjénes.

Halántékd mint a sűrű selyem lomb közül kitetsző
darab pomagranát;
szemed mint a kék halastó; arcod ékességeinek
ki mondhatja számát?

Tégy engem mint egy pecsétet a te kebeledre,
mint egy bélyeget karodra,
mert kemény a szerelem mint a koporsó, és erős
mint nagy vizeknek sodra.

No, szerelmem, gyere menjünk a mezőre, illatoznak
kűnn a mandragórák;
már a szőlő is virágzik s kifakadtak ajtónk előtt
a gyümölcsöző fák.

SZAPPHÓ

APHRODITÉHEZ

Tarka trónodról, ravasz istenasszony,
mért küldesz nékem, szerelemkirálynő,
bút és bajt mindég, te örök leánya
fényes egeknek?

Mért nem jössz inkább, ahogy egyszer jöttél,
hallottad kérő szavamat, kiléptél
kedvemért apád aranyos házából
és befogattad

cifra hintódat; lebegő galambok
vonták azt fürgén a sötétbe-süllyedt
föld felé; szárnyuk sebesen csapdosva
vert a nagy égben,

s már itt is voltak; te pedig, te boldog,
istenarcodon mosoly ült, és nyájas
szóval kérdeztél, mi bajom van és mért
hívlak az égből

és mi volna megkeserült szívemnek
kívánt orvossága? „Ki bántott, Sappho?
kit küldjek kemény szerelem szavával
téged ölelni?

Ha eddig került, ezután majd üldöz;
hogya semmit nem fogadott el, eztán
ő ad már, s ha nem szeretett, szeret majd,
bár ne akarjad.”

Jer most is hozzám, a nehéz gondokból
oldd föl szívemet, s amiért eped, ne
sajnáld teljesíteni; légy harcomban
drága szövetség.

BAKKHÜLIDÉSZ

BÉKEDALA

Minden jó magvat a Béke hint
e földre: aranyt,
ajakunkra mézes
énekek virágait,
szőke tüzek lobogását
égetni ökrök combjait
s gyapjas juhokét csodaszép
oltárköveken,
s drága fiuknak időt
tanulni táncot és zenét!
Fekete pókhálók
fonják be a rémes
paizsoknak ércfogóját
s a lándzsa vas hegyét s a kard
két élet rozsdá emészti.
Trombitáknak
rezes öble nem rikolt
és lelkünk méze, az Álom
nem lesz, a szívbüvölő,
szemeinkhez hűtelen.
S haj! lakomák
uton-utfelen
s szeretők édes dalai lobognak!

KALLIMAKHOSZ

MINT A VADÁSZ

Mint a vadász a hegyekben az őzike lábanyomát, a
nyúl szaladó árnyát kergeti hóvizen át
s nem csügged; de ha így szólnál neki: „Itt van előtted
mozdúlatlan a vad!” - rá se tekintene tán:
épílyen a szerelem, mert üldözi azt, ami illan,
s elfordúl attól, ami kínálja magát.

THEOKRITOSZ

PARASZT HEXAMETEREK

Fűzzétek nótába nevét karcsú szeretőmnek,
drága kilenc Múzsák; szebb lesz akiről ti daloltok.

Szíria lányának csúfol mindenki, soványka,
naptól barna leány - de szívem szeme mézszínűnek lát.

A violák se világosak és sötétszín a jácint,
mégis színesek ők és díszei a koszorúknak.

Kecske a gyenge füvet, farkas hajszoja a kecskét,
eke után daru száll: úgy járok én teutánad.

Krózus kincse ha lenne enyém, kiveretném
képeinket arany fogadalmúl Aphroditének,

téged a nádsípval, kezeidben rózsza vagy alma,
magamat új ruhába, vasárnap drága cipővel.

Édes, a lábad olyan, mint könnyű disz oszlopok alján,
hangod muzsika, mozdulatod kimondani nincs szó.

SZERELMES PÁRBESZÉD

LEÁNY

Mind gonosz a pásztor: pásztor csalogatta Helénát!

PÁSZTOR

Ment a pásztor után az okos Heléna magátul.

LEÁNY

Mit dicsekedsz, te gonosz?... Mondják, hogy a csók csupa semmi.

PÁSZTOR

Mennyi drága gyönyör fér ebbe a semmibe mégis!

LEÁNY

Megmosom a számat, kiköpöm belőle a csóкод!

PÁSZTOR

Megmosod a szácskád? Ideadd, hadd csókolom újra!

LEÁNY

Szép dolog, ily fiatal leányra kivetni a hálót.

PÁSZTOR

Mit dicsekedsz? Mint álom múlik el a fiatalság.

LEÁNY

Még nem ért meg a fűrt, nem nyílt ki egészen a rózsa.

PÁSZTOR

Jőjj az olajfa alá, súgok egy szót drága füledbe!

LEÁNY

Nem megyek én, ismerlek, a múltkor is így csalogattál!

PÁSZTOR

Jőjj no, a szilfa közé, hallgasd meg kis furulyámat!

LEÁNY

Gyűlölöm a furulyát, csak menj, furulyázz te magadban!

PÁSZTOR

Nem félsz, büszke, hogy Aphroditének bosszuja megver?

LEÁNY

Bánom is Aphroditét; csak Artemis áldjon; elég az!

PÁSZTOR

Óh ne mondj ilyeket, mert szörnyen rád veti hurkát.

LEÁNY

Vesse csak: akkor is Artemis engem védeni fog majd.

PÁSZTOR

Nem kerülöd ki Erost; egy lány se kerülte ki még őt!

LEÁNY

Elkerülöm bizony én; csak vidd te magadban igáját!

PÁSZTOR

Félek, hogy nem is én, de silányabb lesz szeretőd majd.

LEÁNY

Ejhaj, mennyi legény szeretett már, egy se bűvölt el!

PÁSZTOR

Annyi után magam egy, jöttem könyörögni szerelmed!

LEÁNY

Mi tegyek, édesem? A szerelem csupa bú s keserűség.

PÁSZTOR

Nem bús, nem keserű, a miénk csupa táncos öröm lesz.

LEÁNY

Azt mondják, retteg párjától mindenik asszony.

PÁSZTOR

Azt inkább, hogy „nincs amitől rettegne az asszony”.

LEÁNY

Rettegek én a gyerektől s kínjától a szülésnek.

PÁSZTOR

Artemis istennőd majd megkönnyíti szülésed.

LEÁNY

Rettegek attól, hogy szépségemet el ne veszítsem.

PÁSZTOR

Gyermekeidben a szépséged szebb napra derül még.

LEÁNY

És ha tied leszek, illendően te milyen hozományt adsz?

PÁSZTOR

Mind az egész csordám, s erdőimet és legelőmet.

LEÁNY

Esküdj meg, hogy nem hagysz el, ha betöltöm a vágyad!

PÁSZTOR

Nem, soha, bárha magad kergetnél messze magadtól.

LEÁNY

Készítesz nyoszolyát, építesz szép kicsi házat.

PÁSZTOR

Készítek nyoszolyát, pásztorkunyhóban uralkodsz.

LEÁNY

Mit mond majd az apám, mit mondok majd az apámnak?

PÁSZTOR

Megdícsér az apád, ha nevem meghallja s örül majd.

LEÁNY

Mondd meg hát a neved! (Milyen édes néha a név is!)

PÁSZTOR

Daphnis enyém, Lykidas az apám, felesége Nomaie.

LEÁNY

Jónevű régi család, de bizony magamé se silányabb.

PÁSZTOR

Jól tudom azt: hisz apád maga a jó módu Menalkas.

LEÁNY

Merre van az erdő, nosza mondjad, melyik a földed?

PÁSZTOR

Nézd, ahol ott az a pár gyönyörű ciprusfa virágzik.

LEÁNY

Rágd a füvet, kecském! megnézem azt a kis erdőt.

PÁSZTOR

Csöndbe legelj, tehenem! míg megmutatom kicsiny erdőm.

LEÁNY

Mit művelsz, te gonosz? Mért nyúlsz mellemre kezeddél?

PÁSZTOR

Gömbölyödik már két kerek almád: hadd tapogassam!

LEÁNY

Zsibbadás vesz erőt rajtam; viszed el kezéd onnan?!

PÁSZTOR

Mit félsz, drága leány? Amit én akarok, nem olyan rossz.

LEÁNY

Nézd, árokba tepersz, szép tiszta ruhám csupa sár lesz.

PÁSZTOR

Nem lesz sár, aranyom: teríték alá puha gyapjut.

LEÁNY

Jaj, mit akarsz? Övemet jaj, mért oldod le csipőmről!

PÁSZTOR

Ezt vetem első áldozatul ma Aphroditének.

LEÁNY

Várj, nyomorult! Meglep valaki! Nem hallod-e? Szólnak!

PÁSZTOR

Egymás közt suttognak a ciprusok ágai rólunk.

LEÁNY

Meztelenül maradok: lásd, ronggyá tépted a szoknyám!

PÁSZTOR

Új szoknyát, drágábbat adok majd érte cserébe.

LEÁNY

Lám, fűt-fát megigérsz, ki tudja, mit adsz meg a végén?

PÁSZTOR

Bár a lelkemet, életemet tudnám odaadni!

LEÁNY

Artemis, könyörülj, hogy nem maradok csapatodban!

PÁSZTOR

Aphroditénak üszőt viszek, egy kis borjut Erósnak.

LEÁNY

Szüzlány jött ide, jaj, már nem szüzlány megy el innen!

PÁSZTOR

Nem szüzlány, hanem asszony: az én kis arany feleségem.

Így a titkos nász megesett. És két szeretők ott egymásnak nótás szavakat vigadozva feleltek.

S így aztán a leány juhait ment őrzeni, földre sütvé szemét, szégyenlősen, de örülve szívében, s ment a legény csordája után, betellve a násszal.

PHILODÉMOSZ

A GÖRÖG ANTHOLÓGIÁBÓL

Óh láb, óh lábszár, s amikért elzülleni nem kár,
 óh comb, óh lágyék, tompora s gömbölyü far!
Óh váll, óh emlők, s te megejtő karcsú nyak íve,
 óh gyönyörű két kéz! óh szemek, örüitem!
Óh buja mozdulatok, s szájt szájra fűző buja nyelvek
 csókjai, óh ideget fölkavaró buja hang!
Nem görög asszony szült, Flórá, és nem dalolod bár
 Sapphót - Perseus is hindu leányt szeretett!

ANAKREÓN

SZERELEM JÁTÉKA

Engem a Szerelem piros
lapdával sziven ért, és egy
szépcipőjű, aranyhajú
lánnyal játszani hívott.

Lesbosban született a lány.
Csak csúfolta fehér fejem
s elfutott gonoszul, gonosz
társnőjére kacsintva.

Óh dacos szemü drágaság!
Vágyom rád, de te meg se látsz.
Fájón rázza gyerek-kezed
életem zaboláját.

MELEAGROSZ

NYÍL A FEHÉR SZEKFŰ

Nyíl a fehér szekfű, nyíl már az esőbe szerelmes
nárcisz, nyílnak már a hegyi liliomok.
Nyílik már a leány, rózsák rózsája, s a szívben
a fiatal vágyak drága virága kihajt.
...Óh ragyogó, zöldfürtű mezők, be hiába nevettek!
Szebb csokor ő, mint méz-illatu bokraitok.

CAIUS VALERIUS CATULLUS

LESBIÁHOZ

Kérded, hány ölelésed kéne nékem
ahhoz, Lesbia, hogy szívem betelljék?
Kérj, hány a homokszem a kiégett
pálmás Libya messze sivatagján,
hol bús nap tüzesíti ős királyok
sírját, s templomok ódon kőpárkányát,
kérj, hány lesi csillag titkos éjen
emberek gyönyörét, s dugott szerelmét:
annyi kéne szegény Catullus örült
szívének ölelése, hogy betelljék;
annyi, hogy se kíváncsi ész ne tudja
számon tartani azt, se rontó, rossz nyelv.

LESBIÁHOZ

Asszonyt nem tudhat jobban szeretője szeretni,
mint ahogy én téged, Lesbia, bús gyönyöröm
s nem lehet e földön hűség több oly igaz és nagy,
mint amilyen hozzád rab husomat kötözi.
Óh de mivé lettem! már úgy vagyok a te hibádból,
oly vak vágygá vált bennem a hű szerelem,
hogy szívem, bár szűz lennél, nem tudna becsülni,
s bár ezer aljas kéj ajkai nyálnak: imád!

LESBIÁRÓL¹

Óh jaj, Lesbia, az én Lesbiám, a
drága Lesbia, az akit Catullus
forróbban szeretett, mint önmagát, mint
minden édes-övét: most sarkon, utcán
... kolódik egész nemes Rómával!...

¹ Catullus: *Lesbiáról* - Az utolsó sor első szavának eleje Babits kéziratában is ki van pontozva.

QUINTUS HORATIUS FLACCUS

MOLLIS INERTIA²

Mérthogy agyamban olyan tétlenség akkora fáradt
feledékenység terhe nyom,
mintha a léthei álmodató ital égne kiszáradt,
eltikkadt, forró torkomon?
Kérdezed, óh Maecenas, kérdésed megöl engem:
egy istenség, egy istenség
tiltja hogy a megigért, elkezdett jambusi versem
pálcára göndörítettessék.
Mert szeretek. Hajdanta Bathyllost, samosi párját
így szereté Anakreon.
Domboru lanttal az is gyakran siratta meg álmát,
de nem kimért verslábakon.
Égsz magad is. Lángod szépségben a trójai vésszel
versenyez: örülhetsz te még.
Engem azonban olyan szabadoslány, Phryne, emészt el,
kinek egy férfi nem elég.

² Horatius: *Mollis inertia*... - A latin nyelvű cím magyarul: Bágyadt ernyedtség.

ALBIUS TIBULLUS

MEGBÁNÁS

Esküszöm - és ne szeress, ne legyen rám gondja szivednek,
mely még pár nap előtt híven epedt szivemért,
hogya egész fiatalságom ezer ostobasága
jobban bánt valaha, mint az a tegnapi egy
bánt: hogy csóktalan elmentem tőled haragomban
és letagadta magát ajkamon a szerelem.

Mert hiába kívánnám borral búmat elűzni:
könnyé válik a bor, s én csupa könnyet iszom.
És hiába kívánnék mást ölelni, ha szívem
rab már, s más mellett cserbehagy az ölelés.
Csak te vagy aki nekem még tetszhetsz; nincs szemeimnek
széplány Rómában: csak te magad vagy a szép.

SEXTUS AURELIUS PROPERTIUS

ELMONDJA GYÖNYÖRŰSÉGEIT

Boldog idő! Boldogságotól boldogított ágy!
Éjjeli boldog idő! Boldog a bölcs szerető!
Édes az esteli szóváltás a lámpavilágnál,
és ha a lámpa kihunyt, édes az éjjeli harc.
Változatos harc volt: majd meztelen emleje lett pajzs,
majd dacosan komorult, s inge nyakára borult.
Majd ha a pillákat szemeimre lenyomta az álom,
csókkal nyitva ki, szólt: „Lanyha, te alva heversz?”
Két karodat hány-mód és hány ölelésre cserélted,
s mily makacson késtek csókjaim ajkaidon!
Óh csak az élvezetet ne vakítsd meg irigy takarással:
tudd meg: a szem gyönyöre vezeti vágyaimat.
Lásd, Helenát is meztelenül szereté meg Páris,
amint Menelaos ágya közül kiszökött.
S Endymion, kit a Nap ragyogó nővére megejtett,
a csupasz istennőt meztelenül ölelé.
Hogyha azért gonoszul takarózván fekszel a párnán,
meglásd, kandi kezem összeszakítja ruhád!
Sőt ha tovább ingerled a vágyam durva haraggá,
rózsákat karodon mély harapás sebe fest.
Nem gátolhat a játékban tömör és kerek emlőd,
hadd szégyelje magát az, aki csúf s anya már,
de te itasd szemem a buja látás drága borával,
míg csak tűri a sors, s nem jön a végtelen éj.
Óh bár úgy fonnánk testemmel testedet egybe,
hogy szent láncukat szét sose törje idő,
mint ahogy a gerlék egyforma s örök szerelemben
csókosan élvezik át isteni életüket.
Balgá keresheti csak végét az igaz gyönyöröknek,
mert az igaz vágy nem ismeri a zabolát;
és hamarabb megcsalja a gazdát a bevetett föld,
és hamarább űz Sol zord fekete lovakat,
és vizeit hamarabb csalogatja vissza a forrás,
száraz medrében hagyva halott halait,
mint hogy én máshoz dobogó szívvel közelítsek:
ő volt hajnalom, és ő legyen alkonyom is!
Adna ily éjeket, életnek sok volna egy év is!
s nem sírnék, amikor hívna a csónakos agg.
Adna sok ily gyönyör-éjt, ragyogó mennyekbe röpnélnek:
koldus is isten lesz isteni karjaiban!
S bár mindenki csak ezt vágyná: vigadozva heverni
víg szeretők bor- s mézillatu combjai közt:
kard, kürt, hadihajó nem volna, se gyilkos erőszak,
Adria nem verné harcosaink tetemeit,

s Róma! örök diadalmaidért gyűlölve örök gyász,
gyermekeid gyásza most nem alázna porig!
Engem méltán ér unokák dicsérete: istent
nem sértette vidám örömeim pohara.

Te pedig, édesem, élvezz! élvezz! - Csókjaidat ha
mind elcsókoltad: látni fogod, be *kevés!*
Látod? -: az elnyilt rózsáról hullongnak a szirmok,
sárguló levelek úsznak a váza vizén!
Éltünk büszke gyönyör, ragyogás, s holnapra mögöttünk
döngve becsapja talán érckapuját a halál.

PUBLIUS OVIDIUS NASO

NYÁRI DÉL

Forró nyár; fele útját járta meg a nap az égen,
lankadt tagjaimat lágy kerevetre vetem.
Félig nyitva zsalum, félig leeresztve a függöny.
Mint mikor az erdőn lombba szűrődik a fény,
vagy mikor eltűn a nap, s halk árnyakkal jön az alkony,
vagy mikor oszlik az éj: csöndbe dereng a szoba.
Illik az ily halk fény, ha szemérmes látogatót vársz:
a remegő lánykát merni tanítja az árny.
Ime Corinna bejő, öltözve rövid tunikába;
kettős hajfonata rejti nyakának ivét:
így mehetett hajdan nyoszolyája felé Semirámis,
így a híres Láis dús szeretői elé.
Ritka szövésű finom tunikája, nem sokat árt az:
mégis tépte kezem, s védekezett a leány,
védekezett a kacér, noha győzni percre se kívánt,
s végre mohón önkényt adta föl a diadalt.
S óh mikor ott állott ruha nélkül előttem! alakján
szomjú szemem nem lelt egy makulányi hibát.
Mily vállat láttam! mily dús karokat tapogattam!
mily dagadón idomult emleje ujjam után!
S csókvert melle alatt mily tündöklő sima has nyúlt!
Mily buja, dús csípők! Mily fiatal, deli comb!
Mit soroljam el egyenkint? Nem volt hiba benne,
s minden szépségét meztelenül ölelém.
Gondolhatni a többit!... Lankadtan pihenünk már...
Óh csak bús nyaraim sok dele volna ilyen!

PETRONIUS ARBITER

EPITHALAMIUM³

Nászra ma hát, gyöngypár; izzadjatok a szerelemben,
várjatok egy lényé, susogással, mint a galambok,
karral, mint indák, csókokkal, mint csigahéjak.
Vad játékaikra az őrmécs fénye ragyogjon:
mindent lát éjjel, mindent feled reggel a lámpás.

A VALÓDI GYÖNYÖRŰSÉG

Csúf és kurta a Teljesülés kéje;
megvolt, s törve sóhajtasz: „Kár, hogy megvolt!”
Kedvesem, ne siessünk, mint a barmok,
vágyainkat a Pillanatba ölni:
mert ellankad a tűz, elvész az érzés.

Inkább végtelen - így, így! - ünnepelvén
nyujtsuk a boldog heverést s a csókot!
Így majd semmi csömör nem ér el, semmi
lankadás; gyönyörünk volt, van, lesz, mindig
újra kezdődik, soha sincsen vége...

³ Petronius: *Epithalamium* - A latinositott formában közölt görög cím magyarul: Nászdal.

SZENT HILARIUS

HAJNALI ÉNEKE KRISZTUS ÉLETÉRŐL

Himnuszt mondjon minden testvér, himnuszt zengjen énekünk,
dalolván Krisztus királynak köteles dicséretet!

Te Ige az Úr szivéből, Út, Igazság és Ige,
akit Jesse vesszejének, oroszlánnak olvasunk,
atyád jobbja, hegy és bárány, sarkalatos sziklakő,
vőlegény, isten, galamb, láng, égi pásztor és kapu!

Ki profétákban találtatsz, s századunknak adatál;
századok előtt ki voltál, első század Atyja te!

Atyja égnek, földnek atyja, tengereket sürrelő,
s mindeneknek alkotója amit az Úr élni hív;
te kit Gábiel szavára szűzlány méhe fogadott!

Szent magzattal duzzad a méh; s int az ég hogy hinni kell
e sohsem látott új dolgot: fiatszülő szűzleányt.

Elsőbb csillagjáró bölcsek imádták a Kisdedet,
aranyat és tömjént hozva mint királyi adományt:
s így jött Heródeshez hír, hogy hatalmára les veszély.

Akkor csecsemőket gyilkol, s támad vértanúsereg.
A gyermeket messzementik hol a Nílus vize foly,
s (Heródes hunytán) nevelni visszakapja Názareth.

Kicsikorban tett már s ifjan ég kegyéből sok csodát;
sok lappang, sokat fölirtak, sokat látott sok tanú;
mennyeek országát hirdette, s tettel pecsétlő a szót.

A gyengéket meggyógyítja, a vakokra fényt derít;
szavától tisztul a poklos és föltámad a halott.
Borrá, hol a bor hiányzik, váltja a kancsók vizét.

Öt kenyérrel és két hallal lakat ötször ezreket
s még a vendégség morzsáit hordja tizenkét kosár
s a füben nyugvó nép ajkán a dicséret nem apad.

Választ kétszer hat apostolt, hirdetni az Életet,
kik között akadt a Júdás, aki árulója lett.

S Annás főpap katonáit áruló csók vezeti
és az ártatlan rabbá lesz, elhurcolják, nem csatáz;
hamis váddal törnek rá, hogy Ponciushoz átvigyék.

Mindent meghány a helytartó, semmi bűnét nem leli.
De a nép mind azt kiáltja: el kell venni életét
Caesar biztonsága végett! - és a népé lesz a Szent!

Vad szavakkal támadnak rá; tűr korbácsot és köpést.
Végül a Keresztre vonták, gazokért az Igazat.
Aki húst öltött és meghalt: így győzte le a Halált!
Ott függ, és nagy kiáltással hívja atyját, Istenét.

Jön a halál és megoldja Krisztus láncát, tagjait.
Kárpit hasad, templom tárul, a világra éj borul
és kikelnek a sírokból régen elzárt tetemek.

Ott akkor a boldog József dús kenettel keneté
s friss vászonpólyába kötve gyásszal tette föld alá.
Testét Annás őriztetvén katonákat állított,
látni, beváltja-e Krisztus, amit élve megígért?

Remegnek a katonák az Angyaltól, ki színfehér
köntösének sugarával minden selymeket legyőz.
Krisztus fölkel, test és lélek, s elmozdítja a követ.
Látja ezt Judaea, látja, és tagadja hazugul.

Legelőbb az asszonyok közt kél a hír, hogy Jézus él:
megjelent nekik gyászukban, vidította bánatuk.
Majd apostoloknak adta tudtul, hogy harmadnap őt
halottaiból kikölté égi Atyja jobbkeze.

A választott testvéreknek így mutatja meg magát,
s ha kételkednek, hogy föltámadt, bejön zárt ajtókon át.
Inti a Törvényre őket, küldi Szentlelkét nekik:
Isten lelkét, a Háromság összetartó szellemét.

S szabja, hogy kereszteltetvén világszerte, aki hisz,
az Atya nevét imádva, híven vallva a Fiút,
s a Lélekben megfürödve lássa a hit titkait,
megfürödve, újraszülve, mint Istennek gyermeke.

Hajnal előtt, minden testvér, zengjük ama Glóriát,
amely megtanított rá, hogy életünk nem múlik el.

Kakas hangja, szárnya tapsa, érzi a kelő napot.
Mi imával s dallal hívjuk, amit jönni vár hitünk
és a végtelen felséget énekelve végtelen
hajnal előtt, világ előtt, zengjük a Krisztus királyt.

NICETAS A REMESIANA

HIMNUSZA AZ ISTEN DICSÉRETÉRE

Téged Isten áldunk. Téged vallunk miurunknak,
Téged az egész föld úgy imád mint örök Atyját.
Néked minden Angyalok, Néked egek és minden hatalmasságok
Néked kerubok és szeráfok kiáltoznak szünhetetlen hangon
„Szent vagy, szent vagy, szent vagy seregek ura, Istene!
Egek és föld telistele fenségednek sugaraival.”
Téged a dicső apostolok kórusa,
Téged próféták dicséretes hadai,
és mártírok fehérruhás sokasága magasztal.
Néked az egész földön hitvallást tesz a szent ekklézsia.
Szabadítsd meg a Te népedet, Uram és áldjad meg a Te örökségedet!
Igazgasd őket és emeld föl őket most és mindörökké!
S naponta nem szününk magasztalni Téged.
És dicsérjük szent nevedet századokig és századok századain.
Méltóztassál, Uram, ama napon vétek nélkül megőrizni minket!
Könyörülj mirajtunk! Úristen, könyörülj mirajtunk!
Teljesedjen, Uram, mirajtunk a Te irgalmasságod,
amiképen reméltünk Tebenned!

SZENT AMBRUS

ESTI IMÁJA

Isten, te mindentalkotó,
egek vezére, aki dús
fénnel ruházod a napot,
álom-malaszttal a vak éjt,

hogy oldott tagjainkat új
munkára edzze a szünet
s fáradt velőnket és borús
aggályainkat oldja föl:

hálát a végzett nap miatt
s imát az éj elé, miként
fogadtuk, hogy majd megsegíts,
mond néked híven himnuszunk.

Te légy, kit szívünk mélye áld
és hangunk harsonája zeng,
kit szomjaz minden tiszta vágy
s imád a józan értelem,

hogy, ha az éjszakák köde
homályba csukja a napot,
a hit ne tudjon ily homályt,
hit világítsa ki az éjt.

Aludni lelkünket ne hagyd;
csupán a bűn aludjon el;
s a hit hűsítse a szüzek
álmának forró gőzeit.

Levetve síkos gondokat
rólad álmodjon mély szívünk;
s föl ne riasszon az irígy
szellem csele: a rémület.

Kérjük a Fiút és Atyát
s a kettejükből áradó
lelket: hatalmas Háromeget,
vedd szárnyad alá, aki kér.

ÉNEKE ÁGNES VÉRTANÚSÁGÁRÓL

Ágnes boldog szüz, e napon
született, mikor szellemét
szent vérével öntözte meg
s úgy küldte vissza ég felé.

Még férjhezmeni fiatal,
vértanuságra már erős:
holott a férfihit meging,
s a fáradt vénség megtörik.

Kettős gonddal a remegő
szülők őrzik a lányszobát,
de minden ajtón áttör az
igázhatatlan áhitat.

Azt hinnéd, nászra vezetik,
oly vidám arccal lépeget;
különös nászkincset visz ő
s szív-vére lesz a hozomány.

Fáklyát kap kézbe, hogy hamis
istennek gyújtson illatot,
s felel: „Krisztus szüzeihez
nem ilyen fáklyák illenek.

E tűz eloltja a hitet!
Ez a láng elfedi a fényt!
Vágj, pallos, vágj! hogy elfolyó
vérem az oltárt fojtsa ki!”

Mily szép volt, megsebezve még!
Magára vonta öltönyét.
Szemérme legfőbb gondja, hogy
meg ne láthassák meztelen.

S meghalt; de még szemérme élt.
Arcát kezével fedte ő.
Mikor elesett: térdre hullt
illendően, szépen, megadón.

AURELIUS PRUDENTIUS

HIMNUSZA A BETHLEHEMI KISDEDEKRŐL

Mártírbimbók, köszöntelek,
akiket napjuk küszöbén
Krisztus üzője fölkapott,
mint rózsaszirmokat a szél!

Mit használt Heródes büne?
Ti, első Krisztus-áldozat,
gyerekraj, pálmáttokkal és
koszorúttokkal játszottok.

Hallja a zsarnok és remeg:
királyok úra földre jött!
Eszeveszetten riad a
hírnökre: „Szolga, fogj vasat!

Vessen a fiucsecsemő
ahány van! A dajkák ölét
takarjátok ki, netalán
rejthetne férfigyermeket!”

S őrvöngve a hóhér kivont
karddal szürkálja a minap
született gyenge testeket;
szaggatja ujdön életük.

Óh barbár látomány! alig
talál a gyilkos kés helyet
a szegény kicsi tagokon
ahova leszálljon a seb.

S mit használt minde szörnyűség?
A kortárs vér folyóiból
épségben Krisztus egyedül
és érintetlen fölmerül.

HIMNUSZA A KAKASSZÓRA

A hajnal szárnyas hírnöke
az új nap jöttét zengi már
és a lelkünket fölverő
Krisztus megint életre hív.

„Vigyétek - szól - az ágyakat:
mindent mi álmos, rest, beteg!
Tisztán, virrasztva, józanul
várjátok: már közel vagyok.”

Jézust kiáltsa hát imánk
virrasztva, esdve, zokogón:
a tiszta szívet a feszült
ima szunnyadni nem türi.

Vágd el az álmot, Krisztusunk,
törd meg az éj bilincseit;
oldd le rólunk a régi bűnt
s deríts új világot reánk!

ESTI ÉNEKE

Isten hívője, eszmélj,
hogy a Mosdó s a Forrás
szent harmata fürösztött
s krizmával bélyeges vagy!

Tedd hogy, ha hív az álom
és vár a tiszta fekhely,
homlokod és szivednek
helyét kereszt jegyezze.

Mert az a bűnt elűzi,
fut tőle a sötétség
s a szív, mely néki hódolt,
már nem tud ingadozni.

Messze, messze, ti kóbor
álmok szörnyei, messze
maradj, makacs ravaszság
szemfényvesztése, tűnj el!

Kanyargós testü Kígyó,
aki ezer gyűrűn át
ezer fodor csalással
izgatsz nyugodt szivünkben,
távozz, mert itt a Krisztus!
a Krisztus itt van, olvadj!
a Jel amellyet ösmersz,
bandádat elítéli.

A test most kis időre
fáradt, hever, hanyatlik,
de álom közt is, alva,
Krisztusról zeng a lélek!

SZENT ÁGOSTON

PSALMUSA AZ ERETNEKEK ELLEN

Mind, akik Békére vágytok, nézzétek az Igazságot!

A bűnöknek sokasága a hívőket megzavarja.
Azért intett az Úr minket figyelmeztetni akarva,
mondván: Mint kivetett háló a Mennyegeknek birodalma,
mely felé gyűl mindenünnen millió hal, vegyes fajta,
akiket szétválogatni kivontak a tengerpartra,
jót bárkába gyűjtve, rosszat visszadobva tengerzajba.
Evangélium tudója, reszkess ezt a példát hallva!
Lásd, az Egyház az a háló, tenger a világ viharja;
jó ember és gonosz ember benne a hal, vegyes fajta,
kik világ végén szétválnak s ott lesz majd a tenger partja.
Aki a tengert imádja, az a Hálót szétszakajtja:
sohse jut szentek honába, ahol vár a Gyűjtősajka.

Mind kik a Békére vágytok, nézzétek az Igazságot!

CAELIUS SEDULIUS

ÜDVÖZLÉSE AZ ISTEN ANYJÁHOZ

Szentanya, üdvözlégy! Ménedből jött a Király, ki
földet-eget tart százakon át birodalmas erővel,
mely a mindenséget örök gyűrűjébe kerítve
végtelenül maradand. Te magad vagy az Egy kiben áldón
az anyaság örömét szüziségnek szenteli fénye;
Egy, ki előtt nem járt és nem jön utána hasonló;
Egy, aki Krisztusnak tetszett: példátlan asszony!

ELPIS BOETHIUS

HIMNUSZA PÉTER-PÁL NAPJÁRA

Aranyfénnel és rózsadísszel, sugarak
sugara, döntöttél minden századot.
Nagy mártírok vérével fested az eget
e szent napon is, mely a bűnbocsánaté.

Mennyek kapussa, és e földnek Doktora,
korunk bírái, világ igaz fényei,
egyik kereszttel, másik karddal győztesen,
babérban ülik az Élet szenátusát.

Péter, jó pásztor, már imáinkat fogadd,
ki mindnyájunknak szóddal zársz és társz eget!
S Pál, híres Doktor, oktass erkölcsöt belénk:
segíts, lélekkel mennyországba szállani!

Egyetlen szentség kettős olajága, add
hogy hitben híven és reményben izmosan,
szent szerelemmel tellve szent szerelmetek
iker-kútjából, éljük majdan túl a húst!

Legyen a Háromságnak dicsőség örök!
Legyen tisztelet, ujjongás és hatalom!
Akié egységében minden uralom,
most és majd, századoknak századain át.

PAULOSZ SZILENTARIOSZ

A GÖRÖG ANTHOLÓGIÁBÓL

Vesd le ruhád, gyönyöröm: had öleljük meztelen egymást
s szomjas testemhez fűzd buja tagjaidat!
Dobd le ruhád, gyönyöröm: ne maradjon semmise köztünk!
Most Semirámis-fal lenne a könnyű szövet.
Nyomjuk a mellet a mellre, az ajkat az ajkra; a többit
nem nevezem, gyönyöröm; gyűlölöm a fecsegést.

VENANTIUS FORTUNATUS

HIMNUSZA A SZENT KERESZTHEZ

Király zászlói lengenek,
villog titkával a Kereszt,
melyre húsban függesztetett
aki minden húst alkotott.

Szögekkel verve tagjai,
kinyújtva lába és keze...
Itt függ a véres áldozat
ki a megváltás ára volt.

A lándzsa szörnyü vashegye
ittén sebezte, és a seb
vérrel és vízzel csöpögött,
le mosni bűneink sarát.

Így tell be mit Dávid király
hív verse egykor énekelt
hirdetvén minden nép között:
„Fájáról kormányzand az Úr!”

Óh fényes és dísz-terhü fa,
királyi bíborral veres,
méltó törzsről választatott
hogyan érintsd szent-szent tagjait!

Te áldott, kinek ága közt
a világ Kincse lebegett,
te lettél teste mérlege
s a poklot megrabolta fád.

Szent kérged illatot leheli,
ized nektárokat legyőz;
ezer gyümölcscsel boldogan
tapsolnak győztes karjaid.

Üdvözlégy oltár s áldozat,
melyen a dicső szenvedés
esett: az Élet halt halált
s holtával adott életet!

NAGY SZENT GERGELY PÁPA

ALKONYI HIMNUSZA

Ki minden fénynek Atyja vagy
és a napokra fényt derítsz,
s az ős-fény kezdetével e
világnak adtál kezdetet,

s nappá avattad, ami a
reggelt az estéhez köti -
sötét káosz csúszik reánk:
hallgasd meg zokogó imánk!

Ne kelljen bűn terheivel
hagyni ezt az életet el,
hiú gondolattal teli,
s vétek-bilinccsel küzdeni!

Lelkünk egeket ostoroz.
Jutalmul élet-kincset ossz!
Kerüljük ami kárt okoz!
Tisztuljon minden ami rossz!

BEDA VENERABILIS

ZSOLTÁRA A MINDENNEK URÁHOZ

Zengd az Egekben-ülőt, a Mennydörgőt, fiatalság!
Légyen az Isten nagy neve minden százakig áldott!
Napkeltétül az Úr erejét dicsérni ne szűnj, és
napnyugtáig a himnuszokat zengetni ne fáradj!

Minden nemzeteken föllül van az Isten, egeknek
csillagokat-termő terein túlér koronája.
Trónja magas, de nem ing soha. Istenhez ki hasonló?
Mégis egen s földön szeliden néz a kicsinyekre.

Ő a szegényt s szomorút kalibájából kiemelve
népe dicsői között gazdag bőségbe avatja
s megkönyörülve a meddő asszonyon és az üres ház
csendjén, dús termés boldog csíráival ő áld.

PAULUS DIACONUS

HIMNUSZA A TENGHER CSILLAGÁHOZ

Tengernek csillaga,
Isten édesanyja,
üdvözlégy, mindig szűz,
mennye boldog kapuja.

Te, kinek Gábiel
ajka mondott *Avé*-t,
tégy közöttünk békét,
fordítsd *Éva* nevét!

Szabadíts rabokat,
adj fényt a vakoknak,
üzd el bajainkat,
igényeld javunkat.

Mutasd, hogy anyánk vagy!
Hallja meg imádat,
ki értünk fiaddá
születni nem átalált.

Kiváltságos szent Szűz,
mindenek közt enyhe,
oldd föl bűneinket,
enyhíts, tisztíts minket!

Mosd meg életünket,
készítsd el utunkat,
hogy örök örömben
lássuk Jézusunkat!

Istennek dicséret,
Krisztusnak dicsőség,
Szentlélekkel együtt
hármass-egy tisztesség!

HRABANUS MAURUS

PÜNKÖSDI HIMNUSZA

Teremtő Lélek, légy velünk!
Látogasd híveid szívét!
Töltsd malaszttal a kebleket,
melyeknek alkotója vagy.

Te kit Védőnknek mondanak,
s mellénk a magas Ég adott!
Tűz, élő forrás, szeretet!
Te lelkek lelki olaja!

Ajándékokkal hétszeres!
Te ujj az Isten jobbkezén!
Te, ki az Atya megígért
szavával áldod torkaink!

Gyűjts fényt érzékeinkbe! Öntsd
szívünkbe szent szerelmedet!
S mi bennünk testi gyöngesség,
örök erőddel izmosítsd!

Ellenségünket űzzed el!
S a Békét tüstént hozd közel,
előttünk járva, mint vezér!
S kerüljünk mindent, ami árt.

Általad tudjuk az Atyát,
s ismerjük, adjad, a Fiút!
Tebenned higyjük Szellemét
mindakettőnek végtelen.

Ezt teljesítse az Atya,
s vele egylényű Egyfia,
aki veled uralkodik,
óh Lélek, minden századig!

ISMERETLEN GÓT SZERZŐ

GÓT SZERZETESÉK ÉJJELI IMÁJA

Éjjel keljünk föl s közösen virrasszunk
szüntelen zsoltárba merülve, és az
Úrnak édes himnuszokat daloljunk
teljes erőnkből,

hogy méltók legyünk a kegyes Királynak
éneklőiként bevonulva égi
udvarába majd, az öröklét boldog
éveit élni!

Adja ezt nekünk az Atya- s Fiúnak
boldog istensége, a Szentlélekkel
együtt hármass-egy, kinek áldott hírét
zengi a Minden!

NOTKER BALBULUS

KARÁCSONYI SZEKVENCIÁJA

Ejha, énekeljük
szent dicséretre méltón
ennek a napnak verseit,
melyen fény jelent,
szívünket vidítani!
Az éjjel ködéi közé
tűnnek bűneink
fekete árnyékai.

Ma szülte a Tenger
szűz Csillaga
e világra
az új üdvösség örömét,
kitől fél a Pokol
s a kegyetlen
Halál retten:
ez fogja őt megölni még!

Nyög legyőzve
a régi kórság:
prédáját a sárga kígyó
veszti már.
A hullt ember,
a tévedt bárány,
örök kincsét visszalelni
kezdi már.

Örülnek e nap a
mennyei
szent seregek, az angyalok,
mivel az elveszett
tizedik
drachma, im, megtaláltatott.

Az éjszakának is
új csillaga van,
melyre bölcsök bölcs szeme
riadt hajdanán.
Nyájak mesterei
sugárt láttának:
isten vitézeinek
arca vakított.

Örülj, isten anyja, kit
körüllátnak
szent bábák módjára
dalolva az
angyalok,
s zengve az Urat!
Krisztus, Atyád egyfia,
ki érettünk
embertestet vettél,
fogd föl forró
szíveden,
aki buzgón kér!

S kiknek így
emberségben részesük
méltóztattál, Jézus,
lenni, fogadd méltón,
könyörgésüket:
tedd, hogy ők
istenségben legyenek
részeseid, Isten,
méltasd őket erre.
Isten egyfia!

ISMERETLEN SZENTGALLENI SZERZETES

HÚSVÉTI ÉNEKE

Az Isten szólalt szentsége belsején:

„Levettem magamról váltó-ruhám:
mimód öltöm megint reám?”

S a FŐ-MAGASSÁG szóval így válaszolt:

„Kelj ki sirodból, glóriám!
Kivánjad, s birodalmam neked adandom!
Kelj ki sirodból, glóriám!
Készülj, lépj elő boldogan és uralkodj!
Kelj ki sirodból, glóriám!”

A FIÚ

„Atyám, ebben ismerek rád, hogy akarsz engemet,
és föl fogok támadni hajnalon.
Ki fölemelsz, nem mozdulok már mellőled:
emeld fényességbe fiadat!
Atyám, fölmagasztallak, mert fölemeltél engemet:
s reggel oldaladnál fogok állni.
Te pedig, Uram, égbe-vevő Atyám:
veled vagyok, osztolni még a glórián.”

AZ ATYA

„Fiam, te mindig énvelem voltál,
s minden, ami az enyém: tied is!
Magasztaljon mint istenét az ég,
s hirdesse az egész föld dicsőségedet!
Fiam, ülj mostmár jobbomon; foglald el magasságodat!
Így kellett néked szenvedni, Fiam!
ez az út vezetett elérni glóriám.”

A FIÚ

„Atyám, a Te szavad az igazság.
Tekints földedre s mennyei javaiddal töltsd meg azt!
Akkor hitet teszek Érted a népek között,
és Teneked fog zengeni glóriám.”

AZ ATYA

„Fiam, folyóit megrészegítettem,
sarjadékait megsokasítottam:
mezőid termékenységgel zsúfolkodnak,
völgyeid duskálnak gabonában
s glóriákat mondanak reám.”

A NÉP

„Jézus, hűséges tanú az égben,
adj részt minékünk föltámadásod zsengejében,
hogy ahol Te vagy, legyünk mi is,
ujjongva a mennyei glórián!”

RÓBERT KIRÁLY

HIMNUSZA A SZENTLÉLEKHEZ

Jőjj Szentlélek-isten, jőjj
s áraszd ki a mennyekből
fényességed sugarát!

Jőjj, ki árvák atyja vagy,
jőjj, ki szívek lángja vagy,
ajándékos jóbarát!

Jőjj áldott vigasztalás,
drága vendég, lelkitárs,
legédesebb enyhülés:
fáradásra nyugalom,
hőség ellen oltalom,
zokogásban könnyülés!

Jőjj és töltsd be híveid
legtitkosabb szíveit,
boldogító égi tűz!
Semmi, semmi nélkülöd
az emberben nem lehet,
semmi tiszta, semmi szűz.

Mosd, amit a szenny belep,
öntözd, ami eleped,
seb fájását csillapítsd;
ami dermedt, élesztgesd,
ami fagyos, melengesd,
ami hibás, igazítsd!

Benned minden bizalom!
Osszad, osszad pazaron
hét szent ajándékodat:
adj érdemre jobbulást,
üdvösséges kimulást;
s örök vigasságot adj!

DAMIANI SZENT PÉTER

HIMNUSZA AZ ÉGI JEGYESRŐL

Ki van itt?
Ajtóm zárát ki veri?
Éjem álmát megtöri.
Engem hív: „Óh
drága nővér, feleség,
szűzek gyöngye,
ritka szépség, ékesség,
kelj föl, kelj föl,
nyiss ki hamar, édesség!

Nagy király
egyetlen fia vagyok,
legkisebb és legnagyobb.
Fényes égből
sötét földre leszálltam.
Földi foglyok
lelkeit én megváltom.
Halált értük
s bántalmakat kiálltam.”

Akkor én
ágyamból kiugrottam,
a reteszhez futottam,
hogyan kizárjam
házam minden zárait
s szemtől-szembe
lássa lelkem azt, akit
látni, látni
legfőképpen szomjazik.

Jaj de ő
akkorra már messze jár!
küszöböm elhagyta már.
Mit csináljak
én szegény, hová legyek?
Könnyek közt a
vőlegény után megyek,
kinek ujjja
formált földet és eget.

Őrei
rámleltek a városnak.
Ruhámtól megfosztottak.
Új paláستtal
borították testemet
s hallottam, hogy
új énekbe kezdenek:
hogya király
házába vezessenek.

WIPO

HÚSVÉTI ÉNEKE

A húsvéti Bárányt
minden hívek dicsérve áldják.
Juhait megváltotta
s az ártatlan Krisztusért a bűnöst kegyébevette Atyja.
Az élet a halállal
megvált csoda-csatával
s holt élet-vezér
ma úr és él.

„Mária, Szentasszony,
mondd, mit láttál útadon?”
„Az élő Krisztus kriptáját
s a felkeltnak láttam glóriáját.”

„Mária, Szentasszony,
mondd, mit láttál útadon?”
„Angyali tanúkat,
szemfedőt, takarókat.”

„Mária, Szentasszony,
mondd, mit láttál útadon?”
„Feltámadt reményem, Krisztus:
Galileába elétek indult.”

Inkább higgyünk az egyetlen igaz Máriának,
mintsem a zsidók hazug hadának.
Tudjuk, Krisztus feltámadott és diadalmas.
Óh győztes királyunk, légy irgalmas!

HILDEBERT DE LAVARDIN

ALPHA ÉS ÓMEGA

Alpha s Ómega, nagy Isten,
Héli, Héli, én Istenem!
Kinek szeme mindent-tudás,
erőd mindentbíró csudás,
kinek léted a legfőbb jó,
s műved minden, ami még jó.
Mindenen allul és föllül,
mindenben s mindenen kívül;
mindenben, de nem bezárva,
mindenen kívül, s nem árva,
minden fölött, s nem toronyban,
minden alatt, s nem elvontan;
föllül, s mindig elnökkölve,
allul és mindent emelve,
kívül, s mindent egybeöltve,
bellül, és mindent betöltve.
Bellül, soha nem szorulván,
kívül, soha szét nem hullván;
föllül, és semmise támaszt,
allul, s semmi súly nem fáraszt.
Nem mozdulsz és mindent mozgatsz,
helyet foglalsz, s nem foglaltatsz;
időt váltasz, s nem változol,
utat rögzítsz, s nem utazol.
Külső erő s szükségesség
nincs, hogy lényed cserélhessék.
Ami nekünk holnap s tegnap,
neked örök most és egy-nap;
örökös ma és egyetlen,
oszthatatlan, véghetetlen,
hol mindent előre láttál,
mindent egyszerre csináltál,
s mintájára nagy lelkednek
formát szabsz az elemeknek.

Ezt mondja az igazi hit,
amely tévedést nem tanít.
Akként hiszem, ahogy vallom;
más, hazug tanhoz nem hajlom
s innen van az, kegyes Isten,
hogy kétségbe sohse estem,
bár halálra ítélve már:
a halálban új élet vár.
Látod hitem; ezzel kérlek,
fájó terhem könnyítnéd meg!

Hadd gyógyítsa e szent flastrom
általad gyúrt bús viaszkom.
Már a kapun túlra vittek,
bűzhödöm már, sírba tettek,
szemfedő köt, kőszikla fog;
de parancsolj, s föltámadok.
Parancsold, s a kő elgurul;
kivánd, s a szemfedő lehull.
S aki fölkel, nem fog késni,
ha Te mondod: „Lépj ki! Lépj ki!”
E tengerben, hol hajózok,
megtámadtak a kalózok;
itt ellenség, ott a hullám:
jobbról, balról halál les rám.
De Te jövel, jó kormányos,
árt csitíts, szelet irányozz,
űzzed messze a rablókat,
vidd öbölbe ép hajómat.
Fügebokrom rég nem termő
ága száraz, nem zöldellő;
ki kell vágni, tűzre vetni,
ha úgy szánod, mint érdemli.
De idén még hadd maradjon,
trágyát lásson, kapát kapjon;
s ha ez mind hiába leszen,
sírva mondom: akkor égjen!
Régi ellenségem űz s öl,
vízzel áraszt, lánggal pörzsöl,
így lesujtva és lankadtan
egyedül Terád maradtam.
Hogy már tűnjön az ellenség,
gyógyuljon meg a betegség,
nyujtsd imának, nyujtsd a bőjtnek
balzsamát az összetörtnek!
Ez a kettő, Krisztus mondja,
minden bajomat föloldja.
A bajokból oldj föl engem,
töltsd forró bánattal lelkem,
adj gyengéd és szent életet,
hitet, reményt, szeretetet,
földi dolgok megvetését,
égieknek követését!

Isten, csak benned remélek
és mindent Tetőled kérek.
Te vagy javam, dicsőségem;
amim van, te adtad nékem.
Vigaszom a szenvedésben,
gyógyszerem a senyvedésben,
bús kedvemben lantom, hárfám,
haragomban csönd-szivárvány,

a fogságból mentesítöm,
ha elestem, fölsegítöm.
Sértőimnek te fizetsz meg
és te védsz, ha fenyegetnek.
Ami kétely, te megfejted;
ami szégyen, azt elrejtet.
És nem hagysz belépni soha
a pokolnak kohóiba,
hol a gyász, hol az irtózat,
vad sírás és borzasztó szag
s minden gyalázat kitárul
és minden bűnöst elárul;
hol a hóhér egyre vág, vág;
hol a féreg folyton rág, rág;
holnap olyan, amilyen ma:
örök halál a gyehenna.
Bár inkább a Sion várna,
Dávid király csendes vára,
kit a fények ácsa ácsol,
kapuja van keresztfából,
Péter nyelve a lakatja,
boldog aki azt lakhatja;
fala épült élő kőre,
s az Örömkirály az őre.
Ott örök fény ünnepsége,
örök tavasz, örök béke,
illat, egeket belengő,
pompa-ének, mindig zengő.
Nincsen ottan semmi romlás,
sem hiány, sem jaj, káromlás,
nincs kicsi és nincs ormótlan,
nincs Krisztushoz hasonlótlan.
Égi város, boldog város,
ki magas köszálon állasz,
a biztos kikötő mellett:
messzeségből üdvözöllek!
Üdvözöllek és sóhajtlak,
és kereslek és óhajtlak.
Mily vígak, kik benned laknak,
milyen lakomákat laknak,
s mind mily érzés köti össze;
faluk hogy van fölgyöngyözve
topázzal s jácinttal rakva:
csak az tudja, aki lakja.
Add, hogy e város piarcán,
szent népével együtt tartván,
Mózes mellett, Illés mellett
Alleluját énekeljek!

PIERRE ABÉLARD

SZOMBATESTI HIMNUSZA

Óh milyek s mekkorák
azok a szombatok,
mikkel az ég örök
udvara zeng s ragyog!
Törteknek pihenés,
bátraknak jutalom.
Isten lesz minden, és
mindenben Ő honol.

Ott fogad igazi
szent Jeruzsálemünk,
ahol a Béke lesz
örökös örömünk;
ahol a tény előtt
nem fut az epedés,
s nem lesz a vágy különb,
mint a teljesedés.

Mily király, mily udvar,
micsoda palota,
mily béke, nyugalom,
boldogság vár oda:
mondják el majd azok,
akik már élvezik!
ha tudják mondani
úgy ahogy érzik!

Mi pedig lelkünket
emeljük azalatt
s vágyaink mind e szent
hon felé szálljanak,
hogy Jeruzsálembe
Babilonból vidám
szívvel térjünk meg a
számkivetés után.

Ott minden bús tehert
levetve boldogan
Sionnak énekét
daloljuk gondtalan,
s malasztodért örök
hálákat zeng Neked,
mi Urunk, Királyunk,
üdvözült nemzeted!

Mert ott a szombatot
új szombat váltja fel,
szombatolók örök
ünnepe nem fogy el,
s nem érik végüket
az ujjongó dalok,
amiket harsogunk
mink és az angyalok.

HIMNUSZA URUNK MENNYBEMENETELÉRE

Ki szállva száll a csúcsokig,
dombokon át emelkedik,
menyasszonyát
hívja a hegy felett:
„Kelj fel, nővér,
kövess már engemet!”

Eléri atyja csarnokát
hol örökölt trónjára hág,
onnan kiált;
„Siess, szerelmesem!
Atyám jobbján
fogsz ülni énvelem.

„Téged egész országa már,
népe és birodalma vár.
Atyám maga,
s égi Atyám körül
szent udvara:
jöttödnek mind örül.

S amik a Király jegyesét
illik hogy ékesítenék,
aranyba szőtt
ruhát, és mennyei
gyöngyös bibort
fogsz ottan ölteni.”

Krisztusnak dicsőség legyen,
ki jár a csillagos egen
s az Atya és
a Szentlélek vele:
menny és pokol
háromezre istene!

CLAIRVAUX-I SZENT BERNÁT

UJJONGÁSA JÉZUS NEVÉRE

Jézus édes emlékezet
te adsz szívünknek örömet.
Se méz, se semmi nem lehet
jelenlétednél édesebb.

Hallani boldogabb soha
nincs, se dalolni muzsika,
sem elgondolni idea,
mint Jézus, az Isten fia.

Nyelv sohase mondhatja ki,
betű föl nem jegyezheti,
csak aki tudja, hiheti,
mit tesz Jézusért érzni.

Jézus, szívbéli szent öröm,
igazság kútja, fényözön,
gyönyör, túl minden gyönyörön,
kihez a vágy közel se jön.

Ki Téged ízlel, éhezik
s szomjasabb lesz, aki iszik,
de másra már nem szomjazik,
csak Jézusért óhajtozik.

Estére zárva reteszem
ágyamban Jézust keresem:
titkon vagy fényes tereken
csak őt szeretem, őt lesem.

Máriával bús reggelen
sírjához megyek s nem lelem;
nyögve és sírva keresem:
szívem keresi, nem szemem.

A sirt könnyemmel áztatom,
a tért betölti sóhajom,
Jézus lábaihoz bukom,
testét csüggve szorongatom.

Jézusnak vívom nyomdokát,
sírva csókolom ajakát,
hogy nyerhessem bocsánatát
s teljes malasztja hasson át.

Maradj velünk, Uram, maradj,
fényedből fényességet adj,
elménkben ködöket ne hagyj,
ki e világnak méze vagy!

Ha szívünket látogatod,
az igazság fölragyog ott,
a hiúság elpárolog
s a mélyben szeretet lobog.

Jézus szerelme mennyei
édességgel telisteli,
ezerszer inkább isteni,
mint ki tudhatnám mondani.

Ez amit kínod is - amit
véred ömlése bizonyít,
mely utat váltságunkra nyit
s Istent szemlélni megtanít.

Kegyesem, Jézus, add nekem
szerelmed bővét érzem,
színed előtt lenni jelen
s glóriádba tekintenem.

Ezer vágyam feléd eped.
Mikor jössz Jézus? kérdelek.
Mikor vidítsz föl engemet?
s elégited ki lelkemet?

Ég országának népe, szállj,
ajtót, kaput elébe tárj,
köszöntsd a győztest, harsonálj:
„Üdvözlégy, Jézus, nagy király!”

RITMUSA AZ ISTENI SZERETETRŐL

Szent szeretet, szűz szeretet,
ünneplő, derűs szeretet,
kiben nincsen semmi bűn,
de minden örömet ismer
s meri megcsókolni Istent
bizalommal, mindig hűn!

Szűz szeretet, diadalmas,
mégis mindig lakodalmas,
mégis mindig mámoros!
Magas szeretet, királyi
több mint fiúi s leányi:
mátkasággal koszorus!

Hol ez megvan: mi hiányzik?
S kiben nincs meg, légyen bárki:
egyenlő a senkivel.
Szeretetben lesz a lélek
arája az istenségnek
s Krisztusával egybekel.

Huzzon a fiú apjához!
A menyasszony jobbat választ:
vőlegényét szereti.
Másnak nincs rá semmi csábja;
föl se néz már a világra;
csak Őt látja, követi.

Aki jobbágy, urát félje!
Áhitozzanak a bérre
a fizetett béresek!
A menyasszony kedveséhez
tekint föl és csókra éhez,
ami sokkal édesebb.

Szeretet a törvény telje;
a lélek kitárult terje
s a szív magas kémhelye.
Édes könnyek kút-edénye;
lelkek folttalan törvénye,
megtérítő mestere.

A szeretet sír és óhajt;
a szeretet kér és sóhajt;
sóhajjal táplálkozik.
A szeretet, hogyha sem könny,
sem sóhaj mélyéből nem jön,
nem is égő, igazi.

A szeretet szenvedni vágy.
Teher néki ez a világ;
unalom maga a fény.
Várakozva még növekszik;
messzeségek nem csüggesztik;
nem fogy, hanem jobban él.

A szeretet fut lihegve;
sohse lankad futó-kedve:
egyre, egyre sebesebb.
Mégis későn ér, úgy érzi,
mert mindig késő elérni,
ami után úgy eped!

S oly nagy a szeretet lángja
és az égést úgy kívánja,
hogy kihunyni sohse fog:
semmi zápor el nem oltja
s a folyóvíz el nem fojtja;
mindig csak jobban lobog!

S ez a láng maga az élet:
másra nem lehet szükséged!
Ami jó még van egyéb,
nélküle mind nem ér semmit!
Mind elolvad és elomlik!
Mind csak tűnő semmiség...

SZENT HILDEGARD

ÉNEKE A SZENTLÉLEKRŐL

Óh Isten lelkének tüze, minden
teremtmény életének élete,
szent vagy, ki a formákat élteted!

Szent ki írral kened a törések veszélyét
s gyógyítva dörzsölöd a bűzös sebeket!

Szentség szellője, szelelője,
szeretet tüzelője!

Óh zamat a mellekben, édes íz!
ki szíveinkbe átvíódsz az erények jóillatával.

Óh tiszta forrás, akiben példázható, hogy Isten
maga köré gyűjti az idegent
s megkeresi az elveszettet.

Óh élet páncéla!
Óh egység záloga minden tagok között!
Óh tisztesség öve, áldj meg
és tégy boldoggá!

Erős pálya, lelki út,
ki áthatoltál mindenben
a magasságban,
s földi világban,
s minden mélység szurdokában:
mindenkit összekötsz és egybehajtsz.

Általad felleg árad, levegő
röpül, átvíódik a kő,
vizek folyókat öntenek
és zöld pompát izzad a barna föld.
S te neveled a doktorok erényét,
akiket életükben a bölcsesség ihlete vidámít.

Dicsőség hát neked,
ki a dicsőség hangja
s élet öröme vagy;
remény és erős becsület,
s fényességgel fizetsz!

ADAM DE SAINT-VICTOR

MÁRIA-ÉNEKE

Üdvözlégy óh Szűzek Szűze,
aki megváltónkat szülte!
Te vagy ama Tenger-Túze,
 csalhatatlan csillaga:
Az élet tengere ringat;
ne engedd törni hajónkat!
Kérd érettünk Megváltónkat:
 imádj Istent, Mária!

Szél dühöng és tenger támad,
nyögnek zavaros hullámok;
fut a bárka, de futtának
 szembe annyi szörnyeteg:
ott a gyönyörök sziréne,
sárkány, rablók, Szcillák réme...
Veszve a hajós reménye!
 ezer halál fenyeget.

Deszkánk majd a mélybe roskad,
majd földobja haragos hab;
árboc ing, vitorla foszlad;
 a kormányos mit tehet?
E bajokban elhal nekünk
egész állat-emberségünk:
anyánk! te légy menedékünk,
 jó szellem a vész felett!

Te, kit égi harmat áldott,
s el nem vesztve szűz virágod
új mód szültél új virágot
 e világnak - új ígét,
ki az Atyával egyéltü
s méhedet választva vértül
szűz testedből vette értünk
 földi húsának köntösét.

Téged látott s kiválasztott
az, ki mindent bölcsen osztott
s erényedtől meg nem fosztott
 mikor szent testedbe szállt.
Semmi kint, sem rosszullétet,
ősanyánktól örökséget,
nem éreztél, úgy szüled meg
 a Megváltót és Királyt.

Eleven gyökér, zöldellő
olajág, virág és szőlő,
ki nem magból lettél termő,
 szent gyökér, áldott anya,
földi lámpás, égi ablak,
fénylőbb fényénél a napnak,
könyörögj értünk Fiadnak,
 ne ítéljen szigora!

Hogy széknél a Királynak
legyen védője a nyájnak
mely bár a tilosban járdalt,
 bocsánatról álmodott.
Nagy a Bíró kegyessége
aki a keresztre lépve
maga nyújtott reménységre
 bűnösöknek zálogot.

Jézus, óh szent méh magzatja,
légy a világ áradatja
közt menekvés szabad útja,
 égi révbe vezető:
tartsd a kormányt, vidd a gályát,
csillapítsd a hab dagályát,
adj kegyedben könnyű pályát!
 Vár az édes kikötő...

HÚSVÉTI ÉNEKE

Az egész világ ujul.
Új örömök intenek.
Ahogy föltámadt az Úr,
föltámadnak mindenek.
Érzik Alkotójukat
mily erős, és Urukat
szolgálják az elemek.

A tűz lobog és röpül.
A levegő szétterül.
A víz árad s völgybe gyül.
A föld biztonságban ül.
Ami könnyű, föltolul,
és a mélybe hull a súly.
Minden, minden megújul.

Már az ég nem oly borús,
a tenger sem háborús,
a szél sem oly vad, oly bús.
Földi lejtőnk kivirult.
Újrazöldel a kopár,
újra meleg a sugár,
mivel a tavasz kigyult.

Enged a Halál fagya;
e világnak hadnagya
birodalmát földadja,
melyet bennünk hóditott.
Míg azt, ami nem övé,
vágott hogy megörzené,
sajátjából kikopott.

Élet a Halált veri,
s már az ember megleli,
mit úgy fájt elveszteni:
az Édennek kéjeit.
Kardját leeresztve im
utat ad a Kerubim,
s az út könnyü és szelid.

Krisztus újra eget nyit
és rabokat szabadít,
akiket fogságba vitt
holtuk óráján a bűn.
Azért diadalukat
Atyának és Fiúnak
s Szentléleknek, zengjük hűn!

GUY DE BASOCHES

ÉNEKE A BOLDOGSÁGOS SZÚZRÓL

Isten anyja, glóriás
énekeid
díszítsék a Szentegyház
ünnepeit.
Jámbor ima harsonáz:
nyisd füleid!
Jámboran zengjük csodás
érdemeid.
Méltó a magasztalás.
Óh dicsőséges Szentszüzünk!
kik Téged zengni nem szününk,
kérünk, töröljed el bününk!

Foganásod gyógyított,
mert a Kígyó
csalása elbódított.
Sírfelnyitó
ujjad megszabadított,
jó gyógyító!
Száműzésből kihozott,
mint útnyitó,
melybe Éva taszított.
Óh dicsőséges Szentszüzünk!
kik Téged zengni nem szününk,
kérünk, töröljed el bününk!

Tiszteletes szent ünnep
az hogy lettél,
nagy díszére nemünknek
megszülettél,
alacsonyból az Égnek
emelkedtél,
alázatos Fenségnek
anyja lettél:
érthetetlen az észnek.
Óh dicsőséges Szentszüzünk!
kik Téged zengni nem szününk,
kérünk, töröljed el bününk!

Mely köszöntést angyali
hang mond Terád,
egek felé emeli
a föld porát
s hintve étellel-teli
jók záporát,
ami rossz, azt leveri:
bűnt és halált,
vagy üdvösséggé érleli.
Óh dicsőséges Szentszüzünk!
kik Téged zengni nem szününk,
kérünk, töröljed el bűnünk!

Titokzatos szemérem
tüze Benned,
melyet semmi szerelem
nem ismerhet;
a Teremtő méhedben
teremtve lett:
ő a nemző és egyben
ő a Gyermeke:
az egyszülött Egyisten!
Óh dicsőséges Szentszüzünk!
kik Téged zengni nem szününk,
kérünk, töröljed el bűnünk!

Jól illett, hogy szűzen légy
termő s anya:
fény, melynek lélekben ég
pompázata.
Az anyai szűzesség
szent viasza:
kanóca lányszerénység
alázata;
a lángja az istenség.
Óh dicsőséges Szentszüzünk!
kik Téged zengni nem szününk,
kérünk, töröljed el bűnünk!

Légy velünk hát nyöszörös
sok szegénnyel!
Gondolj ránk, hogy könyörös
esdekléssel
lelkeinket összekösd
a szent Éggel,
hol a többi szentek közt
legtöbb fénnel
magzatodban gyönyörködsz!
Óh dicsőséges Szentszüzünk!
kik Téged zengni nem szününk,
kérünk, töröljed el bűnünk!

WALTER VON DER VOGELWEIDE

A HÁRSFAÁGAK CSENDES ÁRNYÁN...

A hársfaágak
csendes árnyán,
ahol kettőnknek ágya volt,
ott láthatjátok
a gyeppárnán,
hogy fű és virág meghajolt.
Fölöttünk az ág bogán
ejhajahujj!
dalolt ám a csalogány!

Vigan futottam
ki a rétre
és kedvesem már várt reám.
Oly izgatottan
jött elémbé! -
Mily boldogság volt, Máriám!
Hogy megcsókolt-e? Meg biz ám!
Ejhajahujj!
Most is pirúl belé a szám.

S tréfás-kacagva
hamar ágyat
vetett szép pázsitos helyen.
Nevethet rajta
s titkon vágyat
érezhet aki arra jön,
mert jól láthatja a nyomot,
ejhajahujj!
amit a fejem nyomott.

Ha tudná más azt,
hogy mi jártunk
ott: óh hogy szégyelném magam!
Nem sejti más azt,
mit csináltunk,
csak ő maga, meg én magam,
meg egy kis madár a fán,
ejhajahujj!
az nem árul el talán!

PHILIPPE DE GRÈVE

ÉNEKE MÁRIA MAGDOLNÁHOZ

Óh Mária, jer, ne sírjál
és tovább ne várj, ne less!
Itt a Kertész, itt van Ő már,
ki a lelkekben mives.
A szívnek kertjében gyomlál:
az leli, ki ott keres.

Mért sírnál és mért zokognál?
Mért nem vidul bánatod?
Akit szeretsz, teveled jár.
Sirkövét mért forгатod?
Jézus volt, akit kívántál:
megtaláltad - s nem tudod.

Mit nyögsz még és mit kesergesz?
Tiéd már a vigasság.
Benned rejlik, kit nem sejtessz
s fájdalmadra vigaszt ád.
Bellül van kit kívül kergetsz:
epedésed orvosát.

CELANÓI TAMÁS

ÉNEKE AZ UTOLSÓ ÍTÉLETRŐL

Ama nap, a harag napja,
e világot lángba dobja:
Dávid és Szibilla mondja.

Mily irtózat, fog az lenni,
ha a Bíró el fog jönni
mindent híven számbavenni.

Harsonának szörnyű hangja
hull a millió sirhantra
kit-kit a Trón elé hajtva.

Hökken Halál és Természet
ahol a Teremtés ébred
felelni a Vádló-székek.

Az írott könyv elhozatik
melyben minden foglaltatik
kiből végzés formáltatik.

S ha a Bíró leül ottan,
ami csak lappang, kipattan,
misem marad megtorlatlan.

Én szegény ott mit beszéljek,
milyen pártfogókat kérjek,
hol még a szentek is félnek?

Nagy Király kit retteg minden,
de a jót megváltod ingyen,
kegyek kútja, válts meg engem!

Rólam, Jézus, emlékezzél,
akiért a földre jöttél,
veszni aznap ne engedjél.

Engem fáradtál keresve,
értem szálltál a Keresztre:
annyi munkád kárba esne!

Igaz bosszu Mérlelője,
bocsánatod add előre,
míg a Számadás nem jőne!

Fölnyögök bús vádlott módján,
bűntudattól pirul orcám,
úgy könyörgök, Uram, nézz rám!

Ki Magdolnát föloldottad,
és a latrot meghallgattad:
nekem is e reményt adtad.

Nem méltó az én kérésem;
de Te jó vagy, tedd kegyessen,
hogy örök tűz ne égessen.

Bárányságaid közt helyezz el,
bakok közé ne rekessz el:
jobbod felől várjon kész hely!

Vesd a gonoszt kárhozatra,
a vad lángnak általadva;
engem végy a hív csapatba!

Esdve és ölelve térded,
hamuvá tört szívvel kérlek:
őrizz, hogy jó véget érjek!

ISMERETLEN FRANCIAORSZÁGI SZERZŐ

HIMNUSZ A SZENT SZŰZ ANYASÁGÁRÓL

Csodálatos szerelem!
Testet ölt az Isten.
Sohse hallott kegyelem:
mag fogan a Szűzben!

Óh újféle házasság:
csillag megy a naphoz.
Képtelen, szent anyaság:
szűzlány gyermeket hoz.

Mózes ahogy hentergett
a gyékénykosárban,
csodamód úgy szendergett
Isten a leányban.

Fülön át és lelken át
szállt be szent testébe
s nem szakítá nyílt nyomát
amerre kilépe.

Mint üvegen a sugár
ahogy átsugárzik,
mégis rajta semmi kár,
sérelem se látszik:

úgy született, az anya
foltja-kára nélkül,
Isten, Istennek fia,
saját jegyesébül.

S mint a gondolat suhan
a szív rejtekébül!
Aki bűn nélkül fogan,
szül fájdalom nélkül.

Ha sugarat ont a szem,
nem veszti világát;
így a virág-anya sem
veszíti virágát.

Fehérebb mint liliom,
tavaszibb mint rózsza,
légy fiadnál, Szűzasszony,
szívünk szószólója,

hogyan várjon holtan a
zord pokol homálya:
veled inkább, szentanya,
egek lakomája!

SZENT BONAVENTURA

ÉNEKE KRISZTUS IRGALMÁRÓL

Jézus, bocsánat kútfeje,
Jézus, búbánat sugara,
Jézus, bűnbánat öröme,
Jézus, bűnbánók óhaja,

mikor ott függtél csüggeteg,
ártatlanul megfeszített,
a gonosz latrok közepett,
megosztva büntetésöket,

és egyik akkor Téged ott
megvádolt és rádtámadott,
ostobán gúnyolt és szidott
és káromolva szólított:

„Ha tényleg Isten fia vagy,
ments meg bennünket és magad:
magadhoz zordon ne maradj
ki megváltottál másokat.”

S mikor a másik rá-csarélt
s feddte a balga szavakért
s megvallá hogy ő rosszul élt,
de Téged mint szentet dicsért
s Általad igaz útra tért
és könyörögve így beszélt:

„El ne feledj engem, Uram,
ha országodba érkezel,
mely édességgel tele van,
s király-ruhádba öltözől.”

Te, kit a bánat visszanyer
s malasztod szíveket emel,
nemcsak hogy nem feledted el:
égbe méltattad venni fel!

Óh isteni kész irgalom!
Kész irgalom, jószívűség!
Adakozó kész száanalom!
Szánakozó bőkezűség!

Tehozzád fut az áhitat,
hozzád tér az emlékezet,
a vágy Feléd nyög lankatag,
a bűnbánat Feléd eped;
a gyónás székedhez tapad:
a szív Neked tárul, Neked!

Azért bizalommal teli
imádkozunk hozzád, Uram,
mert Te vagy az egyedüli
bűntelen és mocsoktalan;
gondolj reánk végnélküli
türelmedhez képest, Uram!

AQUINÓI SZENT TAMÁS

ÚRNAPI ÉNEKE

Dicsérd, Sión, a Megváltót,
dicsérd a vezért, a pásztort,
zengj himnusz, zengj éneket!
Ahogy bírod, akként merjed:
nagyobb Ő mint a dicséret,
méltón nem dicsérheted.

S a dicséret külön tárgya
ma hogy a Kenyeret áldja,
mely éltet és eleven,
s hogy végvacsoráján kapta
a Tizenkettők csapatja,
nem kétséges semmiben.

Legyen teljes, legyen zengő,
legyen vidám és illendő
szívünk ujjongása ma:
mert azt a napot jelzi ünnepünk,
melyen először adatott nekünk
ez a lelki lakoma

Új királynak asztalára
új törvénynek szállt páskája:
elavult a régi már.
Fut az újtól ami agg,
igazságtól ami vak;
fut a fénytől a homály.

Amit Krisztus tett ez estén,
hagyta hogy rá emlékezvén
cselekedjük mi is azt.
Okultunk szent törvényéből:
így lesz borból és kenyérből
üdvösséges áldozat.

Más és más - de nem lényegben,
csak jel szerint más - színekben
égi jók lappanganak.
A vér ital, a hús étel:
mégis Krisztus, lényegével,
teljes mindkét szín alatt.

Oly kenyér, melyet meg nem tör,
aki vesz miként étekből,
s el se vág, és meg se szel.
Veszi egy és veszik ezren:
annyit egy, amennyit ezren;
fogyasztják és nem fogy el.

Veszik jók és veszik rosszak:
csak hogy különböző sorsnak
részesei ők vele,
Rossznak halál, jónak élet:
ilyen az egyforma éték
különböző ereje.

Im az angyalok kenyere,
utonjárók eledele,
édesfiaknak étele,
nem ebek számára szánt,
melynek előképe már a
húsvéti bárány halála,
valamint Izsák oltára,
s hogy az égből manna szállt.

Óh igaz Kenyér, jó Pásztor,
Jézus, óvj az elbukástól,
te táplálj és te palástolj
s add hogy a feltámadáskor
üdvnek látói legyünk.
Te, ki mindent bírsz és értesz,
s e földön táplálsz és éltetsz,
tedd, hogy szent népeddel, ékes
asztalodnál majd az édes
örökségben résztvegyünk!

HIMNUSZA AZ OLTÁRISZENTSÉGRŐL

Zengjed, nyelv, a dicsőséges
test titkát s a drága vért
melyet hullatván értékes
váltságul az emberért
a föld ura, a felséges
méh gyümölcse nem kimélt.

Egünk küldte, s nekünk szülte
tiszt szűz, szeplőtelen.
Köztünk élt és hinté földre
az Igét, mely jót terem;
s csodás szertartással ülte
bucsuestjét idelenn.

Mert a végső estebédet
tartván ő és társai,
együtt a törvényes étet
jámborul fogyasztani:
étkül a tucatnyi népnek
önmagát osztotta ki.

És a kenyeret testévé
igézte az Ige-test
s a bor lett Krisztus vérévé:
magyarázni ne keresd!
Hit dolga és igaz szívé,
hogy erősen tartsa ezt.

Azért kell e nagy szentséget
leborulva áldani
és a régi Szövetséget
új ritussal váltani:
pótolják a rest érzéket
a merész hit szárnyai!

Az Atyának és Fiának
légyen áldás, dicsőség,
üdv, hozsanna és imádat,
ujjongások hirdessék!
S aki kettejükből árad,
a Lélek is áldassék!

ÉNEKE KRISZTUS TESTÉRŐL

Imádlak áhitattal, Isten: rejtelem,
aki e jelekben titkon vagy jelen.
Néked egész szívem átadja magát,
mert Téged szemlélve elveszti magát.

Szem, ízlés, tapintás megcsalódhatik:
de a hallás Rólad hittal biztosít.
Hiszem, amit hinni Isten fia szab:
igédnél, Igazság, mi van igazabb?

Isten-volta rejtve volt a keresztfán;
itt ember-arcát is rejti e talány.
De én mindakettőt hiszem, s vallhatom,
kérve amit kért a bűnbánó lator.

Sebeid Tamásként látnom nem lehet,
mégis Istenemnek vallak Tégedet.
Hadd hogy egyre jobban hinni tudjalak,
Tebenned reméljek, Téged vágyjalak.

Isten halálára emlékeztető
eleven kenyér és embert éltető,
add hogy éljen lelkem Belőled csupán
s jóizét Tebenned ne veszítse szám.

Kegyes pelikánom, uram Jézusom,
szennyes vagyok, szennyem véreddel mosom,
melyből elég volna egy csepp hullni rá
világ minden bűnét meggyógyítaná.

Jézus, kit titokba fedve látlak itt,
mikor lesz, hogy szomjas vágyam jóllakik,
hogymajd fátyol nélkül nézve arcodat
leljem szent fényedben boldogságomat?

JACOPO DA TODI

STABAT MATER...⁴

Állt az anya keservében
sírva a kereszt tövében,
melyen függött szent Fia,
kinek megtört s jajjal-tellett
lelkét kemény kardnak kellett
kínzón általjárnia.

Óh mily búsan, sujtva állt ott
amaz asszonyok-közt-áldott,
ki Téged szült, Egyszülött!
Mily nagy gyásza volt sírása
mikor látta szent Fiát a
szívtépő kinok között!

Van-e oly szem, mely nem sírna
Krisztus anyjával s e kínra
hidegen pillantana?
aki könnyek nélkül nézze,
hogymerül a szenvedésbe
fia mellett az anya?

Látta Jézust, hogy fajtája
vétkéért mit vett magára
és korbáccsal vereték.
S látta édes fiát végül
haldokolni vigasz nélkül,
míg kiadta életét.

Kútja égi szeretetnek,
engedd érzemem sebednek
mérgét: hadd sírjak veled!
Engedd, hogy a szívem égjen
Krisztus isten szerelmében,
s ő szeressen engemet!

Óh szentséges anya, tedd meg,
a Keresztrefeszítettnek
nyomd szívembe sebeit!
Oszd meg, kérem, kínját vélem,
kinek érdem nélkül értem
tetszett annyit túrni itt!

⁴ Jacopo da Todi: *Stabat Mater*... - Állt a [fájdalmas] Anya.

Jámborul hadd sírjak véled
és szenvedjek mígcsak élek
Avval, ki keresztre szállt!
Álljak a kereszt tövében!
Szívem szíved keservében
társad lenni úgy sovárg!

Szűzek szűze! légy szívedben
hozzám jó és nem kegyetlen!
Oszd meg vélem könnyedet!
Add hogy sírván Krisztus sírján
sebeit szívembe írnám
s bánatodban részt vegyek!

Fiad sebe sebesítsen!
Szent keresztje részegítsen
és vérének itala,
hogy pokol tüzén ne égjek!
S az ítélet napján, kérlek,
te légy védőm, Szűzanya!

Ha majd el kell mennem innen,
engedj győzelemre mennem
anyád által, Krisztusom!
És ha testem meghal, adjad
hogy lelkem dicsón fogadja
a pálmás paradicsom!

DANTE ALIGHIERI

LA VITA NUOVA XXVII⁵

Olyan nemesnek látszik, oly kevélynek
hölgyem, amint köszön, bólintva szépen
hogy minden nyelv remegve néma lészen
és a szemek ránézni szinte félnek.

És mégis ő kit annyian dicsérnek
szerénységnek jár ritka köntösében
mintha égből azért jött volna épen
hogy csodát lássanak a földi férgek.

Olyan tetszőnek látja aki nézi
hogy nincs szív amely kéjjel meg ne telljen,
hogy meg nem értheti aki nem érzi.

Ajkáról száll fel és a szívbe megy
egy édes, szerelemmel teli szellem
mely így szól a lélekhez: Epekedj!

⁵ Dante: *La vita nuova* - Az olasz nyelvű cím magyarul: Az új élet.

JOHN PECKHAM

HIMNUSZA A SZENTHÁROMSÁGRÓL

Hárman a fenség trónusán
ülnek az égi lakomán;
(mert a magányost a magány
nem vigasztalja igazán).

Mig örök szelleme szemét
magára szegzi az Atya,
fényének tükörére kép
vetődik: egy uj-önmaga.

S amint a kép megszületett,
az Egy nincs többé egyedül:
a Születetlen és Szülött
egymásnak társasan örül.

S a Szentlélek ez az öröm,
mely összeköt Atyát s Fiút;
s a Három együvé ömöl,
egy fő-fő Jóba összefut.

S annak ki sohse született,
illőn, és aki született,
s a Léleknek, oltárra-tett
szívvel zengjünk dicséretet!

ISMERETLEN ANGLIAI SZERZŐ

ÉNEKE KRISZTUS SZERELMÉRŐL

Ha vágysz szerződni vélem,
elszánva, hogy szived
semmi másért ne éljen
mert engemet szeret:
én egemet ígérem
s hogy ott leszek veled
s hogy harcon és veszélyen
győzni tud, dúsra mérem
lelki erőidet.

Menj vágyad számba venni:
mit választ, merre nyul?
Csábit sok tarka semmi
hogy értük lángra gyulj.
Ne akarj balga lenni;
ítélj és jól okulj,
s ha én legtöbbet érek,
másfelé megvetőleg
ne fordulj konokul!

Mert én vagyok az Isten,
Atyámtól származó,
s hogy a bűnös ne vesszen,
lettem itt földlakó.
Szenvedtem a kereszten,
szegény voltam, zsidó...
Igy mutattam neked meg,
szenvedve, hogy szeretlek
s szívem mennyire jó.

S ha hívnak más barátok,
„Mit adtok ti?” - felelj. -
„Óh jaj, húsbeli vágyak,
ragályotok lever.
Óh világi virágok,
hamar hervadtok el.
Óh csábok, rossz tanácsok,
ti engem örök átok
tüzébe visztek el!”

De mind balzsam s szivüdvé
éntőlem ami jön,
melytől sápad feledve
a múlandó öröm:
majd lesz idő, örökre
nevetni odafönn,
ha följutsz az egekbe
hol vélem egybekötve
vár boldog örököm.

Párját annak ha véled,
tévedsz, mert párja nincs;
mert mindig semmivé lesz
a külső földi kincs.
Édesből gyúl a méreg:
édesre ne tekints!
Napod szentebben éljed,
s tiéd az örök élet,
melynek romlása nincs.

ISMERETLEN MAGYARORSZÁGI SZERZŐ

HIMNUSZA SZENT IMRE HERCEGRŐL

Óh mily csodálatos,
ha szent biztosságban
megy át, aki fiatal,
a fiatalságon!

Bazilika szent kövén
a szent fiú térden
Isten előtt könyörög
könnyekkel szemében.
Mit áldozzon föl Neki?
tűnődik szívében:
hol a kincs?... És hirtelen
hang zendül az égben:
„Legdrágább a tisztaság:
ezt ajánljad nékem!”

És az ifjú megveti
unokák reményét:
vágyva buzgón őrzeni
szüzessége fényét.

Fölgyújtja a mennyei
szerelem fáklyája.
Világi fényt nem keres:
nagyobb néz reája.

Mit neki a diadém
ingó glóriája?
Mit a földi feleség
ölelés-igája?
Herceg ő, de szívében
Isten katonája...

Nem kell néki hiuság:
csügg az igazságon.
Példa, hogy a hiuság
hogyan csal e világon.

S az égi Király fia
a miénknek sarját,
így mutatva iránta
különös vonzalmát,
hogy a föld ármányai
szűz lelkét ne csalják,
elvitte még mielőtt
szennyeink zavarnák,
örök honnal cserélve
múló birodalmát.

S nehogy egy csöpp folttal is
jegyezze a vétek,
hamar szegett fiatal
életének véget.

ISMERETLEN NÉMETORSZÁGI SZERZŐ

HIMNUSZ A SZENT SZÜZEKRŐL

Anyja a nagy Királynak,
egek királynője,
ki vagy lenn a hű nyájnak
égi segítője,
s veled kedves Orsolya,
Pinnosa és Cordula:
mondjatok bűnünkért ma a
bölcс éghez szent imát!

Nézzen ránk Konstancia
és szent Florentina,
Verena, Concordia,
Babilla, Balbina,
Sigilindis, Theumata,
Secchia és Cleumata:
zengjen érdemük illata
égi melódiát!

Vegyen részt Scholastica,
Ágnes, Katalina,
Margaréta, Ágota,
Borbála, Krisztina,
Gertrúd és Gecilia,
és szűz szent Odilia:
vezessen a serény ima
béke kapuin át!

Zengjen Eufémia,
Tekla, Petronilla,
Luca, Eugénia,
Prisca, Domitilla,

Julianna, Dária,
Brigitta, Doróthea:
zengjen a szűz ármádia
és bukjon Góliát!

Zengjen Theodózia
és Eufrozina,
Agape, Chionia,
Irène, Martina,
Walburgis, Eulália,
Columba, Eufrázia:
értük vigyen az Úr oda,
hol boldog aki *lát*!

Ha majd Krisztus eljövend,
szüzek szeretője,
s a Bárány bíró leend,
lelkek szemlélője,
szűz Mária és ezek
értünk s minden szent szüzek
védők módjára zengjenek
szent apológiát.

Örüljünk hát büntelen,
énekeljünk szüntelen
dicsőítsük ez ünnepen
a szent szűz Máriát!

KEMPIS TAMÁS

IMÁJA AZ ANGYALOKHOZ ÉS MINDEN SZENTEKHEZ

Ég polgárai, halljatok
és figyeljetelek, angyalok!
Én kérlek, ki e bánatok
völgyében száműzött vagyok.

Ti örök örömek között,
én pedig szegény száműzött;
ebből kell megbecsülnötök:
csoda-e hogyha így nyögök?

Sokáig élni idelelni
s Krisztust nem látni sohasem:
fáj a léleknek végtelen,
kit Érte lankaszt szerelem.

S mint délben aggódó ara:
kérdi, mátkája hol marad,
kihez misztikus szín alatt
e távolból is hű maradt?

Hit, remény, s tiszta szeretet
kérdik Jézust, hová siet?
„Rabbi, hol a ház, mely tied?
Mért tessz úgy, mint ki messze megy?”

„Hogy tőled így távolodok,
ne sírj, óh lélek, ne zokogj!
Ama honba küldd sóhajod,
hová előtted indulok!

Vigaszod támaszom legyen,
cseppenként hulló kegyelem,
társaidtól segedelem
s hogy kínod égi bért terem.

Én az Atyához fölmegek
s Szentlelkem küldöm el neked
hogy benne, mint bennem, szived
viduljon, míg jársz föld felett.”

ISMERETLEN MAGYARORSZÁGI SZERZŐ

HIMNUSZ A SZÚZ MÁRIÁRÓL

Téged egek áldanak,
minden kegyek asszonyát,
Mária!

Bűnösök kiáltanak
e siralomvölgyön át,
Mária!

Halld szavunk, töröld le könnyünk,
kérdezz érettünk szent Fiad,
Mária!

hogyan majd trónjánál pihenjünk
a Te érdemed miatt,
Mária!

MICHELANGELO BUONARROTI

SZONETT

A legnagyobb művésznek sincs oly álma
amit ne zárna bármely kocka márvány
önnön feleslegébe: míg, kitárván,
a lélek által vont kéz megtalálja.

Így benned, asszony, szép és büszke bálvány,
rejlík szivemnek minden kínja s vágya,
de művészetem gyenge hogy kívájja
a boldogság szobrát ahogy kívánnám.

Nem szépséged hibás hát, s nem szerelmem
sok bánatomban, nem a sorskeménység
vagy balszerencse, végzet, vagy akármilyen...

Mert halál lakik -, és lakik szivedben
irgalom is; de nékem nincs reménység,
mert csak a halált tudom megtalálni.

FRANCESCO BERNI

SZERELMESEMHEZ

Azt akarod, hogy csúf halálra szálljak,
nem könyörölsz, csak tűröd, hogy utánad,
mint árva kandúr, üzekedve járjak.

De ha megölt majd a szerelmi bánat,
vad, bús halott, meglepem fekhelyed,
és megenyhítem rajtad szomju számat.

Hiába nyögsz majd: „Távozz! Nem lehet!”:
beléd hatolok én, buja kísértet,
s teherbe ejtem büszke testedet.

Én be fogom mocskolni félve féltett
szüzességed, s úgy fogok lubickolni
hasadon, mint ki máshoz sohse értett.

S ha aztán jönne ördög-üzni holmi
papocska: engem el nem űz! miattam
papolhat, hogyha kedve van papolni.

„Egy örült ördög!” - mondja majd riadtan.
Ah! nékem nem lesz gát, hogy be ne töltsen
a vágyat, mellyért lelkemet kiadtam.

S úgy fog vájkálni fogam a gyümölcsben,
mely tested kincse, mint kutya a csonton:
megtanítlak majd, szűzen élni, bölcsen!

Holnap meg fogom magam ölni, mondom,
hogy mihamarább ágyadban legyek már,
s belédhatoljak ama féltett ponton.

De ha magad tán meggondolnád: megvár
imádód még, hogy reggelig felelhess;
holnap reggelre én halott leszek már.

No hát most egyszer légy hozzám kegyelmes,
mert ha egyszer halott kezembe kaplak,
furcsán bűnhődsz! (A halott nem türelmes.)

Különös és vad pózokra kaptalak,
hogy elborzadsz, mint Akteon, magadtól,
ha egy tükörkép megmutat magadnak.

Ha tudnád, bennem milyen láng gyuladt: oly
kegyetlen engem nem mernél gyötörni;
kedvemre inkább megölelnél akkor.

De nincs más hátra, mint magam megölni:
megbosszulván mit vétettél irántam,
úgy fogok tested szentélyébe törni!

Minden ruhádat eltépem, lehántom,
de megvetlek majd, és betöltve vágyam,
ha akonámat hordódból kirántom,
ott hagylak, föltakarva, a vad ágyon:
és akkor nézheted majd azt a poklot,
mely van, hogy egy vad ördög belejárjon,
s melyet ma rejtész. Szörnyű lesz a dolgod,
ha meghalok, míg nem leszek kegyelmes,
és minden varázst rólad föl nem oldok:
S ha nem kívánod, hogy kinokban elvessz,
hogy szellememtől megszállott maradj,
légy vágyaimmal szemben engedelmes,
és minden makacskodást abbahagyj:
mert hogyha nem adsz irt sebemre nékem,
megmutatom majd, leány, hogy ki vagy,
és minden szoknyád és inged letépem!

WILLIAM SHAKESPEARE

SZONETTJEIBŐL

1

A szégyen is mily szép lesz, hogy tiéd!
mely, mint a hernyó rózsailatot,
szennyezi bimbós neved örömét!
s bűnöd mily édességbe iktatod!
A nyelv, ha, napjaid sorát kísérve,
trágár híreknek szórja fűszerét,
nem tud gáncsolni úgy, hogy ne dicsérne,
neveddel megszentelve rosszhírét.
Óh mily csodás lakása lett a boldog
bűnnek, hogy benned lett vidám lakó,
hol szépség fátyla fedi el a foltot,
s minden gyönyör lesz, ami látható!
Ügyelj, szívem, mert nagy jogod jele:
s tompul a tör, ha félrevágsz vele!

2

Lányarcot festett néked ős kezével,
vágyaim úr-úrnője! a Teremtés,
s gyenge szived, mint gyenge asszonyé ver:
de nincsen benned csalfa női lengés.
Szemed fényesebb, de nem olyan álnok,
s megaranyozza mind amire nézel,
ki férfialakoddal asszonyálmot
és férfiszemet egyenlőn ígél.
S talán először asszonytestre szánta
Természet-asszony, - de belészeretve
ébredő formád fiuvá kívánta,
vágyam számára hasztalan keretbe.
Óh ha már nők kincsévé kelle lenned,
hadd nékik gyönyöröd - s nekem szerelmed!

ISMERETLEN MAGYARORSZÁGI SZERZŐ

HÓRA-ÉNEK A HÉTFÁJDALMÚ SZÚZRÓL

Jóság anyja aki volt, tövistelen rózsza,
sírva lelte Máriát a hajnali óra.
Fülébe ért szent Fia elfogattatása:
ment Jeruzsálembe, hogy Szülöttét meglássa.

S látta megtört tetemét az első órában,
összeverve és gonosz kötelek jármában,
Pilátushoz vitetvén iszonyu lármában;
egész teste remegett ő nagy fájdalmában.

Harmadhórán hallotta népek üvöltését:
„Feszítsd meg!” és szívében nőtt a keserűség.
Szent Fia kereszt alatt, töviskoszorúval!
Ment, ment a Kereszt után telistele búval.

Vasszögekkel szögezve hatodik órára
szeme előtt vonták a magas Keresztfára.
Megzúzva szent tagjai, folyt a vér belőle;
s búbánattal töltözött a Világ Úrnője.

Kilencedik óra jött. Hangosan kiáltva
akkor bús lelkét az Úr Atyjának ajálta.
Amikor szent oldalát átfúrta a dárda,
vashegye a Szűzanya szívét is bejárta.

Keresztről levéttetett vecsernye óráján:
úgy hevert a Királynő karja közt a Bárány;
ki míg vérző sebeit könnyeivel mosta,
kínban a vér ötmagát fecskelte pirosra.

Komplétának idején, mikor sírnak adták
szent testét, a Szűzanya jajjai siratták.
Sírt, hogy egyedül maradt, vigasztalás nélkül,
s így kell megfosztatnia égi Szülöttétül!

E szent órák énekét szeretet jelébe
ajánlom föl, Mária, kínod érdemébe,
hogy ki Fia keresztjét viselte lelkébe,
vezessen majd Krisztusa örök örömébe.

PÁZMÁNY PÉTER

ÉNEKE MAGYARORSZÁG VÉDASSZONYÁRÓL

Óh dicsőséges, óh ékességes, csillag, fényességes!
Világ úrnője, kegyes anya, édes!
Angyalok szája, próféták lánya, Dávid unokája,
neked énekelt Salamon hárfája.
Menny királynője, bűk enyhítője, egek erős őre,
tavaszi színek virágos vesszője!
Felkelő hajnal, lámpa mely nem csal, nap dús sugarakkal:
tőled az éj fut, s kigyullad a nappal.
Nap győztes párja, föllengő pára, leányszépség bája,
kit megkivánt a tisztaság királya!
Király lugassa, aranyos násfa, elefántcsontbástya:
légy szegények üdvének vitorlása!
Virtusból pálma, egek nektárja, jóillatok árja,
vezesd a tévelygőt a kész hazába!
Zamatok magva, fények patakja, lelkeink csillagja,
fordítsd figyelmed e zengő szavakra!
Hadak iránya, vígság forrása, szemérem virága,
benned bokrosul a mennyek pompája.
Fehér liliom, rőt rózsaszirom, viola-fuvalom,
s az arany csillag ring öledben, hajadon.
Szűzeknek szűze, világnak tűze, vezess égbe győzve,
ne maradjunk itt honunkból száműzve!
Fénye a fénynek, kútja segélynek és lelki reménynek,
adj életet szolgálid seregének! Amen.

ISMERETLEN SZERZŐ

RITMUSA A MULANDÓSÁGRÓL

Ki az emberélet
lapját olvasod,
halld, a végzet ahhoz
mily glosszát adott:
gyengét úgy mint izmost
a vad halál biztos
prédául kapott.

Codrust úgy mint Croesust,
szolgát, szabadot,
soványát, kövéret,
urat és rabot
leüt egy ütéssel
s harca végeztével
koporsóba dob.

Nézd a kis virágot:
alig született!
Nyomd rá végső csóкод,
amíg teheted.
Ezt vedd tanulságnak,
milyen hiúságnak
véld az életet!

ISMERETLEN MAGYARORSZÁGI SZERZŐ

ÉNEK A VILÁG MEGVETÉSÉRŐL

Mondjam el, Jézusom, neked
lelkemben a szeretetet,
mellyel érted tüzes lánggal tüzel, lángol?
Ami édest a világ kínál,
Jézushoz képest mind silány.

A Föld kincsekkel csalogat,
hoz illatos virágokat,
mutat bimbót, mutat lombot, várost, dombot.
Ami édest a Föld kínál,
Jézushoz képest mind silány.

A Tenger korállal tele gög;
azt zúgja, szeretni illik őt.
Gyöngyökkel bő, sziréntermő, ő a forrás!
Ami édest a Tenger kínál,
Jézushoz képest mind silány.

A pelyh Levegő így dudál:
„Bennem röpdös a kis madár.
Minden élő általam él, bennem jár-kél,”
Ami édest a Levegő kínál,
Jézushoz képest mind silány.

Erre a Tűz is közeleg,
s a szívet így szólítja meg:
„Az eleven melegséget adom néked!”
Ami édest a Tűz kínál,
Jézushoz képest mind silány.

A Hús érzékekkel vadász;
s azok prédáján lakomáz;
addig csábul, hízni indul, szinte széthull...
Ami édest a Hús kínál,
Jézushoz képest mind silány.

Setteng az Ördög, s a szívet
dísszel és diccsel ejti meg;
de csak cselt rejt a dicséret, tánc meg ének.
Ami édest az Ördög kínál,
Jézushoz képest mind silány.

S tedd hozzá ehhez még a lét
ezerszer ezer örömét:
szívem vágyát be se váltják, el se oltják.
Ami édest a Minden kínál,
Jézushoz képest mind silány.

ISMERETLEN SZERZŐ

ÉNEKE KRISZTUS SZÜLETÉSÉRŐL

Jőjjetek, óh hívek
diadalmaskodva,
jőjjetek, jőjjetek Bethlehembe!
Megszületett az angyalok királya.

Óh jőjjetek, imádjuk,
óh jőjjetek, imádjuk,
óh jőjjetek, imádjuk az Urat!

Istenből istent
sugárból sugarat
hordoz méhében egy leány:
igaz Istent ki fogant de nem lett.

Óh jőjjetek, imádjuk az Urat!

Nyájukat elhagyva
a szerény bölcsőhöz
hívásra igyekeznek pásztorok.
Mi is ünnepi lépéssel siessünk:

Óh jőjjetek, imádjuk az Urat!

Csillagjáró bölcsek
a Krisztust imádvá
hoznak tömjént, mirrhát és aranyat:
mi a Gyermekek szíveinket adjuk!

Óh jőjjetek, imádjuk az Urat!

Az örök Atyának
örök fényességét
húsba öltözve fogjuk látni most,
a Gyermekestent pólyába takarva,

Óh jőjjetek, imádjuk az Urat!

Ki értünk szegény lett
s széna között alszik,
melengesse a jámbor ölelés:
ki ne szeretné, aki szeret minket?

Óh jőjjetek, imádjuk az Urat!

Most himnuszokat
kara angyaloknak
daloljon, egeknek udvara:
„Dicsőség Istennek az égben!”

Óh jőjjetek, imádjuk az Urat!

S ki e mai szent
napon megszületté,
kis Jézus, glória neked,
örök Atyádnak hússá-lett igéje!

Óh jőjjetek, imádjuk,
óh jőjjetek, imádjuk,
óh jőjjetek, imádjuk az Urat!

JEAN DE LA FONTAINE

A SZERELMES KURTIZÁN

Ámor, habár csak iskoláskölyök,
mégis nagy úr az istenek között:
nincs csodatevőbb, világrendjebontóbb,
ki által ostobákból okosok
és bölcs Cátókból lesznek kicsapongók
és bárányokká válnak farkasok,
a vak látó lesz és a látó vak lesz:
tanú Polyphémos, tanú Herakles;
egyik, ki sziklatrónusán nyögé
szerelmi gondját a szelek közé
s hogy elbájolja drága nimfalányát,
vizek tükrénél borotválkozott;
a másik elcserélte buzogányát
orsóval, s lányért lánnyá változott...
Százat mondhatnék... Boccaccio beszél el
egy példát, és nem közönségeset:
ifjú Chimonról szól ez az eset,
szép fiú volt, de savanyú kedéllyel:
lám ugyanez ma kedves és vidám,
mert egy pillantás visszaadta kedvét,
a szerelem kinyalta ezt a medvét...
Mi tett csodát itt? Két szép szem csupán.
Kipallérozván Ámor, a bölcs pallér,
általa Chimon máma kész gavallér.

De nem erről kívánok szólni most,
hanem arról, hogy egy oly *könnyű lányka*
szívében, aki könnyű kéjet oszt,
hogy ébredhet szerelem tiszta lángja.
Hősnőm büszke volt és bizarr leány,
senkise tudott vele bánni tán.
Rómában élt, és lábainál nyüzsgött
a hódolók tömegje, és ha püspök
jött, süveges, botos monsignorok:
az néki semmi volt és kis dolog,
nagyobbra volt igénye, bíborosra,
hogy szeszélyének rabjává tapossa,
s ágyáig az is csak ritkán hatolt,
ha a nagybátyja nem a pápa volt.
Sőt hogyha szemét olykor rávetette
maga a pápa: azt sem sokba vette.
Büszkén hordta gögszagu köntösét,
melyen sok gyémánt égett szerteszét
és drága himzés és ezer zsinorzat...

Ámor, ki minden gögtől visszaborzad,
meg akarta alázni e szívet,
addig mesterkedvén, míg el nem éri,
hogy lánggra gyujtsa őt egy szép s hideg
legelegánsabb ifju Róma-béli.
Camillenek hívták a fiút, s a hölgyet
Constancenak. És bár a fiú szelid
s nyájas modoru, ezt a szívgyötörtet
félelem fogja el ha közelit
szívének ifja. És be nem merészli
vallani vágyát; csupán sóhaja
árulja néha el, hogy mi baja.
Óh, életében most először érzi,
mi a szemérem és tartózkodás.
Camille mitsem vesz észre. Ily csodás
göggű szivben hogy sejtene szerelmet?
Constance pedig csak sóhajt ifja mellett
és ránéz, aztán csak sóhajt megint,
s minden pompa közt bús álmokba ring.
Még a szépségéből is szinte vesz már,
rózsából liliommá válni kezd már.

Történt, hogy Camille vacsorát adott
barátainak. Hölgyeket is hoztak.
Constance is ott volt. Bölcsen vígadott
a társaság; mert ritkán szórakoznak
az ilyenfajta hölgyek szent-hideg
vagy tudományos, unalmas beszéddel.
Csak Constance volt a viccekre süket
s csak ő előle nem fogyott az étel.
S oszlottak már, megvolt a vacsora:
de legelőször Constance tűnt tova,
elrejtőzvéen egy ágy mögötti zugba.
Nem ügyelték: mindenki látta, tudta,
hogy rossz kedvű, gondolták, hazament,
vagy valami szerelmes üzlet hívja. -
Nemsokára egyedül maradt ifja,
a vendégek elmentek. Néma csend.
Camille leül és írni kezd. A lányka
egyedül vele végre, mint kívánta!
De előjönni sem mer, úgy remeg:
csak azt tudná, hogyan szólítsa meg!
és hogyan mondja meg neki, mi bántja? -
De végre látja, hogy nincs hátra más
s előjön. Képzeld, milyen bámulás
fogja Camillet el.

- Asszonyom! - kiáltja -
hát így lepi meg ön barátait?

Leülteti, majd várva egy kicsit:

Ki hitte volna - kezdi - hogy ön itt van?
S ki bujtatta el ott az ágykalitban?

- A szerelem - felelte, s elpirúlt
mint egy süldőlány (óh csodálatosság!).
Venus papnője, ama *kitanult*,
kire máskor csak festve jó pirosság.
Camille is azt már gyanította rég,
hogy szeretik - mert nem volt oly tudatlan,
hogy meg ne értené az arc jelét;
de hogy még jobban lássa s biztosabban,
s mulasson rajta, hogy e büszke szív
mennyire lett alázkodó s naív,
hideget játszik. A nő csupa sóhaj;
de mert végre is a gyötrelmes óhaj
nem hagyja néma lenni, belekezd:
- Nem tudom, mit mond hozzá - nyögve szólal -
mit szól hozzá, hogy Constance merte ezt,
hogy bús szerelmét megvallhassa önnek.
Pirulnom kell, ha rája gondolok:
magamfajtnak máskor kis dolog,
de nagy dolog valódi szerelemnek.
Nincs más mentségem, mint hogy rossz vagyok,
s a múlt, melyet jaj! le nem rázhatok.
Legalább, Camille, őszintén bolondok
a szavaim. Jaj, látom, bármit mondok,
neked nem tetszik. Épp szerelmem árt:
de árt, nem árt, Constance imád örökké.
Vessed meg! üzd el! verd ki! ő csak áld.
Zárd ki házadból, ne lásd soha többé:
ő a tiéd!

Az ifjú így felelt:

- Én nem fogom önt elítélni, mert
az nem szokásom; de beszéde meglep
és annyit mégis mondok, asszonyom,
ön nem olyan hölgy, aki szent szerelmet
emlegethetne nekünk nagy jogon.
A gyöngébb nemet én tisztелеm önben,
de minek ez az eloquentia?
Igazságtalan önmagával szemben:
önnek nem kell így szónokolnia;
de habár szépségének nincs híja:
nincs kedvem a fölkínált szerelemben!

Villám csapásaként sújtotta szemben
Constance-ot e szó. Mégis válaszolt:

- Megérdemlem, ha bánásmódja zord.
De - ha őszinte szóval meg nem bántom -
ha szépségem az volna, ami volt,
nem volna ön oly szigorú irántam.

Jól tudom, az imént bókkolt csupán.
Nem tetszem önnek: ez az én hibám.
Szépségem, amely olyan ragyogó volt,
most megfogyott. Ki ebben a bűnös?
Én önt okolom. Azelőtt bűvös
testem bájának minden férfi hódolt.
E bájnak vége. Én önt okolom
és a szerelmet, ezt a romboló bort:
nem vagyok szép már, rossz a modorom,
s amit csak teszek, ellenszenves hóbort.

- Majd bölcselkedünk máskor e felett -
szólt a fiú - késő van: éjfelet
elvert; ideje már, hogy lefeküdjem.

Constance az ágyat nézte nagy szelid
kivánsággal; remélte, hogy felit
ő kapja: de nem mert szólni ez ügyben,
mert félt, hogy visszautasítja majd.
A gavallér most hallgatott, zavart
szinlelve, jó soká. Majd:

- Hogy csináljam?

Én levetkezni nem tudok magam.

- Engedje, hogy a szolgát becitáljam!

- Nem, isten őrizz! Mindjárt pletyka van.
Nem akarom, hogy önt velem találják
és megtudják, hogy éjnek éjszakáját
szobámban tölti egy örömlány.

- Elég, uram - Constance ezt válaszolta -
hiszen azon segíthetünk talán:
visszabujok a függönyös zugolyba.
Vagy, még jobb lesz, nem is hívunk inast.
Ez egyszer Constance lesz lakája önnek:
hiszen minden szerelmes érti azt.
Legyen jutalma ez a szerelemnek,
ha semmi más.

Az nem ellenkezik,
s ruháját a lány kigombolja szépen;
ügyessen rakja s őrzi kezeit,
hogy valahogyan testéhez ne érjen.
Aztán a cipőt kezdi valahogy -
Hogyan? Constance? Hogyan? Sajátkezűleg?...
Miért ne? (Én is vágnék arra, hogy
egy drága lábon egy cipőt kifűzzek!) -
Végre Camille fáradtan ágyba rogy,
annélkül hogy neki helyet kínáljon.
Az elején azt hitte még a lány,
csak tréfál és ingerkedik talán:
de ez már túlmegegy tréfán és határon!

Hogy túl legyen mindjárt a fontosán,
megkérdi:

- Kihűlt a szoba egészen:
hol aludhatnék?

CAMILLE

- Ahol csak kíván.

CONSTANCE

- Itt a széken?

CAMILLE

- Jöjjön az ágyba tán...

CONSTANCE

- Kapcsoljon hát ki, az isten nevében!

CAMILLE

- Nem, hideg van, kapcsolja ki magát.

Közel, egy asztalkán heverve, lát
szerelmes hölgyünk egy tört, megragadja
és fölhasítja drága köntösét.

Zsinórja pattan, ugrál gombja szét,
annyi szegény varrólány áldozatja,
mely a királynők kincsét meghaladja,
két munkás hónap műve, oda lesz
egy perc alatt: és néki semmi ez,
mit más nő keservesen megsiratna.

(Francia nők, megtennétek-e ti
ilyent? Alig hiszem. De hallani
tetszik, ha egy szép olasz nő csinálja.) -

Nos hát, a szegény szerelmes leány
félőn közelg, remélve, hogy talán
már nem talál ki szívének királya
egyebet, ami akadály legyen...

De Camille szól:

- Kimondom kereken:

olyan hölgy, aki magát fölkinálja,
oldalamban nem fekdhet itt:
ha tetszik, lábaimhoz fekdhetik.

Óh mint sebezte e hideg keménység
a szép nő szívét! Ha véletlenül
a tör ép akkor kezébe kerül,
szívébe dőfi menthetetlenül.

De fenntartotta mégis a reménység,
mely még nem halt meg benne teljesen.

Camille nem lehet őszintén ilyen
udvariatlan, büszke, szívtelen,
ki máskor csupa jószív és szerénység.
Tehát keresztben lábához hevert
s először is csókolni kezdte lábát
(de nagyon vadul csókolni se mert).

Elképzelhetni Camille boldogságát.
Óh mily diadal! Lenni ily csodás
és büszke szépség lábhoz alázója!
Nem írom le Constance-ot, mint szokás
(egy hétig is tudnék beszélni róla):
csak annyit mondok, hogy e szép, puha
test sima, bársony, olvatag husa
kissé sápadt volt: de oly módon sápadt,
hogy még növelt az minden kívánságot. -
Camille tehát lábát a lágy kebel
ivorszin, dupla párnájába nyomja
és *sans gêne*, mintha lábvánkossa volna,
hús talpát rajtuk zsongatva hever,
és színleli, hogy Morpheusnak enged.
Ekkor, nem birva tovább a szerelmet,
a nő egyszerre könnyekben kitör.
S mindennek vége! Minden gát letör.
Camille nem állja, s nyájashangu szóval
szól:

- Constance! Drága! Óh hogyan szeret!
Most rajtam a sor. Jöjjön közelebb.

S míg amaz felécsúszik, újra szólal:

- Valóban oly durvának hitt talán,
hogy a szigorút szívtől-sugva játsszam?
Hát rosszul ismer. Próba volt csupán.
Nem vagyok oly vad, amilyennek látszom.
Látni akartam, s most látom, szívét
s elégedett vagyok s tele örömmel;
szeretem önt. Büntesse meg hívét:
rajtam a sor, megalázkodni önnel.
Állj rajtam bosszút, hogyha akarod,
mert mától fogva hódolódom vagyok
és hitvesed; mert nem hiszem, hogy élne
lány, bármilyen szép, rangos és tanult,
ki mint kedves és nő veled fölérne:
és köztünk eztán nem számít a mult.
De egyet meg kell mondanom előre:
titokban kell majd mennünk esküvőre.
Jobb is talán a titkos kézfogó,
intim házasság, amikor a kedves
egyszerre rejtett szerető és hitves...

S azt mondják, hozzátette a bohó:

- Akarod, addig is, míg pap elébe
mennénk, előlegezni magadat?
Teheted, mert imádód hív marad,
és áruvás nem fér az ő szívébe.

Minderre Constance semmit sem felelt,
s e semmi - sok volt. Camille tudta, mert
nem volt már újonc a szívek ügyében.
S most - jött az ős misztérium! Nem épen
szükséges bővebben leírni tán.
Elég, hogy Constance célját érte szépen
s tanulhat ebből mindenik leány.
Mert Ámor hirhedt akadémiáján
sok nő van, akit mérhetetlenül
inkább szeretnék feleségemül,
mint romlott úri hölgyet, aki száján
hordozza a büszke becsületet.
Higgyék el, sok ily szegény, megvetett
lány jobb, mint álszent apáca akárhány.
De amit nem fognak elhinni már tán,
az az, hogy Camille tanította most
Constance-ot a szerelem gyönyörére.
Hogyan? Hát Constance nem hatolt-e mélyre
e tudományban? Á-ra, B-re, C-re
kell-e oktatni azt, ki kéjet oszt
(s ez mestersége) teljes életében?
Akár hiszik, akár nem, így volt épen.
És aki azt kérdi, hogy *Hogy lehet?*
kérdje akárkitől, aki - szeret!

JANCSI ÚR GYŰRŰJE

Rabelais meséje

Vén napjaira Jancsi úr
fiatal nőt hozott a házba.
No főtt is irgalmatlanul
feje szegénynek gondba-lázba!
Bábika (így hitták a lányt)
csinos, derék, jószórú lány volt,
birólány, hát sokat kivánt,
s a szerelemben csupa láng volt.
Volt mit törődni a komának,
hogy ne legyen fölszarvazott:
szerelmes versek és románok
helyett olvasni asszonyának
csak erkölcsös mesét hozott,
és tartott erkölcsös beszédet,
szidta a sok tágszívű szépet,
sok romlott hiut és kacért,
amint csak a torkán kifért.
De az asszonyka nem szerette
a morált s prédikációt,
nem tűrte az orációt,
ám az udvarlást jól bevette.

Igy lőn, hogy Jancsi gazda sokszor
annyira félt a csufolóktól,
inkább kívánta a halált;
de volt néhány jó perc is olykor,
amikor megnyugvást talált.
Egy éjjel, melyet jól betöltött
gyomorral Babi mellett töltött
(étel-itallal jóllakott
s aztán kedvére hortyogott),
álmában megjelent az ördög,
s ujjára egy gyűrűt dugott
és mondta: „Látom a keserved,
mely tőled minden nyugtot elvett,
s az nálam irgalomra lelt:
vedd e gyűrűt és jól viseld.
Mig újjadról nem fog leesni,
az ami aggódásba ejt,
tudtod nélkül nem fog megesni.”
„Hogy háláljam meg? Nagy öröm! -
mondta Jancsi úr bölcs szavakkal -
Isten fizesse meg kamattal;
irgalmas atyám, köszönöm!”

És az örömtől fölriasztva
s fölnyitva kissé szemeit,
hogyan hol találta Jancsi gazda
dugva az újját - sejthetik.

A CSÍPTETŐ

Megfogadtam, hogy többet nem beszélek
apácaírókról. Hisz már úgyis tele
velük minden írásom. Szinte félek,
az olvasó is elfárad bele.
Minden hősnőm apácafőkötőben,
muzsám apácafőkötőt visel,
apácáinkat száz mesébe szőttem,
s habár még százat mondhatnék is el
szerelmeikről - mert a szerelemnek
nagy menetében első sorba mennek -
vagy még ezer hamis históriát,
amennyit le nem írna tíz diák,
elég volt, s ez lesz utolsó, ígérem.

Egy szőke fiú egyszer, nagy ledéren,
mivel apáca-szeretőt talált,
lányruhát vett föl, s a klostromba állt.
Bajusztalan fiú volt, tejes arcú,
egész gyermek még, és lány-módra karcsú.
Colette nővér! ez lett az új neve.

S a kis Colettet dédelgette Ágnes,
nem vélve, hogy mily drága multság lesz...
amig egyszer csak megszűkült öve.
No volt is a zárdába lárma, botrány,
meglátva egy váratlan csecsemőt.
Egymás fülébe vihogott a sok lány:
„Ez a kis gomba lám, hogy idenőtt!”
Honnan jött? Tán csak nem pottyant az égből?

És a főnöknő vad haragba kékül:
igy beszennyezni ezt a szent tanyát!

Előbb karcerba vetik a mamát,
azután kezdik a papát keresni.
Hogy jöhetett be? Melyik oldalon?
Magas fal, dupla rács, és nagy torony...
ablak, amin alig lehet belesni...
„Tán lányruhában jött be a betyár -
szólt a főnöknő - s juhaink sorában
egy ifju farkas báránybőrbe jár.
Nos... levetkezünk, mentül szaporábban
mindannyian - nincs semmi irgalom:
az igazságot tudni akarom!”

Ki volt jobban lesujtva zavarában,
mint a hamis bárányka! Semmi mód
nem látszott, kettészelni a csomót.
Kihez, mihez forduljon nagy bajában,
hogyan ebből a csávából mentse ki?

A szükség végre megsugott neki
egy egyszerű módot, lekötni szépen...
lekötni... mit? Nos, ez a huncut épen.
Hogy mondjam el? Hogy irjam ezt körül?
Lekötni azt... minek a nő örül.
Lekötni, nehogy áruló lehessen,
vékony cérnával, lapossan, ügyessen...
És lekötötte, míg oly sima lett,
mint az apácák combjai felett.

De cérna vagy selyemfonál, ha vékony,
Úristen! szakadékony, pattanékony:
szentet köss így le, vagy angyalokat,
s hozz elibük húsz ifju zárdalánykát,
mint ott - kik minden köntösük lehányták -
s félek, a cérna mégis elszakad.
Képzeltetik! Oly ritka, büszke bájak
jöttek ott napvilágra! Melegebb
földeknek napja láthat ilyeket
szabadon - boldog, buja, messze tájak
láthatnak tán ilyeket szabadon,
vagy Hellasz hajdan... Éden... mit tudom?

A főnöknő föltette csiptetőjét,
hogy jól megvizsgálhassa az ügyet.

Jelt ad, s húsz ifju nővér lép előrébb
(az élet fáján gyenge szép rügyek),
oly toalettbén, mellyet láthatólag
nem a klostornak szabója szabott.
Gondolhatják, az ifju lánycsalónak
ez a látvány mily kinokat adott!
Hogyisne! bokros liliumtagok
bokroztak föl előtte, telt arányok;
keblet mutatta, dús csipőt, a lányok -
csak ő takarta mellét érthető
okokból, szegény, balga szerető!
bár mást is! - de már nincs ami megója,
a masinának működött rugója
s kiugrott, mint a puszták vad csikója,
a főnöknő szemébe - csiptető
messze röpült a padlón - visszahökkent
a főnöknő, majd hátra nem bukott.

Bolond csikó! ilyen nagyot rugott!

De erre már a klostrom összeröffen
s a főnöknőben gyult szörnyű harag.
Hamar kapitulumot tartanak
s az ifju farkast vén juhok kezére
bizzák büntetni. E vénnek pedig
az udvar közepére cipelik,
miként meghagyta csapatuk vezére,
s odaállítják egy nagy törzs elé,
de a hátsó felével kifelé,
s bilincset vonva lábára, kezére,
elszéledtek, otthagya a legényt
a pellengéren, tünődve, miként
lakoljon a gazember; s míg az egyik
összeszedett minden seprőt, botot,
a másik szent korbácsokért futott
(miket vezeklésül használtak eddig);
a harmadiknak cellák kulcsa csörgött
kezében, miket a gyanúsított
ifjabb hölgyekre duplán fordított:
elég az, hogy mind elvivé az ördög,
pártfogolván a rajtért huncutot.

És lám, jön egy molnárlegény az utcán,
zömök fiú, lányok után futó,
kártyázni, inni,... jól tudó,
Meglátja és szól: „Ej öcsém, de furcsán
kötöttek itt le! Szép szent, mondhatom!
Mi bűnért bűnhődsz e szégyenpadon?
Tán valamelyik ifjabb zárdalánykán
követtél el erőszakot? No lám, lám...

Mondd, jól esett? Csinos volt? Érdemes?
Látom, vidám fiú vagy és szemes:
no félhet is bármely apáca tőled!...”

S amaz felelt: „Jaj, ép ellenkezőleg:
hiába kérték ők szerelmemet,
azért ütöttek és karmolva téptek,
és a fához kötözték engemet.
Nem mertem tenni ilyen szörnyű vétket,
s nem mernék, bár aranyat oly nagyot
adnának érte, mint magam vagyok.”

Nevet a molnár, és többre se várva
feloldja őt és így szól: „Ostoba!
Még ilyen szentet nem láttam soha!
A mi papunk bezzeg nem így csinálna.
No fuss hamar, hagyj engem itt helyedbe:
én nem leszek mindjárt úgy megijedve
pár apácától, mint te, bús legény;
csak jöjjenek! elbánok velük én!”

Amaz kétszer se mondata magának.
És most a molnár fordult be a fának.

Odakötözte jól és elszaladt.

Nos, ezalatt
jön ám nagy sorban az apáca-had.
Csakhogy ezuttal nincsen gyertya nála,
hanem bot s korbács. - S a molnárlegényt
körülállják és páholják szegényt,
mig az kétségbeesve kiabálja:
„Csalódnak, hölgyek! Nézzenek meg engem!
Ne véljék bennem azt az ostobát!
Hadd fusson ő! Próbáljanak meg engem,
és csodát fognak látni majd, csodát!
Egynéhány szép nő nem riaszt meg engem!
Csak a korbáccsal ne verjenek engem!
Megteszek minden tőlem tellhetőt...”
„Hát ez a bolond megint mit beszél itt? -
tünődtek a fogatlan zárdanénik -
Nem te kerestél nálunk szeretőt?
Nem te vagy, aki gyereket csináltál?...
Annál rosszabb neked, hogy ideálltál!”...

És záporosó módra verik őt...
Hiába nyögi: „Hölgyeim... bocsánat...
megteszek minden... tőlem tellhetőt...”

Öszvére akközt a lisztes komának
kényelmesen legel az út gyepén -
s odakacsint, hogy jajgat a szegény...

JOHN WILMOT ROCHESTER

TALÁLÓS MESE

Óh csöndes, árnyas és hűvös berek!
Ilyent szeret az, aki lányt szeret.
A szép Corinna mellettem hever,
s a kezem játszik - találj el, mivel!

Óh pajkos szók! buja csók! drága Jók!
Szeretni és nem mondani valók!
Szent készülődés... percet perc söpör...
míg elalélunk - tudod már, mitől!

Amikor föltakartam, elpirúlt;
először: harcolt, aztán: rámborúlt
s már maga kérte, hogy játsszak vele
s *még* és *még* vágyott - jól láttam, mire!

De jaj! heves tűz hamarabb elég,
bujább vágy előbb mondja, hogy: elég!
A mi kényünk is hamar véget ért
s már nem folytattam - ne kérdezd, miért!

VOLTAIRE

FELELET *A SZÍV* CÍMŰ VERSRE

Bizonyos hölgy, nemes
művelt és szellemes,
így szólt olvasva a szívről irt kicsi mívet:
„Ez ám a jó író! Látszik, hogy szereti
a jót, hogy szereti a szívet
és jó nagy szíve van neki.
Lejárt már tavaszom, elhullatám virágom,
de még szívemhez szól a szív,
noha jól érzem én, ha hódoló barátom
kicsiny szívem-nek, *szivecském*-nek hív,
túlságosan megtisztel engem,
mert szívem már túlnőtt ezen.
(Óh jaj, halandók, mért nincs semmi rendben
e földön? mért oly ellentétesen
van itt elosztva nagyság és kicsinység?
Úgy volna minden a szívem szerint,
és a szívek körül semmi baj, semmi inség,
hogya egymáshoz volna mérve mind.)
Nemes lovag! a szív a fő! csak azt kövessed,
s szíveket ostromol lelkes orációd,
s szíveket hódít meg a versed,
ha szíved adja rá az inspirációt.”

GIORGIO BAFFO

EGY VERSESKÖNYV ELÉ

Hölgyeknek és uraknak, mindazoknak,
akik tudják és látják, hogy mi jó,
legyen e szerény kompozíció
ajálva, minden huncut okosoknak.

S mert védő kell neki, s protekció,
mert skrupulusok ellene mozognak,
a védelmébe helyezem azoknak,
akik tudják és látják, hogy mi jó.

Mert nem lesz zord dolog mit benne mondok,
senkit sem támad, senkit sem bírál,
sem Isten nem lesz tárgya, sem király:

hanem csupa vidám, szép drága jók,
s természetesek, mint: csipők és combok,
emlők, hasak, és láb között valók.

STANISLAS-JEAN BOUFFLERS

A SZÍV

Minden a szív - mondják a hölgyek -
szív nélkül szerelem s boldogság nem terem;
és minden a szíve: veszteség, győzelem -
de mire gondolnak e hölgyek
szívről beszélve szüntelen?

Tünődtem ezen én; - hogy ily döntéshez érjek
végül: nem értik ők szószerint a „szívet”,
hanem csak jámbor és illemes szóval élnek
a durva szó helyett.

Pláton a „szív-viszonyt” bár bölcselegve zengi:
Pláton maga marad és nem hisz néki senki.
Szerelemről aki bölcselkedik, bolond,
csak egy törvénye van e drága tudománynak,
az, mit a természet tár eléd és kimond;
más oktatóját ne kívánjad.

És ő kétféle szívet alkotott:
külön-külön fiúnak és leánynak.

Az emberiség régen elfogyott
volna, ha mind egyforma szíve volna:
azért adott különbözőt.

Apáca, márkinő, király, inas, komorna,
bonc, rabbi, szerzetes, víg cimbora s mogorva
pap - és a tagadó, ki Istent káromolja:
mind-mind kapott szívet, vágyót és élvezőt.

De egynek sem elég a maga szíve,
mindegyik még egy másikat kíván.

Bolond egy szerszám a szív ám!
Sokat játszottam vele tíz-husz éve
(akkor voltam boldog legény)
és minden napom, éjem, évem
úgy eljátszottam, hogy a szívem
a sok játékban elkopott szegény.

JOHANN WOLFGANG VON GOETHE

NATURPHILOSOPHIE⁶

Ajánlva Bruno Willének

Nagy a Természet kelleme,
mert ő az Isten szép leánya.
Az emberiség Szelleme
járt hű szeretőként utána.
S szerelmüknek nem volt hija,
eredt nagyszellemű gyermek -
hiszen csak illik tudni: „a
természetfilozófia
unokája az Istennek!”

ÁRTATLANSÁG

Legtisztább erény! a méla
gyengédség kútville te!
szebb, mint Byron, mint Paméla
ideál-igézete.

Mihelyt más tűz lángja is kel,
gyöngye fényed tovaszáll:
csak az érez, ki nem ismer,
ki ismer, nem érez már.

Istennő, kivel csak Éden
berkén élhetünk együtt:
megjelsz még néha, réten,
mielőtt a nap kisüt;
csak szelíd költőnek villan
képed olykor ködben itt:
Phöbus jön; a köd elillan:
köddel képed eltűnik.

A PATKÁNYFOGÓ

Im én volnék a híres kobzos
ki minden patkányt összefogdos,
s kire e város vagy falú
bizonnyal szörnyen rászorúl.
S bár patkány milliónyi lenne
s egér is épenannyi benne:
megmentem én várostokat:
nekem mindannyi szótfogad.

⁶ Goethe: *Naturphilosophie* - A német nyelvű cím magyarul: Természetfilozófia.

S aztán ez a jókedvű kobzos
rossz gyermeket is összefogdos
s megszelidül a legvadabb,
ha ő arany hurjába csap.
S bár a fiucska mégoly truccos,
s bár a leányka mégoly puccos,
csak előveszem lantomat:
nekem mindannyi szótfogad.

S aztán e híres csalfa kobzos
nagy-lányokat is összefogdos,
s belekerül, bármerre megy,
a hálójába nem is egy.
S bár minden szívet megszakasszon
kacér leány és csalfa asszony:
ha zendül bűvös énekem,
az mind rabom lesz énekem!

(Előlről)

RÓMAI ELÉGIA

Óh, mily lelkesüléssel tölt el e klasszikus ország!
Mily jól értem a Mult és a Jelen szavait!
Itt a tanácsot megfogadom, s naphosszat a régi
írók könyveiben keresek új örömet.
Éjjel azonban más tudománnyal foglal el Ámor:
fél-tanulás mellett kétszeres így a gyönyör.
S nem tanulás-e az is, míg kémlem a drága kebelnek
formáit, s kezem a karcsú csipőn lesuhan?
Így értem meg a márványt, szellemem összehasonlít,
lát a tapintó kéz, látva tapintgat a szem!
Így ha néhány órát ellopna napombul a kedves,
éjjeli órákkal kártalanít pazarul.
S nem mindég ölelünk, olykor csevegünk is okossan,
s míg ő szunnyad, ezer gondolatot szövök én.
Sok versem született így édes oldala mellett
és a hexameter ütemeit remegő
ujjam az ő hátán olvasta ki. Lágyan aludt ő,
s halk lélekezete, míg szívemig ért, zene lett.
Ámor eközben a mécsre vigyázott, s római költők
éjeit álmodván vissza, magában örült.

A NAPLÓ⁷

Addig halljuk, míg utoljára hisszük,
hogy az emberszív mindörökre rejtvény,
s bárhogy csűrjük-csavarjuk, hányjuk-vessük,
egyformán gyarló pogány és keresztény;
jobb ha kezet szorítunk s nem keressük
szentek erényét, rideg tanra lesvén:
ha győz is rajtunk olykor a kísértés,
még az erkölcsre nem halálos sértés.

Világi üzlet egyszer hosszú útban
távol marasztott kedvesem szemétül,
de akármennyit nyertem és tanultam,
mindenrül ő jutott eszembe végül,
és tűzpontokkal gyúlva drága multam,
mint csillagoktól esti ég ha szépül,
lőn nékem minden esemény, ha tollat
ragadtam, ő rá egy szép új hasonlat.

⁷ Goethe: *A napló* - Az önálló kötetben (1921) megjelent vershez Babits a következő magyarázó előszót írta:

„Goethe *A napló*-t hatvanegy éves korában írta, és fő stanzáiban Vulpius Krisztinát dicséri, ki felesége lett. Az egész költemény öregkorának legszebb és legjellemzőbb terméséből való: erotikus költemény a legmagasabb és legnemesebb módon. Szerelemben tisztultak e versek erkölcsössé, mint az arany a tűzben. Aki azt a nálunk úgynevezett »erotikát« keresi, azt a piszkos erotikát: annak éppoly kevésbé fognak tetszeni, mint a prűdnek és álszentnek.

Goethe maga mélyen érezte költeményének merészségét a kicsinyes, modern »erkölccsel« szemben.

- Ha szellem és magasabb nevelés közkinccsé válhatna - mondta Eckermann-nak -, a költő szabadsága korlátlan lenne: mindig nevén nevezhetné a gyermeket, s nem kellene félnie a teljes igazságtól. Ma azonban kényszerül meggondolni, hogy műve vegyes publikum kezeibe kerül, s oka van vigyázni, hogy a derék emberek többségét nagyon is nagy szókimondása meg ne botránkoztassa. Aztán csodálatos dolog az az idő. Zsarnok az, megvannak a maga szeszélyei; ahhoz, amit valaki mond vagy tesz, minden század másféle arcot vág. Ami a régi görögöknél megengedett volt, azt nekünk ma »nem illik« kimondani, s amin jól mulatott a Shakespeare erőből duzzadó kortársa, azt a mai angol nem tudja elviselni...

És mikor Eckermann megjegyezte, hogy a forma is sokat tesz:

- Igaza van - szólta Goethe -, a különböző költői formákban titokzatos hatások rejlenek. Ha az én *Római elégiái*-mat Byron *Don Juan*-jának tónusában és versformájában fordítanák: ugyancsak egyetlen könyv lenne...

Goethe szavai kiadót és fordítót egyformán intenek; s ez első magyar kiadás e szavak szellemében készült. A fordítás teljesen formahű; s a kiadó bár a *Tagebuch* németül már a népszerű Goethe-könyvekben is hozzáférhető, a költő aggályait tisztelve, csak kevés, számozott példányt bocsát a magyar piacra: csupán az irodalom igazi barátai számára.”

S sietnék vissza már. De jaj, törötten
kocsim még egy éjjelre elmarasztal:
már a viszontlátáson kéjelegtem,
s most túrni kell, s alkudni a paraszttal!
Bognárral és kováccsal pörlekedtem:
mind kalapál csak, szóval sem vigasztal,
sőt, dühöm látva, még ő kezd morogni.
Mit volt mit tenni? Várni és dohogni.

Hát vártam, s az első kocsmába mentem,
láttam, olyan, meg lehet benne szállni,
a lépcső tiszta és a szála rendben,
a szoba csöndes, lehet benne hálni.
Egy lányka jött, gyertyát hozott a szentem,
rögtön kezdtem magamat jól találni.
Hiába, ha szabadján van az ember -
a szépség háló, s a szabadság tenger.

Majd nekiültem a levélírásnak
és elővettem, magamnak, a naplót
és kedvesemnek, fölírni, mint más nap,
mit emlékembe az eltűnő nap rótt,
de lám, alig sikerült pár vonást csak
idézni, nem mint máskor, minden aprót:
a lány visszajött, vacsorámat hozta,
s kirakta, szemnek csinosan elosztva.

Jött-ment; szóltam s ő válaszolt; ügyesség
minden szavában, s búvöl egyre jobban.
Szemeim nem győzik, hogy lesve lessék
fürgé hajlását, s szívem vágyva dobban
s amíg a csirkét szeleteli - tessék!
ágaskodik ám valami titokban!
fölugrom, megfogom, földöntve székem;
remeg a drága: „Hagyjon békét nékem!

„Fülel a nénim ottlenn mint a sárkány
és minden percet számontart időmből.
Mig én fenn dolgozom, ő lenn vigyáz rám
s mindenért rögtön dul-ful és csörömpöl...
De ha nyitva hagyná az ajtaját tán...
pár óra éjjel jutna... az örömből...” -
szólt, s tagjait karomból kiszakítva
kiment, s szolgálni jött csak újra vissza,

de pillantani is! Óh mily ígéret
volt minden pillantásából kacsintó!
Nem nyomta vissza, ha sóhajban éledt
s lett keble jobban dagadó még s ringó.
Fülét, arcát s nyakát, a hófehéret,
muló pír lepte, gyorsajtásu bimbó.
S mikor már nem volt nálam semmi dolga,
ment, s visszanézett, és ment, vonakodva.

Házat, utcát éjfél takart be mélyen.
Egy széles, szép ágy van számomra vetve:
elférünk abban ketten is, remélem -
súgja incselgő vágyam játszi kedve.
- Elfújjam-e a gyertyát, vagy had égjen? -
De hallom, jön már, halkán lépegetve.
Mohón szemlélem minden drága tagját -
Mellém hanyatlik - Átfonom alakját -

Kibomlik: „Pár szavam van, megbocsássa,
hogy ne öleljen teljes ismeretlen.
A látszat ellenem szól. Lássa, lássa,
eddig 'büszkének' mondtak; megvettem
a férfit; de most szívem dobbanása
oly hangos - és én olyan céda lettem!
Győztél - (bocsáss meg, hogy szóval zavarlak!) -
Láttalak, vágylak, élvezni akarlak!

Tiszta vagyok még; és másképp ha volna,
megmondanám, mert bennem nincs hazugság.”
Igy édes keblét keblemre nyomja,
mintha csak ott tudná találni nyugtát,
s én szemét-száját csókolgatva sorba,
helyzetem mégis percről-percre furcsább:
mert ami máskor gyakran oly keményen
hordta fejét, most meglapúl szerényen.

A lányka mintha nem is vágyna másra,
s egy édes szóval, egy csókkal betellnék,
oly szüziesen nyújtja tapadásra,
szűz ölelésre drága teste teljét.
Ártatlan csóktól gyúllad arca lázra,
s elnyugszik, mint kit más sem érdekel még:
nos, nyugszom én is, de még bizva *abban...*
mi fejét máskor oly fenn hordta gyakran.

De sorsom aztán elgondolva jobban,
főtt-forrt a lelkem dühhel, szenvedéllyel.
Magam átkoztam, magamon kacagtam
(de átok és düh semmi jót sem ér el).
Aludt éber-magánál bajosabban
a lány s a gyertya lankadt hosszú bélel.
Fiatal testet napi munka végén
siet az álom leigázni békén.

Ágyamon aludt drága helyhezetben,
nyugodtan, mintha maga ágya volna;
s falhoz szorulva, kinnal, tehetetlen
az, kinek mindent megengedett volna -
mint bénult vándor, kígyótól csipetten
a forrás mellett, melyhez üzné szomszárja -
lágym álma pihegését hallva folyton,
hogy ne szünjön, magamét visszafojtom.

Erényt csinálva végre a muszájból
szóltam magamhoz: „Ládd-e, most megérted,
hogy mért fél a varázstól, babonából
a vőlegény keresztet egyre mért vet?
Inkább hullna fejedre fejszezápor,
mint itt szégyenkezz! Ezt még meg nem érted!
Bezzeg nem így volt, mikor lánykád hajdan
először láttad, báli fényben, zajban!

Akkor dagadt a szíved, és dagadtak
érzékeid, dagadt a férfi benned!
Őt fürge táncba hevesen ragadtad,
sietve karra, majd kebelre vened,
mintha magadtól féltened magadnak,
s százszorozódott minden erő benned,
ész, szellem, éle, de legjobban vadulva
az, ami oly szerényen meglapul ma.

Igy ébredt és nőtt hajlam és kívánság
és hamar lettünk vőlegény s menyasszony;
ő májusi virág és vágyó lányság
s minden érzékünk ég, hogy kéjt szakasszon.
S mikor oltárhoz vezetem a lánykát,
a szent templomban, pap előtt, bevallom,
de sőt fájdalmas szobrod festett gipsze
előtt, óh Krisztus, megmozdult... az *ipsze*.

S óh ti nászágyunk függőyei! széles
dunnák, s ti dagadó mély csipkepárnák!
Paplanok, mi hön vetettétek kéjes
csatáinkra selymetek zizge szárnyát!
Óh kis madárcák, kiknek szenvedélyes
szerelmünk költé dalra röpke álmát!
békétek látta harcainkat gyakran
(ő oly hálás volt, s én fáradhatatlan!).

S lopva élveztük, mint tolvaj szerelmes,
a házastársak szent jogát gyakorta
nádasban, vagy vetés között, s selymes
füben vágyunkat szemérmetlen oltva.
A vágy zsarnok volt, a test engedelmes,
s az *ipsze* jól szolgált, a drága szolga!
De most hiába költöm a mihasznát
s a legszebb kéjtől fosztja meg a gazdát!”

De Ipsze úr szeszélyes. Hogy lehetne
rendelkezni - vagy nem törődni véle?
Egyszerre itt van, s csöndben fölmeredve
teljes pompáig emeli szeszélye.
Most már a vándor, ha úgy tartja kedve,
térhet enyhülni forrás hús vizére -
Az alvó lányra szomjasan hajol rá -
De majd, mintha valami visszatolná -

Ki költé alvó erejét acéllá,
ha nem a régi kedves drága képe,
kit ifjusága bűvölt életcélá
s emléke most is lángot önt érébe?
Előbb bénulás lankasztá facérrá,
most kétkedés lopózik erejébe:
elfordul, óvatossan, óvatossan,
a bűvös körből kivonódva lassan,
s leül, naplóját írni: ... „Közelegtem
haza és hozzád, s az utolsó órák
eltérítettek... óh mily környezetben
vont vissza vágyam s lőn megint mohó rád!
A régi titkos szó, hogy a *betegben*
látszik meg az egészség, így való hát.
Sok jót találsz, ha forgatod e könyvet:
de nem írhatom be a legkülömbet.”

És már a kakas szól. A lány kisurran
paplan alól, s füzőjét kezdi fűzni.
Szeme bámulva és hökkenve pillan
s majd földre csügg; s amint távozva szűzi
teste utolszor még élémbe villan,
szép tagjait tekintetem megőrzi.
De kész a kocsim már, a kürtje harsan,
régi szépemhez röpit vissza gyorsan.

S mivel minden költői alkotásnak
szokott igénye a komoly tanulság,
hódolok én is e kedvelt szokásnak,
komoly versemnek ígyen adva kulcsát:
Ki vagyunk téve botlásnak, bukásnak
e föld útjain, melyek olyan furcsák:
a kötelesség ellenáll s hatalmas:
de csak szerelem lehet diadalmas!

WILLIAM BLAKE

MADÁRSZERELEM

„Hol a házad, mondd, madár!
s este milyen tanya vár?
Milyen fészek, milyen lomb?
Oh te rétek dísze, mondd?”

„Áll egy szép fa társtalan:
ott busúlok egymagam.
Hajnal issza könnyemet,
este nem hoz örömet.”

„Én meg téged kívánlak,
kincse-hangja a nyárnak;
nappal erdőn kószálok,
éjszaka sirdogálok.”

„Énérettem sirdogálsz?
Engem kívánsz? Engem vársz?
Bánatomnak vége hát!
Óh szerelmes jóbarát!”

„Gyere, hí csöpp lugasom,
zöld falomb közt, magoson.
Öröm szárnyán röptünk,
virág alatt megülünk.”

A POKOL KÖZMONDÁSAI

Vetéskor okulj, aratáskor oktass, télidőben örvendezz.
Hajtsad szekeredet és ekédet a holtak csontjain át.
A Mértéktelenség útja vezet a Bölcsesség palotájába.

Az Okosság gazdag és csúf vénlány, akinek a Tehetségtelenség udvarol.

Aki óhajt és nem cselekszik: dögvészt áraszt.

Az elvágott fereg megbocsát az ekének.

Aki a vizet szereti: dobjátok a folyóba.

Az ostoba nem ugyanazt a fát látja, mint a bölcs.

Akinek az arca nem ad fényességet: soha se lesz csillag.

Az Örökkévalóság szerelmes az Idő gyermekeibe.

A munkás méhnek nincsen ideje búbánatra.

A Bolondság perceit kiméri az óra, de nincs óra, mely a Bölcsesség perceit megmérje.

Csak az a táplálék egészséges, amelyet háló és tör nélkül szereztünk.

Számot, súlyt s mértéket inséges esztendőben vegyünk elő.

Ameddig a madár a maga szárnyán száll, nem mondhatod „túlságos” magasnak a röptét.

Holttest nem áll bosszút, ha megbántják.

A legfenségebb cselekedet: másvalakit magad eleibe tenni.

Ha a bolond következetes maradna a bolondságban: bölcs lenne.

Ostobaság a gyávaság ruhája.
 Szégyen a gőg ruhája.
 Börtönök a Törvény köveiből épültek, bordélyok a Vallás tégláiból.
 A páva gőgje Isten dicsősége.
 A bak bujasága az Isten jósága.
 Az oroszlán dühe Isten bölcsesége.
 Az asszony meztelensége az Isten munkája.
 A bánat telje nevet, az öröm telje sír.
 Az oroszlánok ordítása, farkasok üvöltése, a viharzó tenger tombolása és a romboló Kard
 túlságosan nagy darabjai a Végtelenségnek: sehogyse férnek az ember szemébe.
 A róka a csapdát okolja: nem magát.
 Gyönyör ejt teherbe, de a fájdalom szül.
 Hordja a férfi az oroszlán bőrét, asszony a juh gyapját.
 Madárnak fészek, póknak háló, embernek barátság.
 Amit ma bebizonyítanak: hajdan csak képzelték.
 A ciszterna tartalmaz: a forrás túlárad.
 Egyetlen gondolat betölti a végtelenséget.
 Légy mindig kész kimondani a gondolatodat: és minden aljas ember kerülni fog.
 Minden, amit el lehet hinni: egy kép az igazságról.
 A sas sohasem vesztegette annyira idejét, mint mikor leereszkedett, hogy a varjútól tanuljon.
 A róka gondoskodik magáról: de az oroszlánról az Isten gondoskodik,
 Az, aki eltűrte, hogy fölé kerekedj: jól ismer.
 Ahogy az eke megindul a szóra: úgy hallgat az Isten az imára.
 A dühös tigris bölcsebb, mint a betanított ló.
 Álló víztől mérget várhatsz.
 Nem tudhatod mi elég, míg nem ismered azt, ami több az elégnél.
 Ostoba ember szemrehányására jól ügyelj: királyi kitüntetéssel ér föl az!
 A bátorságban gyenge: erős az ügyességben.
 Az almafa nem kérdi a vackort, hogy hogyan kell nőni, sem az oroszlán a lovat, hogy hogyan
 keresse prédáját.
 Ha mások nem lettek volna bolondok: mi lennénk.
 Az édes gyönyör *lelkét* be nem mocskolhatod.
 Ha sast láatsz, a Geniusnak egy darabját látod: emeld föl fejedet!
 Mintahogy a hernyó a legszebb szirmokra rakja tojásait: úgy rakja a pap átkait a legszebb
 örömekre.
 Egy kis virágot megteremteni: korszakok munkája.
 Átkozd a láncokat! Áldjad az Oldásokat!
 Legjobb bor a legrégebb, legjobb víz a legfrissebb.
 Imák nem szántanak! Magasztalások nem aratnak! Örömek nem nevetnek! Bánatok nem
 sírnak!
 A fej Fenség, a szív Páthosz, a genitáliák Szépség, a kéz és láb Arány.
 Ami a levegő a madárnak, vagy a tenger a hálnak: az a megvetés a megvetésreméltónak.
 A Bőség - Szépség.
 Ha az oroszlán a rókától venne tanácsot: akkor ügyes lenne.
 Javítás teszi az utat simává, de rögös út, és javítgatás nélkül, a Genius útja.
 Inkább ölj meg egy csecsemőt a bölcsőjében, minthogy teljesítetlen vágyakat föltáplálj.
 Ahol nincsen ember, meddő a Természet.
 Igazságot nem lehet mondani úgy, hogy megértsék és mégse higgyék el.
 Elég! vagy nagyon is sok.

ANDRÉ CHÉNIER

ÉJJELI VENDÉGSÉG

Szóval - Glycéra fog ma bennünket fogadni?
s a szép Amália kész mivelünk mulatni?
és Róza, akinek lágy tánca szenvedély
sarkantyuja, s a vágy előtt nem alél?
és huga, akinek szép énekét csodálják,
hangjával fogja majd kísérni vad gitárját?
Velünk lesz Julia, a barna kacagó,
kinek a melle oly kemény és csillogó?
Egyszer már láttam őt hasonló orgiában,
félmeztelen, zilált hajaknak oldatában: -
bacchánsnő soha szebb vad antik éjszakán
nem őrvongott regés Kithéron hegyfokán.
Jól van hát: kész vagyok veletek odamenni...

De mi lesz, ha Camille hírt fogna róla venni?
Mi lesz a vége majd ily éjnek, mily vihar,
ha arról ő csak egy szót is rebegni hall?
Ti nem is sejtitek, Camille mily szörnyű zsarnok:
hacsak dicsérek egy szemet, mosolyt vagy arcot,
vagy szép nőnek vagyok szomszédja vacsorán,
aki fülembe súg, vigan nevetve rám,
ő látja - s kész a könny, a korholás, a kétség;
egy szó, egy mozdulat, előtte szörnyű vétség.
Mit mondjak? bosszuja a tettekig fajul.
Képes megverni. S én azt színlelem vadul,
hogy én is megverem - de olyan könnyű kézzel,
hogy csöpp kezén dühöm végül is csókba vész el,
mert szerelem-csatán erős a karja csak
s még a hangján se bír csufítani a harag.
Ah, inkább hadd legyen haragos, mint közömbös,
dűhe is ráadás szerelmi örömhöz.
Nem kérem senkinek, ha javát akarom,
a békés szeretőt. Mit ér a nyugalom?
Inkább kívánom én a vad szavak özönjét,
vagy magam sírni, vagy látni a lányka könnyét,
vadul vádolni vagy csitítani a csatát,
és megbocsátani, s kérni bocsánatát...

De mi ez? Juliát hallom már - friss kacajhang.
Lépjünk be! - Óh vig éj! vad mámor, buja barlang!
Hány drága mell husát dagasztja lágy nyomás!
s becézett bájakon boldog kéz orgonáz!
Hány szép test, mely takart varázsait kitarja!
Hiszem, a Szajna is, ha vig zajunk bejárja
visszhangzó habjait, kicsap s a partra jó
s ágyán ébredve a szomszéd kereskedő,
ha ingerli irigy fülét a kéjes ének,
kétannyi csókot ad túl-ifju hitvesének.

WILLIAM WORDSWORTH

TÜNEMÉNY

Mikor először tűnt elém,
drága volt, mint egy tünemény,
kit azért küldött életem,
hogy egy perc díszé ő legyen.
Szeme mint alkony csillaga;
s az alkony hozzá a haja:
csak ennyi benne az ami
nem májusi és hajnali.
Vidám kép, édes könnyűség:
meglep, megállit és kísért.

De többször látva: látomány
volt ő, és mégis földi lány.
Lépése szűzi és szabad.
Házias minden mozdulat.
Alakja nyájas, tiszta fény.
Nyomában emlék és remény
kelt: mivel ő sem állt a szív
mindennapi és primitív
éhei, kis búk, örömök,
csók, könny, mosoly, vágy, gáncs fölött.

Azóta híven nézem őt
s lesem élete ütemét.
Lelket lélekző drága lény:
útitárs a Halál felé.
Szilárd ész, gyengéd akarat,
szívós erő halk báj alatt.
Valódi asszony, jó, s igaz,
intés, parancs, derű, vigasz.
Asszony, és mégis valami
fényt érzek ami angyali...

AZ ÁLOMHOZ

Juhnyájra, mely egyenként ballag át
egy szűk hídon... záporra, méherajra
és vízesésre... szél és habmorajra...
fehér sík égre... sima tóra... tág
mezőre... mindre gondoltam - s tovább
fekszem - álmatlan; - s már hajnali zajra
gyúl a gyümölcsös, zeng a bokrok alja
s az első méla kakukpszó kiált.

Így tegnap éjjel és két éje már
nem nyerlek én, óh Álom! drága, lanyha...
Ne kínozd azt, ki oly régóta vár!
Mi nélküled a reggel dús aranyja?
Jer, nap és nap között áldott határ,
friss gondolat s víg épség édesanyja!

PIERRE-JEAN DE BÉRANGER

A SZEGÉNY VARRÓLEÁNY

Jól mondta, látom, az édes anyám:
ujja hegyén hordja kincsét a lány.
„Szegény leány vagy, kell hogy megtanuljad -
mondta sokszor - mily kincset rejt az ujjad!
Szegény leányt, ha fürgén dolgozik,
a munka megjutalmaz s boldogit.”
Óh mily öröm, ha munka ég az ölben!
Izzadok a gyönyörben!
Jól mondta, látom, az édes anyám:
ujja hegyén hordja kincsét a lány.

Munkámra gondolok, ha gyúl a lámpa,
s december vacog fűtetlen szobámba,
és az ujjaimat melengetem:
nem kell ahhoz rájuk lehelni sem.
Óh mily öröm, ha munka ég az ölben!
Izzadok a gyönyörben!
Jól mondta, látom, az édes anyám:
ujja hegyén hordja kincsét a lány.

Sok szép urfi ajándékozna nékem
gyereket - ki később elveszne éhen!
Drága gyermekem, teneked ma, lásd,
így spórolom meg az éhenhalást.
Óh mily öröm, ha munka ég az ölben!
Izzadok a gyönyörben!
Jól mondta, látom, az édes anyám:
ujja hegyén hordja kincsét a lány.

S rágondolok közben a péklegényre.
Elképzelem, hogy duzzad a köténye.
Jobban megy, szinte izzik a dolog,
ha szőrös, nagy testére gondolok.
Óh mily öröm, ha munka ég az ölben!
Izzadok a gyönyörben!
Jól mondta, látom, az édes anyám:
ujja hegyén hordja kincsét a lány.

Vagy eszembe jut multkor az a halvány
fiú, ki itt jött el az ablak alján:
nem látott engem, nem gondolkozott,
falhoz se fordult, kigombolkozott.
Óh mily öröm, ha munka ég az ölben!
Izzadok a gyönyörben!
Jól mondta, látom, az édes anyám:
ujja hegyén hordja kincsét a lány.

Szegény lány manap nem nevetne sokszor,
ha magát nem csiklandaná meg olykor,
nehogy a világ őt nevesse ki -
csak a csuklója fárad el neki!
Óh mily öröm, ha munka ég az ölben!
Izzadok a gyönyörben!
Jól mondta, látom, az édes anyám:
ujja hegyén hordja kincsét a lány.

ALPHONSE-MARIE-LOUI DE LAMARTINE

A LIBANONI CÉDRUSOK KARA

Kinek fejünk fölött visz utja
a szélnek mondd el, sasmadár,
hogy gyökeretvert árbocunkra
viharja mindhiába száll.
Hiába zúg e légi zsarnok,
tördelni mindhiába bajmog
a karjainkat szerteszét!
Csak rajta! Legvadabb csapatja
csak álmainkat ringatgatja,
s hajunkat szórva zeng zenét.

Sziklán születünk önmagunktul,
istenkéz ültetett ide,
sötétzöld büszke koszorúul
állottunk Éden fölibe.
S ha éve jó a vízözönnek,
Ádám fiai idejönnek
megmentő magasunk felé,
s majd Ábrahám s a pátriárkák
fánkból faragnak szekrényt, bárkát:
faház a vándor istené.

S midőn fogságban sínylett törzsük
ismét Hermon csúcsára lát,
szent szálainkkal mi fődözzük
Salamon fényes templomát;
s midőn egy Ige majd testté lesz,
s midőn e test keresztfán vérez,
s ott égi szent atyjára vall,
e bús magasztos áldozatnál,
ennél is águnk lessz az oltár:
a kereszt rólunk lesz a galy.

S csodák emlékét üdvözölni
sok komoly zarándokcsapat
fog attólfogva hozzánk jönni
s törzsünkre nyomják ajkukat;
a szentek, költők és a bölcsek
lombunk zúgását lesni jönnek,
mely mint a vízesés nesze,
s jövődómondó árnyunk alján
fakad belőlük legszebb dal tán,
csodásan mint e lombzene.

PERCY BYSSHE SHELLEY

AZ ÉRZÉKENY PLÁNTA

ELSŐ RÉSZ

Egy kertben egy Érző Plánta nőtt
harmattal a szél dajkálta őt
legyezőit a fényre kitárta mind
s az éj csókjára lezárta megint.

És már a tavaszt érezte a kert,
hogy szerte szerelmek szelleme kelt
s mély tél-álmokból a föld sötét
keblén fű, virág emelte fejét.

De egy sem rezzent olly epedőn
se kertbe, sem erdőn, sem mezőn,
őzként kit déli mámorea hív,
mint ama Plánta, a Szenzitív.

A gyepen, melyet langy zápor vert,
friss hóvirág és viola kelt,
s hallhattad, mint zenébe a dalt,
hogy illatuk illatába halt.

S az anemóna, s a karcsu sok
tulipán, s, legszebb, a nárciszok,
ki mind a patak tükrebe figyel,
míg önnön szépségén eped el;

s mely gyenge korától oly finom
s vágytól oly sápadt, a lilium,
hogy szirma remegő fénye kibuj
enyhezöld takarója alul;

s a jácint, hószinű, kék s bíbor,
kinek ujdonat harangjaiból
oly kényes, erős, lágy hang zenél,
hogy érzékünkbe mint illat ér;

s a rózsza, fürdeni vetkezett
tündér gyanánt, ki a mély mezet
szirmonként bontja ki, míg sugár
szépsége lelke meztelen áll;

s a varázsvesszejű tűzvirág,
emelve holdszínű poharát
mint egy bacchánsnő, míg szeme mint
harmatos csillag, az égbe tekint;

s a jázmin és tubarózsa száz,
kiknél több-illatu nem nyíl más,
nőtt dúsan e kertben, s távoli
klímáknak ritka virágai.

S a folyón, amelynek ingatag
keblét a lugasló lomb alatt
fény, font egéből, zöld meg arany,
hálózva, rézsut alázuhan,

csillagvirág remegett, s vele
vizililiom széles levele,
s sugárral s hanggal boldogodott
vize táncütemre csillogott.

S a kanyargó sok mohás-füves út,
mely a kertben össze-vissza fut,
s hol nyiltan a szélbe, napba víg,
hol meg vadbimbós lombba buvik,

nefelejccsel, s mint a mesebeli
aszfodelosszal, kirakva teli
százszorszéppel, mely estefelé
ernyővé csügged a harmat elé
a szentjánosbogárka fölé.

S hol mélyül a kertnek édene,
a virágok (mint csecsemő szeme
álomba szunnyad előbb talán,
de aztán fölnevet anyja dalán)

kibomolva a víg szellőbe, mint
a rejtett gyöngy, ha reátekint
a bányalámpa, a játszi nap
örömén osztolni látszanak.

Mert mind oly szomjasan itta át
szomszédja színét és illatát,
mint két fiatal szerelmes, akit
egymásnak légköre elborít.

De az Érző Plánta, bár nem adott
mély szerelméből dús kamatot,
mert vágya gyökérig járta át,
többet kapott mint mind aki ad.

Igaz, édes bimbó rajta nincs,
se szín-hozomány, sem illat-kincs;
azért szeret ő úgy, mint maga a Vágy,
mert amije nincsen, arra vágy!

A könnyű szél, aki lengeteg
szárnyról zene-zúgást hintetget;
a sugár mely a virág színét
a messzeségbe nyilazza szét;

a bogarak, fürgék, szabadok,
nap-tengeren arany ladikok,
mely mind fény- és illat-rakományt
visz a csillogó, eleven fűvön át;

a reggeli harmat fellege, mely
a virágot láttalan lepi el,
s illatával, ha följön a nap,
sápadva bolyong a szférák alatt;

s a vak dél remegő gőzei, mint
tenger mely a forró földön ring,
s melyben hang, illat és sugarak,
mint nádak a tóban, ingának;

Érző Plántánknak dús örömet
hordtak, mint angyali hírnökök,
míg a lassú órák széltelen
felhőkként álltak a mély egen.

S amikor leszállt az Est, a lágy,
s a föld csupa ágy lett, a lég csupa vágy,
a kék mélyebb, noha csöndesebb,
s nap fátyla az álmokról leesett,

s az állatok, madarak, bogarak
raja álom-óceánba fulladt,
melynek hulláma a szórt homokon
jelet hagy (nem nyomot) a tudaton

(s csak az ágon az édes csalogány
dala szólott szebben az alkony után,
melyből sok elyziumi fűrt
Érző Plántánk álmába vegyült).

Az Érző Plánta leghamarább
tért a Nyugalomnak szárnya alá,
s mint gyermeket, ki örömbe alél,
kedvenc, noha olyan gyenge! - mély
bölcséjébe ölelte az Éj.

MÁSODIK RÉSZ

S ez Édenkertben egy bűvös Erő
élt, titkos Éva, gondviselő
varázs, altatni s költeni ott
mindent, mint Isten a csillagot.

Egy Hölgy, neme csodája, kinek
alakját lélek lengeti meg
előmölve ha jár arcán, vonalán,
mint vízi virágot az óceán,

ápolta korától alkonyatig
e földszint ég meteorjait
s mint új lámpák, ha letelt az éj,
nevettek a földről lépte felé.

Nem volt halandó társa; de ha
hajnal csókja szállt ajkaira,
pír és remegés vallotta azon,
hogy álma nem álom: paradicsom!

mint akit angyal látogatott,
elhagyva, míg égtek a csillagok
egét, s még egyre körötte libeg:
csak a napfénytől nem látni meg.

Lába szánni látszott a fűvet
s hallhattad, amint szállt és süllyedt,
kebelén hogy hintáz a puha szél
s örömet hoz és mámort cserél.

S hol légi lépte leng s oson át,
haja uszálya könnyü nyomát
letörölte seprő árnyaival,
mint mély habot egy napos vihar.

Hiszem, hogy örült minden virág
ha megsuhogott a drága láb;
hiszem, hogy a rügynek lelke gyúlt,
amelyre sugaras ujja hullt.

A napban-alélt szirmokra vizét
hús fényü pataknak szórta szét
s ha látta hogy ázott virág nehezül,
kimerte a záport kelyheibül.

Gyengéd kezekkel emelte fejük;
karót, vesszőt kötözött velük;
ha mind a saját leányai ök,
nem lehetett gondja szeretőbb.

S mérges fogú hernyót, bogarat,
s ami undok féreg, csúf alak,
kis india-nád kast font neki
s a messze vadonba vitte ki

kast, bélelve füvel s mezei
virággal amit téptek kezei
a kitett bűnös számára, mivel
nem tudja szegényke, mit mivel.

De a méhből és villámutu kérész-
pilléből, amely virágon él és
csókolja a bimbót, s csókja nem árt,
megannyi kísérő angyala vált.

S a pillangót születés előtt
való sírjában hagyta jövőt
álmodva pihenni nagyillatu vad
cédrusfa sötét sima kérge alatt.

Tavasztól az édes nyáron át
így vitte a Szép Hölgy hivatalát,
s ősszel, mire barna lett a levél,
arcára suhant - mint szemfedél!

HARMADIK RÉSZ

Három nap a kert színe néma volt,
mint csillagoké, ha fölébred a hold,
vagy Bajae hajjai, mielőtt
fényétől lesz a Vezuv köde rőt.

S az Érző Plánta a negyedik
nap dalt hallott, s hogy őt temetik,
halottvivők lépése dobog,
s a tompa Gyász mélysége zokog.

S érzett nehéz neszt, béna sohajt,
s hogy a Halál jár, és lépte halk,
s hideg, elfuló, dohos illatot,
amely a koporsódeszkán kihatott.

Könnytől a sötét fű s virágszemek
csillogtak, amerre ment a menet,
s halk sóhajuktól szomorú lőn
a szél és nyögve elült a fenyőn.

S csupa őszt lett a kert, hideg, csunya, holt,
mint Annak a teste, ki lelke volt;
lassan ami álom volt, tarka, remek,
elváltozott, rothadó fütömeg:
ki sohase sírt is, láttára remeg.

Hamar a nyár ősztbe csataolt
s a reggeli ködbe dér lovagolt
noha déli nap még kacagva vakít
az éjszaka prédás titkait.

Karmazsin hó, rózsalevelek
rakták ki a zöldet gyepről s moha felett;
liliom is fonnyadt, szomorúszin,
mint bőr a halódók arcain.

S indiai plánták - szebbet soha kert
harmata s illatosabbat se nevelt -
napra nap és szíromra szírom,
gyültek a sárba, sivár halom.

Levelek, barnák, sárgák, veresek
s a halál szürkéjével deresek,
szellemtánc mit szél sodra ragad,
suhanással ijeszti a madarakat.

Csunya gaznak magva szárnyra kél,
bölcsojéből fölverte a szél,
s a drága virág szárára tapad,
mely vele egyben a földbe rohad.

A vízi virág viz alá került
lehullva a szárról, amelyen ült,
és erre-arra vitte a víz,
mint földi virágot a szél ha visz.

S leszakadt az eső, s a letört kocsány
keresztbe feküdt az út kavicsán,
s a lugas levelektől árva gomoly,
s minden virág halomba omol.

A szél s a hó ideje között
ezer csunya gaz kiütközött:
levelük rücskökkel át meg át
mint vizikigyó hasa s békahát.

S a tüske s a csallán, s durva tövis
s gyüvötény s beléndek is, bürök is
keverte kuszóival a leget,
hogy a holt szél fojtó bűzbe rekedt.

Dudvák nyüzsgése, vad, buja, nyers,
miknek nevétől borzad a vers,
szurósak, kékek, ripacsosak,
puhák s méreggel harmatosak.

Lisztharmat, aranka, gomba, penész
ködmódra a földet elöntve tenyész,
sápadt husu, mintha a sok halott
új nyirkos létre dagadna ki ott.

Gaz, békalencse s ronda iszap
sárhabjaival sűrű a patak,
torkát zsombikkal tömte tele
a káka csomós kigyógyökere.

Szélcsöndben a vizből a gázok ölü
méreggel itatva kelnek elő,
látja a reggel, érzi a dél
s hiába deríti a holddal az éj.

S látatlan a fényes délután
olajos láng szökdös a fák csucsán;
minden kis ágat amelyre leül,
üszög harap, éget, védtelenül.

Az Érző Plánta büvölten állt
és sírt. Hol könnye utat talált
levélpillái alatt, fagyott
sűrű nedve csipős mézgát hagyott.

S már lombja lehullt, s ágát a vihar
csapkodta ki sorba baltáival;
nedve a gyökérbe vonult le megint,
mint vér a megálló szívbe, mind.

Mert jött a Tél; korbácsa a szél;
fagyos ujja ajkán; nem beszél;
letépte a hegyről a zuhogányt
s kezein csörgette bilincs gyanánt.

Lehellete lánc, némán kötözött
tág földeket és levegőt, vizet;
jött, hajtva kevélyen, trónszekerén:
belefogva tiz északi vihar a mén.

S a csúf gazok, az eleven Halál
formái a földre bujtak alá.
Ahogy menekült mind, s elhajolt,
kisértetek eltűnése volt!

S éhen az Érző Plánta gyökere
alatt kimult a vakond s a pele.
Madár a fagyos légből leesett
s a csupasz fák hálójába veszett.

Előbb olvadt hó zápora jött
és ujrafagyott a galyak között;
majd fölszállt dermedt zuzmara-köd
s megint záporrá sűrűsödött.

S mint holt csecsemőt ha farkas szimatol,
az északi orkán jár és puhatol,
megrázza a zuzmara terhű fát:
merev markában letörik az ág.

Elment a tél, jön a kikelet,
az Érző Plánta nem kap levelet,
de a gyütövény, gaz, gomba, s a zord
bűrök kikel, mint sírból a holt.

BEFEJEZÉS

Vajjon az Érző Plánta vagy a csöpp
szellem amely ült ága között
érezte-e hogy a Rossz Hatalom
kezd hatni benne, nem tudom.

Vajjon a Szép Hölgy lelke mikor
kivált a szép test láncáiból,
melyből vágy szállt, mint napból a fény,
látta-e a bút a gyönyör helyén,

nem sejtem; de e küzködés
között, mely csupa tévedés,
hol *lenni* nincs, csak *látszani*
s mi mind egy álom árnyai,

szerény s mégis vigasztaló
hit, meggondolni, hogy csaló
lévén itt minden, a halál
maga is bizton csak csalás.

Ez Édes Kert, a drága Lány
s a sok szín, illat széparány
valóban sohse multak el;
csak mi változtunk, nem a Kert.

A Szépség, Szerelem s a Kéj
nem hal, nem változik; csak él,
távol érzékünktől, amely
sötét s a fényt nem bírja el.

INDIÁN SZERENÁD

Első álmom rólad volt,
első álmom elröpült.
Még az esti szél nyögött,
még az égen csillag ült.
Lábaimban lakik egy
szellem: az rejtélyesen
huzott, hozott, vezetett
ablakodhoz, édesem!

Csitt! a fekete folyón
illat és szél úgy alél,
mintha mákos álmokat
tépegetne ott az éj.
Apadoz a zokogás
a csalogány csöpp szivén,
mint ahogy a tieden
kell hogy elapadjak én.

Jaj, bűvölj föl a füből!
Halok! Hullok! Ájulok!
Szórja csókkal szám-szemem
szerelmed mint záporok!
Arcom fagyos és fehér,
szivem dobzörgése vad:
szorítsad szived fölé,
talán ott majd megszakad...

WILLIAM CULLEN BRYANT

JÚNIUS⁸

Bámultam a dicsó egen
s a dombok zöld körén
s tépődtem: ha meg kell nekem
pihennem a föld ölén
csak júniusban volna jó,
midőn friss éjszaka illanó
habzajt a völgy fölén,
hogyan sirért sirásos keze
a földet nekem üsse be.

Hóval lepelt halotti gyöngy,
fagyott talaj üre,
hulló kemény, jeges göröngy
koporsós mélyire: -
el, szörnyű képű téli ágy!
kék légy, te ég, s te lég, te lágy,
láb hágjon zöld füre,
ha majd a nedves föld-elem
puhán befolyja szűk helyem.

S a hosszú, hosszú nyári nap
aranyja lengje meg,
s virág, amelynek szirma hab,
s szárán friss csepp remeg,
fészkeljen rajt aranyrigó,
szerelmi regét vijjogó,
szálljon gyors lepke meg,
s gazda méh, beszédes madár
szavától zengjen a határ.

S vidáman szálljon délbe ki
a városból a zaj,
vagy este lányok éneke
a hold felé s kacaj
s követem előtt, a fű között,
az alkonyfénynél, gyűrűzött
pártól boldog sóhaj:
se látvány ne legyen, se hang
búsabb, hol engem rejt a hant.

⁸ Bryant: *Június* - Babits jegyzete a vershez a *Szeged és Vidéke* 1907. máj. 19-i számában: „Bryant, a nagy amerikai poéta csakugyan júniusban halt meg. (Fordító jegyzése.)”

Tudom, hogy már nem lesz enyém
ez évszak kelleme,
nekem már nem ragyog e fény,
és nem szól e zene,
de majd ha nyughelyem körül
nehány barátom sírni gyűl
tán elmulat vele,
s fény és virág s a dal s a lég
tovább siromnál tartja még.

S lágyult szívükbe mult idők
emléke tér megint
s lágyult hangon említik őt,
kinek hiába int
e fény, mely környezi s e nyár,
melyből csak az a része már,
amit sirjára hint -
S lelkükben mélyült vágy gyullad
hallani élő hangomat.

JOHN KEATS

LA BELLE DAME SANS MERCI⁹

Mi lelhetett, szegény fiú?
Magadba bolygasz, sáppadón. -
Madár se zeng már, kókkadoz
a nád a tón.

Mi lelhetett, szegény lovag?
hogyan arcod bánattal csatás? -
A mókus csúre tellve, kész
az aratás.

A homlokodon liliom,
lázharmat, nedves fájdalom:
s arcod szegény rózsája is
fonnyad nagyon.

Egy hölgyet láttam a mezőn,
szépnél szebbet, tündérleányt:
a haja hosszú, lába hab
és szeme láng.

Kötöztem néki koszorút,
kösöntyűt, illatos övet:
s lám, édesen nyögell felém
és rám nevet.

Lépő lovamra ültetém,
szemem egész nap rajta volt:
ő tündérnótát énekelt
s felém hajolt.

Majd gyűjtött manna-harmatot,
vadmézet s ízes gyökeret
s szólt idegen nyelven - talán
azt hogy szeret.

És tündérbarlangjába vitt
és sírt nagyon, sóhajtozott:
s én négy csókkal vad, vad szemét
lezártam ott.

S álomba dúdolt engemet
s akkor álmodtam - jaj! talán
utolsó álmom - a hideg
domb oldalán.

⁹ Keats: *La Belle Dame sans Merci* - A francia nyelvű cím magyarul: A szép és irgalmatlan hölgy.

Sok királyt láttam, herceget,
arcuk sápadt, szemük irígy,
s szóltak: „*La Belle Dame sans Merci*
bűvölt el így!”

És láttam éhes ajkukat
szörnyű intéssel nyílni rám:
és fölriadtam a hideg
domb oldalán.

És jaj! ezért időzöm itt
magamba bolygva, sáppadón:
bár nincs madárdal, s kókkadoz
a nád a tón.

HEINRICH HEINE

A HAZATÉRÉS

RÉSZLETEK

5

Viharos, nedves éjjel
Az ég csillagtalan;
Az erdön, zúgó fák közt
Járok csöndben, magam.

Ragyogni látom távol
A bús erdőszlakot,
De nem megyek feléje:
Ma kellemetlen ott.

Nagy bőrkarosszékén ül
Szegény vak nagymama:
Merev, hideg, szoborként,
Nincs senkihez szava.

A rőt erdőszfiú föl
S le káromkodva jár;
Puskáját falra dobja
S kacag dühébe már.

S lenét a szép fonólány
Könnyel nedvezte be -
Vonítva simul hozzá
Az apja borzebe.

6

Midőn rózsám családját
Találtam utamon,
Kis húga s apja s anyja
Megismert nyájasan.

Elkérdezgettek rólam,
De mondták ők is ám:
Nem változtam nagyon meg,
Csak arcom halavány.

Kérdeztem én is nénit,
Bácsit, pajtásokat,
Meg azt a kiskutyát, mely
Oly kedvesen ugat.

Rózsám is kérdezem, ki
Férjhez ment azalatt;
Azt mondták: épen várja
A gólyamadarat.

Örömmel gratuláltam,
S selypítve kedvesen
Kértem: mondják meg néki:
Szívből tiszteltetem.

„Azóta megnőtt nagyra -
Szólt közbe kishuga -
És a Rajnába fuladt
A kedves kiskutya.”

Hasonlít kedvesemre,
Kivált mikor nevet:
A szeme olyan, mint az,
Mely engem tönkretett.

7

Halászkunyhóba ültünk,
Nézhén a tengerárt -
Megjött az esti köd már
És a magasba szállt.

Lassankint fényes lett a
Világítótorny -
Még egy hajócska bolygott.
A messzi habokon.

Elmondtuk a hajósnak,
Milyen rossz élte van,
Víz-ég, öröm s aggály közt
Lebeg minduntalan.

Fölhánytunk távol partot,
Delet és északot,
S mily furcsa nép és furcsa
Szokások vannak ott.

Gangesznál fény meg illat,
Minden fa magasra nőtt,
S szép emberek csöndesen
Térdelnek a lótusz előtt.

Lappónia népe törpe,
Nagyszáju, laposfejű, vad,
Ott guggol a tűz körül és süt
Nyifogva, nyafogva halat.

A lányok ránk figyeltek -
De végre szónk elállt -
Már a hajót se láttuk;
Homály borult le ránk.

8

Te szép halászeányka,
Hajtsd partra csolnakod,
Jőjj hozzám, ülj le mellém,
Kezem kezédbe fogd.

Fejecskéd tedd szivemre,
S ne félj olyan nagyon,
Hisz bátran evezel te
Zugó tengerhabon.

A szívem, mint a tenger:
Van rajt apály, dagály
S a buvár, rejtve mélyén
Még gyöngyöt is talál.

9

Feljött a hold, a fényes,
Ragyognak a habok,
Karomban ő, az édes
És szívünk úgy dobog.

Szép gyermekem átölelve
A parton heverek:
„Miért hallgatsz szélzörejre?
Kacsod miért remeg?”

„Az nem a szél zöreje,
Sellők dalolnak ott:
Nővéreim ők, kiket be-
Nyeltek a vad habok.”

27

Az évek jönnek-mennek,
Kivész a nemzedék -
De akkor is fog élni
Szívem szerelme még,

Ha még láthatlak egyszer,
Előtted térdre rogyom,
S halón sóhajtok hozzád:
„Imádom önt, asszonyom!”

29

Miért e magányos könnycsepp?
Zavarja tekintetem
A régi-régi időkből
Maradt a szememen.

Sok fényes testvérkéje
Már mind-mind szertefolyott
A búmmal és örömmel,
Mit az éj, meg a szél lemosa.

A két kék csillag is már
Előttem a ködbe hull,
Amely a szívembe mosolyogta
Azt az örömet meg a bűt.

Ah! pusztá lehelletként már
Szerelmem is elfolyik -
Te régi, magányos könnycsepp,
Folyj el te is akkorig!

33

Liliomfehér kacsódat
Bár még egyszer csókolhatnám
S csendesen zokogva bus
Bús szívemre rátehetném!

Szép szempárod ibolyáit
Éjjel-nappal látom én
S egyre kínoz: mit jelenthet
Két nagy édes kék talánya?

39

Minden városban megkérdezték
A napkeleti szent királyok:
„Mely ut visz erre Betlehembe
Ti kedves ifjak, ifju lányok?”

De ifjak, lányok mind nem tudták,
És továbbmentek a királyok.
Egy arany csillagfény után, mely
Nyájas világot hintett rájuk.

József házán megállt a csillag,
És ott bementek a királyok,
Az ökör bögött, sírt a gyermek,
És énekeltek a királyok.

41

Szívem szorul, midőn a régi
Jó mult időkre gondolok:
Nyugodt volt akkor nő és férfi
És otthonos minden dolog.

De most föl van fordulva minden,
Tolongás itt és lárma ott:
Fönn meghalt már a jó Úristen,
És benn az ördög is halott.

És minden olyan megbomolva,
Vesztettül jár, hideg, rideg:
Ha egy kis szerelem se volna,
Seholsem is pihenne meg.

42

Mint a hold átsillan felhő
Fátyolának éjjelén.
Úgy ragyog sötét időkből
Egy világos kép elém.

Szelve vígan Rajna vizét
Ültünk a fedélzeten:
Csillogott a partok zöldje
A szép nyári estelen.

Elmerengve egy szép asszony
Lábainál ültem én,
Játszott halvány, édes arcán
Aranypiros esti fény.

Nóta zengett, hangja csengett
Mily édes csodás vidám vidék!
S míg a szívem messze szállott,
Szinte kékebb lett az ég.

S bűbájként tovább vonultak
Hegyek-völgynek erdei:
Láttam mind a szép asszonynak
Szép szemében fényleni.

53

Ott künn zápor, jég szakadhat,
Hóbul tornyokat rakodhat,
Ablakomat verve szörnyen:
Mégsem bír panaszra könnyen,
Mert itt benn a szívemen
Tavas van és szerelem.

71

Az éjet átutazzuk
A postán egymagunk,
S egymás szíven pihenve
Tréfálunk kacagunk.

De meghasad a hajnal,
S hozzánk a csend beül -
Mert Ámor, ez a kis vak
Utas közénk kerül.

LÍRAI INTERMEZZO

RÉSZLETEK

1

Szép hó a május; mindenütt
A bimbó nyílik, pattan;
Szívembe a szerelmet is
E hónapon fogadtam.

Szép hó a május; mindenütt
Édes madárdal csattan;
Akkor történt, hogy vágyamat
Őnéki megvallottam.

2

Keserves könnyeimből
Sok viruló virág fakad;
És sóhajom csalogány -
Madárdalokat ad.

S ha te szeretsz, szép gyermek,
Legyen tiéd mind a virág;
És ablakodnál zengje
A csattogány dalát.

9

Ha ad az ének szárnyat,
Elviszlek édesem:
Gangesz mezői várnak:
Ott a legszebb hely, úgy hiszem.

A kert piros színére
Száll csöndes holdvilág;
Édes testvérkéjére
Vár a lótoszvirág.

Az ibolyák enyelegve nevetgélnek
És nézik a sok csillagot; -
Egymás fülébe illatos meséket
A rózsák halkán súgnak ott.

A jó okos gazellák futnak
Hozzájuk hallani;
És messze, messze-távol zugnak
A szent folyó hullámai.

Heverjünk ott le pálma mellett
A pálmalomb alatt:
Igyunk nyugalmat és szerelmet
S álmodjunk boldog álmokat.

20

Jaj, szól a banda dobja,
Verik keservesen;
Menyasszonytáncát ropja
A régi kedvesem.

Hangját doboknak, sípnek
Kísérik vad dalok;
Belézokognak, sírnak
Ottfönn az angyalok.

30

Szemén a kékszin ibolya,
Arcának rózsabimbaja,
Fehér kezének liljoma;
Megnyilik mind, virágot hoz -
Csupán a szíve hervadoz.

31

Oly szép a föld, oly kék az ég,
Langyos szellőtől rezg a lég,
Virággal lepve a vidék,
A hajnalharmat rajta még;
S ujjong a nép, amerre még; -
S én jobb szeretnék mégis lenni a sirban
Egy megholt lányt ölelni karjaimban.

33

Fönn, Észak puszta táján
Fenyőfa áll maga;
Alszik; fehér lepelt rá
Borít a zúzmara.

Álmában lát egy pálmát,
Mely távol délen áll
Némán s magán álmodva,
Rátüz a napsugár...

45

Sugárzó nyári reggel
Bolygék a kert gyepén,
Virág csacsogva suttog,
De némán járok én.

Virág csacsogva suttog,
Sajnálva néz felém:
„Ne bánts meg testvérünket,
Te sápadt bus legény!”

51

Dalaim mérgezettek. -
Máskép nem is lehet:
Hiszen megmérgezte
Virágzó életemet.

Dalaim mérgezettek -
Máskép nem is lehet:
Sok kígyót hordok a szívemben
S hozzá még - tégedet.

61

Az éjféli hideg, néma volt,
Az erdő bumra ráhajolt,
A fákat lépteimmel föl zavartam.
Fejüket rázták, szánakozva rajtam.

62

Keresztutnál lesz sirja annak,
Ki maga magát ölte meg:
A kálvária kék virága
Ott nyílik, szélben ott remeg.

Keresztutnál sóhajtván állok,
Az éjjel néma és hideg;
A kálvária kék virága
Holdfényen lágyan megremeg.

OKOS CSILLAGOK

Lenn áll a virág, eléri a láb,
legtöbbet el is tiporja:
reája lép, s ha csúnya, ha szép,
durván tapossa porba.

A gyöngy pihen vize mélyiben:
de az ember megtalálja:
lyukasra tűzi s igába fűzi,
selyemzsinór-igába.

Hanem az aranyos szép csillag okos:
silány földünktől távol,
mennyboltja alól, leszögezve jól
a csillag örökre világol.

KITTY

A partok közt a bárka
mint fürge zerge, kúszik;
a Themzéről leúszik
egész a Regentsparkba.

Ott vár reám szép Kittym,
az én imádott kincsem:
fehérebb hótest nincsen
West-Endben és a Cityn.

Ő már epedve vár rám
a tüzhely mellett, Kitty,
s teám is elkészíti,
felöntve szamovárán.

MEMENTO

A hajad olyan fekete,
a ruhád oly fehér;
az ifjuság ígérete
az élettel felér.

Óh csal az ember élete!
Ki tudja, mi nem ér?
Ruhád is lesz még fekete,
hajad is lesz fehér...

ÉNEKEK ÉNEKE

Az asszony teste költemény,
mit különös ihletésben
írt be a természet csodás
emlékkönyvébe az Isten.

Igen! az ihlet szállta meg
s ringatta teremő lázba
s a merev, lázadó anyagot
művészileg leigázta.

Valóban énekek-éneke
az édes asszonyi forma,
és mintha minden karcsu tag új
csodás-szavu versszaka volna.

Óh millyen isteni eszme ez,
a fehér nyak - hattyu-ringás!
hol a fürtös főgondolat,
a büszke fejecske, hintáz.

Két bimbó epigrammai élt
varázsol a mell csúcsára
s mily édes köztük a szigorú
sormetszet harmóniája!

De leginkább plasztikus hatást
a csípők stílusa ér el,
s a közbevetett helyecske se rossz
a fügefalevélllel.

S nemcsak elvont poéma ez:
husa-vére van a dalnak,
keze-lába van; csókol, nevet
s csengőn rimelnek az ajkak.

Valódi költészet lehel itt!
Báj minden fordulatban!
S a dalnak s nőnek homlokán
a tökélynek bélyege rajt van.

Dicsérlek téged, ó uram,
s előtted a porba hajlok:
mi mind csak kontárok vagyunk
melletted, mennyei dalnok!

Dalodnak szépségeibe
hadd merülök áhitattal:
tanulmányozni nem szünök azt
sem éjszaka, se nappal.

Igen! éjjel-nappal azt tanulom,
az időt is szánva másról,
s lábszáram egyre vékonyodik
a sok-sok tanulástól.

GIACOMO LEOPARDI

SILVIÁHOZ

Silvia, tudsz-e földi
korodra, mikor kacagó s tünékeny
szemed szépségben égett,
emlékezni még, halandó idődre?
hogy álltál küszöbén az ifjúságnak
vidáman és tünődve?

Hogy zengtek a nyugalmas
szobák s a kerti utak
örökös énekedtől,
amint női munkádban elmerülve,
titkos mosolyban ülve
ködös jövődnek képeit himezted!
S lengtek a május illatai, s könnyü
napjaid lengve multak.

S én a hiú tanulást
s megizzadt könyveim' elhagyva gyakran,
melyeknek ifjúságom
s ennenmagam jobb részét odaadtam,
az apai ház erkélyén figyeltem
hangod lejtését és kezdednek árnyát
amely föl és le járt, járt
a fáradságos vásznakon serényen.
S fölnéztem az egekre
s le az arany utakra
s messze, tenger vizére, hegy csucsára:
és nincs emberi nyelv, hogy
érzésem elrebegje.

Óh Silviám! reménység
szólt mindenből és biztató ígéret.
A sors, a földi élet
szépen tudott hazudni.
Ha rágondolok, most is nagy keservet
érzek mint szörnyű terhet
szivemben végigzugni
és megsiratom hogy e földön éltem.
Óh Természet! miért nem,
miért is nem adod meg
soha amit ígérsz s magzatjaidnak
hitét miért csalod meg?

A tél a fűvet el se száritotta
s már egy nem-sejtett betegség legyőzött,
s elvesztél, gyöngé lányka. Még ki sem nyílt
friss éveid virága.

Még nem hatott szivedre
ha sötét hajad dicsérték vagy édes
durcás szemed. Társnőid nem susogták
füledbe, mint egymás fülébe szokták,
szerelmük' ünnepeste.

S korán ahogy te haltál,
halt el reményem is. A sors az én bus
életemnek sem adta
a terjes ifjúságot.

Óh jaj, be messze tűntél,
elszállott éveimnek drága társa,
én siratott reményem!

Ez hát az a világ? ez
a szerelem, az öröm, és a munka,
amelyről annyit beszéltél te nékem?

Ez a sors vár bus emberi fajunkra?
Megjelent a Valóság
s te elszédültél és egy messze sírra,
egy messze sírra s a hideg halálra
mutattál ujjaiddal.

NIKOLAUS LENAU

DÉLRE

Arra délre száll a zápor,
dél felé repül a szél,
hol villám cikázik távol,
arra délre vágyom én.

Ott, távol magyar hazámban
áll egy nyájas kis falú,
oldalában erdőárny van,
benn a szellő áldva fű.

Falu végén némaság. Ott
egy kis házikó pihen -
bármilyen szűk, egész világot
lelne benne föl szívem.

Erdejét elhagyva, sok fa
a kis ház elébe nőtt,
s átfonják bizalmasan
a falat, meg a tetőt.

Az ablaknál állva némán
Lilla az erdőbe néz;
pillantása búsan, melen
zöld lombok közébe vész.

És csak nézi méla szemmel -
s szíven halk bubánat kél -
nézi, mint csörg künn a csermely
s lombot mint röpít a szél.

S míg a víz és szél zugása
mormol csöndes éneket,
hallik az idő futása
a magányos lány felett.

A NÁDI DALOKBÓL

Naplemente van,
gyászos fellegek,
szél sir úntalan,
sirva ellebeg.

Villám sáppadón
száll az ég alatt,
képe lenn a tón
gyorsan átszalad.

Villám fényinél
téged látlak itt:
lengeti a szél
hosszu fürteid!

ELIZABETH BARRETT-BROWNING

A PORTUGÁL SZONETTEKBŐL

Mondd újra s újra mondd és újra mondd
hogy szeretsz! Bár az ismételt szavak
kakukknótához hasonlítanak,
emlékezz rá hogy se mező, se domb

nincs kakukknóta nélkül, ha a lomb
újul tavasszal s kizöldül a mag.
Egyszeri szó, mint szellem hangja, vak
sötétben zeng el és kétség borong

nyomában. Ismételd... szeretsz... Ki fél
hogy a rét túlsok virággal veres
s az ég túlsok csillaggal ékszeres?

Mondd, szeretsz, szeretsz... Hangod úgy zenél
mint ezüst csengő, ujjázva... Beszélj:
de ne feledd hogy némán is szeress...

ALFRED TENNYSON

SZENT ÁGNES ESTÉJE

Klastromtetőnk holdfényiben
ragyog, hóval tele:
az égre száll lehelletem:
bár szállhatnék vele!
A kapu árnya metszi el
lenn a fehért haránt,
nővén az óra teltivel,
mely engem égbe ránt:
óh tégy oly tisztává, Uram,
mint jégfelhő-lebel,
vagy mely keblem fölé suhan
az első hópehely!

Szenyes, sötét fehér ruhám
hó fehérségihez
és földi mécssem halovány
az ezüst égihez:
így lelkem a Bárány előtt,
Előtted e kebel:
azért lakom e sártetőt,
hogyan Hozzád vágyjam el.
Óh nyisd fel, Uram! egedet,
s tán egyik csillag ott
fehér ruhában fölvezet
engem, menyasszonyod.

Felhúz az arany kapuig,
mint villám szabdal át,
ahol csillagvirág nyílik
leszórva sugarát:
s lám! mélyül a kapu elé,
megfordul sarkain,
benn vár az Égi vőlegény
s lemossa foltjaim.
Az Örökélet Szombata,
mély tenger, végtelen -
s a mély tengerrel csillaga -
s a Vőlegény velem!

AZ ARANY ÉV

Jó, halld a dalt hát, melyet Leonard
mult nyáron írt, utunkon Wales felé:
öreg Jakab velünk volt; Snowdonon
hágtunk fel aznap; Leonardra ép
jókor akadtunk Llanberisben; így
a tók között bolyongva, féluton
a másik oldalt is bemásztuk; ezt
a versét akkor mondta el; hogy én
gunyoltam őt; „mondják, magadban élsz,
lázás napok néma költője vagy,
holott a *mennyi*? több ma mint a *mint*?”

S felelte ő: „Akármit mondjanak:
későn születtem: a sok szép meg új
formát mely várt a kornak küszöbén
mint az igazság, hogy ki fogja meg -
- fogja ki tudja és babért arat -
már üstökön ragadták. Bánom én!
De hogyha tényleg kívánsz hallani,
halld e pár mért szót, tegnapom művét:

Alszunk s kelünk s alszunk; s minden mozog;
a nap röpül egy testvérnapi felé
a föld sötéten száll elipszisében
s az ember minden dolga megy magától
előre s eljön majd az arany év.

S bár a tavasz, melyben új eszme nyíl
rövid mint a költők virágkora:
a tenger, mely a partból nyer naponta
nyomulva folyton árad és apad,
s lassan de biztosan jó az arany év.

Ha majd a kincs halomban nem hever,
hanem szabadabb légtérben lassan olvad
s sugárral trágyáz mélyebb telkeket
s lég tágabb lesz és ember emberebb,
amíg csak tart a kor s az arany év.

Nem lesz a sas sas? a veréb veréb?
Mi lesz, ha sólyom az egész világ?
A sas csodája kevesebb lesz,
de ő azért sas. Boldog szép napok
csak múltak - s jöjjön az arany év.

Boldog vitorla, szállj és vidd a Sajtót,
vidd boldogan vitorla a Keresztet,
köss földet földhöz s ég felé dagadj,
theád, gyümölcsöd, selymed vámtalan,
vásárra várja majd az arany év.

De megöregszünk. Ah mikor lesz az
ember törvénye az ember java
és mikor nyúl a Béke mint sugárut
a földön át s mint fényhid a vizén,
amíg csak tart a kör s az arany év?”

Itt félbehagyta; s itt reá Jakab
mókás ütemben így felelt: „Bolondság!
Bolondság! mert oly messze még e kor,
nem látjuk sem magunk, sem gyermekünk,
olyan mint élőknek a másvilág
s épugy tehetnők mennybe a reményünk
minthogy majd jó e jobb kor, arany év.”

Ezzel botját a szirtre verte és
eltörte - Jakab - ismeritek őt -
öreg, de izmos, s vérmes és legény
a talpán; mint egy tölgy a téli erdőn
vagy melyet ősz futóka nő körül:
s hevesen tette hozzá:

„Furcsaság!

A régiek hátuk mögött keresték -
bolondok! - mink előttünk - álmodók!
te legnagyobb, mert oly korban, midőn
minden kis óra a halál felé
kiizzad hatvan percet: épugy élsz,
mint magvető, ki aratásról álmod
s feled zsákjába nyúlni; márpedig
annak, ki dolgozik s a dolgot érzi
mindig küszöbön áll az arany év.”

Szólt; és hallatszott messziről fölöttünk
a kötőrők ütése és a visszhang
kemény lapdáját szitról szirtre verte.

NAPPALI ÁLOM

PROLÓG

Óh Lady Flóra, halld tehát:
egy édes óra tölt el itt,
míg párna-arcon altatád
pilláid testvér-íveit.
Míg te szunnyadtál lankatag,
a rács mögé szeszélyből én
meglesni jöttem álmodat
a nyári lombok hátterén.
S álmodtam én is - míg tolult
álmaim forró halmazán
egy rege halk visszfénye gyult
és öltött alakot lazán.

S ha tudni, mit gondoltam el
s vágysz látomásom látni most,
vedd himzörámád és keverj
madár-rajzodba csöpp pirost:
addig elmondom. Csak ne nézz,
ne nézz reám oly komolyan,
mert rímem káprázatba vész,
s rendezett szavam szétsuhan.

AZ ALVÓ PALOTA

1

Váltó év kévével s füvel
ölt s vált más boldog földeket:
itt nedvben szunnyad a hüvely,
s érben a vér áll dermeteg.
Halk árnyak, könnyü fodru köd
jön a mezőről s vak moraj,
mint messze anyaméh mögött
alvó lelkekhez földi zaj.

2

Lágy fény fürösztí terraszok
urnáinak rézsut sorát.
Szökőkut vize nem mozog:
sík medencébe lapul át.
Csarnokban megmeredt a láng;
tornyán a zászló csüggve lóg;
s babérrácsán páva, s nyulánk
fémrudján gubbad a pirók.

3

Tojásain a fecske ül:
benne s bennük az élet áll.
Arany fogas körmeirül
ruhák álmos redője száll.
És légy se rebben: nincs zörej.
Mint egy kép, olyan az egész:
mint ó királyok képe, mely
a falról az alvókra néz.

4

Itt ül a pincér, bontva már
térde közt félig a palack;
amott a vén udvarnagy áll,
s udvarhölgy, arca friss barack:
az apród fogja csöpp kezét;
szemérmes ajka szóra nyíl;
az csókra nyújtja az övét:
arcára rárögzött a pír.

5

S míg mind a száz év eltelik,
az erkélyről-hullt fényeket
metszett kristályok megtörik
s nemes borral tölt serlegek.
Alvó bárók asztal körül,
komoly arcok gyűrűje, vár.
És trónusán szunnyadva ül
a joviális bölcs király.

6

Künn fölburjánzott a sövény
s messziről erdőcskét mutat;
lonc, s vörösbogyós vadnövény
verik burjánnal az utat;
futók, fagyöngyök, összefont
zöld fal, páfrány, tövis-szurony:
fölöttük nyul ki, s lángot ont
napfényben a kastély-torony.

7

A száz nyár mikor múlik el
s születik újra gond s idő,
amint az új tudat kikel
s az ész kormányzó napja nő?...
Itt minden megmaradt helyén,
mintegy öröktől rendezett -
Jójj, gond és kéj, kin és remény,
és hozd a boldog herceget!

AZ ALVÓ SZÉPSÉG

1

Lábaig év meg év után,
míg hever ágyán egymaga,
átnőve bíbor paplanán
árad el éjsötét haja.
Elbűvölt teste kétfelén
a gyöngypártából szétkereng:
a gazdag, álmos, enyhe fény
a göndör fürtön meg se leng.

2

A csillaghímes takaró
lankadt selymével tagjait
formázza; fürté szakadó
éjzaporából kivakít
karja lágy árnya, s nagyszemű
gyémántkösöntyüvel lobog:
a csöndet vággyal tölti hű
szépsége, fénnel a napot.

3

Alszik: s pihegés a terem
holt légét nem rebbenti meg;
egy illatos tincs ott pihen
keblén, és nem vall ütemet.

Alszik: s párnája a puha
nyomástól két dagadt halom.

Alszik, s nem álmodik: csupa
forma és teljes nyugalom.

A MEGÉRKEZÉS

1

Soká lappangó kincseket
megtalál aki jól keres,
mert vágyat a végzet vezet,
fátylat letép s alája les. -
Más ég alól jön... Útazik...
Köpenye szirteken suhan...
Tündérr királyfi... Szeme vig
s rókánál fürgébb lába van.

2

Szétszórtan a sövény alatt,
kik át akarták törni rég,
halott hősök teste rohad
s csontjaiktól fehér a rét.
Nézi a holtak hült nyomát:
„Hőstetteik közt vesztek el!”
S agyán egy mondás villan át:
„Száz bukik, egynek győzni kell!”

3

Jön, alig tudja, mit nyomoz:
áttör a rácson és belép:
arcát láng önti: bizonyos,
hogy ami várja, csodaszép,
mert bűbáj vonta életét,
az lengett egyre körüle,
igéret csalta mind idébb...
s hangokkal káprázott füle.

4

S fürgébb a léptek üteme...
Gyorsabban, gyorsabban felel
a szívben a varázs-zene...
mig a titkos szobára lel!
Csókolni hajlik hunyt szemét...
Szelleme madárként lebeg...
„Édes, ha fűtöd ily sötét,
szemed milyen sötét lehet!”

AZ ÉBREDÉS

1

Egy csók! s a bűbáj elsuhan.
Órákat ütni, kapukat
csapódni hallasz; láb rohan,
kakas kiált és eb ugat.
Fény telje árad szerteszét,
a kerten át szellő söpör,
kut égbe fúrja gyöngyvizét,
a csarnokot zaj rázza föl.

2

Sövény hasadt, zászló dagadt,
sáfár irkált, pincér ivott,
fecske röpült, tűz fölfakadt,
pirók ritt, páva visitott,
apród s leány játékokat
folytatták... és zengett a vár:
az elzárt zsilip átszakadt
s zuhant alá az élet-ár.

3

Végsőnek ébred és fölül
ásítva trónján a király,
végigsimít álla körül
s szól: „Istenuccse, szép szakáll!
Mit mondtok? aludtunk, urak!
Szakállam az ölembe nőtt.”
„Egy kis *ebédutáni* csak!
Szunyókálás!” - esküsznek ők.

4

„*Pardieu!* tagjaim egykicsit -
szól őfelsége - merevek.
Nos mylord, törvény lesz, amit
ép félórája sürgetek?”
A kancellár, rest, frivol ur,
udvarias szókkal felel,
s láncán babrálva hanyagul
kérdést mosolygva napol el.

AZ ÚTRA-KELES

1

Átfogta karcsu derekát...
Karjára dőlt... s a változó
halmokon úgy röptek át
az új világba, mely az ó!
Halmokon át s messzebbre még,
tulhágva bíbor dombtetőt,
s Napnyugat szívéig a szép
királyleány követte őt.

2

„Aludnék *még* száz évig én
még egy ily csókodért, szívem!”
„Ébredj örökre, kicsikém:
ilyen volt, ilyen, és ilyen...!”
S fölöttük a vidám szelek,
és surranó csillag oson,
s reggelbe omló szürkület
árad át arany rácsokon.

3

„Óh hosszan alvó szép szemek!”
„Óh boldog álom! tovaszállt.”
„Boldog csók! ébresztője lett.”
„Csókod elűzné a halált!”
S fölöttük hold ing, hold halad
köd-tóban, aranycsónakon,
és estbe-haló alkonyat
süllyed át rózsás fokokon.

4

„Lehet-e? Száz nyár így tün el?
S most hova megyünk, mondd, hova?”
„Jer atyám udvarába, jer:
ott vár rád még nagyobb csoda.”
S halmok fölött, és rajtuk át,
tulhágva bíbor dombtetőt,
éjen tul, napon át, a tág
világon át, követte őt!

MORÁL

1

Így, Lady Flóra, vedd e dalt,
s morált elméd ha nem talál,
menj, nézz tükrödbe s valld be, valld,
szépségben mi lehet morál?

Óh mi hasznát veszed a vad
virágnak, amely rejtve nyit,
s milyen *erkölcs* vagy *gondolat*
tölti a rózsák kebleit?

2

De bárki járva a mezőn
lelhet bimbóban és fűben
hangulatával eggyezően
jelet mely *őhozzá* üzen:
Így természet és műremek
szabad értelmezésre vár:
ki szabott céllal köti meg
csorbítja és torzítja már.

AJÁNLÁS

1

Fejed rázod. Női mohó
lelked fonalat követel!
Nos - mit gondolsz? - nem volna jó
így egyszerre szunnyadni el?
Csöndbe vonulni ki e vak
zajból, mi és barátaink;
minden száz évben kelni csak
s felnézni - s aludni megint!
Aludni nagy hadak között
s ébredve, látni több tudást,
nyílni csodákba-öltözött
velők-titkát, csillagfutást,
s mind amit az év fölbüvöl
s költő órák hatalma ad:
nagy Államokat nőni föl,
Ligákat és Hatalmakat.
Titánerőket küzdeni
klimák és évszakok delén:
mi lennénk a föld vénei
és az Időknek reggelén.

2

Igy alva, s kelve, sok csodás
uj érá, szebb dekádon át
aratnók minden változás
virágát, magvát, illatát.

3

De az uj évszáz elején
- úgy elvarázsolt két szemed -
előtted vágnék kelni én
s azokat csókkal nyitni meg.

Mert - jó vagy nem jó - ha magad
nem választottál más morált,
kell hogy enyémet elfogadd
s kedvemben kedvedet találj:
és - jó vagy nem jó - szellemem,
keresve, hol van a morál
s a dal értelme mi legyen,
tehozzád egyre visszaszáll,
s nem lel jobb értelemre, mint
e bájos-fürtű kicsi fej,
s egy csók, mely jobb világba int
s az álmot élni költi fel.

4

Mert amióta ily gyönyört
izlelt Ádámmal Éva már
s minden bimbó virágba tört
Édenben, dalba a madár,
keltett-e még szem több reményt?
csókolt-e édesebben ajk?
mint ez, mely dupla rózsaként
csügg, s merengésed telje rajt
lankad és halk-magába hull
s alszik álmatlan édesen
csókoktól oldhatatlanul,
s nem hagy hallani, látni sem:
de törd meg! Asszony a neved
s ebben a névben szent jog él,
mely életed morálja lett
és életemnek drága cél.

EPILÓG

Így, Lady Flóra, vedd e dalt
s ha látod hogy van benn morál,
menj, nézz tükrödbe s valld be, valld:
„Csoda-e hogy szépnek talál?”
S csoda-e ha úgy nyúl e dal,
kedvedért, mintha valami
nagy ritka madár nem akar
röptéből földre szállani?
vagy mintha ó uszály omol
s emeli rózsás amorett:
de vedd, mert tréfa és komoly
egyesül itt kedvedre - vedd!

A LÓTUSZ-EVŐK

„Bátorság! - szólt, mutatva part felé -
e tornyos hullám szárazföldre hord.”
És délután kiért egy part elé,
melynek tán mindig délutánja volt.
Körül bágyadt lég ájult, haldokolt,
pihegve, mint kit fáradt álma bánt.
A völgy fölött állt teljesarcu hold
s karcsú folyó, lehulló füst gyanánt
a szirt hosszában szállt és szűnt és szállt haránt.

Folyók hazája! hulló füst gyanánt
egy - vékony fátyol lassú leple - szállt;
a *másik*, szelve ringó fényt meg árnyt
hömpölygetett sok álmos habsugárt.
Látták, csillogva, *belülről* az árt
tengerbe folyni; távol: hegytetők,
koros hó három csendes csúcsa, állt
napsütve; rajtuk kúsza cserje nőtt,
fölötte permetes, sötét, kúszó fenyők.

Vörös nyugotba bűvös esti csík
habozva szállt; a hegynyilasokon
látszott a szárazföld, a sárga csík,
s kanyargó völgy, pálmával gazdagon,
s rét, karcsú fákkal, mintegy ablakon;
egymással mindig egyenlő mezők;
s sápadt arcokkal, rózsás partfokon,
sötét, sápadt arcokkal jöttek ők,
a mélabús, szelíd-szemű lótosz-evők.

E bájnövényből hordtak ők sokat
és nyujtogattak mindenki elé
gyümölcsös és virágos lombokat;
s ki elfogadta és megizlelé,
a habzaj *messziről* jött affelé,
mint távol partról; és ha társa éppen
szólt, hangját síri vékonynak lelé
s mélyen alvónak látsza, bárha ébren
és dobogó szive zenére vert fülében.

Leültek hold és nap közt, sorban, ott
ahol a sárga parthomok laza
s édes volt álmodozni rólatok,
nő, gyermek, háznép: otthon és haza!
De fáradt volt az evező s az a
meddő hab: fáradt mint a kósza láb.
S az egyik így szólt: „Nem megyünk haza.”
S daloltak mind: „Honunk, mint délibáb
túl távol tengeren; nem bujdosunk tovább!”

KARÉNEK

1

Puhábban hull itt édes-bús zene,
mint gyepre elnyílt rózsaszirma hull,
vagy harmatot ha éj csöppentene
csöndes vizekre, gránit-árny alul;
s enyhébben nyugszik pilledt szellemem,
mint bágyadt pilla bágyatag szemem
hozván szép álmokat felőled, büszke mennyi!
Itt mély hűvös moha
s futóka inda-ostora
s forrás-közön leveles ibolya
s szírtén álmos babér csügg s nem virul soha.

2

Miért, hogy minket gondok súlya nyom
és úgy emészt az éles fájdalom
míg nyugton szunnyad róna, völgy, halom?
Minden pihen: miért mi egymagunk,
mi egymagunk, a dolgok elseje
vesződünk, jajgatunk,
szárnyat se csukhatunk, csak hányatunk:
baj bajnak kútfeje,
nincs vége s eleje,
nem enyhülünk az álom-balzsamon,
nem hallgatunk bensőnknek sóhajára:
„Nincs kéj, csak nyugalom” -
mért szenvedünk *mi* csak: a dolgok koronája?

3

Nézd: rügyből erdő-belsejen
fejlík levél-selyem, sűrű helyen
s bár ágát rázza dél szele;
nő, zöldül - s nem gondol vele.
Dél nap süti; harmat üti
hús éjjelente; s majd kerengve
sárgán hull a légbe le.
Nézd: dúslevű gyümölcs a fán
nyárfénytől édesülve s érve, rengve
pottyán halk őszi éjszakán.
Az egész élet-nyáron át
helyében érik a virág:
ér, fonnyad, hullik s nem gondol vele
dús földbe fogva gyökere.

4

Gyűlölt a kék sötétszín ég
kék sötétszín tengeren.
Halál az élet vége; mért
legyen éltünk gyöttelelem?
Óh hagyjatok magunkra! Elszalad
időnk: pár év és némák ajkaink.
Óh hagyjatok magunkra! Mi marad?
elszáll - s mi lesz? a múltnak része mind,
mi most mienk - a szörnyű Mult arat.
Óh hagyjatok magunkra! Mi gyönyör
harcolni búval-bajjal? Enyhet ad
bolygni bolygó habon, mely csak gyötör?
Minden pihen s feléd ér, sírgödör,
nagy csöndben; ér, szünik, szakad:
mi nyugtot kérünk vagy halált, halált vagy álmokat.

5

Mily édes, félálomba elmerülve
látszani, a folyót fülelve
félíg hunyott szemekkel ülvé!
Mélázni mindig, mint az ámbrafény,
mely fenn mulat a myrrha levelén;
hallgatni suttogásaink
falván a lótuszt napra-nap;
figyelni parton, habfodor ha ring
s habos folyó gyengéden partra csap;
átadni szívünk s szellemünket
a szelid mélaságnak, mindenünket,
merengni, révedezni, álmadozni,
sok gyermekkori arcot visszahozni,
kiket rég elfedett a hant
bronzurna s két marék fehér por ott alant!

6

Drága emlékü házas életünk
s hű nőnk utolsó csókja még nekünk
de változás esett a könnyeken:
azóta házi tűzhelyünk hideg,
fiunk örökle: arcunk idegen
s zavarni jönnek, mint kísértetek.
Vagy vagyonunk fölette a sziget
sok vad nagyúra és a lantideg
ma nekik zeng trójai tetteket,
nagy tetteinket, fél-feledtetek.
Vagy forrongás dúl honunk rejtekin?
Maradjon tört, mi megtörött.
Az istenek dühe örök:
nehéz tünt rendet meghozni megin.

Halálnál rosszabb a zavar,
panasz panaszra, kínra kín,
mely hosszan, aggkorig zavar:
nagy gond szivnek, mely harcban megmeredt
hajós-szemnek, mely csillagot figyelve gyenge lett.

7

De liliom- és amaranthusz-ágyon
mily édes, enyhe légbe ringva lágyan
egy szent homályú ég alatt
nézni, nem csüggve semmi vágyon,
a dombról, melyet lep biborruhas gyom,
hosszú patak le mint szalad -
barlangi visszhangot fülelni
sűrűn fonódott vadszöllő között,
hang után smaragd vizesésre lelni,
mely szőtt akanthusz-lombba öltözött
s hűvös fenyő alatt terülve fű között
hallgatni s nézni mind a messze sós vizet.

8

Lótusz virít a meddő szirt alatt,
lótusszal ékes a kanyar patak:
egész nap lágyult hangú szél tolul,
s üres fasorban s vájt barlang alul
s át a fűszeres mezőn a sárga lótusz-hím virul.
Volt nekünk elég a tettől, útból volt elég,
bárka-orra, bárka-farra hányt a hullám, hányt a lég,
merre busa bálna köpdős, rémitett a bárka-lék.
Esküdjünk egy esküt és azt őrizzük hiven:
itt pihenni messze lótusz-völgynek öbliben,
mint egy isten, nem törődve földivel, pihen,
mert ők mind hegyen nyugosznak s nektáruk kereng
s nyiluk messze zúg a völgyben s könnyű felhők fodra leng
dús aranyházuk körül, amely alatt a föld dereng.
S ők titkon nevetnek, nézve pusztá földeket,
hőt, inséget, dögvészt, rengést, égő várost, zord eget,
harcot, süllyedő hajókat, fölkönyörgő kezeket.
Ámde ők nevetnek erre és a jaj nekik zene,
mint egy régi szenvedésnek fölgőzölgó éneke,
egy erős szavú, de nem sok értelmű rege,
melyet zeng egy földet túró, dolgot tűró faj,
mely vet és arat - de mennyi munka, mennyi baj,
míg begyűl kis évi termés, buza, bor, olaj.
S majd elvesznek és szenvednek - mondják, alvilágokon
szenvednek sokan - de más Elysium-virányokon
nyújtja végre tört testét asphodel-ágyakon.
Úgy van, úgy van, jobb az álom, mint a kósza láb
s evező s szél; - óceán a partnál mostohább:
Hajós társak, nyugodjatok, nem bujdosunk tovább!

MAUD

Madarak a várkertben
este de híttak:
Maud, Maud, Maud, Maud,
így híttak és ríttak.

Hol volt Maud? Erdőnkben
s ki más vele, mint én,
erdei liljomot
fűzvén és hintvén.

Madarak erdőnkben
daloltak a lomb közt:
Maud itt van, itt, itt,
itt a liliom közt!

Csókoltam; hagyta ő.
Gyermeteg arcu,
tizenhét éves sincs,
de magas, karcsu.

Óh de kiáltanék,
most vagyok büszke:
enyém a Maud szive,
mennybeli üdve!

Madarak a várkertben
ríttak is érte:
„Hol van Maud, Maud, Maud?
Valaki megkérte.”

Kapunál paripa
nyerít, vihog folyton...
Nem téged választott:
Elmehetsz, lordom!

THE DAYS THAT ARE NO MORE¹⁰

Könny, léha könny, nem értem, mit jelent
könny egy nem földi bánat mélyiből
kel a szivemben és gyül a szemembe
ha nézek boldog őszi réteket,
rátok gondolva, elmulott napok.

Frissek, miként az első fénysugár
megtérő kedvesinknek árbocán
búsak, miként a végső, mely ragyog
a láthatárba vélük elveszőn,
oly búsak, frissek, elmulott napok.

¹⁰ Tennyson: *The Days that are no more* - Az angol nyelvű cím magyarul: Vissza nem térő napok.

Ah búsak, s messze, mint nyárhajnalon
a félig ébredt gerle éneke
haló fülekben, míg haló szemekben
az ablak négyszögű tűztábla lesz:
oly búsak, s messze, elmúlt napok.

Drágák, mint emlék-csókok sír ölen
égők, mint képzelt csókok ajkakon
melyek máséi; mélyek, mint a vágy
mélyek, mint szűz vágy, s szánattal vadak
Élet Halála, elmúlt napok.

EDGÁR ALLAN POE

ÁLOM AZ ÁLOMBAN

Vedd csókom homlokodon,
s míg bucsúzom, angyalom,
hagyj ennyit vallanom -
igazad van im,
álmok voltak napjaim,
de ha elment a reményem,
nappal ment-e vagy csak éjben,
vízióban, vagy valóban:
nincs-e épúgy pusztulóban?
Hisz látszat a látomás
álomban álom, semmi más.

Állék hullámgyötört
parton - a hab zúgva tört.
Szorítám kezemet
s pár arany homokszemet.
Mily semmi! mégis mint oson
a mélybe ujjamon,
míg siratom! - míg siratom! -
óh Istenem! hát nem lehet
jobban szorítani kezemet?
óh Istenem! nem sikerül
megvédeni *egy*et ez elül?
Minden látszat s látomás
álomban álom? Semmi más?

EMLÉKSOROK FRANCIS SARGENT OSGOODHOZ

Ha szerettetni vágysz, maradj,
maradj meg, amilyen vagy,
maradj meg minden, ami vagy.
Semmi se légy, mi nem vagy:
így mindig e mély báju szem,
ez enyhe kellemesség
dicsérni téged tárgy leszen
s szeretni - kötelesség.

HIMNUSZ

Reggel - délben - vak éjeken
Mária! hallád énekem!
Ha kél, ha kín, ha jó, ha rossz
ér: Isten anyja gyámolozz!
Mig minden óra kedvre folyt
s felleg az égen egy se volt:
voná hogy lomha ne legyek,
lelkem jövőm felé kegyed.
Most hogy a sorsvész megjelent
felverve multat és jelent:
hadd vonja, szép remény elé
lelkem jövőm - Kegyed felé!

LEE ANNÁCSKA

Sok-sok hosszú esztendeje már
tengerpart bús mezején
élt egy kis lány - ismerhetitek
Lee Annácska nevén
s csak azzal a gondolattal élt,
hogy szeret s szeretem én.
Gyermek volt s gyermek voltam én
Lee Annácska meg én,
de szerelmünk több volt mint szerelem
tengerpart bús mezején
irigyeltek még az angyalok is
fenn a felhők tetején.
S ez lett oka, hogy, sok éve már,
tengerpart bús mezején
felhők közül jött egy csunya szél
s meghült Annácska, szegény;
s elvitték úri rokonai
s egyedül maradtam én:
koporsóba csukták el őt
tengerpart bús mezején.
Irigyelték az égi angyalok,
hogy boldogabb ő meg én,
az lett oka (mind jól tudjuk ezt
tengerpart bús mezején)
hogy jött felhőből éjjel a szél
s meghült s meghalt a szegény.
De szerelmünk több volt mint soké,
ki nagyobb mint ő meg én,
okosabb mint ő meg én
s sem az angyalok a felhők felett,
sem az ördögök tenger fenekén
nem tehetik, hogy, szívtől a szív,
elváljunk, ő meg én.

Mert ha kel a hold, nekem álmokat hord,
Annácska küldi felém:
s csillag ha ragyog, már véle vagyok.
Annácska szemét lesem én;
s így az éj idején veled éldelek én,
jegyesem, szívem élete, szép kicsikém,
melletted a sír fenekén,
tengerpart bús mezején.

ULALUME

Az ég hamufellege kóbor
a lombot elaszta a hév
a gallyat előlte a hév
a hó a magányos október
az év egy emléktelen év
a vidék tava vadködű Auber
és réve a Weir-tövi rév:
éjfedte a vadködű Auber,
rémjárta a Weir-tövi rév.

Itt rég a titáni fasorban
lelkemmel, a ciprus alatt,
Psychével a ciprus alatt
bolyongtam a vulkani korban,
mikor szívem árja szaladt,
mint nyugtalan láva szaladt
Yaanek-hegyi lávasodorban,
mely távoli sarkra halad,
mely zúg, míg a lávasodorban
az északi sarkra halad.

Szavunk szomorú vala; kóbor
lelkünket elaszta a hév
szívünket előlte a hév:
nem tudtuk, a hó hogy október
s nem tudtuk, az éj hogy az év
legéjelebb éjjele (ah ez az év!)
nem láttuk elült tavad, Auber,
(noha vitt már rajtad a rév)
feledtük elült tavad, Auber
és rémeid, Weir-tövi rév.

S míg az égen a lángok osztak
s hunyt sorban az éj szeme le,
szállt sorban az ég tüze le:
ime tünt végén a fasornak
nagy fény ködös égi jele,
amelyből egy nagy csoda-holdnak
két gyönyörű szarva kele,
Astarte jelének, a holdnak
gyémántszerű szarva kele.

S szóltam: „Kegyesebb ez a holdnál
száll egy sohaj-éteren át,
repül csupa sóhajon át.
Látja, hogy ez arcon a gond jár,
szú-rágta szívembe belát;
jön a Leo-csillagu pontnál
mutatni a béke honát
a léthei béke honát
jön e vészes mennyei pontnál,
fényes-szemü égi barát
az Oroszlán-csillagu pontnál,
nyájas, csodafényü barát.”

De Psyche nyög, ujjat emelve:
„Jaj, e fényben nem bizom én,
se színében nem bizom én.
Ne maradj itt, fuss tovakelve!
fuss, mert utolér ez a fény.”
Szólt félve; lehulla seperve
szép szárnya az út fővenyén
nyöge fojtva; lehulla seperve
disz-tolla az út fővenyén,
szomorúan rút fővenyén.

Feleltem: „Eh, babonasejtés!
menjünk csak e csillag után
menjünk üde fénye után.
Sybillai súgarat ejt és
a remény s báj fénye. Vidám.
Lásd, rezgve az égbe fut ám.
Hihetsz neki: cselt sohse rejt és
jó helyre vihet ki csupán.
Híhetünk, mert cselt sohse rejt és
jó helyre vihet ki csupán:
mert rezgve az égbe fut ám!”

Így szólva Psychét megöleltem
csitítva szívében a bűn,
könnyítve a gyáva borún.
S amint tovavíttem a kertben,
megakadtam egy kriptakapún,
ős íratu kriptakapún.
S szólék: „Mi van írva, óh lelkem,
e legendás kriptakapún?”
S felelé: „Ulalume - Ulalume -
itt nyugszik a holt Ulalume.”

S szivem ekkor lőn mint a kóbor
levél, ha elaszta a hév,
mint lomb, ha előlte a hév.
S szólék: „Bizonyosan október
vala s ép ez az éj, gonosz év,
mikor erre vitt ez a rév,
terhem s magam, itt ez a rév.
De mi csalt ide, épen az év
ezen éjjelin? (Ah ez az év!)
Már látom: e lápködös Auber
és réve a Weir-tövi rév.
Jól látom, a vérködű Auber
s vad, rémteli Weir-tövi rév.”

A HARANGOK

1

Halld, a szánon a harang,
szép ezüst-harang!
Mily világát a vigságnak zengi ez a hang!
halld, mint pendül, kondul, csendül
át az éj jeges legén,
míg a csillagnak, mely fent ül,
fénye kristályfényesen dül
keresztül a lég egén.
Ritmussá fut ám
mintegy titkos rím után
össze a csilingelés itt, melyre bong a sok harang,
sok harang, giling-galang,
gingalang -
és e csengés és e bongás, melyre bong a sok harang.

2

Halld, az esküvő-harang,
lággy arany-harang!
Mily boldogság bőségéről bűg e lanyha hang!
Át a balzsam-éj legén
kék kereng az énekén!
S az arany-harang alól
hinta-hang
olvatag patakja foly,
melyet holdat nézve hallgat a komoly
him-galamb.
Óh, e rezgő érc alatt
mennyi gazdag, enyhe hangzat-ár fakad!
S mint dagad!
Mint szakad
a jövőbe! S ingatag

mámorába mint ragad
e merengés, e csapongás,
melyre cseng e sok harang,
sok harang, giling-galang,
gingalang -
és e zengés és e zsongás, melyre leng e sok harang.

3

Halld, a hangos vészharang,
 réz-harang!
Milyen rém-regét regél e zord zivatar-hang!
Vad sikoly, vad rémület
veri, hökkent éj, füled!
Oly nagyon fél, nem beszél:
hogyha ily nagy a veszély,
minden hang
lármás kegyelem-kiáltás a kegyetlen tűz felé.
Rémült irgalom-könyörgés a siket-vad tűz felé,
melyet egyre fellebb-fellebb
őrült vágya űz felé,
hogy - ma, vagy sohsem - de fellebb
tán a sápadt hold-arc mellett
égne és nem itt alatt.
Óh, e sok harang.
Mely kétséget kong a hang!
Rettenet!
Mind mint búg és bong és bög!
Milyen borzalom, mit ők
a vonagló lég keblébe öntenek,
mégis érzi jól a fül
e zugásból,
pattogásból:
nő-e a vész, vagy elül;
mégis jelzi jól a hang,
mint sikoltás,
lárma, oltás,
árad a vész, vagy lappang,
amint árad, vagy kifárad a haragban a harang,
sok harang,
sok harang, giling-galang,
 gingalang -
és zugásban és bugásban mind a kongó sok harang.

Halld, a harsány nagyharang,
 vas-harang!
 Mennyi ünnepélyes gondolatra hí e hang!
 Hányszor csendes éjjelen
 borzadunk, ha hirtelen,
 mint egy néma jóslat kél a vad harang-moraj,
 mert minden hang, mely ömöl
 a rozsdás torok mögül
 egy sohaj
 s a harangozók csapatja,
 amely fenn a tornyot lakja.
 Ah, e raj!
 mely nagy érc-nyelvet lendítve
 monotón zenére csal,
 s ember-szivre hengerítve
 köveket, teli kedve - jaj!
 Ez nem ember, nem is állat,
 nem is asszony - ó utálat!
 Ez a raj: manó
 és királyuk a harang-vonó
 vonja - csingi - lingi - lang
 lang!
 vonja, mert övé a rang -
 s egy peánt ver a harang.
 S keble tágul, gíngalang,
 úgy mulat, hogy víg a hang
 táncol és fel-felrikkant -
 ritmussá fut ám
 össze titkos rím után
 hangja s a harang-peán
 gíngalang!
 Ritmussá fut ám
 össze titkos rím után
 mind a sok nyögő harang,
 száz zugó harang,
 mind a zokogó harang -
 ritmussá fut ám
 össze mind a, mind a hang,
 boldog titkos rím után
 száz nyögő, zugó harang,
 mind a, mind a sok harang,
 sok harang, giling-galang,
 gíngalang -
 mind a kongás, mind a bongás, melyre bong a sok harang.

ÁLOMORSZÁG

Bús, magányos úton át,
hol jó lélek sohse járt,
hol az Éj, egy ős *eidólon*,
fenn uralg gyászszínű trónon,
ide mostan értem épen,
messze jártam, vad Thulében,
mely világ végén egy bájhon, végtelen,
túl időn - túl teren.

Fenéktelen völgyek, folyók,
szurdok, mosás, titánbozót,
formákkal, miket szemed nem sejt,
mert a harmat mindent elrejt;
partnélküli tengerek,
s rájuk hulló meredek,
tengerek, mik nem hevernek,
túzegekre habot vernek,
tavak, melyek hányják folyton
holt vizük, mely holt és zordon,
hús vizük, mely halk és fáradt
s rajt a lenge liljomszálat.

S e tavaknál, mik így folyton
holt vizet, mely holt és zordon,
hús vizet, mely halk és fáradt
s hányak lenge liljomszálat;
e hegyeknél - e folyóknál,
lassan, egyre mormolóknál -
vak bozótnál s hol a rossz
béka és gyík táboroz -
e lápoknál és torlóknál,
hol manó jár -
mindez átokvert helyekben, -
minden méla szögeletben -
rémült útas mit lel itt?
multja leples rémeit -
szemfedős formákat, melyek
sóhajtnak a vándor mellett -
holt barátiét, kik rég be-
költöztek a földbe - s égbe.

Szívnek, melynek kínja légió,
ez egy békés áldott régió,
és a csupán árnyat látó
szellemnek ez Eldorádó:
de átutazva útas ember
rá nyiltan nézni nem bír, nem mer,
titkát halandó gyenge szem
nem látja nyitva sohasem,
mert tiltja szigorú királya
rojtos pillát emelni rája

s így vándorlélek itt csak mintegy
homályüvegen át tekint - s megy.

Bús magányos úton át,
hol jó lélek sohse járt,
hol az Éj, egy ős *eidólon*,
fenn uralg gyászsínü trónon,
haza mostan értem épen:
ott valék, e vad Thulében.

ANNI

Hál Isten, a válság
elmúlt, tovaszéledt
a lassu betegség
a néma veszélyek -
legyőztem a lázat,
melynek neve „Élet”.

Sajnos, tudom én,
erőm veszítettem:
moccanni se bírok,
fekszem merevedten:
sebaj, hiszen érzem,
jobban vagyok itten;

ittén az ágyban,
testem pihen itt már
akárki ha lát,
holtnak hihet itt már
borzadva tekinthet
s holtnak hihet itt már.

Nyögés, pihegés,
sóhaj, zokogás,
elcsöndesedének,
s a nagy dobogás
a szívben, a szívben, a
szörnyű dobogás!

A kórok, az undor,
a kín, a veszélyek
s a velőben az örült
láz: mind tovaszéledt:
a velőben a láz,
melynek neve „Élet”.

És óh! az a kínok
kínja, a szomjnak
kínja is elmúlt
az iszonyu szomjnak
kék naphtha-folyóját
nyaló csunya szomjnak:
ittam a forrást,
mely oltja e szomjat -

ittam a forrást,
melynek szava csittit:
nem mélyen a földben
folyik ez, itt, itt,
pár lábnyi üregben
a föld alatt, itt, itt.

És senki se mondja
nekem ostobán,
hogy keskeny az ágyam,
sötét a szobám: -
nem aludt jobb ágyban
még senkise tán:
aludni, ily ágyban
alhatsz igazán.

Itt Tantalusz-lelkem
nyugalma valóság:
feledte talán vagy
nem bánja a rózsát -
nem bánja a mirtuszt,
nem bánja a rózsát.

Törődik is ő már
sok régi bajával:
szentebb zamatokkal
tell most, ibolyával,
rozmarin-illattal,
vegyest ibolyával,
árvácskavirággal és
szerény ibolyával.

S boldogan alszik itt
fürödve megannyi
álomba rólad
te szép, te hiv Anni;
fürteid fürdetik
s fulladoz, Anni!

Annica csókolt,
simogatott,
szívem a szíven
elnyugodott -
szívének egén
szívem elnyugodott.

Hogy a fény kialudt, ő
puhán betakart,
kérven a királynőt
s az angyali kart,
hogy árva fejemről
üzzék el a bajt.

És testem az ágyban oly
nyugton hever itt már
(tudva szerelmét)
hogy holtnak alitnál,
és testem az ágyban oly
békén pihen itt már
(szerelme szivemben)
hogy holtnak alitnál
borzadva tekintenél
s holtnak alitnál.

De csillog a lelkem
mint mind a megannyi
csillag az égen,
mert csillaga Anni,
mert csillaga szerelem
csillaga, Anni,
szép szemed csillogó
csillaga, Anni!

VALAKINEK A PARADICSOMBAN

Te voltál minden, édes,
miért törődtem én,
forrás a szirten, édes,
sziget a víz színén,
csupa gyümölcs, csupa virág,
s minden virág enyém.

Ah csillagos remény!
Tulfényes álom, mely csupán
leszállni tűnt elém.
„Tovább! tovább! a fény után!”
kiált jövőm felém
s multam vak mélyein sután,
némán vergődöm én.

Mert jaj! jaj! mécsesem kimúl
és életem lejár.
„Már vége - vége már! -”
(így szól, mig parthomokba fűr,
a pompás tengerár)
villámütött fa nem virúl,
nem száll a lőtt madár.

És napjaim csak álmok
és éjjel álmaim
lábad nyomába járnak,
holott táncába hín
valamely égi árnak
valamely légi rím.

EULÁLIA

Laktam magam
kinok odvaiban
- lelke, mint rest tó, álmatagon -
mig a könnyű, vidám Eulália nem lett drága menyasszonyom,
mig a sárgahajú Eulália nem lett ifjú menyasszonyom.

A csillagos ég
szebben nem ég
sugaras tűzü szemeinél;
s köde pelyheivel
mit gyöngybe kever
s biboros holdszinbe az éj,
a szerény piruló Eulália egy pici fürte fölér,
lobogó szemü szép Eulália egy hajaszála fölér.

Se bú - se gyász
többé nem igaz,
mert lelke sóhaja lelkemet
ekhózza hiven;
s fénnel szegi fenn
Astarte az ég peremét,
ha szép Eulália ráveti asszonyi lángu szemét,
ha vidám Eulália fölveti rá ibolya szemét.

A HOLLÓ

Egyszer - unt éjfél közelgett - bóbiskoltam elfelejtett
tudományok furcsa könyvén, ellankadva, terhesen,
fejem csügge... egyre jobban... s im egyszerre ajtóm roppan,
mintha egy kéz félve koppan - dobban ajtóm csöndesen.
S szóltam: „Éji vendég toppan küszöbömre csöndesen:
- az lehet, más semmisem.”

Ah, jól emlékszem valóban! Tél volt, bús december hóban,
szellemét a szén hunyóban földre himzé véresen.
Lassan nyult az éji óra; könyvem nem nyujtott a búra
enyhülést, óh holt Lenóra, érted, égi kedvesem,
kit a mennyekben Lenóra néven hívnak, kedvesem,
- itt lenn nincs már neve sem.

S bibor kárpit selyme rezzen, bizonytalan zajra zizzen;
fájó, vájó, sohasem ismert félés kinját érzem.
S míg szívem dobbanva retten, mind ismétlem önfeledten:
„Éji vándor vár ijedten ajtóm előtt, azt hiszem -
késett vendég kér ijedten bebocsátást, azt hiszem:
- az lehet, más semmisem.”

Most kicsit magamhoz térvén nem haboztam, így beszélvén:
„Jó uram, vagy drága hölgyem, ne akadjon fenn ezen:
tény hogy kissé szundítottam, és ön olyan halkán koppan:
s amint könnyű lépte dobban - koppan otkünn csöndesen,
szinte képzeletnek vélném” - s ajtót tartam csöndesen:
- künn az éj, más semmisem.

Hosszan néztem ott az éjbe bámulva, kétkedve, félve,
álmodva amilyet nem mert még álmodni senkisé;
de a csöndesség töretlen, s a homály nem ad jelet, nem
hangzik más szó, mint egyetlen név: „Lenóra!” - kedvesem
neve, melyet én rebegtem, s visszanyögte édesen
a visszhang - más semmisem.

Visszamenve a szobába - lelkem ég, a fejem kába -
ujra koppanást hallottam, már nem is oly csöndesen.
„Valamitől bizonyára megzörrent az ablak zára:
rá kell jönnöm az okára, nosza - mondtam - meglessem!
Nyughass, szívem, pillanatra, míg e rejtélyt meglessem:
- csak a szél, más semmisem...”

S széttárván a rácsos táblát, íme, furcsán verve szárnyát
egy nagy, őskort-látott Holló szállt be rajta peckesen.
Rám se biccent, meg se hökkent, csak jött, mint egy idecsöppent
ur vagy hölgy: ajtómra röppent s megtelepült odafenn -
ott egy vén Pallas-szobor volt, a madár megült ezen,
ült, csak ült - és semmisem.

Akkor bánatom mosolyra csalta furcsa ében tolla,
ahogy ott morc méltósággal ült nagy ünnepélyesen.
„Bár megtépve, zord kóborló - szoltam - te se vagy utolsó,
éji partok küldte Holló: ur-neved hadd kérdezem:
hogy hívnak, ha ottlenn röpködsz a plutói bús vizén?”
- Szólt a Holló: „Sohasem.”

Néztem a szárnyas bolondot, hogy egy szót ily jól kimondott
s válaszolt szavamra - bárha nem is túl-értelmesen:
meg kell adni, ilyet élő még nem ért, hogy egy beszélő
madár ajtaja fölé jő s rátelepszik kényesen -
ajtó fölött egy szoborra rátelepszik peckesen,
és a neve: „Sohasem”!

De a Holló fönn a szobron csak ez egy szót mondta folyton,
mintha abba volna lelke beleöntve teljesen.
Másképp csőrét nem nyitotta s szárnyait sem mozdította;
s nyögtem: „Hozzám senkisé is - még szívem reménye sem:
majdcsak elhagy e madár is - nem lesz reggel nyoma sem!”
Szólt a Holló: „Sohasem.”

Megdöbbsentem hogy talál az elsirt szóra ez a válasz:
„Persze - mondtam - ennyi ennek kincse tára összesen;
tán egy régi bús gazdája oktató, kit sors vizsálta
dult és mart, míg síró szája erre járt rá, másra sem -
holt remények gyászdalához nincs is jobb rim semmisem,
mint hogy: „Soha - sohasem’.”

De a bölcs madár mosolyra csalta méla lelkem újra
és egy zsöllyét gördítettem szembe, hogy majd ott lesem;
s bársonyába besüppedve képzeletet képzeletre
halmoztam: hogy hol szerezte s mért ismétli vészesen -
ez a baljós vén vad holló mért ismétli rémesen
ezt a szót, hogy: „Sohasem.”

Ezen tűnődtem magamban, noha egy betűt se mondtam
a madárhoz - s már szívembe furt a két fém-élű szem.
Óh ha titkát eltalálnám! S így fejem ledőlt a párnán,
melynek bársonyára lámpám fénye hullott kékesen,
violaszín bársonyára, melyen óh! már kedvesem
nem pihen meg sohasem.

Most, úgy tetszett, langy szellő kel s lengve titkos füstölőkkel
angyaltánc a szőnyeg bolyhát csiklandozta kéjesen:
„Bús szív! - nyögtem - égi vendég szállt le hozzád: lám a szent Ég
angyalokkal küld *nepenthét*, elfeledni kedvesem:
idd, óh idd e hús nepenthét és feledd el kedvesem!”
- Szólt a Holló: „Sohasem.”

„Jós! - hörögtem - választ kérek! jós, madár vagy gonosz lélek!
- Sátán küldött vagy vihar vert hozzám, én nem keresem,
ki büszkén, bár megtépázva, érkeztl e pusztba házba,
hol rémek dúlnak csatázva - mondd meg nékem kegyesen:
van-e balzsam Gileádban? megenyhül-e zord sebem?”
- Szólt a Holló: „Sohasem.”

„Jós! - hörögtem - választ kérek! jós, madár vagy gonosz lélek!
Hiszen egy égbolt borul ránk s egy Urunk van odafenn:
mondd meg, vár-e még e búra messze mennyben édes óra,
vár-e majd a szent Lenóra ölelése odafenn?
kit az angyalok Lenóra néven hívnak odafenn?”
- Szólt a Holló: „Sohasem.”

„Legyen hát e szód utolsó! - szöktem föl - sátán vagy holló!
Menj, röpködj az éjviharban, a plutói bús vizén!
Itt ne hagyd egy árva tollad, nehogy arról rágondoljak,
mit hazudtál e szobornak vállán ülve peckesen!
Tépd ki csőrödet szivemből s hagyj magam, míg elveszem!”
- Szólt a Holló: - „Sohasem!”

És a szárnya meg se lendül, és csak fent ül, és csak fent ül,
fent ajtóm fölött a Pallas sápadt szobrán, csöndesen.
Álmodó rémhez hasonló szemmel ül a szörnyű Holló,
míg a lámpafény elomló árnyát veti rémesen
s lelkem e padlómon-ingó árnyba fullad csöndesen:
nem szabadul - sohasem.

A KÍSÉRTETES PALOTA

1

Legzöldebb völgyünk ölében
- jó angyalok laktak ott
hajdan büszkén, büszke-szép
drága kastély ragyogott.
Földjén *Gondolat* királynak
fölszökött!
Sohse lengtek szeráf-szárnyak
gyönyörűbb torony fölött.

2

Ormain zászlók lobogtak,
sárga, gőgös, víg-arany.
Mindez rég volt - tűnt kor
távolaiban!
Ahány enyelgő játszi szellő
ment arra át,
a dús, bokrétás bástya mellől
mint szárnyas illat szállt tovább!

3

Lantzenére ott a vándor,
ki e boldog völgybe jött,
láthatta, hogy szellem táncol
a lángablakok mögött
egy trón előtt, amelyen ülén
bíborbanszületett
királyuk trónolt, ki körül fény
árasztott méltó ünnepet.

4

És gyönggyel a kastély kapuja
és rubinnal rakva volt,
melyen át egyre s egyre s újra
édes visszhangok árja folyt
szikrázva a terembe; - rájuk
egy munka várt,
s egy öröm: örökké királyuk
eszét zengni, a bölcs királyt.

5

De búruhás átkok sereggel
szállták meg a király honát:
sirassuk őt! mert soha reggel
nem süt már éjszakáin át!
s háza körül a halk dicsőség
ma már csak oly
mód zengi őt, mint rege hőstét
kit elhantolt a kor.

6

S csak rémes árnyak bálja, mellyel
a véres ablakokon át
ma itt disszonáns zene mellett
az utas kavarogni lát,
a sápadt ajtóból ma rémek
folyója foly
örökké, s hova azok érnek,
van kacagás - de nincs mosoly.

ALFRED DE MUSSET

SZONETT

Erőm és életem elvesztettem,
S barátim és vigságomat,
Még hiuságom sem maradt
Meg; kétkedem már szellememben;

Azt hittem egykor: majd akad
Barátom, az igazság. Ez sem.
Most átérttettem, átéreztem,
S lelkemhez oly csömör tapad.

S az mégis tán örökké tartó,
S kik egyszer eltávoztak attól,
Azoknak itt minden hamis?!

Isten beszél, kell rá felelnem;
Csak egy maraszt e földön engem,
Az, hogy néhányszor sírtam is.

THÉOPHILE GAUTIER

MIT BESZÉLNEK A FECSKÉK?

A száraz lomb már jól beeste
Az ősznek sárguló gyepét;
Hűvös szél borzong reggel, este,
A szép idő hej véget ért!

A tócsán eső bugyborékol,
S a fecskék az eresz megett
Gyűléseket rendeznek néhol:
Itt már a tél, itt a hideg!

És összegyűlnek útra készen,
Egymással versenyezni ők,
S az egyik szól: „A vén Athénben
Fogok találni szép időt!

Én odaszállok minden évben,
S a Parthenonra fészkelek,
Párkányain tapaszt be fészkeket
Egy tág ágyúlövéshelyet.”

A másik: „Egy kávéház ormán,
Szmírnában leltem nyugtot én:
A hadzsik számlálják borostyán-
Kövüket annak küszöbén.

Jövök, megyek. Megszoktam már a
Csibukok szőke gőzeit,
Melyeknek hömpölygő hulláma
Tarbukkot, turbánt elborít.

Másik: „Balbekben egy templomban
Lakom, rovátkos csúcsokon,
Kicsinyeim csőrében ottan
Csőrömmel megkapaszkodom.”

Negyedik: „Íme, az adresszem:
Rodus, lovagi palota
Egy kővirágos arabeszkben
Verem a sátram oda.”

Ötödik: „Pihenőm betartom,
Mert a kor elnehezített,
Máltában, a fehér parton,
A kék víz és kék ég között.”

Hatodik: „Karcú minaréten
Kairóban lakozni jó,
Sarat találok kinn a réten
S lakást ad télre Kairó.”

„Nílus. Második katarakta
- Szól az utolsó - ott lakom:
Tudom pontosan, hova raktam
Fészke egy gránitorlaton.”

És mind: „Rajunkra ennyi menhely
Vár holnap messze tájakon,
Fehér csúcs, barna sík, kék tenger
Mitőlünk tarka lesz nagyon.”

Elhagyva az eresznek árnyát
A fecskecsapat így zajong,
Csicseregve csapkodja szárnyát,
Látván, hogy sárgul már a lomb.

Minden szavukat jól megértem,
Mert a költő szintén madár,
Csakhogy szegény fogoly; röptében
Minduntalan hálóba száll.

Fel szárnyra! szárnyra! szárnyra!
Mind annyi szép versben van az -
Szebb tájra, hol szívünket várja
Arany nap és örök tavasz!

TITKOS MÚZEUM

Amikor meztelen faragták
istennők báját régi kor
szobrászai, Vénus galambját
megfosztották tollaitól.

Vésőjük lenyese a drága
pelyhet, mely sűrűn nőtt azon,
és fészkében a kis madárka
diderge vedlett-csupaszon.

Óh nagy pogányok, megbocsátok,
kik a szerelmet isteni
rejtelmétől megrabolátok,
hogyan adjátok neki:

de a mi festőink, levágván
a gyepet, mellyen Eros ül,
vásznon utánozzák a márvány
izlését izléstelenül.

Pedig soha oly teljesen még
csupasz az éji mécs előtt
nem volt keresztény meztelenség,
mint rég a szép athéni nők.

Az alvó szőke takarója
mit rejt? Emeld föl, és feléd
arany gyapjú kacsint alóla,
mint Burgundi Fülöpre rég.

S hová, mikor kezét letartja,
a drága barna ujja nyul,
ott van a haj, kúszán kihajtva,
göndör, simithatatlanul.

Áttetsző, hév szinek királya,
azért szeretem, Tizián,
képeden amikor kitárja
báját a nimfa s kurtizán,

mivel matt rózsaszínű bőrén,
mit bibor függönyárny ölel,
ecseted ha mutatja pőrén,
egy színfoltot se titkol el.

Egy selyempamacs ámbraszíne
bársonyozza a hón alatt
a kar tövétől mellig íme
lehajló finom vonalat.

S az ivor ujjak drága hossza
alatt sarjadni láthatod,
amellyel Cypris kárpitozza
dombját naivan, a mohot.

Dús combjait széttárva Nápoly
muzeumában Danaé
láttatja, hogy az aranyzárpor
hogy hull a selymes szőr közé.

S Flórencben szabadon fürösztí,
világ dacára, ama szép
Aphrodité, a lába közti
bozótban drága csöpp kezét.

De, mester! az a test se volna
méltatlan rád, akit az én
gondolám lágyan ringatott ma
Velenec sima zöld vizén.

S hogy el ne vesszen drága képe,
engedd meg nékem, nagy öreg,
hogy palettával lant helyébe
ma tanitómmá tegyelek!

Óh mint szeretem látni, lesni,
hogy szép testén a drága folt
hogy ölt aranyszint, ha az esti
rőt fényben minden egybefolyt;

mintha az alkov szent zugában
alvó Ámor hajás fejét
látnám beárnyékozni lágyan
szép anyja titkos mély ölét.

A szerelem rejtek gyümölcse
pihen ott selymes otthonán,
mint egy megérett ritka körte
sejtelmes édenkert mohán.

Óh drága körte, arany alma,
arany gyapjú, göndör arany,
melyért Herakles kóborolna
s hajózna Jázon untalan!

Gyűrűző gyapjas takaródra,
mit annyi művész lekaszál,
hulljon ma versem tiszta csókja,
te édes asszonyi szakáll!

Az álszent kort, barbár tilalmat,
s annyi hálátlan hallgatást,
mindezt, Vénus szent halma, rajtad
e vers ma megboszúlja, lásd!

ROBERT BROWNING

EGY GONDOLÁBAN¹¹

(A nő a velencei Hármak egyikének neje; a férfi kalandor idegen)

A FÉRFI ÉNEKEL

Felküldöm hozzád szívem, mindenem
ez énekemben.
S részt vesz a víz s az ég segít nekem;
az éjjel nemkülönben
közelb tapad utcáidhoz, Velence
hogyan el ne öntse
szép arcod mely szívem otthona s messze kincse.

A NŐ SZÓL

Próbáld utánam mondani
saját hanglejtésed szerint
e szavaimat, mintha mind
saját szivedből szállna ki;
„Ez asszony szíve s szelleme
enyém, mint lánc száz szeme,
melyet (mondd!) nékem ad ime:
ha akarom, becézgetem,
ha akarom, hát elvetem
gyűrűnkint, itt a vizeken.”
És mondd tovább... ne mondd tovább:
mert szó csak szó! Egy szót se hát!

Vagy mégis... Szólíts édesen
családias keresztnéven
mit ha a Három hallana,
e kis szavad s feleletem
minden titkot kivallana.
Szídj, kérdezz, parancsolj nekem,
bontsd az osztályfalat le ma,
melyet köztünk a napvilág
oly gögösen ragyogva lát.
Mit adjak? - mindenem! neked
A Hármaké vagyok: de vedd
előbb ki részed! Az arab
bölcstégelyében sok darab
becses gyöngyből hamu marad:

¹¹ Browning: *Egy gondolában* - A *Még egyre a férfi ábrándozik* megjegyzést követő első versszak ötödik sorát kezdő ő szóhoz Babits lapalji jegyzetét írt: „A Hármak; a férj!”

így szídd ki édes mágusom
a lelkemet az ajkamon -
nekik csak hamvamat hagyom!

A FÉRFI ÉNEKEL

1

Átcsúszunk és át meg át!
Mit csinál a szegény Ágnes
hogy bezárja ablakát?
Ammögött meg - pénz nagy mágnes -
vén Zánóbi csókolgatja
vásárolt menyasszonyát -
Át meg át!

2

Átsikamlunk, át meg át!
A Palazzo Pucci lángol
örtűzként az éjen át,
benne száz vendég ficáncol
s egy se bánná ha a gazda
kitörné is a nyakát -
Át meg át!

A NŐ ÉNEKEL

1

Előbb a lepke-csókot!
Csókolj mint aki azt hiszi,
ez estelen
még nem nyíltam ki teljesen
és csókol addig míg virágja
szirmát lassan kitárja tágra
s a csókolót észreveszi.

2

No már a méhe-csókot!
Csókolj, mint aki hirtelen
egy víg delen
bimbó keblébe száll, s midőn
beszállt: az, szűzi türelemmel
mert néki ellenállni nem mer,
kelyhét rácsukja szenvedőn.

A FÉRFI ÉNEKEL

1

Mi vagyok én?
Zsidólegény
s messze röpítek a hab szekerén
hol templomom áll:
a rabbi vár
táplálni az ördögöt oszlopinál
a te... Űzd el ez álmokat! Úgy, kicsikém:
te megint te vagy, én pedig én!

2

Megint mi vagyok?
Csillag, de halott:
aki ront egy frisstüzű csillagot:
még égni akar:
szegény fiatal
csillag! tüzet ád neki és belehal!
s te vagy... Űzd el ez álmokat! Úgy, kicsikém:
te megint te vagy, én pedig én.

Ábrándozik

Mi boldogabb? A part? A hab?
Menni? maradni boldogabb?
Aludni sárga, dús köles
közt? Úszni sík nagy áramot,
folyton kerülve az öles
hintázó vízi liljomot,
míg a halál jég-ujja les?...
Nyáresteken mi volna jobb?

Megszólal, ábrándozva

Maradj; ábrándom mit segíthet?
Ez édes vállból nőne bár
egy szárny; és hozzá nőne pár!
téged nem láb, csak szárny röpíthet!
Húsodból, mely hófehér;
nőjön szárny hát, hófehér;
s ne maradjon hófehér:
dús aranyba folyjon át
és talpig úgy karoljon át,
ragyogó sarlós hold gyanánt
s folyjon fejed fölött haránt
eggyé, mint száz fény-élű kard,
elűzve tőled bármi bajt.
Jer, szabadíts meg, egy-valóság,
hogy tűnjön ez álom-bohóság,
mely oly makacs és oly irigy -
Úgy! És maradj meg mindig - így...

Még egyre a férfi ábrándozik

1

Hátha kezük közé kerül
imádód? Míg fejem körül
Pál kinglyára hengerül,
Gian meg kötözget emberül:
ő nyárssal szúr át; szédülök,
és... és feléd dülök.

2

Már nem segít se kép, se szent:
nézd a Három istentelent!
A partra von, hol messze lent
Lidó hulláma sírt jelent.
Löknek - keresztjelet vetek -
s... kebledre sülyedek.

A NŐ FELEL ÁBRÁNDÓZVA

Mártsd ujjad le, mint én csinálom - így.
Nem volna halni édes álom így?
Acéltól, lángtól borzad a haló,
méregtől épen!... A víz puha, jó!

Menj, nézd meg, lenn is ily lágy, kellemes?
Ne még? - Fogj hát egy pántlikás fűvet,
pótolni elhányt gyöngyös hajtűmet!
Hajam mivel dicsérted, érdemes,
hogyan új ékszer diszítse és nemes.

A FÉRFI SZÓL

Haza kell menni? Haza - máris?
Tudom. Giudeccai kanális!...
A ház illendően néz föl.
Ajtók át ajtókra lelnek,
ablak ablaknak felel meg:
rendes arc, mint gyermeké.
S mégis... hol van itt az ép,
ép szabályos benyomás,
cífraságtalan vonás,
melytől a gyermek arca szép?
S merre zúg az utcahab,
nem lelhetsz két ablakot
egyformát. - Ah, a nyári nap,
mikor megláttalak ott!
Előbb a függöny fellege -
egy édes hang - és végre Te -
jöttél, megfogni madarad,
mely, *épen akkor*, megszemet
keresni az erkély alatt

szállt - s boldoggá tett engemet!
Elállt tudóm belé, midőn
ott láttalak kihajlani
(elfogni őt, még mielőtt
nagyon távolra szállna ki)
s a bomlott sík tekercsü fürt
a smyrna szőnyegen kidült,
mint kígyó milyet római
hölgyek, míg Róma trónon ült,
hüségért szoktak hordani,
hordani keblükön kigyózva...
Kedves madárka! tartsa meg
szinét, mely csőrén fényeleg,
minthogyha sebzett lótosz rózsá-
szin vére fogta volna meg!

Maradj tovább, bár másokér,
s nem érttem! Mit csinál szobád?
- hol nappal kedvtelen henyél
de újra él, ha jó az éj
s megébred a sok ritkaság,
mely kedvedért cserélt hazát
és kedve ellen csügg szobádban
s amellyeket, míg tart, a nap
bűvös kötelékekkel átfon,
hogyan holt-némáknak látszanak.
Hidd, hárfád érző hurja, zajt
mely nem mert dallal ütni máskor,
most álmos nótát peng magától,
mintha tündérke szállna rajt
s szárnyával izgatná a hurt
(mint angyal hordta sok borult
éjféli pillécsarnokon
át Isten átkát szárnyakon
rád, fényes bűnű Babylon!)

S faragva hárfá lemezén,
hallván az édes hangokat,
mint tikkadt csiga víz neszén,
kinyújt a nimfa hónyakat;
s a szobrok szíve mint dagad!
S a képek lába mint kilép,
s üdvözli egymást mind a kép!
Meg kéne őket lepni most,
Schidone kéjenc hercegét,
amint sok bókot vet, csinost
a formás Luca-szent felé,
Castelfranco Magdája meg
félőn huzódik és remeg
hogyan szírtje közt ne lássa meg
a Tizian tanácsura -
pedig hát rá se gondol a':

rátok néz csak figyelmesen,
drága csecsebecsék sora,
mit unokája, kedvesem,
az asztalon fölhalma,
hol az okmányt aláírja
ő, mely halált hozott reá.
Mind kéjre tölti most az éjt:
ne rontsd meg, kérlek, ezt a kéjt:
maradj velem - a kedvükért!

A NŐ SZÓL¹²

1

Holnap ha késsel kötözöm
jázminom az ablakközön
találd módját, hogy mint minap
Zorziid meglelje Zanzimat!
De ha szalagja színe gyász:
résen a Három: jól vigyázz!

2

És fonjon Zorzi gondolád
orrára zsurlót, borbolyát,
minthami partok mentirül
véletlenségből rákerül:
hogy míg elsiklik idele,enn,
közé dobhassam levelem.

Fenn pislog Zanzi éber mécse, jó:
Bizton vagyunk. Egy percre még veled!
Szedd össze, vedd fel régi lényedet:
légy a szerény lovag, a hódoló,
és hölgyed én, hidegebb mint a hó.
Hajolj mint illik, érintsd meg kezem,
segélj a partra illedelmesen
s mondd: „Köszönöm Siora!” -

Szívre szív!

Ajak ajakra! Utoljára szívj!
Tégy magadévá, s légy örökre hív.

Meglepik őket és a férfi halálos döfést kap

Így kellett lenni édes! - S íme vár
pillád alatt életnél szebb halál.
Csókolj! a gyáva néppel mit törödsz?
Szép fürtödet simítsd tovább csupán:
véremmel meg ne nedvedz! - Azután -
a Három sohsem élt. Csak én magam
éltem s így halhatok - (egy csókot még) - vigan!

¹² Ugyanennek a versnek *A nő szól* alcím után következő első versszak negyedik sorához (Zorziid meglelje Zanzimat) Babits ezt a lapalji jegyzetet írta: „Inas és szobalány.”

KÉT VERS

SZERELEM AZ ÉLETBEN

1

Szobára, szobát,
fölhajtom mind
utánad a házat!
...Ne félj, szívem, egyszer megleled őt még,
és nemcsak a függönyön lépte szellőjét,
és nemcsak fekhelye illatát,
vagy fodra tükörből vissza ha int
s ujját virággal ekózza a váza!

2

De hervad a nap -
Előre még!
- s ajtóra jön ajtó...
Óh végig ezer benyilót és termet!...
Hiába! kilép, mire én ott termek
s hajszolva - ki bánja? - megy kárba a nap.
Már este van és még hány menedék!
milyen szobasor! hány rejtekes alkóv!

ÉLET A SZERELEMBEN

Menekvés?
Tőlem?
Mit ér?!
Mig én vagyok én s te vagy te; mig
ketten vagyunk a világban, én
a szerelmes, és te a kőkemény:
egyik üldöz, a másik fut s buvik.
Már félek, az életem kudarc.
Valóban, mint egy végzet, olyan;
és bárhogya igyekszem, hasztalan:
de mi kár, ha vesztes e földi harc?
Csak torna ez, ideget edzeni!
Szárítsd föl könnyed, ugorj, kacagj,
ha elestél, ujrakezdeni:
e hajsza az Élet, ennyi csak!
Még egyszer villantson szeme rám
egy sugarat ebben a ködben, s én
ha összedől remény-palotám,
újraépítem! bár szökevény
örökké s
hűtlen
a Cél!

EDWARD LEAR

AZ ASZTAL ÉS A SZÉK

1

Szólt a Székhez az Asztal:
„Gyere, szívem, vigasztalj!
Szörnyen kínoz a hőség.
Minden lábam fáj és ég.
Sétálhatnánk egy kicsit.
Friss levegő jól esik.
Fűszerezzük víg traccsal!”
Szólt a Székhez az Asztal.

2

S szólt az Asztalhoz a Szék:
„Óh, milyen bolond beszéd!
Hisz mi nem sétálhatunk.
Tudod, járni nem tudunk.”
De az Asztal sóhajt rá:
„Megpróbálni mégsem árt.
Lábad annyi, mint lábom:
megpróbáljuk két lábon.”

3

Így lementek, s lassacskán
át az egész városkán
körbe-körbe, könnyeden
kopogva a köveken.
S aki csak ott szembejött,
megállt a hátuk mögött:
„Lám, az Asztal meg a Szék
levegőznek kicsinyég.”

4

De most völgynek tért az út
s egy kastélyhoz kanyarult.
Teljesen eltévedtek.
Estelig tévelyegtek,
s akkor a böles társaság
fölfogadott egy kacsát,
egy bogárkát s egy egérkét,
akik házáig kísérték.

5

Ott egymás nyakába esvén
így ujjongtak: „Drága testvér!
Jó volt ez a séta ma!
Jöhet most a vacsora.”

S végül aztán Asztal és Szék
s kacsák, bogárkák, egérkék
fejük tetejére álltak
s ágyaikba beugráltak.

CHARLES-MARIE-RENÉ LECONTE DE LISLE

IN EXCELSIS¹³

Dicsőbben, mint vadász sas, felhők otthonossa,
ember! repülj, szökellj a fényes légen át.
A vén föld odalenn elhallgat, egyre fogyva.

Repülj. Napkorbácsolt habjait, kék falát
nyitja röptöd előtt a nagy, világos mélység.
A ködben, lenn, a gömb elmerül, mind alább.

Repülj. A láng remeg és sápad, fagy a mély ég,
szomorú szürkület vak végtelent ölel.
Repülj, repülj, jobban vessz örök éj közé még:

nyugodt örvénybe, mely széltelen, pusztá hely,
hol alak, szín s anyag végsemmiségre kárhoz,
mely ok vak, hogy a szó nem is mondhatja el,
szellem! repülj oda az egyetlen sugárhoz,
ne bánd, száz régi láng haldokló fényt hogy oszt,
repülj, hol a Forrás ég és tüzet sugároz.

Álomtól álomig szállj! jobbtól szebbre most.
Nehezítsd fokait a végtelen Létrának,
s a fekvő istenek szent sírjait taposd.

Megszűn az értelem és im új halálut támad,
s jön az önmegvetés s a furdalás s az árny
és ostoba dühe az ész lemondásának.

Sugár, hol vagy te hát? a halálban talán.

CSILLAGHULLÁS

Hulljatok, óh lebomlott gyöngyök,
tengerbe, sápadt csillagok.
A láthatáron felhőgyöngyök
és rózsaszínű köd ragyog;
keleten vig szél szárnya zöntyög
vervén az ezer habgöröngyöt,
melyekből élénk fény bugyog.
Hulljatok, halhatatlan gyöngyök,
tengerbe, sápadt csillagok.

¹³ Leconte de Lisle: *In excelsis* - A latin nyelvű cím magyarul: A magasban.

Merüljetez az Oceán friss,
rejtelmes habjai alá,
ím a hegyek tömör csucsát is
száz fény-nyíl összelukgatá;
nehéz harmaterdöböl jönnek,
s ezer zaj, rakétaként könnyed,
felel, mint égi zene rá.
Merüljetez, öntözöl könnyek,
rejtelmes Oceán alá.

Fussatok méla égitestek,
még távol paradicsomok!
A hajnal ércszinűre festett
ajkkal az égen mosolyog;
s már puha lángruháját ölti,
s a hablemezt arannyal tölti,
hol ezer smaragd csöpp csorog.
Fussatok lelkek sétatöldei,
még távol paradicsomok!

Szálljatok át az édes éjen,
nyugatnak hallgatag egin.
Közé mohának, lombnak mélyen
a nap égöl szemet vet im:
gyors szarvasok ölén a völgynek,
forrást zavarva, most fürölnek,
s ébred az emberzaj megin.
Szálljatok, fehér számölzöltek,
nyugatnak hallgatag egin.

Boldog, ki követ, bús sugárok,
feledést öntöl mécsesek!
Boldog, kit a nagy világárok,
miként titeket, eltemet!
A Béke vet ott annak ágyat:
köny, gyölöllet, erőszak, vágyak:
mi ember volt benn: elveszett. -
Adjatok csendetekből, bágyadt,
feledést öntöl mécsesek!

VILE POTABIS¹⁴

Kupámban, melyet olcsón vettem,
Megkóstolod szerény borom?
A sabin prés alól fejtettem
Görög hordóba múltkoron.
Kissé csipös, mert még uj ám ez,
És Caecubum, Falernum, Cales

¹⁴ Leconte de Lisle: *Vile potabis* - A latin nyelvöl cím magyarul: Silány bort fogsz inni.

Nem érlelték pincém alatt,
De jó barátim ám a múzsák,
S tán elfeledtetik a múzsák,
Formium, *arany borodat!*

HOMÉRI CSATA

Mintha napfényben egy félelmetes dongóraj
száll leütött bikák szőrös bőrére le,
nagy borzas népfajok harcos forgószele
hajón ki, sűrűsül, s közöttte vad, zsongó zaj.

Összekavarodik itt minden: rekedt sóhaj,
csapások ércnesze, élők s holtak jele,
bokros mén, ár s apály, harc örült szekere,
és rézsisak alatt borzoltan villogó haj.

A kigyók homlokán, a szeme tűzben forgó.
Csikorgó foggal száll át az uगतó Gorgó
a síkon, hol a vér maróbban párolog lagnál.

Zeüs arany padlaján, dühösen fölszöke
és im, az istenek héroszi serege
a felhők csucsiról az ütközetbe ugrál.

AZ ELFEK

Démutka- és majorannafüzérrel
víg Elfek táncolnak a síkon szélllyel.

Erdő-ösvényen, hol otthon a vad,
fekete lovon egy lovag halad.
Aranysarkantyú villog barna éjben,
egy holdsugár-kévén megy át most éppen,
s láthatsz csillogni, fény-változtatón
ezüst sisakot szöke hajon.

Démutka- és majorannafüzérrel
víg Elfek táncolnak a síkon szélllyel.

Öt könnyű rajjal övedzik körül,
mely néma légben, úgy tetszik, röpül.
- Bátor lovag, hová e derűs éj-ut
ily későn? - így szól ifjú királynéjuk. -
Rossz szellemek bolygnak a sűrűben,
jer táncolj inkább itt a friss gyepen. -

Démutka- és majorannafüzérrel
víg Elfek táncolnak a síkon szélllyel
- Nem! édes s tiszta szemű jegyesem
vár, s holnap reggel ő lesz hitvesem.

Hagyjatok engem, Elfi zöld mezőinek,
virágos mohot körben lépdesőek,
ne késleltessétek szerelmemet,
mert most már az új nap nyit szemet. -

Démutka- és majorannafüzérrel
víg Elfek táncolnak a síkon szélllyel.

- Maradj lovag. Odaadom neked
a bűvös opált s arany gyűrűmet,
s mi többet ér, mint hirnév és szerencse
holdfényből szőtt szoknyám odaadom szinte.

- Nem! szólt az. Menj hát! - És a remegő
hőst fehér ujjal szíven nyomja ő.

Démutka- és majorannafüzérrel
víg Elfek táncolnak a síkon szélllyel.

S sarkantyún indul a fekete ló,
fut, ugrik s lépte meg nem lassul.
De a lovag megborzad, visszahökken
- fehér alakot lát az úti ködben,
mely nesztelen jár s tárja karjait.
- Elf, szellem, démon, ne állíts meg.

Démutka- és majorannafüzérrel
víg Elfek táncolnak a síkon szélllyel.

- Ne állíts meg, szivem gyülöl.
Hadd legyen édes-szemű arám enyém.
- Oh vőlegényem, az örök, irigy sír
lesz a mi nászágyunk, arája így,
halott vagyok. - S látván élettelen,
őt is megölte bánat s szerelem.

Démutka- és majorannafüzérrel
víg Elfek táncolnak a síkon szélllyel.

HALMAR SZÍVE

Világos éj, jeges szél. Hó, pirosra festve.
Ezer derék vitéz sir nélkül alszik ott,
öklükben kard, szemük merev. Nem mozdul egy se.
Hollószárny és károgás árnyazza a sikot.

Fagyos hold öntözi sápadt világát messze.
Véres hullák közül Hialmar ím kikel,
mindkét keze törött pengéjéig eresztve
s a csaták bibora oldalán felszökell.

- Holla! E közt a sok vidám és erős fickó
között lélegzeten hát már egy sem maradt,
kik közt még ma reggel is ének járta s vig szó,
akár rigók közt a sűrű lomb alatt?

Mind némák. Sisakom törött, lyukas a pajzsom.
Bárdomnak szerteszét ugrott minden szege.
Szemeim vérzenek. Zugást hallok. Nem alszom.
Mi ez? Tengerzugás? Farkasok éneke?

Jőjj Holló, jőjj ide, derék emberevőm te,
nyisd fel a mellemet, véresre átszakaszd,
acélcsőröddel vedd ki szívemet belőle,
s vidd, egész melegen Ylmar lányának azt.

Upsalban, hol a vad iarl nép a jó sört issza,
s aranykancsót koccint, s karban zeng éneki,
röpülj, Mező-Foga! egy szárnycsapással vissza,
keresd meg jegyesem, s vidd el szívem neki!

Meglásd, torony csucsán, mit varjuszárny kerülget
hosszu, sötét hajjal, fehérén áll maga.
Két szép finom füle két ezüstgyűrűt csügget,
szeme oly tiszta, mint szép estnek csillaga.

Menj hát, sötét követ, mondd, hogy szeretem mindég
és hogy itt a szívem. Mindjárt meglátja rajt,
hogy vörös és kemény: nem rendült s veszte szint még
s Holló! reád mosolyg Ylmar leánya majd.

Én meghalok. Ezer sebemen elfoly lelkem.
Időm letelt. Csikasz, nyald véretem, szegény!
Ifjan és szabadon, vígan s érdemmel telten
az istenek közé, a napba ülök én!

WALT WHITMAN

HALÁL-ÉNEK

Gyere kedves és enyhítő halál.

Csapj hullámot a világ körül, derülten, amint jössz, amint jössz
a napban, az éjben, mindenkihez, mindenhez
előbb vagy utóbb, gyöngéd, áldott halál.

Hála a végtelen mindenségnek
az életért és örömért és minden tárgyakért és érdemes tudományokért
és a szerelemért, az édes gyönyörért - de hála! hála! hála!
a hidegen ölelő halál biztosan karoló karjáért.

Sötét anya, lábujjhegyen mindig közelebb lopózó,
senki sem énekelt számodra üdvözlettel teljes éneket?
Énekelek hát én teneked olyat, dicsőítlek téged mindenek fölött,
dalt viszek elődbe, hogy ha jönnöd kell, csakugyan jöjj habozás nélkül.

Közelegi erős szabadító,
ha már úgy van, ha elvitted őket, vígan éneklek a halottakat,
akik elvesztek a te áldó, áradó tengeredben,
megmosakodtak szereteted habjában óh halál.

Neked szólnak vidám szerenádjaim,
neked táncaim, üdvözölve téged, neked a díszítések és az ünnepek
a nyílt táj, a magasán húzó menny látványa neked illik,
s az élet és mezők és az óriás, gondolkodó éjszaka.

A csöndes éjszaka sok csillag alatt,
az óceán partja, a rekedt, zúgó hullám, akinek a hangját ismerem,
és a lélek, mely tefeléd fordul, óh nagy és sűrű fátyolú halál,
és a test, mely nyugodtan fészkel közeledben.

Éneket röpítek hozzád a facsúcsok fölött,
az áradó-apadó hullámok fölött, a millió mezők és vad prairiek fölött,
a sűrű népü városok fölött és a nyüzsgő kikötők és utak fölött
tehozzád röpítem ezt az éneket, örömmel, örömmel, óh halál.

CHARLES BAUDELAIRE

A SZERELEM ÉS A KOPONYA

Régi fejléc

Az Emberiség koponyáján
ül a szerelem
s e trónt nevetve profanálván
üli szemtelen.

A légbe ezer bűborékot
vigan fuvogat,
talán hogy majd utólérjék ott
a csillagokat.

S a fényes gömb mind oly törékeny:
röpülni tanul,
s szétpattan, mire tudna, régen
arany álomul.

S hallom, hogy minden bűboréknál
feljajdul a fej:
„Vad játékod, piciny pribék, már
mikor hagyod el?”

Mert mit így szájad unalomból
a légbe kilő,
nem egyéb, mint az én agyamból
a vér, a velő!”

AZ ÓRIÁSLEÁNY

Mikor a Természet még teremtő forrással
minden áldott nap új szörnyet fogant talán,
miért nem éltem egy ifjú leányóriással,
mint kedves cica egy királynő oldalán?

Szerettem volna én látni testével lelkét
félelmes játék közt szabadon nőni fel;
kitalálni, szívéen sötét lángot ha rejt-é
a nedves köd alatt, mely szemét fõdi el?

Kedvemre mászni át hatalmas tagjait;
nagy térde lejtején lecsúszni, vagy a karján;
s olykor, ha nyáron a nap oly nagyon hevít,
hogy teste a mezõn végig-lankadva nyúl,
keblének árnyokán aludni hanyagúl,
miként nyugodt tanya egy kerek hegynék alján.

KÍSÉRTET

1

A SÖTÉTSÉG

Pincémbe, hol bús visszhanggá a szó nő,
hová a Sors vetett, fenéktelen
búnak boltjában, hol fény nem terem,
hol - csak az Éj velem - zord ápolónő, -
vagyok, mint piktor, akit úgy ítél
egy élces Isten, hogy homályra fessen,
vagy gyászos étvágyú szakács, ki nyersen -
nem úgy - forralva falja önszívét,
percekre villan, nyúlik, szembetárul
egy csillogó kísértet - csupa báj.
Keleti, álmodó mozdulatárul,
mihelyt a teljes termete kivál,
ráismerek látogatómra: nő az,
sötét és mégis oly sugáros: Ő az!

2

AZ ILLAT

Szittál-e néha halkán terjedő
tömjént, mely dómokon remegve száll át
vagy régi zacskó ó levenduláját,
szimattól ínycsókára gerjedő?
Mély, bűvös bájjal, részegítve jár át
a múlt, ha a jelenben éledő!
Egy drága testen így a szerető
emléknek gyűjti ritka bokrétaját.
Hajából, mely rugalmas és nehéz,
eleven zacskó, ágy tömjénezője,
szárnyas zamat tolonga, vad s merész.
S ruhái, selyme közt a drága szőrme,
mit tiszta ifjúsága itat át,
kiválasztá a prémek illatát.

3

A KERET

Miként festmények, varázsát emelve
(akármely híres ecsettől ered),
külön szépséget ad a szép keret,
a nagy természetből kiszívetelve,
akként, hozzásimulva, őt ölelve,
bútor, aranyzás, érmek, ékszerek,
ritka bájának szinte része lett,
tökéletes szegélyt köréje szelve.

S ő olykor azt hívé, hogy hirtelen
minden belé szerelmes, s meztelen
csókjába fojtá a szatinhalomnak
szép testét, mely borzongással teli
gyors s lassú rebbenéssel mímeli
friss, gyermeteg kecsét a kis majomnak.

4

AZ ARCKÉP

Hamut hagy Kór s Halál az őrszemekből,
amelyek értünk égtének hiven:
e buzgó, gyöngéd, óriás szemekből,
e szájból, melyben fuldokolt szívem,
e csókok balzsamfüvéből, e könnyű
sugárnál élesb elragadtatás
tüzéből, lelkem, mi marad? Óh szörnyű!
csak sápadt rajz, háromszín krétaváz,
amely, miként én, elhal a magánnyal,
s amelyet az Idő, izgága vén,
naponta megsikárol, sörteszárnyal: -
Élet s Művészet átka, barna rém,
nem ölheted meg egyről az emlékem!
arról, ki gyönyöröm volt s büszkeségem!

A SEMMI VÁGYA

Bús szellem, küzködés vad imádója hajdan,
a Remény, mely előbb sarkantyuzott vigan,
nem ösztökél tovább. Ül el, boldogtalan,
vén ló, ki tántorogsz, botlasz az utcazajban!
Törődj belé, szívem, aludj bután a bajban!
Bukott, bolond! neked se kéj álmaiban
nincs már öröm, öreg, se büszke viadalban
akár fuvola zeng, akár trombita harsan:
Gyönyör! ne is kísértsd dacomat! Hagyj magam!
A drága kikelet illata odavan.
S az Idő úgy robog át percről-percre rajtam,
mint dermedt test fölé ha szörnyű hó zuhan:
magasból nézem én e Gömböt, hogy suhan,
helyet se kérve rajt, hová fejem lehajtsam.
Hóförgeteg, ragadj! röptés a zivatarban!

A MACSKA

1

Mintha az lenne a lakása,
agyamban ide-oda jár
egy szép nagy macska. Csupa báj.
Alig hallatszik nyávogása,

oly diszkrét hangja, halk s nemes:
de ha dorombolás, ha morgás
egyforma dús, mély zenecsorgás.
És bája s titka éppen ez.

E hang, mely gyöngyözik, szivárog,
betölt, mint dús folyásu dal
és részegít, mint bájital -
hogya be ne hatna, nincs oly árok,
nincs, melyet nem csitítna, láz,
nincs, melyet nem hevítne, mámor.
Szavakra nincs szüksége, bár oly
beszédes, mint tán semmi más.

Hol a vonó, mely úgy bemarna
lelkembe, művész hangszere,
királyi fülnek szánt zene,
húr, melynek lenne oly hatalma,
mint hangodé, talány-cicus,
szeráfi macska, macska-démon,
kiben mint egy angyalba, finom
minden tag, és harmónikus?!

2

Balzsamos barna s szőke szőre
annyira, hogy egy délután,
mert *egyszer* megcirógatám,
egy illat lettem én is tőle.

Ő a hely áldó szelleme,
mindent birodalmában ő visz:
ítél, kormányoz, ihlet, őriz;
tündére tán, tán istene.

Ha szemeim, delejbe vonva
e szeretett cicám után
fordulnak, és ha azután
benézek újra enmagamba:

csodálva látom ott megint
sápadt szemének ritka lángját,
eleven opált, tiszta lámpát,
amint meredten rámtekint.

SZÖKŐKÚT

Fáradt szemed, szegény szerelmem
hagyd hűnyva hosszan: ne beszélj.
Maradj e hanyag helyzetemben,
amelyben meglepett a kéj.
Künn a szökőkút, mely csevegdél,
és nem szünik sem éj, se nap,
táplálja, melybe meritettél
ma: elragadtatásomat.

Ezer virágot ont ki
s ezer lepét,
melyekre Phébe hinti
ezer színét:
nagy könnyeit úgy önti
záporba szét.

Igy a te lelked, melyet hőn
a gyönyörök villáma gyújt,
kirebben gyorsan s vakmerően
szárnyat nagy, bűvös égbe nyújt.
De majd lehalva, szárnyelejtőn
bús bágyadásba márt az ár,
amely egy láthatatlan lejtőn
lelkemnek is mélyébe száll.

Ezer virágot ont ki
s ezer lepét,
melyekre Phébe hinti
ezer színét:
nagy könnyeit úgy önti
záporba szét.

Te kit oly széppé tesz az éjjel,
de jó, ha kebleden vagyok,
az örök panaszt színi kéjjel,
mely a medence közt zokog.
Hold, zengő víz s te éj, te áldott
s ti fák magányos borzama,
szeplőtlen melankóliátok
szerelmem édes tükre ma.

Ezer virágot ont ki
s ezer lepét,
melyekre Phébe hinti
ezer színét:
nagy könnyeit úgy önti
záporba szét.

QUE DIRAS-TU...?¹⁵

Mit mondasz, óh szegény lelkem magányos árnya,
mit mondasz, óh szívem ma, mult-gyötörte szív
a szép leányra, szent leányra, égi lányra,
kinek varázs-szeme uj ifjúságra hív?

Dicséretem legyen dicséretére zengni,
légtestén érzem az angyalok illatát.
Édes magas kegyét fel nem érheti semmi,
tekintete reám fényöltözetet ad.

Akár az éjszakán, magányban, áhitatban,
akár tömeg között, utcákon és utakban
a légben fantoma, mint fáklya lángja, rezg.

S szólalva néha, szól: „Szép vagyok s azt szabom rád,
hogy im szerelmemért csak a szépet szeresd:
őrangyalod vagyok, s a Múzsád és Madonnád!”

SEMPER EADEM¹⁶

„Honnét jön - kérdezed - e különös busongás,
mely árad s megtörik, mint szirten a habok?” -
Ha megvolt a szüret, ha véget ért a zsongás
a szívben: élni kín. Ez rég tudott titok.

Egyszerű bánat ez, nincs rejtély benne semmi
s mint nálad az öröm, oka ismerve jól.
Szünj hát, szép kandi lány, kérdést kérdésre tenni
s bár hangod édes és bár hangod szép: ne szólj!

Ne szólj, tudatlanom! te még ép-szárnyu lélek!
gyermekmosolyu száj! jobban még, mint az élet,
finom fonálba köt bennünket a Halál.

Hagyj! hagyj! egy öncsalás révén hadd részegüljek!
mint szép álomba, szép szemedbe hadd merüljek!
Szunnyadni térek én szemöldököd alá.

¹⁵ Baudelaire: *Que diras-tu...?* - A francia nyelvű cím magyarul: Mit mondasz majd?

¹⁶ Baudelaire: *Semper eadem* - A latin nyelvű cím magyarul: Mindig ugyanazt [kérded].

EGY POGÁNY IMÁJA¹⁷

Óh ne halkítsad lángod éjre,
hevítsd fel zsibbatag szívem,
Gyönyör! te lelkek kínja, kéje:
exaudi diva! supplicem.

Légben eloszló istenasszony,
láng amely pincénkben lobog,
kinomon kényed irgalmazzon,
kinek ércdallal áldozok.

Gyönyör! légy úrnőm, mindig ébren,
húsból és bársonyból csinált
álarcot ölt, sziréni vértet.

Vagy a formátlan bor ködében
nehézked álmodat kínáld,
Gyönyör! te ruganyos kisértet!

SPLEEN

Emlékem több, akár száz éve gyűjteném.

Fiókos ó butor, benn tarka gyűjtemény,
vers, akta, számvetés, levélke, hangjegy, ócska
nyugták közé csavart nehézkes hajcsomócska,
titkot nem őriz oly sokat, mint bús agyam.
Egy szörnyű pince ez, piramis én magam,
takarva több halált, akár a közös árok.

- Egy temető vagyok s a holdra félve várok:
mint lelkipurdalás, sok nyult féreg gyötör,
s mindég legkedvesebb halottaimra tör.
Egy vén szoba vagyok, hol minden rózsza fonnyad,
hol ósdi divatok lomja lazulva gonnyad,
hol csak halvány Boucher-k, halk pasztell-mélaság,
szíják egy félbeli üvegcsé illatát.

Oly hosszú semmi sincs, miként a sánta órák,
ha súlyos pelyhüket a havas évek szórják
s gyümölcsöd, mord Közöny, a makacs Unalom,
haláltalan huzam arányaiba fon.

- Óh, eleven tömeg! nem vagy te más ma tán itt,
mint tétlen borzadály-övezte szürke gránit,
mely Szahara-fenék ködén bóbiskol át!
Vén szfinx, kit elfeledt a gondtalan világ,
kit mappa nem mutat, s kinek vadult szeszélye
csak akkor zeng, mikor napnyugta süt föléje!

¹⁷ Baudelaire: *Egy pogány imája* - Az első versszak negyedik sorának latin szövege magyarul:
Istennőm, hallgasd meg az esdeklőt!

FANTASZTIKUS METSZET

Más toalett hiján e különös kísértet
groteszkül vázfején egy homloka fölé tett
farsangi diszt visel - borzasztó diadém!
Sarkantyú s ostora nélkül üz egy gebén,
mely fantom mint maga, apokaliptikus mén,
s tajtékot hány, miként egy epileptikus vén.
Mindkettő elmerül terentuli térig,
s hazard patával a határtalant verik.
A lovag fennvisel egy szablyát, csupa lángból,
a névtelen tömeg fölött, min ménje táncol,
s úgy jár, mint zsarnok úr házáat szemlélni jár,
a nagy sírkert fagyán, hol nincs látóhatár,
s ahol fakó fehér napfény alatt hevernek
népek és századok, régiek és modernek.

LÉTHE

Szivemre, jer, kegyetlen, néma lélek,
imádott tigris, édes arcu rém;
hadd markolom ez illatos sörény
sűrűjét, melyhez nyúlni szinte félek;

hadd temetem be fájdalmas fejem
szoknyáid parfümített vánkosaiba,
s mint szétzuzott virág, árassza kába
utóízét az elhunyt szerelem.

Aludni, haj! aludni és nem élni!
a halálédes álom csábja vonz.
Szép testedet, mely sima, mint a bronz,
csókkal befenni s semmitől se félni!

Hogy elcsitítsa fáradt sóhajom,
nincs több olyan szer, mint örvényes ágyad;
csókjaidban hatalmas Léthe árad,
s a feledés lakozik ajkadon.

Gyönyörnek érzem sorsom új fulánkját
s türom ezentúl, mint egy hinni tért
hős vértanú, ártatlan elítélt,
kinek buzgalma szítja kínja lángját,

és szívom, mint ki mérget tudva szív,
mézédes bürkét, mérgezett virágát
dús keblednek, mely duzzad a ruhán át
s amelyben sohasem volt zárva szív.

ÁLDÁS

Midőn, felsőbb Erők titkos Parancsa folytán,
a Költő idejött az únott föld fölé,
rémülten anyja, és vad átkokat sikoltván
emelte ökleit a szánó Ég felé:

„- Ah, inkább viperát táplálni anyatéjjel,
mintsem megszülni egy ilyen boldogtalant!
Legyen megátkozott a kurta kéjü éjjel,
mikor a Büntetés méhembem megfogant!

Mivel szegény uram utálatára engem
szemelt az asszonyok között ki Fátumod,
s mert nem lehet e szörny korcsot a tűzre vetnem,
mint aki egy gonosz levélkét lángba dob:

sujtó gyűlöleted átkozott eszközére
háritom iszonyú nyilait vissza hát
s annyi gáncsot vetek e gáncsos csemetére
hogy ne hajthassa ki fertőzött bimbáját!”

Így nyeli habjait sötét indulatának,
s nem értve az örök terveket, rakja már
gyehenna fenekén a zord máglyát magának,
mely az embertelen anyák bűnére vár.

De a kitagadott gyermek egy égi dajka
gondjain Nap felé sudárként felszökell,
s bármit harap foga, és bármit iszik ajka,
piros nektárra és ambróziára lel.

Játszik a széllel és a felhőkkel beszélget,
ittasan a kereszt útján dalolva jár,
s a Szellem, aki ily szent vándorlót kísérget
sír rajt, hogy oly vidám, mint erdei madár.

S aggódva nézi mind, ki szeretni szeretné,
vagy, látva, mily nyugodt, s csodálva, van aki
gyötörni kezdi, hogy jaja szavát vehetné
s kegyetlen ösztönét próbálja rajta ki.

Szája számára szánt borába, kenyerébe
van aki rút hamut s undok köpést kever,
magátátkozza, ha lépte nyomába lép be,
s amihez ér, csinált undorral dobja el.

Asszonya így kiált, a nyílt uton kiállván:
„Ha már imádni tart méltónak a bolond,
legyek számára mint vérivó régi bálvány,
milyent a balga hit hajdan aranyba vont!

Aranyt kívánok én, s a tömjén, mirrha, nárdus
kincsét, a húst, a bort, a térdhajtásokat,
s büszkén bitorlani, amint előmbe száll dús
szívéből, mit a szív csak istenének ad.

S ha már lelkemnek e játékot nincs türelme
folytatni: ráteszem gyöngé s erős kezem
és körmöm, mely olyan mint a Hárpia körme,
utat tör majd meleg szívéig véresen.

Mint egy kis madarat, ki egyre piheg, él még,
kezem bolond szívét melegen tépi ki
s hogy eloltsam vele kedves kutyámnak éhét,
a porba megvetőn dobom le majd neki!”

- De a Költő nyugodt; fényes trónt lát az égen
és áhítatosan emeli kezeit.

A lelki szent tüzek ragyogva nyílt szívében
a durva nép dühét előle elfedik.

„Légy áldott, Istenem, ki a fájdalmat adtad,
mint pizkosságaink legjobb orvosszerét;
legjobb Esszenciát, és leghatékonyabbat,
szent kéjre edzeni erősek erejét!

Tudom, ki Úr vagy a szent légiók sorában,
örzöl te egy helyet a költőnek is ott,
s a Fények és Erők és Trónok táborában
tartandó örökös ünnepre meghivod.

Tudom, a Fájdalom az egyetlen nemesség,
amelyet sem Pokol, sem Föld nem marhat el;
s hogy az én misztikus koronám megszövéssék,
minden világok és idők gyémántja kell.

De vesztett ékei a régi Palmyrának,
a tenger gyöngyei, a bányák dús ere,
nem volna dísz elég e tiszta koronának,
bár a Te bölcs kezéd foglalná is bele:

mert nem lesz benne más, mint az Ős Sugaraknak
örökszent tűzhelyén merített tiszta fény,
amelynek halavány tükörképe ragyog csak
a legégőbb szemű halandóknak szemén!”

A BETEG MÚZSA

Mi lelt, szegény Múzsám, ma reggel? Üreges
szemeid éjjeli látomások zsufolják
s csak néma borzalom, hideg és ideges
szeszélyek bélyege, mit szemem arcodon lát.

Talán a zöld lidérc és a vörhenyeges
éjjeli rém neked vérvágyas szörnyü bort ad
s lelkedet zsarnokul vad álmaid jeges
ujjai mocsaras Minturnesekbe fojtják?

Óh, bár dús kebled az Egészség illatát
lehellve, bölcs Erő szelleme hatna át;
keresztény véred is bár bölcs ütemre folya,
mint antik szótagok zengése, zenetorna,
amelyben Phöbus, a Dal atyja zengene,
vagy Pán, a gazda Pán, aratás istene!

AZ ELADÓ MÚZSA

Óh, lesz-e, paloták barátja, szeretett
Múzsám, ha Január szeleit szerteküldi,
unt téli esteken a tűz mellé leülni
helyed, hol majd fagyos lábad melengeted?

Megkékült vállaid fel tudnak-é hevülni
az éji sugaron, mely festi üveged?
ha, szomju ajakad apadva, mint zsebed,
vak vágyad azur ág aranyát sírva gyűjti?

Ah, már hitetlenül kell dallanod unott
napi kenyeredért hitvány *Te Deum*-od,
tömjént lóbálni, mint bús ministránsgyereknek,

vagy titkos könnyeken edzett mosolyodat
éhes bohóc gyanánt kelletni, s lelohadt
kedvéből uj kacajt csikarni a tömegnek.

A ROSSZ SZERZETES

Tarkán volt festve a régi nagy klastromívek
alatt az Igazság száz képe mesterül,
talán oly célra, hogy láttukra majd a hívek
lelkének jéghideg szigora megderül.

Krisztus vetései nőttek, mennyei mívek
s sok szent barát, kire ma feledés terül,
pingálta a halált, jámbor és balga szívek,
a sírok csarnokát választva műhelyül.

Sírcsarnok lelkem is, hol, rossz remete, árván
lakom, unt termeit öröktől fogva járván:
de kép nem színezi e klastrom zord falát.

Óh, lomha szerzetes! mért nem alkotom én is
fekete nyomorom eleven szőnyegén is
szememnek gyönyörét s kezem diadalát?

AZ ELLENSÉG

Ifjuságom sötét, fekete zivatar volt;
csak néha láttam egy kivillant sugarat.
A villám és a szél ellene tépve harcolt
hogy kertemben piros gyümölcs kevés maradt.

S elértem végre így a Gondolatnak őszét:
most kéne fogni már ásót és gerebent
s amit gödrösre túrt s úgy hányt a zord eső szét,
mint sír-vájt temetőt: ágyakká töltenem.

S ki tudja, misztikus erőit hátha majdan
ép e, vad part gyanánt vízmosta, roncs talajban
leli csodálatos álmom: az új virág? -

Óh kín! óh fájdalom! - Létünk az óra örli
s a sötét Ellenség, amely szívünkbe rág,
vérünkbe szív erőt, élni és nagyranőni.

KÁR...

Ily célnak vinni terheit
Sisiphus bátorsága kéne:
de a bátorság is mit érne?
A munka nagy, a nap rövid.

Dísztemetőktől messze-távol,
magányos sír felé kopog
szívem, mint fátyolos dobok,
halottas induló szavával.

Sok kincset temet föld meg éj,
csákány, fűrő hozzá nem ér,
feledve aluszik magában

és titokédes illatát
bús-bujva hinti sok virág
mélységes és messze magányban.

A GÓG BÜNTETÉSE

Ama csodálatos, istenleső időkben
a Theológia virágzott szent erőben,
s mondják, a legnagyobb Doktorok egyike,
minekutána bölcs ajkain az Ige
megrendítette vak mélyeiben a kételyt
és lelke glóriás magasságok felé kelt
oly útakon, miket nem sejtett maga sem
s hová még nem jutott lélek csak testtelen:
- mint aki, nagyon is magasba érve, szédül,
így kiáltott sötét sátáni büszkeségből:

„Jézus! kis Jézusom! magasra vittelek!
De hogyha ellened lennék, és nem veled,
szégyened akkora lenne, mint győzedelmed,
s komikus embrió volnál ma, égi gyermek!”
Alig mondotta ki, elméje elborult
s e fényes napra vak örület fátyla hullt.
Mely kincses Rend csodás temploma vala hajdan,
értelme elmerült egy szörnyű zürzavarban,
s magas lámpái nem hatottak azon át.
A Csönd és az Éj ütött bús lelkében tanyát,
mint pince fenekén, ha elveszett a kulcsa.
S mint utcák állata, olyan lett, kósza, furcsa,
s ha, mit sem látva, ment a nagy mezők felett,
meg nem ismerve már sem nyarat, sem telet,
piszkosan és csunyán, mint kopott, ócska holmi,
gyerekek hada gyült köréje, kicsufolni...

AZ ÉKSZEREK

A kedves meztelen volt s értve vágyamat,
csak zengő ékszerek kincseit hagyta testén:
dús dísz, mely oly sötét és gőgös lángot ad,
mint mór rabok husa keleti kéjek estjén.

Ha táncban azt vigan csörgetve, incseleg,
mámorba ringat e dús kövel, drága fémmel
sugárzó lángvilág: mert mindent kedvelek,
ahol a csendülés keveredik a fénnel.

Így, meztelen, hevert, s szeretteté magát;
párnáról boldogan nevetett le a nyílt ajk
vágyamra, mint a mély tengerre síma gát,
s úgy verte vágyam őt, mint csöndes ár a szirtaljt.

Tűzszele rám tapadt, mint szelid tigrisé;
lágypózokat talált, mint erdőn lankatag vad,
hol szűziség vegyült a bujaság közé
s különös ízt adott minden új mozdulatnak.

S az ágyék és a comb, s a karok és a láb
mint dús olaj, csuszott, mint lanyha hattyu, rezgett
szemembe, mely mohón suhant rajtuk tovább;
s hasa és keblei, szöllőmben szent gerezdek,

úgy szökkentek elő, mint gonosz angyalok,
hogy felrázzák vadul szegény szívem nyugalját,
és üvegszirtjein a halk gondolatot,
hol bölcs magányban ül, kegyetlen megzavarják.

Óh, csoda rajz! Talán egy serdülő fiú
vállá lehet ilyen Antiopé csipőjén.
A derék karcsú, a medence domború,
s a festék kéjesen derengett barna bőrén.

A lámpa haldokolt s fénye homályba halt
s már nem világított más, csak a kályha lángja:
ahányszor felvetett egy lobogó sohajt,
vérrel öntötte e langy húst, mely csupa ámbra.

SED NON SATIATA¹⁸

Tested, bizarr fetis, barna mint rejtek éj
az ind szavanna bús bűbájából teremtvé,
vad pénzma és mosusz ködli körül derengve,
éjfélek gyermeke, ébensipőjű Kéj!

Éj, bor és Ópium kincsénél többet ér
ajkad elixire, hol Ámor szárnya lengve
röpköd; vágyaim unt karavánja merengve
megy feléd, s bánatom szemedből inni kér.

Szemedből mely lobog, mint két nagy tüzes ablak,
ne engedd hogy tüzet ily vadul-öntve kapjak:
ne hidd hogy Styx vagyok s kilencszer ölelek.

Óh jaj! mert nincs erőm, te kegyetlen Megéra!
hogy csókkal végre is szelíddé törjelek
s ágyad poklának én legyek Persephonéja.

A VÁMPÍR

Te aki mint egy tördőfés,
síró kebelembe beszöktél;
mint egész sereg ördög és
bolond menet, cifrázva jöttél,

hogy megalázott szellemem
legyen ágyad és birodalmad;
te kihez kötve bús szívem,
miként láncához a szilaj rab,

mint borhoz az iszákosok,
miként a hullához a féreg,
mint kártyához vak szenvedélyek:
légy átkozott! légy átkozott!

¹⁸ Baudelaire: *Sed non satiata* - A latin nyelvű cím magyarul: Mégis kielégítetlen.

Szóltam a síma szablya-élnek,
szabadítson meg engemet;
kértem a néma, csalfa mérget,
segítse gyengeségemet:

jaj! méreg és tör megvetettek,
ezt adták nekem válaszul:
„Nem vagy méltó hogy életednek
bús bilincséből szabadulj.

Nyomorult! bár föloldanók rab-
láncaidat: mit érne még?
Csókjaid újrakölnének
hulláját szörnyü vérszivódnak!”

SÍRI BÁNAT

Ha majd, sötét leány, lenn alszol síri álmat,
s emlék borul föled, márványból alkotott;
ha majd nem lesz egyéb várad és alkovod,
mint egy esős gödör, kiásott, sáros árok;

ha a kő nyomva majd langy lanyhaságba fáradt
csipőd és kebledet, mely félve zajg, dobog,
nem hagyja verni már szived, a halk dobót,
s futni kaland után lábad ahogy sovárogo:

a sír, nagy álmaim meghittje (mert a Sír
mindig értette azt, mit a Költő panaszolt)
nagy éjeidre, hol álomvirág se nyíl,

ezt írja majd: „Te bús félkurtizán, mi hasznod,
hogy nem ismerted azt, amit a holt sirat?”
- És mint egy furdalás, a féreg úgy harap.

DUELLUM

Két harcos szemben áll s vadul egymásra vágnak,
fénnyel s vérrel a kard behányja a leget.

- E harc, e csatazaj zaja az ifjúságnak,
amely a szerelem nyögő zsákmánya lett.

Eltört a fegyver! Így ifjúságunk is eltört,
kedvesem! De a fog, de éles körmeink
megbosszulják a szórt szablyát, kézből kivert tört.

- Óh, értt szív, vad acél, melyet a vágy suhint!

Ahol a gonosz hiúz és párducmacska játszik,
a mélybe a két hős összefogózva hull,
és a száraz bokor husukkal kivirágzik.

- E mélység a pokol, zsufolva gonoszúl!
Zuhanjunk vadul át, vad amazon, e poklon
hogy bús gyűlöletünk örök tűzben lobogjon!

A MEGSZÁLLOTT

A nap ma ködruhát vett. Te is így takard
bús ködbe, Életem Holdja, magad. Ne árasz
több fényt. Aludj, borongj; légy néma, légy homályos
s az únalom vizét szüresöld, mint bús italt.

Szeretlek így. De ha mást akarnál: akard!
Ha, mint fogyatkozott csillag újra sugároz,
ragyogni vágysz, ahol nevet a balga Város:
nem bánom! Szökj elő tokodból, drága kard!

A lámpák lángjain gyujtsd ki szemed varázsát!
s gyujtsd ki a vad szívek mélyén a vágy parázsát!
tőled minden gyönyör, beteges vagy buja.

Légy ami vágysz: vörös hajnal, fekete éjjel;
nincs bennem egy ideg, mely nem kiáltana:
„Óh, drága Belzebub! imádlak szenvedéllyel!”

MINDENESTÜL

A Démon bús, magas szobámba
ma reggel látogatni jött
és megkísérteni kívánva
szólt: „Valld be mindenek fölött

az ezer édes, szép dolog közt
miből varázsa összenő,
sötét és rózsaszín tagok közt,
melyekből áll a drága nő,

melyik a legszebb?” - S válaszoltam
a Kárhozottnak akkor én:
„Mert benne minden drága balzsam,
semmi se szebb a többinél.

Hol kéjek intenek sereggel,
a mámor okát ne keresd:
ő elvakít, miként a Reggel,
és megvigasztal, mint az Est.

Teste finomabb szálu himzés,
sokkal nagyobb harmónia,
hogysem a gyarló, vak elemzés
figyeljen akkordjaira.

Óh, rejtelem! hogy minden érzék
általa eggyé olvadt:
lehellete zenét zenél szét,
mint hangja édes illatot!”

GYÓNÁS

Egyetlenegyszer, óh csak egyszer, édes asszony,
fonódott síma szép karod
karomra (bús szívem dúlt vásznán drága rajzom
ez emlék, s most se sápadott).

Késő volt. Élesen s tisztán, mint ujdón érmek,
ragyogott fönn a telehold;
s Páris álma fölött, mint szent folyó, az éjnek
nagy ünnepélyessége folyt.

A halk házak során, az elzárt kapuszárnyak
alatt macskák surrantak át,
fülük hegyezve, vagy lassan, mint kedves árnyak,
kisérték lépteink nyomát.

Egyszerre a szabad meghittség belsejéből,
mely a halk fény alatt kikelt,
lelkednek gazdag és friss, zengő hangszeréből,
mit annyi öröm ujja vert,

belőled, tiszta, víg hangszer, mely zengve csillan
mint a hajnali harsonák,
egy síró, árva hang, panaszos, furcsa dallam
szakadt ki nyögve, és fonák

ingassál, mint kinőtt, piszkos és sánta gyermek,
akit családja szégyenel,
s kit a világ elől homályos pincevermek
mélyébe dugtak hosszan el.

Szegény, csúf angyal, azt dalolta furcsa hangod:
„Hogy minden itt oly szomorú;
s hogy mindenütt, habár kendőzik tarka rongyok,
a földi rút önzés kibú;

hogy keserű robot a szépasszony robotja;
és hogy a géppé lankadott
táncoslány mosolyos közönyü állapotja
mily céda, meddő állapot;

hogy hiú balgaság építeni a szívekre;
szerelem, szépség ingatag,
s majd jó a Feledés, és puttönyába vetve
mindent az örök sírnak ad!”

Óh, mikor feledem e lankatag keservet,
e csöndet, ezt a holdvarázst,
s ezt a szomorú szív gyóntatószéke mellett
suttogott szörnyü vallomást?

A SZÉP HAJÓ

Tükröt vetek feléd, óh Lány, hogy benne lássák
szemeid zengni lágy ifjúságod varázsát,
szépséged rajzoló eléd,
hol a gyermekkor az értt bájjal frigyre lép.

Ha jársz, s szelet söpör bő szoknyád könnyű szárnya,
olyan vagy, mintha szép hajó tengerre szállna,
mely dúsan vitorlázva ring
egy lusta, lassu és édes ütem szerint.

Fejed a puha nyak s a széles rózsaszín váll
felett titokzatos bájjal pávázva himbál;
diadalmas-álmatagon
haladsz te, fenséges leányka, útagon!

Tükröt vetek feléd, óh Lány, hogy benne lássák
szemeid zengni lágy ifjúságod varázsát;
szépséged rajzoló eléd
hol a gyermekkor az értt bájjal frigyre lép.

Melled, a büszke mell, amint előreszökvén
feszíti selymedet, olyan, mint drága szekrény;
domború, szárnyas ajtaján
minden fény megcsuszlik, mint sima pajzs falán.

Kihívó, hetyke pajzs, két rózsás gombbal ékes;
dús szekrény, titka van, és telisteli édes
bor, illat és drága likőr,
melytől az agy s a szív vad örületbe dől.

Ha jársz, s szelet söpör bő szoknyád könnyű szárnya,
olyan vagy, mintha szép hajó tengerre szállna.
mely dúsan vitorlázva ring
egy lusta, lassú és édes ütem szerint.

Nemes, szép lábaid, verve a fodrok alját,
a sötét vágyakat ingerlik s fölkaparják;
ilyen két boszorkány, aki
mély üstjében sötét italát keveri.

Karod, mely Herkules-fiúkkal játszva vína,
mint a sikos boák, kőkemény, noha síma,
hogy makacsul szorítsad őt,
makacsul fojtva mély szivedbe, szeretőd.

Fejed a puha nyak s a széles rózsaszín váll
felett titokzatos bájjal pávázva himbál;
diadalmas-álmatagon
haladsz te, fenséges leányka, útagon!

ŐSZI SZONETT

Kristályszemed beszél: „Különös fíu, mit
lelsz bennem, kincs gyanánt, mit vágyad szomja vámol?” -
- Légy szép, s ne szólj! Szívem, mely zúg mint tompa hámor
s melyet csupán az ős állati báj csitít,

ne várd, hogy pokoli titkairól, s ne hidd
hogy lánggal írt sötét betűiről beszámol.
Lágy ringató karod álmomnak drága zsámoly
de sért a szenvedély s a lelkek harca. Csitt!

szeressünk csöndesen! Már őrházában Ámor
sötétből les felénk; ismerem nyilait,
az arzenált, mellyel ősidők óta vítt:

bűnt, iszonyt, örülést! - Óh bús gyöngy, enyhe mámor!
nem vagy-e őszi ég, mely lanyhán halványoll,
mint én is, jéghideg, hófehér *Marguerite*?

BÁNATOS HOLDVILÁG

A fáradt holdvilág oly rest és álmatag ma,
mint bájos, lanyha hölgy elomló vánkoston,
ha elalvás előtt langy ujjá simogatva
szép keble vonalán könnyeden átoson.

Lágy felleglavinák színselyem síma hátán
körülnéz elhalón s bágyatag elhever,
hosszan alélva a sok fehér csoda láttán,
mely dús virág gyanánt a kék egen kikel.

S ha néha-néha, rest buvában, lopva, rejtve,
földünkre lankatag egy néma könnyet ejt le,
egy bús poéta, ki jámborul fennviraszt,

e könny sápadt vizét hűs tenyerébe kapja,
ahol színjátszva ég, mint egy opáldarabka,
s hová nem lát a nap: szívébe rejti azt.

A REPEDT HARANG

Oly édes-keserű a téli éjeken
hallgatni, ha a tűz szive dobogva lángol,
a tűnt emlékeket kikelni könnyeden
a ködbe zendülő harangok halk szavából.

Óh, boldog a harang, kinek érc-torka ép,
ki, noha már öreg, erőben és vidáman
önti maga körül híven a szent zenét,
mint vén vitéz, aki fennviraszt sátorában.

Az én lelkem repedt; s ha néha éjjeli
unalmát fázva vágy hangokkal tölteni,
olykor olyan nyögő és gyöngé hangot ad csak,
mint hörgő sebesült, akit magára hagytak
egy hulladomb alatt, vértóban, s ott veszett,
egyhelyben, iszonyú erőlködés között.

VARÁZS

Erdő! félelmetes vagy, mint nagy régi dómnak
zúgása, orgonák! s szívünkben, mely örök
gyászszoza, hol a holt árnyak még hörgve gyónnak,
De Profundis-szaid visszhangja visszanyög.

Gyülöllek, Óceán! csapkodó, tarka lármád
magában leli meg szellemem! A bukott
ember lázadt, kínos nevetésének árnyát
óh tenger! óriás kacajjá kacagod.

Hogy szeretnélek, Éj! csak csillagod ne égne,
mert lángjából a fény jól ismert nyelve zeng!
- Sötétet keresek, üreset, meztelent!

De jaj! vászon gyanánt hímzek én a sötétre,
s szememből látomás buggyan rá, miriád,
milyet a megszokott tekintet sohse lát.

VÁRATLAN VENDÉG

Atyját virrasztva és látva már Harpagon,
hogy a fehér ajak a halál kínja közt ráng:
„Van elég, úgy hiszem - mondja álmatagon -
fenn a padláson régi deszkánk.”

„Széppé formált az Úr - selypíti Célimène -
és a szívem se rossz, magától értetődleg!”
A szíve! (ily szívek, mint sonka ha kemény,
az örök tűzön újra főnek!)

A zsurnaliszta, vak göggel fáklyázva, szól
a szegényhez, akit lelki sötétbe fojtott:
„Hol a földi bajok Egyengetője, szólj,
ki a Szépet teremti, s boldog?”

A vak kéjenc szívét legjobban értem én,
ki ásít éj-napon, s fejét a falba csapva
sír tehetetlenül: „Rátérek az erény
utjára: holnap lesz a napja!”

Az óra halk szava pedig így szól: „Hamar
megérett a bűnös! Intettem balga testét.
Az ember vak, süket s törékeny, mint a fal,
ha férgek fogai kikezdték!”

S aztán jó Valaki, akit mind tagadott
s gúnyos göggel beszél: „Szentségtartómból éppen
elég sok fekete ostyát áldoztatok
a vidám fekete misékben!

Meghitt templomaim lettetek, únt szívek
s titkon tolongtatok farom csókjára rondán.
Ismerjete ma rá Sátánra, hogy nevet,
mint a világ, győzve, gorombán!

Azt hittétek talán, leálcázott csalók,
hogy a Mester eszén túl lehet járni tudni?
S díj nektek majd a gaz játékból dupla lóg:
gazdagnak lenni s mennybe jutni?

Kell hogy a vén vadászt fizesse préda dús,
aki sokáig ült s ki nem mozdult a lesből;
viszlek ma hát velem, megúnt társai bús
munkámnak, a sűrűn keresztül,

viszlek a néma föld, a szirtel sűrűjén
keresztül s ős tömeg hamvain testeteknek
egy palotába, mely nagy mint én, és kemény,
s egyetlen kőből született meg,

a Bűnből született, s kemény és nem mozog,
s amelyben gögön ül, kínom és diadalmam!”

- Ekközt egy fennülő Angyal ajkán azok
dicsőségéről zeng a dallam,

akiknek szíve így szól: „Áldott ostorod,
Uram! a Szenvedés magasztal áldva téged!
Szívünkkel könnyedén játszik erős karod,
de végtelen a Bölcseséged!”

S az égi Trombita oly édesen kiált
szent ünnepestjein az örökös szüretnek,
hogy tőle mindazok szívében, kiket áld,
mennyei mámorok születnek.

ÉJFÉLI SZÁMVETÉS

Az óra most üt éjfelet
ironikussan kérdve minket:
hogyan használtuk perceinket,
a napot, amely elsiet?
Ma, tizenharmadika, péntek
s mi e nap sorsos dátumán,
eretnek éltünk és tunyán,
habár tudásunk van temérdek.

Ajkaink versengve szidák
Jézust, akit minden magasztal,
mint egy szörny Krőzus rakta asztal
körül sötét paraziták
s hű vazalljai démonoknak,
hogya tömegnek tessenek,
gyalázták mit szívünk szeret
s dicsérték mitől undorodtak.

Bús bakók, kit mindenki bánt,
ostorunk a gyengére vágott;
üdvözlők a Butaságot
bikahomloku szörny gyanánt.
Csókoltuk vétkes áhítatban
az ostoba Matériát
s áldtuk a kékes glóriát
amely a rothadás fölött van.

Végül mámorba fojtani
szédületét e zord kalandnak,
mi, gőgös papjai a Lantnak,
mi, gyászok pohárnokai,
minden szomjúság, minden éhség
nélkül ittunk-ettünk. Hamar
fűjjük el a lámpát! Takarj
öledbe, jóltevő sötétség!

SZOMORÚ MADRIGÁL

Okosságoddal mi csináljak?
Légy szép! És légy bús! A sirás
az arcnak rejtett mélyü bájta ad,
miként az áradás a tájnak;
viharban frissül a virág.

Szeretlek, ha illanva, túlad
örömen sujtott homlokod;
szíved a borzadásba fúlád;
s jelenedre mint bús borúlat,
fátylat a mult felhője dob.

Szeretlek, ha nagy szemed árja
ömlik, melegen, mint a vér;
ha, ringató kezem dacára,
kebledből hörgésként kiszáll a
halálra rémült szenvedély.

S míg szürcsölöm - óh égi zsoltár!
mélységes, édes élvezet! -
a zokogást, amit te sírtál,
azt hiszem, a szemedből hullt ár
kivilágítja szívedet.

*

Tudom, hogy régi, töve-rokkadt
szerelmekkel tele szived
kohói még egyre lobognak
és kebledben a kárhozottak
gőgjéből rejlik egy csipet.

De kedvesem, míg éjed álma
nem tükrözi a mély Pokolt,
s örök lidércnyomásban járva,
méreggel s törrel élve-hálva,
imádva a Vasast s a Port,

nem nyílván ki, csak rémületben
megrezenve, ha óra üt,
balsorsot betűzve ijedten
nem érzed a levethetetlen
undornak csókját mindenütt,

nem mondhatod, despota-rabnő,
ki csak reszketve vagy enyém,
míg a kór éj borzalmakat sző,
s lelkedből áradt jajpatak jő:
„Királyom, párod vagyok én!”

INTŐSZÓZAT

Minden méltó emberkebel
szívtrónusán egy sárga kígyó
ül, ki ha ő azt mondja: „Így jó!
Így akarom!” - „Nem!”-mel felel.

Merítsd szemed kékjét a kába
sellőszemek kábulatába,
a Kígyó nem hagy: „Munka vár!”

Nevelj fiat, gyomláld a kertet,
vágd a márványt, csiszold a verset,
így szisszen: „Fogsz-e élni már?”

S bármily reménye, terve támad,
szívednek árva perce itt
feledni nincs intelmeit
a tűrhetetlen Viperának!

AZ ÖRVÉNY

Pascal mélységben élt, mely együtt járt vele.
- Óh jaj, minden gödör! - a vágy, a szó, a Törvény
s a Tett is! S hajamon, mely feláll, égre törvén,
úgy érzem, átszalad a félelem szele.

Fenn és lenn, mindenütt a szakadék, az örvény,
kietlen némaság megejtő, vad tere;
éjjeleim vásznát az Úr himzé tele:
bámulok bölcs keze sok lázas, tarka szörnyén.

Az álom úgy ijeszt, mint egy nagy szörnyű Lyuk,
hol lelkünk mélybe hull s ki tudja, hova jut?
Végtelen les felém minden ablaknyíláson.

És szellemem, melyet vak szédülés kísért,
kíntalanságodat irigyli, semmiség!

- Óh csak a Számok és Lények honát ne lássam!

EGY IKÁRUSZ PANASZAI

Boldogan él, vigan, betelten,
ki durva rimákat szeret,
de az én karom eltörött,
mivel én felhőket öleltem.

A ritka csillagok büne,
melyek egem mélyén ragyognak
hogy fáradt szemeim napoknak
emlékével vannak tele.

Hiába vágytam én a térnek
elejét s végét lelteni meg:
valami szörnyű tűzszemek
melegétől szárnyaim égnek.

A Szép szerelme éget el,
s nem lesz meg annyi bús jutalmam,
hogya a tengernek nevem adjam,
amelybe majd zuhanni kell.

A HÉT ÖREG

Óh, nyüzsgő város, óh, álmokkal teli város!
Hol fényes nappal is szellem les útadon.
Mindenütt rejtelem szivárg és szétsugároz
sűrűben, nedv gyanánt, te óriás vadon!

Egy reggel, amikor a bús utcán a házak,
melyeket aznapon a köd még nöttetett,
játszották partjait egy szürke áradásnak,
s mint zord színészhez ép találó díszletek,
mindent elleptek a szennysárga párafoltok,
borús beszédben únt lelkemmel, mentem én,
mely minden ideget hős módra csöndbe fojtott,
a szekér-rázta út sivatag peremén.

Egyszerre egy öreg, ki úgy tükrözte vissza
csúf, sárga rongyain az esős ég színét,
hogy markába dusan hullt volna alamizsna,
ha nem látták volna fényes, gonosz szemét,
tűnt elem. Homlokán két jégcsap nyúlt előre,
úgy nézett. Tán maró epét ivott szeme.
És oly vadul meredt szakálla hosszú szőre,
minthogyha a Júdás csuf állán lengene.

Nem *hajlott* volt, hanem *törött*; mivel gerince
lábával pontosan derékszöget vetett;
és lógó nagy fejét, s bús botját is tekintve
olyan volt, oly sután s ügyetlen lépkedett,
mint egy beteg zsidó, bús háromlábu állat;
vad orcán nem közöny, de gyűlölet nyoma;
cipője rongyosan hóba és sárba mállott;
ment bőszen, mintha csak holtakat tiprana.

Utána épolyan: szem, szőr, bot, háta, rongyok...
Vonás sincs rajt uj: egy pokolból született,
jött, s így haladtak e százéves szörnyű roncsok
idegen cél felé, iker kísértetek.

Mily bolond vakeset alázott így meg engem?
Mily összeesküvés zsákmánya lettem én?
Hétszer olvastam ott, míg bús-borzongva mentem,
e baljós öreget újra az út kövén.

A nyolcadik talán halálom hozta volna.
Zord Phönix, bús iker - látás, mely gúnnyal öl,
ön apja és fia, sors-sokszorozta forma...
- De elfordultam e pokol-menet elől.

Rémült részeg gyanánt, ki duplán lát, futottam
haza és zártam el szobámnak ajtaját
zavartan, lázasan, betegen, megrogyottan;
lelkem a képtelen Rejtelem járta át.

Az ész hiába vélt kormányt ragadni; ócska
rudját a zivatar széttörte könnyeden;
és lelkem táncra kelt, táncra, szegény hajócska,
árboc nélkül, egy zord, parttalan tengeren.

A VAKOK

Nézd őket, lelkem! oly ijesztő, bús csapat!
Mint furcsa bábok, a mosolyt ajkadra lopják.
Holdkórosak gyanánt járnak, s mélézva dobják
nem tudni, hogy hová, vak pillantásukat.

Szemük, honnan kiszállt, eltűnt az égi szikra,
minthogyha messze, föl, meredne, ég felé,
sohase láthatod a kövezet fölé
hajolva zord fejük lecsüggni vállaikra.

Így járják éjüket, a nagy sötét gödört,
amely az örök Csönd testvére. Zúg, süvölt
a Város, zeng, kacag; s vakon e vad zenében

én is, az iszonyig keresve a gyönyört,
tántorgok, mint ezek; de jobban meggyötört
szívvel kérdek: „Vakok, mit lestek ott az égen?”

TALÁLKOZÁS EGY ISMERETLENNEL

A kába utcazaj vad hangokat vetélt.
Mély gyászban karcsu hölgy, arcán szent szenvedéssel
suhant egyszerre el előttem, lusta kézzel
emelve ringatón a fodrot és szegélyt.

Nemes, nagy, ideges, lába szobor... Előre
görbedve, mint külön, ittam én, elbűvölt,
a kába mézet és a gyilkoló gyönyört
szeméből, mely fakó ég s viharok szülője.

Egy villám... s újra éj! - Óh, illanó csoda,
kinek tekintete lelkem újjászületté
igézte - az örök időn látlak-e többé?

Másutt - óh messze majd! Későn! Talán *soha*...
Mit sejtem, merre szállsz? Mit sejtéd, merre bolygók?
Te, kivel - s tudtad ezt! - lehettem volna boldog!

A JÁTÉK

Vén kurtizánok a fonnyadtszín fotelekben
festett szemhéj alól rossz szemmel, sápatag
néznek, selypítenek és áttetsző fülükben
a függő, kő meg érc, halk, csörgő hangot ad;

a zöld posztó körül vad, ajaktalan arcok,
színtelen ajakak, fogatlan áll felett,
és ujjak, görcsösen markolva, s vézna markok,
a lihegő kebelt vagy az üres zsebet;

a szennyes mennyezet alatt búsfényű, sápadt
csillárok óriás csoportja vet a pár
hires költő borús homlokára világot,
ki véres izzadást hullatni idejár;

éber szemem előtt éjjeli révületben
sötét és furcsa kép tárult ki imigyen;
s a bús barlangban én, egy csendes szögeletben,
néztem rá hidegen, némán és irigyen,
irigyelve e zord játszó bús szenvedélyét,
a vén kéjnőktől is a makacs örömet,
s hogy oly könnyelműen adják, vegyék, cseréljék
a bús szépséget és agg tisztességüket.
S szívem döbbent, hogy ily sziveknek lett irigye,
akik, vérük borán mámorosodva mind,
inkább választanák, vad örvényben röpítve,
poklot a semminél, és halálnál a kint.

HAZUGSÁG SZERELME

Ha látom hogy nyugodt alakod únva lebben
te szép hideg leány; míg hintaként remeg
körötted a zene, s megtör a mennyezetben
s te körüljártatod mély, lankatag szemed;
ha nézem homlokod, színezve enyhe gáznak
fényével mely beteg varázsát tárja föl,
s az est kigyújtja rajt friss hajnalát a láznak,
s tekinteted, miként bús arcképé, büvöl:
így szólok: „Óh, be szép! s különös frissességű!
Tömör Emlék, nehéz királyi korona
koronázza, s szive, mint húsa, puha bélű
barackként, kész a bölcs vágyak fogaira”.
Mi vagy te? mézizű gyümölcse tán az Ősznek?
vagy titkos urna mely pár forró könnyre vár?
Tünt oáz illata, hol álmaink időznek?
Vagy vágyak vánkosa? Vagy telt virágkosár?
Tudom, van szem melyet méltó hogy megcsodáljon
a méla vágy, pedig mélyén titok nem ég:
éksztelen tok és emléktelen medáljon,
mélyebb és üresebb nálad is, üres Ég!
De nékem, kit a zord Valóság tépve öldös,
elég már hogy csodás *látzatnak* megmaradj:
álarc, vagy drága kép! ostoba vagy közömbös!
óh Szépség! unt szívem örök oltára vagy!

A SZÉP CSELÉD

A szép cseléd, kitől féltettél egykor engem,
most álmát gyenge gyep alatt alussza csendben
vihetnénk neki pár virágot, angyalom!

A holtak, a szegény holtak búsak nagyon
s ha október szele, öreg fák tördelője,
sírjukon zordonan lehell a néma kőre,
az élőket bizony rosszaknak vélhetik,
kik testüket meleg ágyban melengetik,
míg ők, lélekmaró fekete álmodásban,
nem szép társ oldalán, nem drága csacsogásban,
de féregjárta bús vázak, a föld alatt,
érezik szivárgani csontjukra a havat
s folyni a századot, míg tépett síri fátylук
meg nem újítja fenn se barát, se családjuk.

Ha egy este, mikor kályhánkban ég a láng,
meglátnám őt a vén karszékből nézni ránk;
ha egy decemberi kékhideg éjszakában
lelném guggolva nagy szobánknak egy zugában,
komolyan, mint anyát, ki sírból kelt elő
s ki megnőtt gyermekét mégegyszer látni jó:
mit mondhatnék neki e néma fájdalomra,
látva hogy nagy szeme könnyeit egyre ontja?

REGGELI SZÜRKÜLET

Kaszárnyák udvarán ébresztők szava zengett
és minden utcaláng reggeli szélbe lengett.

Ez az óra, mikor vad álom- s lázcsapat
gyötri párnáikon a barna ifjakat;
mikor, mint vérbevont szemek, pislogva, rángva,
vörös foltot vet a nappal testén a lámpa,
s a lélek, a nehéz, bús testi súly alatt
épenúgy küzködik mint a lámpa s a nap.
Mintha egy könnyes arc szellőn borzongva szárad,
kelnek a lég futó remegései; - fáradt
írni a férfi már, és ölelni a nő.
Kéményből itt-amott könnyű füst tör elő.
A kéjnök ostobán, kitátott szájjal, ólom-
szin arccal alszanak a gyűrött takarókon.
A koldusasszonyok, vonva nyult kebleik,
parázsba fujnak és ujjuk melengetik.
Ez az óra, mikor az anyák gyermekágyi
kínja fázó nyomor közt kezd ujulva fájni;
kakasszó a ködöt hasítja, távoli:
mint vérhabba fuló zokogást, hallani.
A messze paloták páratengerben úsznak.

A kórházakban a bús haldoklók bucsúznak
rongy életüktől, és csuklásuk fölherreg...
Robotjukból hazatérnek tört korhelyek.

A Hajnal fázva már, zöldben és rózsaszinben,
lassan közeledett a szürke Szajna-szinten
s a morc Paris, szemét dörzsölve és bután,
agg munkás, unva nyult szerszámai után.

A GYILKOS BORA

Szabad vagyok, meghalt az asszony!
Ihatom torkig! Nincs, ki ma,
ha pénztelen jövök haza,
sírva szivembe hasogasson.

Boldog vagyok, mint egy király!
Kristályfényű az ég felettem!...
Mikor őt hajdan megszerettem,
akkor volt ily gyönyörű nyár!

A vad szomjnak, mely bennem él s ég,
nem volna annyi bor elég,
amennyivel betellenék
a sírja; - és ez nem csekélység:

mert egy mély kútba dobtam és
a káva köveit kivettem
s fölébe hánytam, úgy temettem;
- s most jön, ha jön, a feledés.

Szerelmi esküink nevében,
melyek emléke multból int,
és hogy kibéküljünk megint,
mint régi kéjeink hevében,

légyottra hívtam újra, mély
esti titokra, vad magányba -
s eljött, mint egy bolond leányka!
Mindenki bolond, aki él!

Még szép volt (bár sokat lerombol
a gond s a bánat); én szegényt
nagyon szerettem, s épp ezért
mondtam: Távozz e siralomból!

Senki sem ért meg engemet,
mert látja-e így legmerészebb
lázában e sok buta részeg,
hogyan a bor szent halál lehet?

E durva nép, kit seb se verhet,
vakon, vak gép módjára, jár,
mert soha még, se tél, se nyár,
nem érzett igazi szerelmet.

Sötét varázsát, pokoli
felvonulásait, bilincses
haláltáncát, s mérgei kincses
üvegcséit nem ismeri. -

Szabad vagyok, magamban újra!
Estére holtrészeg leszek!
Félést, fájást nem érzek!
Kifeküszöm a kociútra

s úgy alszom ott mint egy kutya!
S jön majd vasas, nagy kerekekkel
megrakva földdel és kövekkel
szekerek súlyos csapata,

átszelni testem, vagy lecsuklott
bűnös fejemet zúzni szét:
nevetem, mint a szentmisét,
mint az Uristent, mint a poklot!

A SZERETŐK BORA

Ma tág a tér s ragyogva kékül.
Sarkantyú, kantár, zabla nélkül
szállunk a bor sötét lován
egy tűnő tündérég után!

Mint két vad angyal, kiket ádáz
foggal a forró utiláz ráz,
szeljük a reggel szűz szelét
te messze délibáb, feléd!

Lágyan a síma, sűrű forgók
hintáznak lelkes szárnyukon.
Ikermámorban, ittas bolygók,

mellettem úszva bús hugom,
futunk a messze fény elébe
álmaink édes édenébe!

GYÖNYÖRÖK MÁRTÍRJA

Üvegcsék, illatok, kép, márvány, drága köntös,
nehéz brokáttal átszövött
lehulló dús szövet, mely nagy redőket öntöz,
és kéjes bútorok között,

hol a langyos szoba, fülledve mint üvegház
veszélyes tikkadásba zár,
s holt csokrok porcelán sírjaiból meleg láz,
a végső sóhajpára száll,

egy fejetlen tetem önti vére folyóját,
élénk piros, csörgedező
vérét a vánkoston, s a szomjas takarón át,
mely issza, mint aszú mező.

S mint sápadt vízió, amilyet költ az éjjel,
s mely szemeink bilincse lesz,
a fej, sötét haja sörényes nehezével
s arany kövekkel ékszeres,

némán, mint egy virág, a kis szekrényre vetve
nyugszik; és gondolattalan,
kifordult szemein, cél nélkül szétmeredve,
az alkony fakósága van.

Az ágyon a csupasz törzs kábán, önfeledten,
szemérem nélkül tárja ki
a titkos, végzetes bájt, melyet céda kedvben
adott a természet neki;

egy rózsaszínű és aranycsikos harisnya
emlékül még lábán lebeg,
s a harisnyakötő villogó csatja pislá
gyémántja szemével rebeg.

E különös magány, e langyos, buja fészek,
és egy nagy arckép lankatag,
de szinte kihívó szeme valami részeg,
vad szerelemre vallanak,

rossz gyönyörökre és különös ünnepekre,
pokoli csókokkal teli,
hol a gonosz sereg a függöny közt lebegve
a bűnt kedvtelten nézdeli.

Pedig ha elegáns soványságát e hullán
nézed a vállnak, és futó
vonalban a csipőn hogy száll tört rajzu hullám,
akár egy izgatott kigyó,

láthatod, hogy milyen ifju még! - Béna lelkét
s unalma-nyűtt érzékeit
a bolygó és veszett vágycsordák lelegelték,
alig nyitotta meg nekik?

A vad hímnek, akit nyugtatni eleven még
Legforróbb csókod sem tudott,
így koronázta meg vágyai végtelenjét
engedelmes, halott husod?

Felelj, bűnös tetem! s lázban emelve karja
merev hajaddal, szörnyű fej,
ajkához vitt-e, hogy hideg fogadra marja
utolsó csókjait? Felelj!

- Távol a gúnyoló világtól és a piszkos
tömeg és kandi hivatal
szemeitől, nyugodj, különös hullá, titkos
sirodában, mely semmitse vall;

szeretőd bolygja a világot, s halhatatlan
formád kísérti álmait;
s miként hozzá te itt, ő minden gondolatban
hű lesz tehozzád a sirig!

KÁRHOZOTT ASSZONYOK

Kikönyökölve mély, süppedő párnadombból,
míg lámpák illatos, halovány fénye dől,
Hippolita a bús, nagy ölelésre gondol,
mely élte függönyét most lebbentette föl.

Zivatartól zavart szemmel úgy nézi tiszta
fiatalsága tűnt egének messzijét,
mint fáradt utazó fordítja sírva vissza
a reggel elhagyott kék táj felé fejét.

Megtört szemeiben a könnyek lomha nedve,
a bágyadt, tompa kék, amellyel föltekint,
s két karja, hasztalan fegyverként szertevetve,
kényes szépségének bús szolgálója mind.

Lábánál hangtalan - még rajta kéje láza -
Delphine heverve vad szemekkel ég s figyel
erős állat gyanánt, ki zsákmányát vigyázza,
melyet fogaival jegyzett magának el.

Térdein az erős szépség a gyenge mellett,
diadala borát issza göggel teli,
s felé nyújtózva lágy kéjjel a karcsu termet
édes köszönetét lankatag szűrösli.

Keresi halovány áldozata szemében
a néma éneket, melyet a kék dalol,
a hála énekét, mely mint sóhaj az éjben,
lassan dereng elő a szempillák alól.

- „Mit szólsz, Hippolitám, ez édes lanyhasághoz?
Megérted végre hát, mennyire nem szabad,
hogy durvább szerelem vad számumának áldozz
hervadni ennyi báj: első rózsáidat?

Csókjaim könnyűek, mint a tiszavirágnak
nyomai tiszta nagy esteli tó felett;
de szeretődé majd oly mélyen bevágnak
szívedbe, mint ekék és súlyos szekerek.

Úgy mennek rajtad át, mintha porba kavargott
úton ökörfogat megy kímélettelen...
Szivem, Hippolitám, fordítsd felém az arcod
te egész mindenem! te édes-egy felem!

Fordítsd felém szemed, mely kék ég s csupa csillag!
csak egy tekinteted isteni balzsamát:
és titkos gyönyörök sötét kútjai nyílnak,
oly szent, nagy álmokat ígézek én reád!”

S szólt most, ifju fejét emelve, Hippolita:
„Hálátlan nem vagyok, s semmitse bánok én,
de, Delphine, szívemet valami elszorítja,
akár egy végzetes tivornya reggelén.

Érzem lecsapni rám szárnyát a rémületnek
s fekete fantomok zilált bataillonát,
amelyek nyugtalan s véres uton vezetnek,
véres, s mindenfelől zárt horizonton át.

Mondd, ha tudod okát különös zavaromnak:
mily titkos, ritka bűnt követtünk el ma itt?
Megborzongok ha szólsz, s szólítasz „angyalom!”-nak,
és mégis ajkamat úgy vonzzák ajkaid.

Ne vesd hát oly vadul szemednek parazsát rám,
lelkem nővére, kit örökre szeretek,
szeretek, bár te vagy nem-alvó lángu máglyám,
és a Pokol nekem teveled kezdetett!”

Delphine, mint Pythia, vas triposzán tiporva,
s rázva fején a vad, tragikus fürtöket,
a végzetes szemü, zsarnokul válaszolja:
- „Poklot a szerelem előtt ki emleget?

Örökös átok a hasztalan álmodóra,
kitől a képtelen, bús balgaság kitelt,
mely meddő bölcsesség vitáiba fonódva
a szerelembe is erényt és bűnt kevert!

Aki hőt és fagyot akar, reggelt meg estét
keverni misztikus összhangba szüntelen,
az olyan sohasem hevíti béna testét
a vörös Nap tűzén, amely a Szerelem!

Menj csak, ha akarod, a bamba vőlegényhez,
kegyetlen csókjait tűrni szűz testeden:
borzalommal teli hozod majd vissza kényes
lelked és meggyötört kebleidet nekem...

Csak egy úrnak lehet szolgálni e világon!” -
mondta, s a gyermek így kiálta rá naív
fájdalmában: „Jaj, az örvényt már nyíltni látom!
magamban érzem azt! s ez az örvény a szív!

Oly mély ez mint az űr, és úgy ég mint a vulkán.
Vad szörny! mely áldozat lehet elég neki,
az ádáz Fúria szörnyű szomját eloltván,
ki fáklyát hordoz és vad vérét égeti?

Jer hát, jer! s függönyünk mindentől messzezárjon:
nyugtasson legalább e bágyadt gyöngeség!
Tudatom oltsa el mély öledben az álom,
s leljem meg kebleden a mély sirok hűsét.”

- Szálljatok, szálljatok örökös poklotokban,
szálljatok lefelé, szegény áldozatok,
s az örvény fenekén, a szörnyű forgatagban,
mely nem égből ered, kínban forogjatok,

és korbácsolva, más bűnökkel, összevissza,
vak árnyak, vágyatok mélyéig érve, és
örjögő lelketek semmise csillapítsa;
kéjeitek közül keljen a Büntetés!

Soha még friss sugár nem ért barlangotokba;
melynek résein át miazmás permeteg
szivárog, különös fényjátékban lobogva,
s iszonyu illatát beissza testetek.

Meddő kéjeitek fanyar emléke marja
bőrötök vánkását, és fájó szomja bánt;
s a vak vágyakozás dühös szélű viharja
csavarja hústok vén lobogó gyanánt.

Távol az eleven világtól, elítélve,
bolygva pusztákon át, mint éhes farkasok,
a bennetek levő végtelentől kísérve,
óh szent Rendetlenek! s üldözve, fussatok!

A VÁMPÍR METAMORFÓZISAI

Az eperajku nő, az én gonosz varázsom,
csavarva tagjait, mint kígyó a parázson,
és gyúrva a fűzöt páncélos kebelén,
ily pézsma-telitett szókat dobált felém:

- „Nedves az ajkam, és érett a tudományra,
az antik Tudatot fojtani céda ágyba.
Győzelmes keblemen fölszárad mind a könny:
vén arcra gyermekek kacaját búvölöm.
Aki fátyoltalan lát engem s meztelennek,
nem kér holdat, napot, se csillagot, se mennyet.
Oly kitanult vagyok én, tudós Doktorom,
ha férfit fojtogat félelmetes karom,
vagy törzsem átadom fogadnak, hogy bemarkass;
oly félénk és merész, törékeny és hatalmas,
hogy értem ágyamon, mely kéjben imbolyog,
elkárhoznának a testtelen angyalok.”

Mikor kiszíttá már szegény csontom velőjét
s arcához lankatag hajoltam én előrébb,
egy csókot nyomni rá: nem láttam semmi mást,
csak izzadt bőrcsomót és tele rothadást.
Bezártam szememet nagy hideg borzadályban,
s amint az eleven fényre megint kitértam,
mellettem íme a hatalmas Báb helyett,
kiben a gonoszul gyűjtött vér lüktetett,
egy csontváz reszkető, kuszált roncsa maradt csak
oly hangot adva, mint csikorgó szélkakasnak
hangja, vagy egy vasas cégérnek rúd-nyakán,
melyet a szél cibál vad téli éjszakán.

A SÁTÁN LITÁNIÁJA

Óh, te legdélcegebb angyal, és legtudósabb!
Megcsalt isten, kinek himnusszal nem adóznak:

Óh Sátán, könyörülj inségem hosszú kínján!

Száműzés hercege, te bántott, büszke úr,
kinek leverte erőd mindegyre megujul,

Óh Sátán, könyörülj inségem hosszú kínján!

Titkok királya te, és mindenek tudója!
te, földi bánatok bizalmas gyógyítója,

Óh Sátán, könyörülj inségem hosszú kínján!

Te, ki a páriát, s a poklos, bús rabot
a kéjben édenek ízére oktatód:

Óh Sátán, könyörülj inségem hosszú kínján!

Te, ki a vén Halált ölelve, durva dámád,
nemzedted a Reményt, bájos és balga lányát:

Óh Sátán, könyörülj inségem hosszú kínján!

Kitől a lázadók szemének lángja kél,
mely egy vérpad körül egy népet elítél,
Óh Sátán, könyörülj inségem hosszú kínján!
Te, ki tudod hogy a Féltékeny Úr a drága-
követ hol dugta el földbe és éjszakába:
Óh Sátán, könyörülj inségem hosszú kínján!
Te, ki az Arzenált látod a föld alatt,
hol az Ércek nehéz népei nyugszanak:
Óh Sátán, könyörülj inségem hosszú kínján!
Kinek széles keze a háztetőkön alva-
járó előtt a tárt mélységet eltakarja,
Óh Sátán, könyörülj inségem hosszú kínján!
Ki késett borivók vén csontját, mely fölött
a vad ló tipor át, puhává bűvölöd,
Óh Sátán, könyörülj inségem hosszú kínján!
Te ki, hogy elcsitítsd a bénát és unottat,
ként és salétromot keverni tanítottad,
Óh Sátán, könyörülj inségem hosszú kínján!
Te aki, mint ravasz cinkos, a gaz s konok
Krózosok homlokán bélyeged megnyomod,
Óh Sátán, könyörülj inségem hosszú kínján!
Ki titkos ujjal érsz szívéhez és eszéhez
a lánynak, míg csupán sebre és rongyra éhez,
Óh Sátán, könyörülj inségem hosszú kínján!
Üzöttek botja, vágy lámpása, lobogó!
sötét tervekben és bitónál gyóntató!
Óh Sátán, könyörülj inségem hosszú kínján!
Jó nevelő nekünk, kiket a földi Éden
kertjéből az atya kiűzött vak dühében:
Óh Sátán, könyörülj inségem hosszú kínján!

IMÁDSÁG

Dicsőség s tisztelet, Sátán, hol nem lakol
többé, a Menny magas felhői közt, s Pokol
mélyeiben, ahol örökre csöndben álmodsz!
Add, hogy heverve, míg mellettem, mint egy árbo, c,
a Tudás fája nyúl, veled legyenek ha majd
lombja fejed fölött, mint új Templom, kihajt!

SZERETŐK HALÁLA

Lesz könnyü illatokkal ittas ágyunk,
párnáink mélyek, mint a mély sirok,
s a polcokon sok különös virágunk,
szebb ég alatt mind minekünk nyilott.

Utolsó hevét tékozolva vágyunk
szívünk, mint két nagy fáklyaláng, inog,
s ikertükörként, tiszta fáklyalángunk
tárt lelkeinkben tükröződni fog.

Egy rózsaszínkép titkos alkonyatban
kettőnkön át egy csöndes szikra pattan,
mint búcsuterhes hosszú zokogás;

s majd jön egy angyal, a kaput kinyitja,
s a párás tükröt, elhalt lobogást
hű kézzel és ragyogva megújítja.

DANTE GABRIEL ROSSETTI

A KÁRTYÁSASSZONY

Nem ittad-é tekintete
borát mely megzavar?
amelynek fénye csöndbe vész
mint hang ha hangba hal?
mely nappal is lát csillagot,
s amit az éj takar?

Mellette az aranyhalom
valóban drága kincs
s fején az álomkoszorú:
drágább már semmi sincs -
óh, kit nem boldogítana
az aranyfényű tincs!

Gyors tánc körötte, merre ül,
vak ütemet követ
s kártyái, táncos láb gyanánt
amelyeket kivet,
lángasztalára hullanak
mint dobogó szívek.

Ujjából simán egyre hull
e csillogó szemét
és hullva visszaveri mind
a könnyed árnyzenét:
kék és zöld, bíbor és vörös
gyűrűi nagy szemét.

Kivel játszik? Veled, ki égsz
gyöngyéért szertelen,
velem, ki titkát kutatom,
s aki csak megjelen -
régóta játszunk, ő meg én,
egy különös helyen:

Egy rend nélkül való helyen
ahol az éj a nap,
hol aki fekszik, föl se kél,
s aki alszik, úgy marad:
homályzatos homály között,
a halálárny alatt.

Mik a kártyái, kérdezed?
A szív, mely újra kér,
ha jóllakott; a drágakő,
melyből a vétek él;
a tűr, mely a sötétben öl;
sírásó, szemfödél.

S milyen játékot játszik ő?
velem már veszve rég,
veled még egyre jár, vele
tán el se kezdte még:
de mindenkivel játszik ő,
ahol csak a nap ég.

Kártyát te vetve látsz csupán:
ő fekve látja már, -
és Élet e játék neve,
így mondja földi száj,
de, majdan megtudod, ha szól:
az ő nyelvén Halál!

GEORGE MEREDITH

LUCIFER CSILLAGFÉNYNÉL

Lucifer egykor utra tárja szárnyát
s borus országát únva száll az égben
e bús bolygónkig felleges sötétben,
hol ébren nyomja sok bünös a párnát

gőgje zsákmányi: egy sem lelve álmát.
És majd nyugatra dől a Rém a légben,
majd lyb homok fölött forog kerékben,
majd sarki hóra dobja gyászos árnyát.

S emlékeztén, hogy' lázadt régi korban,
sebeit tépi tág zónákon át
mig egyszerre a csillagokra lát,

melyek a menny velője, s visszatorpan,
változhatatlan törvények hadát
sejtvén az ős csapáson csatasorban.

GIOSUÈ CARDUCCI

A CARACALLA THERMÁI ELŐTT

Áventinust köd fedi, Caeliust is
nedves szél leng a halovány síkságon
távol bús albán hegyek állnak, hóval
födve fehérén.

Hamvas fűrtjein felemelve fátylát
zöldruhás britt nő lapoz a könyvében
e romok után, melyek im dacolnak
éggel, idővel.

Folyton, sűrűen, feketén, károgva
hullámló hollócsapatok kerengnek
a két fal körül, melyek óriássá
dacba merednek.

„Vénült gigáspár - haragosan szólnak
a jósló hollók - minek álltok égnek?”
S olykor új szél hoz komolyabb harangszót
a Lateránból.

Egy járókelő, köpenyét felhajtva
dús szakálla közt füttyörészve halkan
fel sem nézve megy tova. - Láz, e helynek
istene, hívlak.

Hogyha kedves volt neked az anyáknak
síró nagy szeme s fiaik lecsukló
halovány fején kiterített karjuk,
téged imádó;

hogya kedves volt a Palátiumban
rég i oltárod (mikor ő s Evander
halmát nyalta még Tiberis, s esténként
alkonyi fényben

az Aventinus s Capitólium közt
Róma Quadrátát hazatérő quiris
látta még s egy lassu saturni verset
mormoga halkan);

Láz, óh hallgass rám. Az új embereknek
kicsinyes hadát tova üzd el innen;
szent e borzadály, hol az ő s istennő,
Róma, leszunnyadt.

Dús fejét magas Palatinra hajtja;
Caelius felé kiteríti karját;
s Appius tág útja mögött nagy válla
messze feszül ki.

ALGERNON CHARLES SWINBURNE

ÁRNY, CSÖND ÉS A TENGER

Hosszu éjszaka, álmágy
ég és víz, csuda mély és lágy
csak az árnymezű csönd zeng szét
nesztelen álm- s árnyzenét.
Hosszu éjeken ott fölül
fénnel festve vad árny terül.
Kurta éjeken itt alul
dallal töltve a csönd lapul. -
Tudjuk, csillagok és hegyek
künn lágy éjszaka fénylenek
s láthatlan, csupa sejtelem,
átborzongnak a tengeren
s hallatlan, s eleven mégis
tőlük zeng a víz és ég is
lenn közelén s fenn, távolán
zeng, fény-élesen, árny-puhán.

BALLADA ÁLOMHONRÓL

Elrejttem a szívem rózsaszíromban
távol a naptól, kert közepén
hó puha ágyban, lágy nyugalomban
rózsa alá rejttem szívem én.
Mért nem szunnyad e lágy helyén?
Rózsalevél sem rezzen a fán.
Mi nem ereszti az álmod elém?
Semmi - csak egy titkos csalogány.

Légy csendben; a szél szárnyat csuk nyomban
nyugtalanabb bár mint te meg én.
Légy csendben; a nap nyila megtör a lombban
alszik a szél tenger melegén,
bánt még mindig a tűnt remény?
s gondok tövise szúr talán?
Mi tiltja lezárni pillád idején?
Semmi - csak egy titkos csalogány.

E zöld haza rejlik báj-álomban:
nincs meg a mappa semmi helyén
s édes bár a gyümölcse, halomban
nem hever árus áruhelyén.
Álmodana zeng a fák tetején
álomfecske száll a bogán.
Ebhang nem veri őzét rejtekén
se semmi - csak egy titkos csalogány.

Álomhonban rejtezem én
sem szerelem, sem csáb ezután
nem ér a fülembe, nem hat elém
semmi - csak egy titkos csalogány.

BÚCSÚ

Menjünk tovább, dalom; ő meg se hall,
menjünk, ne féljünk, menjünk, méla dal!
Légy néma most! Az ének éve elszállt
sok édes régi vígodalmival.
Szerettük őt, de ő keblére nem zárt:
úgy van, dalom, bár angyal módra dallj:
ő meg se hall.

Keljünk fel, menjünk, mert ő mitse tud.
Menjünk tengerre, mint a szél ha fut
homokkal, habbal; mert van-é reményed?
Reményed nincsen: minden erre jut.
Keserves ízű, mint egy könny, az élet.
De hasztalan panaszlod ezt a bűt:
ő mit se tud.

Menjünk tovább, s haza; ő nem sirat.
Álmot s napot a szerelem miatt
s késő gyümölcsöt s illatlan virágot
feladtunk, mondva: Légy te, ki arat!
Most nincs fűszál sem; ő mindent levágott.
Vetők, aludni! ránk már nem virad
s ő nem sirat.

Menjünk, nyugodjunk; mert ő nem szivell,
ha róla dallok, arra nem figyel.
Nem látja, mint törődik a szerelmes.
Menjünk. Ne szólj. Elég. Hagyjuk mi el.
Szerelemtenger meddő, mély, keserves,
s bár látta már virágim ezrivel,
ő nem szivell.

Mondjunk le, menjünk; mert ő fel sem vesz.
S bár csillagtól a lég is tünde lesz,
s bár a sok habvirág, mozogva, ringva
egy hold virágtól aranyfénybe vesz:
súlyos hajunkra, füló ajkainkra
mind ránkomolhat, eltemethet ez:
ő fel se vesz.

Menjünk, menjünk tovább; ő meg se lát.
Még egyszer, együtt, zengjük el dalát:
ő is tán, tűnt szavakra és napokra
gondolva, visszafordul arra, rád:
de már mi mintha ott se lettünk volna -
s bár minden ember résztvevő barát:
ő meg se lát.

TENGER ÉS ALKONYÉG KÖZÖTT...

Tenger és alkonyég között
a szerelem hozzámszökött.
Örömré bú jött, napra éj,
a hosszú vágyra kurta kéj,
s óh szerelem, reád mi jött
tenger és tengerpart között!

Tenger és kikötő között
az édesből keserű lett,
a vágyból könny, a könnyből láng,
holt kéjből új vágy, új fulánk:
s a szerelem így font-kötött
a tenger és homok között.

Tenger és naphunyat között
egy órát köztünk font-kötött,
de már suhant is, fürge láb,
a tegnapok után tovább
az arany vízen; jött s szökött
tenger és tengerhab között.

S tenger fölött és part alatt
minden vágy meghalt, elszunnyadt.
Az első csillag látta, míg
kettőnk egy lett; a második
csak engem látott magamat
tenger fölött és part alatt...

FRIEDRICH NIETZSCHE

A REALISZTIKUS FESTŐ

„Hű s egész igazat!” - De hogyan kezdeni?
hogya a természetet képbe rekeszteni?
Végtelen minden itt, bármily picinyke, hercig.
Azt festi végre is ebből, mi neki tetszik.
És mi tetszik neki? Mit le tud festeni!

BOLDOGSÁGOM

San Marco száz galambját látom újra,
délelőtt nyugszik a csendes téren.
S a hűsből játszva küldök légiútra
dalokat - ők galambjaim nekem
 majd újra visszakiáltom,
hogya még egy rimet tüzzek tollukba
- óh, boldogságom!

Csendes meny fényes kék selyem oromja,
hogya véded, lengve a tarkás tetőt,
melynek lelkét kiinnám egy huzomra,
ugya szeretem, félem és irígylem őt
 kiiszom - s tán visszaokádok?
Nem mondom meg, szemem paradicsomja!
- óh, boldogságom!

Merev torony, mily oroszlánharaggal
törsz fel nyugodtan, győzelmeshegyü!
A teret túlkiáltod mélyebb hanggal -:
te vagy talán itt az accent aigu?
 Engem, mint téged, látom
selyem-lágy kényszer kötöz itt szalaggal
- óh, boldogságom!

El a zenével! Hadd előbb az árnyak
sötétén nőjön barna, langyos éj!
Kora nap ez zenének, nem szikráznak
még rózsafényben arany ék, szegély.
 Sok a nappal még a világon,
sok dalnak és magányos bolyongásnak
- óh, boldogságom!

A HÉT PECSÉT

VAGY: AZ IGEN- ÉS ÁMEN-DAL

1

Ha jók vagyok csakugyan, és bennem a jók ama szelleme, amely magas bérceken két tenger közt bolyog -

múlt és jövő közt nehéz felhőként bolyog - ellensége a tikkadt rónáknak és mindennek, ami fáradt, ami nem bír sem halni, sem élni:

villámra készen sötét kebelében és megkönnyebbítő fénysugárra, villámoktól terhesen, Igent!-t mondó, Igent!-t kacagó, jövőmondó villámsugaraktól:

- boldog pedig, aki ekként terhes! S bizony, sokáig kell nehéz felhőként a hegyeken csüggenie annak, kinek egykor a jövő fényét kell meggyújtani! -

óh, hogy ne kellene vágyakoznom az örökkévalóságra és a lakodalmas gyűrűk gyűrűjére - a visszatérés gyűrűjére!

Még sehol sem leltem az asszonyt, akitől gyermekeket szerettem volna, legyen hát ez az az asszony az, kit szeretek; mert én szeretlek téged, óh, Örökkévalóság!

2

Ha tört valaha sírokat haragom, ha tolt tovább határköveket, s gurított, széttörve, régi táblákat meredek mélyekbe:

ha fűt szét gúnyom elhamvadt szavakat, keresztes pókok hálójának ha voltam seperője, s frissítő szele búzholdt sírkamráknak:

ha ujjongva ültem régi istenek sírján, világot áldva, világot szeretve vén világtagadók emlékei mellett:

- mert még a templomokat s istenek sírjait is szeretem én, mihelyt az ég tiszta szemével betekinthesse tetejük omladékán; szívesen ülök, mint fű és zöld moha, templomok romjain -

óh, hogyne kellene vágyakoznom az örökkévalóságra és a lakodalmas gyűrűk gyűrűjére - a visszatérés gyűrűjére?

Még sehol sem leltem az asszonyt, akitől gyermekeket szerettem volna, legyen hát ez az az asszony az, kit én szeretek, mert én szeretlek téged, óh, Örökkévalóság!

Mert én szeretlek téged, óh, Örökkévalóság!

3

Ha szállt valaha reám egy lehelete ama teremtői szellőnek és mennyei szükségességnek, mely még a véletleneket is kényszeríti csillagtáncot járni:

ha kacagtam a teremtői villám kacagásával, melyet zúgolódva, de engedelmesen követ a tett hosszú mennydörgése:

ha játszottam valaha a föld istenasztalánál istenekkel kockát, hogy rengett a föld bele, és tüzes folyó bugyogott fel:

- mert istenek asztala a föld, és teremtői új szavaktól és istenek kockáitól rengő:

- óh, hogyne kellene vágyakoznom az örökkévalóságra és a lakodalmas gyűrűk gyűrűjére - a visszatérés gyűrűjére?

Még sehol sem leltem az asszonyt, akitől gyermeket szerettem volna; legyen hát ez az az asszony az, kit én szeretek; mert én szeretlek téged, óh, Örökkévalóság!

Mert én szeretlek téged, óh, Örökkévalóság!

4

Ha ittam valaha hosszú huzamban abból a habzó, keverő és kavarázó kancsóból, melyben minden dolgok oly jól keverednek;

ha a legtávolabbat a legközelebbhez öntötte valaha keverő kezem és tüzet a szellemhez és kéjt a kínhoz és a legrosszabbat a legjobbhoz:

ha magam is csakugyan egy morzsája vagyok ma megváltó sónak, mely teszi azt, hogy minden dolgok a keverőkancsóban oly jól keverednek:

- mert van egy só, amely a jót a rosszal megvegyíti, és még a legrosszabb is méltó a fűszerre és a végső kihabzásra;

- óh, hogyne kellene vágyakoznom az örökkévalóságra és a lakodalmas gyűrűk gyűrűjére - a visszatérés gyűrűjére?

Még sehol sem leltem az asszonyt, akitől gyermekeket szerettem volna; legyen hát ez az az asszony az, kit én szeretek; mert én szeretlek téged, óh, Örökkévalóság!

Mert én szeretlek téged, óh, Örökkévalóság!

5

Ha szeretem a tengert és mindent, ami tengerszerű és még legjobban szeretem, mikor haragosan reám förmed:

ha megvan a keresésnek ama kedve bennem, mely felfedezetlen felé űzi a vitorlát, ha tengerészkedv van az én kedvemben:

ha kiáltá valaha ujjongásom: „eltűnt a part - most esett le rólam az utolsó bilincs -

- a határtalan tombol körülöttem, messze kiragyog előttem tér és idő, rajta! föl! öreg szívem!” -

Óh, hogyne kellene vágyakoznom az örökkévalóságra és a lakodalmas gyűrűk gyűrűjére - a visszatérés gyűrűjére?

Még sehol sem leltem asszonyt, akitől gyermekeket szerettem volna, legyen hát ez az az asszony az, kit én szeretek; mert én szeretlek téged, óh, Örökkévalóság!

Mert én szeretlek téged, óh, Örökkévalóság!

6

Ha erényem egy táncos erénye, és gyakran ugrottam mind a két lábammal aranyos-smaragd elragadtatásba:

ha gonoszágom nevető gonoszág, rózsalugas és liliombozót között otthonos:

- a nevetésben tudniillik együtt van minden gonosz, de megszentestve és megváltva a saját üdvössége által:

- és ha az én alfám és ómegám, hogy minden nehéz könnyűvé, minden test táncossá, minden szellem madárrá válják; és valóban, ez az én alfám és ómegám! -

óh, hogyan kellene vágyakoznom az örökkévalóságra és a lakodalmas gyűrűk gyűrűjére - a visszatérés gyűrűjére?

Még sehol sem leltem asszonyt, akitől gyermekeket szerettem volna; legyen hát ez az az asszony az, kit én szeretek; mert én szeretlek téged, óh, Örökkévalóság!

Mert én szeretlek téged, óh, Örökkévalóság!

7

Ha csendes eget feszítettem ki magam fölé valaha és röptem saját szárnyaimmal a saját egembe:

ha úsztam valaha mély fénytávokban, s támadt szabadságomnak madárbölcssége:

- madárbölcsség pedig így beszél: „Nézd, nincs Feljebb, nincs Lejebb! Vesd magadat körül, ki, vissza, te Könnyű! Dalolj! Ne beszélj többé!

- nem a nehezek számára csinálták-e mind a szavakat? Nem hazugság-e könnyűeknél a szó? - Dalolj! - Ne beszélj többé!”

- óh, hogyan kellene vágyakoznom az örökkévalóságra és a lakodalmas gyűrűk gyűrűjére - a visszatérés gyűrűjére?

Még sehol sem leltem asszonyt, akitől gyermekeket szerettem volna, legyen hát ez az az asszony az, akit én szeretek; mert én szeretlek téged, óh, Örökkévalóság!

Mert én szeretlek téged, óh, Örökkévalóság!

DÉLEN

Így csüggök én a görbe ágon
Vendégül hitt meg egy madár,
Madárfészekbe szunyókázom,
És kihintázom fáradságom -
Hol vagyok hát? - Ah, messze már!

A fehér tenger alig pilleg,
Bíbor vitorla száll azon.
Torony, kikötő, szirt, idillek
Bárány béget, fügefa billeg -
Gyermekdél, fogadj nyájason!

Lépésben lábra láb - nem élet!
Az ember német lesz s nehéz
Emeljen - mondom én a szélnek -
Madárral versenyútra kélek
Utam tengerbe, délbe vész!

Józanság! - unott mesterség a!
Nagyon korán célt vet felém,
Megtanultam a röpülést ma,
Most új életre, új játéokra
Érzek vért, nedvet, kedvet én!...

A bölcs egyedül gondolkodhat,
Bolond, ki egyedül dalol!
Ma én is nektek dalolok dalt,
Madárcák, körülállhattok majd
Csöndben fülelve lomb alól!

Ily ifjan, csalfán ellebbenve
Játéktok mintha szerelemre
Ingerlene, csábítana...
Északon - szégyenkezve vallom
Szeretőm vén volt, csúnya asszony;
Az *Igazság* volt e banya!

DETLEV VON LILIENCRON

VÁRAKOZÁS

Még semmi zaj...

Hamar, hamar!

Mert majd kihal az új nap új zajában
az álmatag forrásmoraj.

A lomb fülel...

Oh jer, oh jer,

még nem tűn el e mély csönd áhítatja,
a szélben meg hajnalra kel.

A csúcsra hág

a napvilág...

Óh ne tovább, én drága csöpp leánykám,
ne várass engem, ne tovább.

A hajnal győz...

Ah végre jó s

vígan időz a lányka karjaimba.

A rengetegbe búj az őz.

KÉT SZICILIÁN

1

A BOLDOGOK SZIGETE

Kövér almon kényelmesen tiporgat
a füstös függőfénynél két tehénke
tyúk, álmában csodás szemébe bolygat,
de közben is csibéjén körme vége.

Nadrágcsaton mély érzéssel sípolgat
kis öcskösének nótát a legényke
s bizvást az élet öblös árja folyhat:
mit bánja csirke, legényke, tehénke!

2

FECSKE-SZICILIÁN

Gyermekringató anyakarkinyulás,
evez a fecske fel és le az égen.
Május-nap, meghitt egymáshoz simulás,
evez a fecske fel és le az égen.
Egy koporsóra göröngy: három hullás,
evez a fecske fel és le az égen.

PAUL VERLAINE

JE NE SAIS POURQUOI...¹⁹

Nem tudom miért
fanyar szellemem
nyugtalan bolondos szárnnyal száll a tengeren:
ami szép nekem
s máskor úgy kísért
hő szerelmem a habokba rejti. Mért? Miért?

Mélaröptü hósirály módjára
gondolatom száll a hab nyomába,
minden szélnek szót fogad a kába,
s rézsut, hogyha rézsut a viz ára
mélaröptü hósirály módjára,

naptól részegen,
fennen szabadon,
ösztön hordja által itt a végtelen habon,
bibor torlaton,
nyári szeleken
langyos félálomba szenderül el édesen.

Néha olyan szomorún kiáltoz,
Ráíjednek a hajós legények,
akkor átadja magát a szélnek
s elmerül, és újra fel-felszálldos
s ujra olyan szomorún kiáltoz.

Nem tudom miért
fanyar szellemem
nyugtalan bolondos szárnnyal száll a tengeren:
ami szép nekem,
s máskor úgy kísért
hő szerelmem a habokba rejti. Mért? Miért?

LA MER EST PLUS BELLE²⁰

Enyhébb a hab ajka,
mint templomi kórus
e hű csoda dajka
oly vigaszadó bus:
a tenger, a trón hol
Szűz Mária trónol.

¹⁹ Verlaine: *Je ne sais pourquoi* - A francia nyelvű cím magyarul: Nem tudom, miért.

²⁰ Verlaine: *La mer est plus belle* - A francia nyelvű cím magyarul: A tenger szebb.

Sok szörnyű, kegyes
ajándoka van,
majd kedve legyen,
majd átka zuhan,
majd zugva haboz:
nem állhatatos.

Mily égi türelmes,
bár néha hatalmas:
hangjára figyelmezz:
vígaszra sugalmaz:
„Ha élteteken fény
nincs, haljatok enyhén!”

S fölötté az ég
oly tiszta szemű
s ő hol csupa kék,
hol rózsaszínű,
szebb mint a világ,
jobb mint mi, csunyak.

NEVERMORE²¹

Mi bánt, szívem, mi bánt? Egyhangu napsugara
már őszt jelezve, zúg a sárga fák sudára
a szélben, mely fakó légen huz át s sután a
vándormadár-csapat dideregve húz utána.

Kettesben, egymagunk, bolyongva, sáppadón,
lelkünk s hajunk a szél zilálta át a tón.

Egyszerre bús szeme rám nézve áthatón
„Mi volt legszebb napod?” kérdezte álmodón,

kérdezte égi, friss, aranycsengésű hangja.
Mosolygtam válaszul ez angyali harangra
s csókoltam hókezét áhítva, melegen.

- Első virágaink, ah! milyen illatossak!
S mily édesen zenél az első szűz „igen”
a kedves ajkiról, amelyek oly pirossak!

²¹ Verlaine: *Nevermore* - Az angol nyelvű cím magyarul: Soha többé; sohasem.

DANS L'INTERMINABLE...²²

Ma végérhetetlen
unalom a puszta,
fénylő hó behuzta
homoknyi szemekben.

Az égen - az ég ma
csupa fénytelen réz -
felél a hold néha
s meghal megin, elvész.

Felhőtömegekben
a közeli völgyek
erdőin a tölgyek
lebegnek a ködben.

Az égen - az ég ma
csupa fénytelen réz -
felél a hold néha
s meghal megin, elvész.

Ti széluszó hollók
és te sovány ordas,
ki egyre párolgasz,
mi lelt ma, ti bolygók?

Ma végérhetetlen
unalom a puszta,
fénylő hó behuzta
homoknyi szemekben.

UN GRAND SOMMEIL NOIR...²³

Nagy fekete éj
száll szivemre lágyan
aludj, minden kéj
aludj minden vágyam!

Már semmi se fáj,
óh szomorú óra!
nem gondolok már
se rosszra, se jóra.

Bölcső vagyok én,
ringat egy kéz engem
sírom peremén -
Hallga, hallga, csendben...

²² Verlaine: *Dans l'interminable...* - A francia nyelvű cím magyarul (a vers szövegét is figyelembe véve): [A sík] végtelen [unalmában].

²³ Verlaine: *Un grand sommeil noir* - A francia nyelvű cím magyarul: Nagy, fekete éj.

À CLYMÈNE²⁴

Rejtelmes régi táncok
szövegtelen románcok...
Édes, mert szép szined;
mert ég-szemed;

mert hangod víziója,
mely rémmel teliszórja
értelmem, ezt a tárt
látóhatárt;

mert hattyutested, drága
illatod tisztasága,
s tisztaságodnak a
jó illata;

ah, mert egész mivoltod,
hangok varázsa, boldog
holt angyalok köde,
zamat, zene;

édes kadenciára,
korrespondenciára
csábitja idegem:
amen! legyen!

FIFI

Fífike fölriadt - mivel két cuppanó
csókkal mondtál nekem jó reggelt: - és a jó
madárka fölfütyült; - de csőre visszabénult
szárnya alá, s dala megint álomba némult.
Ekkor visszaadtam drága csókjaidat,
cserébe csókolván egy százszorost, vigat,
egy mindenütt-jelen-valót, talpadtól enyhén
sőtétlő hajadig, mindenhol megpihenvén,
hol árnyas hely kínált... Kacagtál módfelett...
S ekkor térded közé benyomva térdemet

főled csuklottam, oly mohón, mint hirtelen had
ha támad, - és te is mohó voltál, de nem vad,
mert nedves szemeid köszönték a gyönyört. -
És ekkor lám, Fifi egyszerre úgy kitört,
a drága kis madár! most már egészen ébren,
ujjongva, mint barát barátja örömén,
és diadalmamat köszöntve énekében,
trillázva csöpp szive az ég felé s felém!

²⁴ Verlaine: *À Clymène* - A francia nyelvű cím magyarul: Clymènehez.

S úgy ugrált, szilajon, mint egy szilaj fiúcska,
ki utcák víg során egy győztest éljenez.
- S a hajnal függönyös ablakunk fénybehuzta,
büszkén, hogy kéjeink boldog tanúja lesz.

LE PETIT COIN...²⁵

E kicsi zug, e csöpp sarok,
mely az enyém,
s mely éltetett, a nagy remény,
megáldatott.
Órái a sok régi bűnnek
sápadnak, tünnek
fehér számlapján bús szívemnek.

Ártatlanság lakik velem,
egyszerűség.
Mit van nekem kívánni még,
aki KRISZTUST vendégelem?
Kemény kenyerem, durva ágyam,
szegénységem, magányom,
óh, szent próbám! Óh, drága tanulmányom!

E bajban-készre-edzett szív,
s ez áhitat,
mely szeretettel átitat,
olyan szelid s olyan naiv
megoldást adnak életemnek,
a féktelennek,
melyben vágyaim elpihennek.

Uram, fogadd hálámat! Add
a jó halált.
Küzdelmeimet áldd meg, áldd
türelmes óhajtásomat!
Alázat útján közeledve
kér egy szegény szív, vedd be
őt és övéit, örök örömdbe!

CYTHÈRE

Lugas-pavillon védve minket
lágyan takarja kéjeinket
s legyezi nyájas rózsaaág;
s a rózsailat halkán éled,
hála a könnyű nyári szélnek,
mely illatokkal jóbarát;

²⁵ Verlaine: *Le petit coin...* - A francia nyelvű cím magyarul: A kicsi zug.

Hinnem kell lánoló szavát,
mert teste forr s a kéjre bátor,
s lázat kapok az ajakától;
s szerelmünk oly forróra hág,
hogy kis nyalánkság, könnyü semmi
elég nekünk egész nap enni.

SEMMI MÁST!

A kedvéért ma én is, kis tudatlan,
úgy teszek, mint ki nem tud semmi mást,
csak simogatni huncut mozdulatban,
s ily édesen szemtelen lenni, lásd,
ennyi az, amit tudok, kis tudatlan!

Ma bizony jó botrányosak leszünk,
mint az őzike párjával az erdőn,
nem szégyelljük magunkat, van eszünk:
korlátatlan, tobzódóan, üzelgőn
ma bizony jó botrányosak leszünk.

Főleg irodalomról ne beszéljünk
(ördögbe minden szerzők, kiadók!)
a bátor természethez visszatérünk,
minden szemérmét vígan tagadók,
s főleg irodalomról nem beszélünk.

Élvezni és aludni: akarod?
ez lesz ma nekünk első és utolsó,
legfőbb pihenés, legsürgőbb dolog,
erény és vétek, bölcső és koporsó -
élvezni és aludni: akarod?

INTÉZETI LÁNYOK

Ketten alusznak egy szobában; egyik
tizenöt éves, tizenhat a másik.
A szeptemberest halkán orgonázik.
Kék szem, és eperajk, és ami tetszik...

Illatos ingük földredobva fekszik
- fesztelen kényelem és párnapázsit -
már a kisebbik nyújtózkodva ásít:
mellére csókot nyom az öregebbik,

majd térdre hull, majd vad lesz, és bolondos,
és szenvedélyes, és a drága, dombos
árnyba, szőke bozótba merül ajka.

A gyermek közben ujján számol épen
(az ígért táncokat számolja rajta)
és mosolyog ártatlan szendességben.

OUVERTURE²⁶

Combaitok közé s farotok felé vágyom,
papnői az igaz-egy istennek, a kéjnek:
naiv vagy kitanult szorgalmasok az ágyon,
óh, hogy csak testetek nyílásaiban éljek!

Szeretem lábatok, mely csak a szerető
felé megy, szeretőt kísér, és nem simul,
csak szerelem után szerető csüggedő
lába köré, ki már lihegve megvonul,

talptól az újjakig, miket buján simitgat
nyelvem, s harap fogam, és ajkam sorba kóstol,
s a bokáig, miken kék erek tava tikkad:
óh szentebb lábakon nem járt szent, sem apostol!

Szeretem szájakat, s a vad játékokat,
miket a nyelv üz és az ajkak, s néha tán
harapva nyelveink - és mást is - a fogak:
hogy vágni nem lehet teljesebb kéj után.

S szeretem kebletek, dupla halmát a kéjnek
s gögnek, hol kedvire dagadva férfi-gögöm
emelt orral turkál s tör a langy meredélynek,
mint egy kan pindusi s parnasszusi tetőkön.

S szeretem karotok, mely oly szép, biztató,
és gyengéd és fehér, s idegesen gyűrűz,
s fehér mint farotok, s majdnem oly izgató,
szerelemben meleg, s utána enyhe, hús.

S e karok végein két kezetek imádom:
a tunyaságnak és a bujaságnak áldott
két szerszámát, amely óva izgatja vágyam
s vezeti gondosan a vak szerelmi bárdot.

De mindez semmi, mert combaitok közül
int a fő üdv, melyet ha lát, szagol, tapint
és izlel, ájtatos hivetek üdvözl:
s szemérmertlenség belső szentélye int.

Combaitok közé s farotok felé vágyom,
papnői az igaz-egy istennek, a kéjnek:
naiv vagy kitanult szorgalmasok az ágyon,
óh, hogy csak testetek nyílásaiban éljek!

²⁶ Verlaine: *Ouverture* - A francia nyelvű cím magyarul: Nyitány.

JEAN RICHPIN

OCEANO NOX²⁷

A csendben alszik
a gőzhajó.
Halk, nyugtató
ringása hallszik.

Elől, magán
egy kicsi matróz
lány fűttyöt apróz
az ajakán.

Nyugatra egy vég-
lilas opál
nappalsugár
a vizén leng még.

Zöld habjain,
miket már halkan
beföd az alkony,
a rózsaszín,

e fénynek rajza,
mint csók, olyan,
ha lassudan
leszáll egy arcra.

Majd hirtelen
szétfoly e fényfolt
s a sápadt égbolt
arcán, melyen

már nem születnek
sugárok, ár-
apálya jár
a szürkületnek

s szellő söpör...
s fakó lesz most a
vizsín, mint ócska
hajótükör.

Akkor az özvegy
gyászfürtű nő
szól: „Vaj minő
hatással lesz egy-

²⁷ Richepin: *Oceano nox* - A latin nyelvű cím magyarul: Éjszaka az óceánon.

pár ékszerem
e mély tükörben?”
S az Éjjel körben
kirakja fenn,

hol hajzatának
tért fátyla nyit,
gyémántjait
csillaghadának.

TERRIENNE²⁸

Matrózda

Nótát a földnek is, a vénnek!
Mert jó a föld,
mert szénnel kormos gyomra tölt,
s hegye emlője bor levének;
jót ad a föld.
Nótát a vénnek!

Nótát a földnek is, a vénnek!
Kenyéranya.
Van tölgye, fenyve s aranya,
van hangja: titkos dajkaének.
Kenyéranya.
Nótát a vénnek!

Nótát a földnek is, a vénnek!
Ez ama ház,
hol birtokosként megtanyáz,
ki fáradt, tág habról jövőn meg.
Ez ama ház.
Nótát a vénnek!

Nótát a földnek is, a vénnek!
Kicsinyjeink
rajt guggolnak tűzhelyre mind
s lángja csitítja, hogyha félnek
kicsinyjeink.
Nótát a vénnek!

Nótát a földnek is, a vénnek!
Virága van,
s sok madárfütytyős ága van;
mosolyra kit ne költenének?
Virága van.
Nótát a vénnek!

²⁸ Richepine: *Terrienne* - A francia nyelvű cím magyarul: A szárazföldi nő.

Nótát a földnek is, a vénnek!

Övé Boris,
kit megcsókolnak százszor is,
anélkül, hogy papér' mennének.

Övé Boris.

Nótát a vénnek!

Nótát a földnek is, a vénnek!

Ez a nagy ágy,
hol majd elnyugszik mind a vágy;
nem léssz magad, ott fekvén meg.

Ez a nagy ágy.

Nótát a vénnek!

ARTHUR RIMBAUD

ESTI IMÁDSÁG

Mint egy angyal, kinek állán borbély ecsetje
maszatoz, ajkamon a megivott sörök
habja még, szivar a fogam közt, úgy ülök:
lelkemben vitorlák láthatatlan menetje...

S mint vén galambducok forró pettyes szemetje,
száz szennyes álom ég bennem és füstölög,
s fájó lelkemben úgy gyűrűznek bús körök,
hogy olyan, mint az ős fák évgyűrűs szövetje.

De majd, bús álmaim lenyelve, megrogyott
szívvel, s leöntve már egy kisebbfajta hordót,
kertjébe megyek át a korcsmának, hogy ott
szeliden, mint az Úr, pisáljak egy nagyot,
a barna ég felé ivellőt, messzezsorgót...
helyeslést intenek a délceg napraforgók.

OSCAR WILDE

CHARMIDES²⁹

1

Görög fiú volt. Borral és izes
fügével hagyta el Sziciliát.
Gályája orrán álmodott. Vizes
szél nedvezé sötét fodor haját:
de nem törődött széllal és veszéllyel,
rengő székéről nézte csak, mily nedves, bús az éjjel,

míg hajnaltájban izzó fénygerelyt
látott az égen, nyúlós aranyat:
árbocot akkor zajjal leszerelt,
fordítatván a vitorlát hanyatt
északnyugot felé, a szél felé,
s az evezőket ütemes dallal mérsékelé.

S hogy feltűnt a halvány korintheta domb,
horgonyt kis öble fővényébe vet,
friss olajágot homlokára font,
arcán lemosta a tengervizet,
majd tagjait olajjal kente ő
s lentunikát s bronztalpu új sarukat vett elő

s csiga nedvével festett dús ruhát,
melyért néger kalmárral alkudott
megjárva a napos Szirakuzát,
s melyen tiruszi paszománt kuszott:
így jött kíváncsi kufárok között
a lágy erdőig, melyet a napfény ezüstözött.

²⁹ Wilde: *Charmides* - Babits a *Wilde Oszkár verseiből* (1916) című kötetében ezt a megjegyzést fűzte ehhez a fordításához: „A fordító jól érzi, mennyi szűrődött a *Charmides*-be a saját képzeletvilágából, saját költészetéből. Mégis változtatás nélkül teszi közzé e régi, szinte gyerekkori munkát: mert úgy gondolja, művészi munka nem tűr változtatást. *Ilyenekké* álmodta gyermekfővel Wilde Oszkár verseit: s bizony gyakran a szövegtől eltért csak azért, mert valami neki *máshogy jobban tetszett*.”

Az *Oedipus király és egyéb műfordítások* (1931) című kötetében a *Charmides* ezt a megjegyzést kapta Babittól: „A *Charmides* kisebb rangú vers a többinél, ami e kötetben olvasható, s magyar alakjában kissé törvénytelen származású; jóformán csak azért merem fordításnak nevezni, mert eredetinek nem merem... A fiatal műfordító, aki készítette, egészen szabadon bánt az angol verssel, ahogyan alig mert volna elbánni például Szophoklészszel vagy Shakespeare-rel; szabad zsákmányoló módján, aki felelőtlen s maga kedvére hódít és alakít. A hűségnek fokozatai vannak, s e fokozatokban értékítélet. S nem akarhattam itt világirodalmi antológiát adni, sem kihagyni azt, ami a maga elvei szerint jó és végleges. így került ide e kezdkori munka, holott nem szerepelnek oly darabok, melyeknek eredetiségéhez és igényeihez nagyobb felelősség kötött. A gyűjtemény úgysem teljes: elsősorban Baudelaire-fordításaim zömével kellene azt kiegészíteni.”

S mikor a fáradt nap megszötte lent
piros felhőkből ágyát, csöndesen
de fürge lábbal a szentélybe ment
hol a papok nem vették észre sem
s egy rejtekből nézte hogy régi vig
társai nyájuk zsengejét oltárra mint viszik
s mint szór sistergő sót a láng fölé
a félénk pásztor s hogy függeszti horgas
botját Annak falára kitevé
hogy kis karámát nem zavarta farkas
s hogy cseng a lányok tiszta hangja itt
míg mindenik hoz jámborul oltárra valamit,
friss tejtől habzó faragott kupát,
friss lépet, melyet még a méhe gyászol
s melyből méz dúsan árad; új ruhát
himezve drágán ebbel és vadásszal;
olajos bőrt, vivók számára jót
s a tüskés vadkan agyarát s egy tüskés szőrcsomót,
mit Athenának loptak Artemisztül;
egy foltos zerge bőrét (karcsú testét
egy szép tisztáson szurta nyíl keresztül).
Herald jelezte azután az estét
s megürült a pillérövezte hely,
megtéve fogadalmukat egyenkint mentek el.
A vén pap kioltá a tüzeket
kivéve egyet, mely örökkön ég
a cellában; jó fül a szűzeket
hogy dallanak menet, hallhatta még:
vig zaj jelezte távol a falut
s lezárta az ör zord keze a síma érckaput.
Soká feküdt s nem mert lélegzeni
s hallá hogy cseppen oltárról a bor
s hogy hullanak a rózsá szirmai
amint a szellő néha behatol;
s tán ájulásban eligézve volt,
amíg a nyílt tető fölött fölkel a tele hold
s a márványpadlót fénnel ringatá:
felugrott most az ifju vakmerő,
a cédrusajtót hévvel fölnyitá
s im egy nagy harci szobor tűnt elő
sáfrányruhában! griffje csillogott
nagy sisakán s a hosszú érc lándzsáján villogott
s kőből s acélból lánggolyók a pajzson
görgött a Gorgó ólmos két szeme,
haja kígyókból kigyózott a rajzon,
vértelen ajka mintha intene
bénult szeszéllyel, míg a láb alatt
a pislogó bagoly vakon bámulta a falat.

Ekkor a szúniumi tengeren
halász ha hálót lámpánál kötött,
patkók zaját hallhatta hirtelen,
ércdobogást a messze hab fölött
s az éj kárpitját villám szabta át:
bárkáján félve térdre hullt, úgy rebegett imát.

S a bűnös szerelemnek tolvaji
feledték percre a lopott gyönyört
Diána szavát vélvén hallani.
Sok alvót ekkor lázálom gyötört
s a magas tornyon megriadt az őr
s pajzsa mögé rohant hamar az éji zaj elől.

Mert fegyver csörgött a templom körül
s tizenkét márványisten harcba szállt
s a lég közé szokatlan zaj vegyül
s a nagy Poseidon rázta szigonyát
s a márványló nyeríte a frizen
s a harcos lábak vad zaja vad háborut izen.

Halálra készen ott az ifju állt,
boldog hogy látja, bármi lesz az ára,
e szúzi szobrot s nyugodt homlokát,
téged, kegyetlen tisztaság csodája;
ah, boldog volt valóban, mert soha
nem látott ilyet földi szem, csak Trója pásztora.

Halálra készen állt; s egyszerre lám
csend lett s megszűnt a paripák zaja
s ő elsimítá fürtét homlokán
és válláról lehullt az új ruha -
ki az, kit ily vágy nem zavarna meg? -
az istennőhöz lábhegyen közelget és remeg.

Kék ujja páncélt az ivor nyakon
s krókuszruhán csatot habozva nyit
s lehull a peplosz a sok hótagon
kitárva szembe titkos bájait,
miket Athéna sohasem mutat:
a páros combot és csipőt s a hószin halmokat.

Ki szerelem bűnét nem ismeri,
az ne olvassa most az én dalom;
neki ez ének zene nélküli,
nem hatja tőle édes borzalom:
de kiknek láng gyulad rá homlokán,
kik megismerték már Erósz, hallgassanak reám.

A fényes képen pár pillantatig
kapzsi szemét mohón legelteté
s a kép teljével jól nem lakhatik;
majd ajakát az istenajk fölé
tapasztja és a tornyos nyak körül
veti karját s már nem remeg s elfullad és örül.

Sohasem ért ily éjet szerető,
mert folyton mézes szókat suddogott
s ezüst testét őrzetlen nézte ő
és csókkal hintett minden kis tagot
s keze rajtuk kéjjel suhant alá
s forrón verő szívét a hús kebelre nyomta rá.

És Numídia minden ördögét
forró agyában érzé nyüzsgeni
s lant húrjaként rezgette idegét
egy vonagló kin, édes, isteni,
és nem emelte föl az ajakát,
míg az intő pacsirta nem röpült fölöttük át.

Aki sohasem látott szürke reggelt
sötét szobába kandikálni még
s egy édes test mellől bágyadva nem kelt
boszus szemekkel vonva függönyét,
sohasem érti meg, hogy mily csodás
hosszú a végső csók s milyen nehéz a távozás.

Kristálygyűrűt öltött övül a hold:
e jel jelzi a hajósok szerint
az ég haragját; csillag elhajolt
s hajnal rezgetteté a szürke szint
a keletégen, szárnyas pityimalat,
mikor a boldog szerető a hegyről leszaladt.

Riadt lábbal szaladt a szirt alá
s fogózva Pánnak barlangjára lelt.
A kecskelábu horkolt. Hallgatá;
majd füves hantra zergeként szökellett
s fűgén nyargalt az olajberken át,
mely árnyat a jólépitett város szélének ad.

Így végre egy kicsiny patakhoz ért,
melyet jól ismert, mert gyakran futott
zöld kavicsos partjára hús vizért
s ott néha ezüst pisztrángot fogott:
most lefeküdt a kardos sás közé
s dobogva és lélektelen a napsugárt lesé.

Így fekve a zöld marton, egy kezét
a hűvös érbe lanyhán lógatá
s a reggel friss szellői legyezék
égő arcát s a göndör fűt alá
befúva simogatták homlokát -
titkos mosollyal nézett ő a hangos habon át.

És nemsokára gyapjuköntösében
ébred a pásztor s nyitja ajtaját,
köd lapul meg az érő rozs közében
s fejét finom fűzérként fonja át,
halmon a sárga házi eb ugat,
juhászok a zörgő fűvön kihajtják nyájukat.

S már a sirály kiszáll a zöld mezőre,
melyet fonalas harmat ellepett,
éhes bárány béget a legelőre,
és éber varjú leng fészek felett,
mikor néhány vadász meglátta őt
s csodálta, hogy lehet fiú, ki ily sugárra nőtt.

S nem vélik, hogy halandó; s egyik úgymond:
„Az ifjú Hülász ez, a hűtelen;
feledve Herkulest, emészti új gond
egy nájadért.” - De társa mondja: „Nem:
Nárcisszus ez, önmaga szeretője
és vörösbársony ajkai nem vágynak soha nőre.”

S közelebb jöve harmadik kiált:
„Az ifjú Dionüosz ez, ki tán
elrejtve a tigrisbőrt és dzsidát
pihenni dőlt a vadászat után.
Legbölcsebb lesz elfutni, azt hiszem:
égieket büntetlenül nem nézhet földi szem.”

S így megfordultak, vissza sem tekintvén,
s otthonra rege lett a látomás:
heverő isten az ér sása mentén;
és aznap arra nem mert járni más,
sem vágva nád nem hullt, sem olajág;
egész nap elhagyott maradt e szép kis zöld világ.

Csak a tudatlan pásztorifju járt ott
üres iszákkal, ugrált és szökölt
a másik oldalon és rákiáltott
remélve, hogy új játszótársra lelt,
de a heverő néki nem felelt,
s ő féljedten együgyü útjára tovakelt.

Vagy a majorból kis leányka jött,
ki még a szerelemről nem tudott,
s midőn a fehér kart a sás között
s midőn látta a fekvő ifjut ott,
égő, szűzi szemekkel nézte meg
s kellenlen-búsan ment tovább, bágyadva, csüggeteg.

S a város zaját hallá a fiú
és hallott néha harsogó kacajt
onnan, hol ifjak játékra s hiú
versenyre gyűltek: s hallott néha dalt
s hallott kolompot, melyet ráz, mohos
forráshoz vezetvén a nyájt, a görbeszarvu kos.

Fürge darázs táncolt a bodza közt;
tücsök, nótáját vígan cirpelé;
s a vízbe, mely kacsákat is füröszt,
a vizi patkány bátran szállt belé,
a félénk mókus ágról-ágra kúszott,
s lassan a parti sáson át nagy teknősbéka csúszott.

S a gyenge szellőn a selyem fű rengett,
mintha végig sarló söpörne rajt,
cserés irtáson fajdkakas kerengett,
tarkázva itt-ott az ezüst avart,
melynek üvegfestésű szőnyege
fölött a füstös légyvadász, a fecske, billege.

De néki kisebb gondja is nagyobb,
bár rigófüttytől vígan zeng a nád
s a kenderice dala fölbugyog:
buvó párjához édes szerenád;
ah! kisebb gondja is nagyobb, hiszen
látta Pallász keblét s amit nem láthat földi szem.

De mikor tévedt kecskéit a pásztor
síppal a szirt közt összeterelé,
zöngött a nád a madárvijjogástól,
s vihar sejtelve szállt a fák fölé,
késett nyáj, árnyként, hazakocogott
s a füge levelén öreg esőcsepp kopogott:

elhagyta a gyíkoknak otthonát
s az elboruló erdőből kikelt
s sötét tanyákon, nedves kerten át
egész a kisdud öböl szökellt,
s mikor matróza mind hajóra gyűlt,
a vásznat fölfeszítetté s a magas farra űlt,
s mindjárt a földtől messze járt, s midőn
kilenc nap szállt aranylétraín át
s kilenc gyóntató holdnak monda hön
a csillagtábor éjenként imát
s a lepkéknek susogta titkait,
melyeket nem látott a nap, de az éj létre hitt:

egy nagy bagoly jött sárga kénszemekkel
a ködön át, és a hajóra ült,
mely mintha rakva fegyveres sereggel
lett volna, úgy recsegett és feszült;
a rém huhogva csapkodott; sötét lett
és kardot rántott Orion s maga zord Mars sötétlett

a hold előtt, nem felleg tornya csak
s az óceán ködéből im kivillant
a vörös toll, a szarvas nagy sisak,
a bronzvért s a hétolnyi lándzsa csillant
és hordva fényes, háborus ruhát
Athéna lépdelt a beteg, vonagló vízen át.

Durva hajós szemében lenge fürte
szálló viharok látszhatott bizony
s a vízen lába, a fehér, a fürge
fehér tajtékknak rejtett zátonyon,
s látván a gályát csapkodó habot
a kormányos a vásznakat levonni jelt adott.

De ő, a szentségtörő vakmerő
a drága titkok bűnös meglesője,
a bűnös lánggal égő szerető,
midőn feltűnt a vízen égi nője
örömben és kacagva szól: „Jövök!”
s a hűvös hangos habba a hajóról beszökött.

S egy fényes csillag leesett az égről,
egy táncos elhagyta a tejutat,
s boszut vevén a sértett szűziségről
Athénba gőgös fénnel vett utat
a sápadt Pallász zúgó szekeren -
pár buborék jelezte, hol merült el a legény.

S a nagy bagolytól megrezzent az árboc,
amint a bosszus urnőt követé,
és a legénység, attól félve, kárt hoz,
nézni sem mert a gúnyos rém felé,
a vén kormányos csodákat regélt
s a kis hajó, mint fecske a viharban, útra kelt.

És Charmidesről szólni senki sem mert
vélvén, hogy egy isten haragja rajt;
s elérve a szoros gádesi tengert
fogadta a hajót tágöblü part.
A kalmárnép a vám felé üget
s kiállítják a piacon mázas edényüket.

2

De egy jó Triton ment a vizen át
s a fiu testét görög földre hozta
s egy nimfa megfésülte szórt haját,
másik arab füvekkel balzsamozta,
sirálybandával altatá a másik
s kisimitá merev kezét s homloka dult vonását.

S közeledvén athéni otthonához
egy tornyos hullám megragadta őt,
egy tornyos hullám, tajtékkal virágos,
mely rajt csodásam össze-vissza nőtt,
üvegkeblére szorította jól
s tört part felé, mint vakmerő, fehérsörényű ló.

Ahol Kolónosz a tengerhez ér,
fekszik egy hosszú, nedves, síma rét,
ismeri jól a fürj és seregély
s elhagyja érte Hümettosz hegyét
a méh és nem ijed fel a faun
ott durva szón, elmúlat a játszó pásztorfiun.

De elhagyván a tüskés labirintust,
amelyen ezer bojtorján kusz át,
a vadász gyakran látja Hiacintust
ott messze vetni fényes diszkuszát
s lehúzza vétkes szemei felett
a kalapot és kürtje sem mer adni víg jelet.

Vagy hajnalban labdát dobálni jönnek
driádok, sasos partra, víg sereg;
egy kecskefülű Pánt megtesznek őrnek,
hogy zord Poseidon ne lephesse meg,
ha egynek öltönye elhagyja vállát,
s a habból ki ne üsse kék karját, bíbor szakállát.

A szirtes parton barlang odva, sárga
harangu hajnalkával függönyös.
Sima a part: csak néha arra járva
s félve, hogy elfelejti közönyös
játszópajtása, a zöld, sima nád,
rajtahagyja nádon, homokon az ár vizes nyomát.

Virággal tölt, de olyan kis hely ez,
hogy a csapongó lepke arra kelve
délíg ott minden mézet megszerez
és mégsem tellik el mohó szerelme,
s ha nem sajnálná a matrózfiu
tépni, hogy lenne a hajó orrára koszoru:

virágtalan hagyná a kis mezőt,
mely nem valami pompás hímű rét,
csak néhány nárcisz, itt-ott közbeszótt
tarkítja a fű zöld komoly színét,
amelyet itten senkisék kaszál,
ezüst csillaggal - s búvik az apró ibolyaszál.

Ide kihozta őt a hab s örült
megtenni ily kedves szolgálatot
s ahol a víztől szűzi föld terült,
az arany partra lenyugtatta ott
s mint egy szerelmes, vissza-visszatért
s sápadt test csókjára, mely nemrég oly lángban élt,
míg a tenger vizével meg nem ölte
az önemésztő kéjes lángokat
s testén a zord halál fagya letörte
ereit, e liliomágakat,
melyek, midőn az erdőn átszökellt,
egyik a másiknak tüzes dobogással felelt.

S mikor hajnalban jött a nimfahad,
az őrszatir a fiúra talált ott
és Poseidonra gondolt s megriadt
és elfutott és futva felkiáltott,
s mint tisztás árnyán fürge sugarak,
a driádok biztos, sűrű menhelyre szálltanak.

Csak egy tündérke vélte csöndesen,
hogymily szörnyűség mégse lenne tán
egy tengeristen nedves csókja sem
s epedve azon édes csáb után,
amellyel cselet tud vetni szerető
a szűziségnek, titkosan lopódzott vissza ő.

S nem vélte bűnnek, ilyen szép fiúra
áldozni kincsét s vágyától mohón
költé édes nevekkel újra s újra
s fűrtét s ajkát csókolta lángolón
és félve, hogy nem ébred, szíve döbrent,
majd félve, hogy nagyon hamar felébred, tovarebbent.

De visszatért s egész nap véle volt
s mint új játéka, nevetett reá;
kezét fogdosta s édesen dalolt
s szemét ráncolta, míg elgondolá,
hogymily szép ifjú nem kívánja őt:
nem tudta, hogy már megjelent Persephoné előtt.

S nem tudta, milyen bűnös ez ajak
és szólt: „Fel fog ébredni, ismerem,
fel fog ébredni, hogyha majd a nap
vörös paizsát felfüggeszti lenni
Korintus várán: csak cselet ez az álom,
hogymily ébredve mohóbbnak és vágyódóbbnak találjon.

A víz alatt van egy barlangi ház,
ott, mélyebben mint horgász horga jár,
fűjja kürtjét egy triton-óriás
s a koszorút fejére fonja már
és gyűjti a tengerből a csigát,
hogymily ékesítse nyoszolyánk smaragdszín oszlopát.

Ott fedve majd korállal s habezüsttel
gyöngytrónon, kék vizárny alatt ülünk,
tarkázva gyémánttal és ametiszttel
kagylók suhannak szerte körülünk
s figyeljük, mint cicáznak a halak
egy vihartól törött hajó árbocai alatt.

Piros szemekkel, arany pikkelyekkel
kerengnek ők, mint karmazsin-pihék
s ha nyíl a víz üvegkapuja reggel,
látjuk, mint szunnyad lenni a vízi nép
s hogy ringat ott delfint a jégmadár,
ahol a zöldbe öltözött Próteusz nyája jár.

És remegő, opálszín anemónák
szőnek a tükrös padlón szőnyeget
s bíbor rojtokkal szerteszét befonják:
s a roncsolt gályagerendák megett
fésűs halacsok úsznak fel s alá
s mézszínű ámbragyöngy terül kulcsolt lábunk alá.”

De mikor a megvert Hadúr, a Nap,
sugárszárnyával bronzházába szállt
és egymásután fellobogtanak,
mint kis pimpók az éji réten át
a sárga fények: akkor ah! a lány
félteni kezdett, hogy sohasem csügghet majd ajakán.

És felkiáltott: „Ébredj, már a hold
fehérre mos falombot és levélt,
odvából hallom szólni a bagolyt
s csapkodni a nagy barna denevért,
brekeg a béka, zúg az éjbogár
s lassan közéig a homokon a szürke hideg ár.

Ha isten vagy is, ne légy oly szemérmes:
lásd, él egy tündér itt a sás között,
ki jól emlékszik, hogy egy hetyke, kényes
istenfi egyszer hozzá leszökött,
pázsitos ágyán kéjjel ölelé
s arany szárnyával zúgva szállt vissza a nap felé.

Ne légy oly félénk: látod, a borostyán
még nagy Apolló csókjától remeg
s a fenyő fenn a parti sziklabástyán
sokat mondhatna (lenne csak kinek!)
Boreas szerelméről; s magam is
láttam, hogy rám kacsintgatott már Hermes, a hamis.

Szépnek tart engem az irigy najád is
s jön minden reggel egy derék legény,
hoz almát s levágja a haját is,
fürtével úgy kedveskedik szegény,
hogy legyőzze bennem a szűz dacot;
egy iris-szárnyú madarat csak tegnap is hozott.

Karmazsinlábú volt a kis madár,
a magas szikamórról csente le
hajnalban, mikor éledt a határ
s fészket hét pettyes tojással tele
elvette tőle, mind, amit talált,
míg párja, borókabogyót keresni, messze járt.

A darázs, ki először szüretel,
nem oly hűséges, mint e szép fiú,
ki sok driáddal feledtethet el
sok hiú fogadalmat, sok hiú
esküt, mit Artemisznak félve tett,
mert szép, valóban szép fiú, és ajka csókra lett.

Ezüst homloka, mint a felkelő hold
a két szemöldök bércei felett:
az ifju tiruszi tán éppen ő volt,
kit Cythereia úgy megszeretett;
erősek, barnák ifju tagjai,
arcát az első pelyhselyem kezdi borítani.

S ő gazdag is. Sok gyapjútól nehéz
bégető játszik rétvén pajkosan;
kunyhójában köcsöggel áll a méz,
melyet a légy megkóstol torkosan
hanem megjárja, mert beléragad;
s sipjából édesen tud ő kicsalni hangokat.

S mégsem szerettem őt, mert csak neked
tartottam én fenn minden vágyamat,
neked tartottam szüzességemet:
tudtam, hogy el fogsz jönni: vártalak,
te legszebb csillag a víz kék egén,
legszebb bimbó a vízi rét bimbótlan szőnyegén.

Tudtam, hogy el fogsz jönni, mert midőn
először kelt a rügy a fák között
és a tavasz nedvétől gyenge töm
ezer fehér virággal öltözött,
apró holdakkal gúnyolván az éjt,
sok apró virágholddal, mely a hajnaltól se félt;
midőn a rigófüttyre följedt
magtáráról a mókus s a kakuk szólt:
láz járta át uj leveleimet
s törzsem mohos ereit s mint az ujbort
éreztem bennem forni a tavaszt,
éreztem szúzi törzsömön, hogy szenvedély apaszt.

Este jöttek az őzikék s legelső
ágamra nyomták vékony orrukat:
magas tetőmön készült már a bölcső,
mely ringatja a madárfiakat:
az ökörszem párjával rajtam élt,
csodáltam, hogy vékony galyam elbírhát ennyi kéjt.

Alattam zengett az athéni pásztor
és Amaryllis alattam nyugodt;
köröttem űzte bimbófakadáskor
Daphnis a lányt, ki félénken futott,
míg leheletet érezett haján
forrón - és visszanézve nem futott többé a lány.

Hát jer velem buvóhelyemre, jer,
hol a sűrű lomb mennyezetet ad:
szerelmi kéjhez illik ez a hely,
hol a legforróbb vágy áldozatát
megszenteli a mirtusz s ringató
árnyék alatt hús rejteken fekszik egy kicsi tó.

Menyét tanyája, méhnek drága rét,
mert nyíl körötte mézes liliom,
vizén ringatva lapos levelét
s egy aranybárka mindenik szírom,
darázs hajója mindenik kehely:
jer, hagyd e pusztá partot itt! jobb hely lesz az a hely

szeretőknek, mint mi vagyunk, ahol
Cyprus urnője gyakran kóborolt
párjával, kit egy karral átkarol;
nedves öltönyét ott veti a hold
Endymion előtt, mert higgy nekem;
Diána párduclába még nem járt e rejteken.

De hogyha jobb szeretsz, a vízre vissza,
a vándor vízre visszamehetünk,
a tenger legét ajkunk kéjjel issza
s Neptun csarnoka megnyílik nekünk
s naphosszat nézzük majd az óriás
szörnyek ott lenn hogy játszanak s hogy ugrál Xiphiás.

Óh jer, mert hogyha úrnőm itt találna,
szánszom arcán nem fog látszani:
vadászláncsáját leteszi Diána
és somijját felajzzák ujjai
s tollas nyilát keblére vonja majd
és elröpíti majd a nyílt - s jaj! hallom már a zajt:

ébredj! már hallom lába gyors zaját,
szerelmi harcunk nyomoréka te,
add innom végre csókok italát,
mely édes, mint az istenek teje:
óh régen vágyó szívem vágya jöjj,
még talán elrejtőzhetünk az istennő elől!”

Alig csukta le ajkait, midőn
megrázkódott a galy, szétvált a lomb,
istenillat érzett a levegőn
s a tenger szürke árja visszafolyt,
csaholt az eb, riadt a szörnyű kürt,
s zúgva egy lángszakállu nyíl a légen átrepült.

S hol a lány keble fölött gazdagul nőtt
az új tavasztól tejfehér virág,
e hivatlan vendég, e gyilkos úrnő
ép odafúrta borzasztó nyilát
és vérvörös barázdát szántva ott
a nyíl, hosszú vörös uton szívébe behatolt.

S keserű jajjal kibocsátva lelkét
a driád a fiú testére dőlt:
a sírba víve szüzessége terhét
az élvezetlen élvezet, holt gyönyört
s elégtelen vágyait siratta,
míg ifju vérével vereső szívéből mind kiadta.

Ah! borzasztó volt hangját hallani
és borzasztó volt halni látni őt,
mielőtt élvezhette valaki
testének szűz gyümölcsét, mielőtt
megismerhette volna ő a kéjt,
melyet ki nem ért, sohasem élt, de halva hal ki ért.

De történt, hogy Cythere asszonya,
ki Adonissal teljes éjen át
egy pásztorlakban kéjeleg vala,
galambhintóján, szép Árkádiát
elhagyva, Paphos felé költözött,
távol halandó szemtől, a csillag és bérc között,

s midőn meglátta a boldogtalan
párt s hallá végső gyenge sóhaját
az oreádnak, mely mint nyugtalan
hegedűhang rezgett a légen át,
megállítá ezüst galambjait
s a parton termett és a két hullát találta itt.

Mert mint a kertész, hogyha fölfigyel,
a kis pacsirta hangját figyel
és sarlójával nagyon is közel
állván, a rózsza ágát átszeli
s a barna földre hull a szép virág
véletlen - vagy pásztorgyerek ha jár a réten át

s két nefelejcset durván eltapod,
rájuk se nézve a gonosz fiú,
melyek kis testvérekként álltak ott
s el nem kerülte őket a hiú
pillangó, míg most kis kelyhükre hág
az öntudatlan könnyü láb s elhull a két virág; -

vagy iskolásgyerek megunva könyvét,
a fű közé magát ha leveti,
liliomszárakat nevetve tör szét
s a szálló órát percre feledi,
nevetve töri szét a liljomot
s ott hagyja eltiporva: - úgy feküdtek ők is ott.

S Vénus kiálta: „A nagy Artemis
kegyetlen karja tette ezt talán,
vagy részes ama másik isten is,
ki göggel trónol Athén hegyfalán?
Óh hogy akikben úgy égett a lángja
a kéj vágyának, kéj előtt szálltak az alvilágra!”

Így lágy kezekkel a fiút s a lányt
aranyos hintájába tette ő;
s a lányka melle dús gyöngyház gyanánt
fénylett, milyet sok kékes ér besző
és dobogott, még egyre dobogott,
mintha szél rázza nyugtalan a hervadt liljomot.

És akkor a galambok tejfehér
szárnyával úgy szállt át az ég taván
tenger fölött a ragyogó szekér,
mint bárányfelhő, légi karaván,
az aegeusi víz fölött, amig
távol e Thammusért sirók siráma hallatik.

De ép midőn a dús márványu lépcsőt,
szokott házát elérte a galamb,
rezgett a lány ajkának szirma végsőt
és a nagy űrbe lelke átsuhant
és Vénus, az istennő, tudta már,
hogy újra eggyel kevesebb, ki őt kísérni jár.

S rendelt cédrusból illatos koporsót
és rámetasztette történetüket,
hogy abban álmodhassanak utolsót,
hol dús olajfák himzik az eget
Paphos szigetnek alacsony fokán,
hol nappal a faun zenél, éjjel a csalogány.

És meg is lett a koporsó s mire
a méh hajnalban a virágba verte
apró lándzsáját s a hegy élire
ébredve felszökölt a könnyű zerge
s felijeszté a mókust és gyikot,
a verőfényes hant alatt aludt már testük ott.

S midőn az új nap csókja rátalált,
Vénus már ott térdelt a hant előtt
s ki szerelmessé tette a Halált,
buzgón kérte az alvilági nőt,
hogy most az egyszer bírja rá urát,
hogy hadd mehessen földi vágy a szörnyü réven át.

3

A mélabús, holdatlan Acheronban,
távol az édes naptól és a földtől,
gyümölcstelen, bimbótlan, árva honban,
ahol virágot a tavasz se költ föl
s tehertől nem görnyed az almafa,
hol nem szerelmes a rigó s nem zeng a csíz szava:

egy Léthe-menti ér sötét vizénél
ifju Charmides fekszik bágyatag,
tépott virágok vannak a kezénél
s az asphodellok egyre hullanak,
hullnak a sötét vízbe lepkeszárnyon,
hullnak e fehér csillagok - és a táj mint egy álom.

S midőn keresve önnön homlokát
dús fürte közt, a víz tükrébe néz,
egy fehér árnyat lát a tükrön át
mögé suhanni és egy pici kéz
lopózik az övébe titkosan,
s egy félénk forró ajk tapad ajkára hosszasan.

S szemei akkor föllobogtanak
s a két arc egyre közelebb hajolt
s egyre közelebb ért a két ajak,
míg mindakettő egy lángrózsa volt
és vágyó karral átölelte őt
s hallotta szívét s lihegett s keble dagadva nőtt.

S csókra a lányé volt az ifju teste,
s megrontani az ifjúé a szűz
és tag a tagot lázasan kereste
s erükben áradt és apadt a tűz -
hallgass most sípom, durva bodzaág:
elég, hogy Erósz kacagott ott is, hol nincs virág.

Hallgass, költészet, nagyon is merész,
a szenvedélyről! Hajtsd most össze szárnyad!
Botor Ikarusz! napba már ne nézz!
Dalod keressen búni hűvös árnyat
hol forrást csörget a kasztáli völgy
vagy hol a víz alatt pihen a holt lesboszi hölgy.

Elég, elég, hogy az, akinek élte
csak égő szégyen volt és kinmarás,
a szerelmetlen Hádeszben megérte,
hogy néki is jutott im egy kalász
a lángmezőről, hol a szenvedély
jár s lábát meg nem égeti - elég hogy ez a kék

egyesítette ajkukat a lánggal,
amelyben összesűrűsül a lét,
amely a perc mélyére hat fulánkkal
s önnön teljébe öli gyönyörét,
mielőtt a sápadt Persephoné
szolgálni hívta volna őt az ivor trón elé!

IMPRESSIONS³⁰

1

LES SILHOUETTES

Szürke fényrács a tengeren,
hol bús hangjával szün a szél,
sárgán, mint fonnyadt nagy levél
hintáz a hold visszfénye lenn.

Sík fövényen, mint tiszta rajz,
bárka pihen; fedélzetén
kis matróz ugrál könnyedén,
villog a kéz, vidám az arc.

³⁰ Wilde: *Impressions* - A francia nyelvű cím és két alcím magyarul: Benyomások. Az árnyékképek. A hold eltűnése.

S sirály sikolt a vizeken
s jönnek nyakas nagy aratók,
dombélen barnán ballagók,
mint sziluettek az egen.

2

LA FUITE DE LA LUNE

Külső érzékeinkre köd
borul most, álommal rokon;
mély csönd ül most az árnyakon,
mély csönd ül az árnyak mögött!

Csak néha egy madár sikolt,
valami szomorú madár,
mely pár után hiába jár,
veri fel zajjal a bokort.

S egyszerre a hold elviszi
a fényes égről sarlaját,
felteszi felhőfátyolát,
sárga fátyolát... felveszi...

LE JARDIN³¹

A liljom hervadt szirmai
porlódnak arannyá alatt
és az utolsó vadgalamb
a fáról turbékolva hi.

Leng száraz szárán csüggeteg
a napraforgó feketén
s a szerte kertnek közepén
nyargalja lomb a szeleket.

S gyül együvé mint hőtömeg
a tejfehér viráglevél
s a rózsaszirma szemfedél
piros selyemből a fünek.

ARNO MENTÉN

A tájra szemfedő terület;
az óleander a falon
piroslik már a hajnalon
de Flórenc még az éjben ül.

³¹ Wilde: *Le jardin* - A francia nyelvű cím magyarul: A kert.

A fű harmattól fényben áll
s vakít fénylő virágu domb,
de nem zeng tücsöktől a lomb
s a görög ének néma már.

Csak lágyan a levél zörög
a szellő bársonyos lehén
s a fülemülét fülelem én
illatos mondolás között.

A napsugár majd elcsitít:
dalolj csak addig, csalogány,
míg megtöri a berek-árny,
a napnak zsenge nyíleit!

Mert bujkál már a hajnali
fény, hadköpenybe nézve szét
s az ijedt szerelem szemét
rémítik hosszú ujjai.

Bujkál Kelet fakó egén,
megöli sápadt éjszakám,
mit néki szív és csalogány?
bánja, ha meg is hal szegény!

SZIMFÓNIA SÁRGÁBAN

A hídon át egy omnibusz
mint sárga lepke mász elő
és itt-ott egy járó-kelő
mint nyugtalan bogárka, kusz.

A kikötőben, árny között
pár sárga szénás-bárka száll;
és mint selyem-shawl, sárga shawl,
csügg szerte sárga sűrű köd.

Hervadni kezd a sárga lomb
pörögve Temple fáiról.
Lenn a halványzöld Themze foly
s ráncos jáspis-hullámot ont.

IMPRESSION DU MATIN³²

Az éji Themze kékaranyja
szürkés összhangba olvad át;
a bárka okkeroldalát
habok serege megrohanja.

³² Wilde: *Impression du matin* - A francia nyelvű cím magyarul: Reggeli benyomás.

Már csúszva száll a sárga köd
s házakra, hídra árnyfedélt rak;
Szent-Pál egyháza buborék csak
a nagy várostenger fölött.

Aztán egyszerre kél az élet;
az utca hangja robogó;
egy kis madár a csillogó
tetők honán dalolni ébred.

Egy sápadt asszony egymaga,
halvány haján már napvilág jár,
haboz a végső gázvilágnál;
a szíve kő és láng az ajaka.

ENDYMION

Alkonytól fényes a berek,
madártól hangos a mező,
a nyáj az ólban lel helyet,
ugrál a fákon az evet;
csak tegnap mondta, hogy szeret:
tudom, tudom hogy visszajő.
Óh szűzi hold, óh tiszta hold!
mihelyt megláttad, adj jelet,
te őt könnyen megismered:
mindig piros topánja volt.
Megismered te biztosan,
mert hangja, mint galamb szava,
nagy kampós pásztorbotja van
és barnafürtös a haja.

A gerlice fészkebe gyűl
pirosló lábu fia mind;
farkas ordít az ól körül;
a liliom kelyhébe ül
a lepke telhetetlenül;
most vált a zöld lomb lilaszínt.
Óh égi hold! óh légi hold!
hágj Helikonra csendesen
s ha látod onnan kedvesem
(mindig piros topánja volt,
nagy botja s barna fürtje van),
mondd meg neki, hogy várom őt,
mondd meg neki, hogy este van
s én várom a major előtt.

Hús harmat száll a réten át,
nem zeng madártól a mező,
késett faun keres tanyát;
éjjelre a fáradt virág
becsukja aranyajtáját
és édes párom mégse jó.
Óh lenge hold! óh csalfa hold!
szép kedvesem mondd merre van?
nagy botja s barna fürte van
s mindig piros topánja volt...
Mért búsz felhősátradba? mért
vonod magadra fátyolod?
Ah! szép Endymiont, kiért
epedek én, te csókolod.

SZERENÁD

Lágyan fúj a nyugati szél
az aegeumi vizén át:
a kikötő lépcsőinél
vár tyrusi gályám reád.
Jöjj! a vitorla már dagad,
a városban alszik az ór:
hagyd el liliomágyadat,
óh álmaimnak hölgye, jöjj.
De nem fog jönni, ismerem,
nincs láng, amelyet viszonz
óh kimondani sem merem,
milyen kegyetlen és gonosz.
A nőnek játékszer a szív,
nincs nála fájdalomkhoz ír,
nem érti, mint sír az ki hív,
s hiába sír, hiába sír!
Óh mondd meg nékem, jó hajós,
arany haja ragyog-e ott?
vagy éji harmat, csillogós
lepi csupán a liljomot?
Jöjj jó hajós, mondd meg nekem:
az ott hölgyem fehér keze?
vagy csak a fény a vizeken?
vagy csak a villogó viz-e?
Nem, az nem az éj harmata,
nem a tenger fényes vize:
én édes hölgyem az maga
s arany haja, s fehér keze.
Óh jó hajós, Trójába fel!
feszítsd a vásznat, evezőt!
a görög parttól messze el
vigyük a szép királyi nőt!

Immár a hajnal közeleg,
sápad az ég a nap elől:
hajóra matróz, víg sereg!
óh álmaimnak hölgye, jőjj!
Jőjj, Trója messze partja hív!
Jó hajós, feszítsd vásznadat!
...Óh te, kiért úgy sírt a szív!
Te, kiért egyszer megszakad!

MADONNA MIA³³

Liliomlány, nem e földnek való,
fülére húzott barna lágy hajakkal,
a csóktól félő összevont ajakkal,
arccal, mely nem volt sohse lángható;
s mint zápor ködjén át a tiszta tó,
könnyes álmoktól nedvezett szemekkel
keble márványán bíborszín erekkel,
s nyakkal, mely mint galambé, tiszta hó.
S bár ajkamon csak róla van dicsénet,
csókolni még a lábát sem merem,
érezve egy nagy titkos borzadályt.
Mint Dante, oldalán Beatricének
a lángos oroszlán alatt megállt
s az arany lépcsőt látta hirtelen.

AZ ARANY-SZOBÁBAN

Harmónia

Ivor kacsói csodás szeszéllyel
suhantak ivor billentyükön át,
mintha a nyárfák csatázva a széllel
rázza fején az ezüst koronát
vagy a vízen a hab ha mutatja fogát
a hajóst fenyegetve veszéllyel.
Aranyos haja az aranyos fal előtt
ragyogott akár az aranyszínű szálak,
miket az őszi arany égre kiszórt
vagy a virág, mely a napra sovárogo,
várva, míg oszlik az éjjeli hálóg
s tüzes lesz a lilium és színe rőt.

³³ Wilde: *Madonna mia* - Az olasz nyelvű cím magyarul: Az én madonnám (úrnőm).

És ajkamon égtek az ajkai mint a
frigy szekrénye fölött lobogó
lámpás lángja rubintja
vagy a szív vagy a nem dobogó
lótusz szíve vagy vörösbelű jó
pomagránát vérszínű borba borítva.

AVE IMPERATRIX³⁴

Otthonod észak otthona
szirtlábad mord habokra hág:
mozgó mezőknek asszonya
mit mond majd rólad a világ?

A föld kezedben, Albion,
mint fényes üveggömb lebeg
s mint árnyak árnyas alkonyon
cikáznak rajt a lövegek.

A vörösruhás háboru
fáklyái, habzó vértaraj
s mind, amiket a szomoru
halálos, harcos éj takar.

A sárga, foltos leopárd
az álnok muszkát ismeri
s míg nyílt szájjal szökik tovább,
bőrét golyók jege veri.

A Tenger Oroszlánja kel
elhagyja sapphir-otthonát,
ugy tör a nagy viharra, mely
rázza fején a koronát.

S tócsás Pathánnak nádasán
bronztorku trombitája zeng
s a hó az ind hegyek csucsán
zord fegyveres léptekre reng.

Sok afgán hős ki ott pihen
a hűvös gránátfák alatt
markolja kardját görcsösen,
amint a mór hozzászalad,

s elmondja, mit hallott ma is.
mily döbbenő zenét csinál
angol dob és angol paizs
nagy Kandahár kapuinál.

³⁴ Wilde: *Ave imperatrix* - A latin nyelvű cím magyarul: Üdvözlégy, királynő.

Mert Dél s Kelet találkozik,
hol véres lábbal, kardosan
fel a világalomig
Angolhon lángok közt rohan.

Óh távol indus ég avitt
pillére, Himalája, szólj
győzelmünk szárnyas ebeit,
hol láttad utoljára, hol?

Samarkand mondolásai,
bokhárαι vérliljomok,
fehérturbános oxusi
kalmárok, sárgaszín homok,

és innen messze Napkelet
aranyos kertje Ispahán,
hol cédrust szállít s cimmetet
a hosszú poros karaván,

s Cabool félelmes városa
a szirtek tördelt talpain,
hol déli hőn sem fogy soha
friss vízből a márványbazin:

hol egy kicsiny circassi lány
láttán tolong a szűk bazár:
kit ép egy nagyszakállu kán
dús háremébe küld a cár:

a brit sasokat látta mind
verdesni szárnyukat vadul -
de otthon ülve búsan int
a brit galamb és nem vidul.

A lányka szeme villogóbb
ifjúra vár - de nincs vigasz:
markolva még a lobogót
rút árok mélyén nyugszik az.

És mennyi hold és mennyi nap
várják sokan, hogy múlt a gyász
s apjuk térdére ugranak
a gyermekek... de bús a ház,

s hány házban sápadt asszonyok
csókdossák férjük rendjelét
kardot - ruhán golyónyomot:
bújuk silány játékszerét!

Mert nem nyugodt angol mezőn
nyugosznak ők, testvéreink:
tört pajzsukra kedveskedőn
virágot a részvét se hint:

mert egyik Delhinél pihen
s az afgán földeken sokan
s egyik a Ganges öbliben,
ahol fővenyt szűr a folyam,

s másik hol Volga vize fagy
s másik a tenger homokán,
amely Kelet kapuja - vagy
Trafalgár szélsöpört fokán.

Álmatlan álmok! Hányt sirok!
Naptalan nap! Zugalmas est!
Óh viharos örvénytorok
prédádat vesd ki partra, vesd!

S te örökös sebtől gyötört,
te végtelen pályáju hon,
hát minden talpalatnyi föld
friss vért kivan határidon?

Töviskoronát válts ma, brit,
bús dalt cserélj, Cromwell hona!
Szél s víz elvitte holtjaid
s nem adja már vissza soha.

Szél és vad víz és messze part
a brit jövőendő zálogát,
kiket nem csókol angol ajk
s angol kar többet nem fog át.

Mi haszna már, ha az egész
világot hálózzuk körül,
ha szívünk mélyén nem enyész
a gond, ha szívünk nem örül?

Mi haszna, hogy flottánk suhan
fenyves gyanánt a tengeren,
ha szívünkben kín háza van
és pusztáján csak rom terem?

Hol az erős? hol a merész?
a tengerészek? lovasok?
A lovas és a tengerész
álmain fű és hab susog.

Óh messze fekvő kedvesek!
Búcsuzhat-é a holt ajak?
Rég néma hantta szétesett -
- Ez hát a vég? Ez volna csak?

Csitt! meg ne háborítsa bús
szavunk a szent alvók porát;
árván, tövissel koszorús
homlokkal Brithon megy tovább:

megy minden gáton mindig át,
mig e vértóból isteni
napként az új Reszpublikát
nem látják kelni őrei.

LES BALLONS³⁵

Fenn a türkiz ég alatt
fényes-kényes ballonok,
szatin holdak, álmok,
selyem lepkék inganak.

Minden szél megpergeti,
mint a táncos a leányt
égve pergő gyöngy gyanánt
vagy ezüst port, kergeti.

Most a fákra száll néhány,
fantasztikus furcsa pózba:
rózsaszirmok ringatózva
az ökörnál fonalán.

Vékony ametiszt-golyók-
rubin izzadt ki a fára,
avval mennek találkára
nagy opálok, lángolók.

LA MER³⁶

A vitorlákra zord köd ül
a télben a vad hold remeg,
mint mérges oroszlánszemek
kuszált fellegrény közül.

Kormányos őrzi kerekét,
nagy árnyá bugyolált alak;
surrannak az acélrudak
dobbantva a gépház legét.

Még látni a vihar nyomát
e nagy és súlyos bolt alatt,
mert finom csipke, sárga hab
verődik a hullámon át.

³⁵ Wilde: *Les ballons* - A francia nyelvű cím magyarul: A léggömbök.

³⁶ Wilde: *La mer* - A francia nyelvű cím magyarul: A tenger.

HÉLAS!³⁷

Minden szeszélytől égni, míg a lelkem
húr, melyet izgat minden lehelet:
feladtam régi bölcseségemet,
s csak ennyi az, amit cserébe nyertem.
Éltem tekercs, mit irással betelten
valaki új betűkkel hinteget
s keresztbe ír egy durva éneket
mígnem a régi kibetűzhetetlen.
Ah, volt idő, hogy fénybe öltözött
magaslatokra hágni volt reményem
s ez élet zúrje-zavarja között
oly hangot ütni, mely istenhez érjen:
Már holt remény ez s élet benne nincsen?
s én lelkem örökségét elveszítsem?!

REQUIESCAT³⁸

Lépj halkan: itt van ő
a hó alatt.

Szólj halkan: a fű nő:
hadd hallja, hadd!

Oly ifjú volt, sugár,
aranyhaju.

De rozsdá lepi már,
por és hamu.

Liliom volt csupán,
mely csendbe nő:
maga se tudta tán,
hogyan földi nő.

Koporsó födele
a hű szíven:
csak én nyögök bele,
ő már pihen.

Csitt, nem hall ő ma, csitt,
se dalt, se lantot:
életem fekszik itt,
hantot rá, hantot!

³⁷ Wilde: *Hélas!* - A francia nyelvű cím magyarul: Sajnos!

³⁸ Wilde: *Requiescat* - A latin nyelvű cím magyarul: Nyugodjék [békében].

VÍZIÓ

Két koronás király és egy külön,
ki homlokán babérsuly nélkül állt
bús szemmel, mint ki vigaszt nem talált
s kit elfárasztta a sok földi könny
bűnért, melyet nem vált meg vérözön;
ajkkal, mely ismert csókot és halált,
hordván fekete és vörös talárt,
és lábánál faragva egy kövön
galambszin liljom nyulván térdéig...
Láttukra szívem lánggal megtelik
s kértem Beatricét: „Mily hármass ez?”
S felelt: „Előttem ismert mindenik:
amaz Aeschylus, Sophokles emez,
s a harmadik (óh gyász!) Euripides!”

ERDŐBEN

A sötét erdő közepéből
a mezei hajnalon
- ivor test, barna szemekkel -
villan ki gyors faunom.
Ugrik a bokrokon. Árnya
táncot jár s dala vidám.
Óh melyik után szaladjak,
árnyék vagy ének után?
Vadász, fuss, fogd el az árnyat!
Fogd el a dalt, csalogány!
Mert majd holdkórosan, árván
örjögök árny s dal után.

SAN MINIATO

Megmásztam érted a hegyet
mig lábam e templomhoz ért
ahol az angyalpiktor élt,
ki látta tárva az eget,
ki látott a hold sarlaján,
fehér kegyeknek asszonya: -
csak én látnálak, Mária,
nem jönne a halál reám.
Óh szent tövissel koszorús
anyja Krisztusnak, égi hölgy,
fáraszt e rögs földi völgy
s szívem véres, dalom borús.

Hallgass meg, búval lángoló,
Krisztustól koszorus anya,
mielőtt a nagy lánggolyó,
a Nap, bünömre világítana!

AVE MARIA GRATIA PLENA³⁹

Így jött el ő?! Képztem látni néha
régi istenről pompás látományt,
mint hajdan egy, aranyápor gyanánt
tört eget és hullott le Danaéra -

vagy rémes képet, mint mikor a méla
Semele vágyban vágyakat kívánt
s istent könyörgött látni és a láng
megkapta s barna teste szétaléla:

ilyen álmokkal jöttem én e helyre
s szemem-szívem most tölti borzalommal
e szent szerelmi rejtelemnek árnya:

egy sápadt lányka nyugton térdepelve,
egy angyal, a kezében liliommal,
s fölöttük egy galamb hószinü szárnya.

³⁹ Wilde: *Ave Maria gratia plena* - A latin nyelvű cím magyarul: Üdvözlégy, Mária, malaszttal teljes.

WILLIAM BUTLER YEATS

SZERELMESÉT HALOTTNAK KÍVÁNJA

Feküdtél holtan, hidegen
s alkony sápadna Nyugaton.
Eljönnél hozzám s szíveden
megnyugodhatna bánatom.
Jó lennél, megbocsátanál,
hiszen halott lennél, halott:
nem ugranál föl hidegen
s szeszélyesen mint vadmadár.
Tudnád hogy a csillagos ég
szőtte magába hajadat.
Óh bár halott lennél, halott
a lassan sápadó bus ég
s hervadó bús szirmok alatt.

JOHN GALSWORTHY

BURY HILL

E zöld halomhoz álom-köd tapad,
hol napra-nap legel kis bamba nyáj
áttör gombafészket, bozótokat
s tűnt napok sírjait szaglászva jár.

Tengertől, fűtől ízes szél lobog;
domboldalon egy harsány szín muriz.
Tavaszi, nyári, őszi, cicázó évszakok
futnak a télbe, mely szebb náluk is.

Az álom mélyült. Minden messzeség
vándor vízből s vak lombból kombinált
s hegyek rémeiből szőtt ködben ég
e domb alatt ma, ahol Isten állt.

Itt állok én is, míg a fény leszáll.
Ájtatos szemem legel, mint a nyáj.

JOVAN DUČIĆ

TEREMTÉS

Herold nem jelentette jöttödet
nem hallottam messziről viszhangzani lépteidet;
nem emlékszem melyik volt az a perc
mikor lelkem először itta fényedet.

Mert belőlem születted... egy gondolatod voltál.
Megéledvén, hogy szólalj bennem hol úgy aludtál,
mint közetben ere az ércnek, mint földben a mag
s remegtél mint vállon a szárny ha szállni akar...

Te sohasem ismerted a dolgok dupla útját
mely a világból jó s a feledésbe visz.
Mint a mélység algái a tenger mélyén:
mélyeimből születted.

Álmodnak gyermeke, te is oly hű voltál!
Bűnöm gyümölcse: kegyetlen voltál!
Elmémmek magzata, te is végtelen voltál!
Gőgöm sarja, vakmerő voltál!

Magányaim virága, mélabús voltál!
Gyűlöletem leánya, ajakad mérgezett!
Kétségek ivadéka, sírva mentél az uton,
ahogy zokog egy eltévedt gyerek...

De az átkozott bimbó beitta véremet
s meghaltam abban a percben, amikor még egy csepp kellett
s utolsó csepp vérem hiányzott,
hogy befejezd csodás, végzetes művedet.

REFRAIN

Ismerem a néma alkonyokat
mikor minden zaj eltűnik a földről,
a szív megáll egy pillanatra,
és a lélek örökre elsötétül.

Ismerem a csillagos éjszakákat
mikor a fény kiömlik és túlrad,
kicsordul minden keserű pohár,
s meztelen marad kínjával a mélység.

Ismerem a szerelmet ha befészkel
a szívnek pompás palotáiba,
és akkor a bús dalok megrikatnak,
és megvéreznek a vidám rimek.

Ismerem a szorongás napjait,
a keserű és csüggedt őszöket -
óh mindent titkos szálak fűznek össze,
csak a lelkek maradnak így, külön...

WALTER JOHN DE LA MARE

ARÁBIA

A sötét Arábiában
nyargalnak a hercegek
zöld völgyben, sűrű bozót közt
hol a hold emléke rezeg.
Olyan árny van hogy a plánták
dél-ittas egek alatt
verik virágaikkal
a fantom csillagokat.

Édes Arábia hangja
lelkemnek a hajnalok
köd-álmaiban, ha folyói
habja fülembe zubog,
míg zöld fűvére a partnak
mély-selymü, sötéthaju
zenészei bánata csurran
a tűnődő csönd alúl.

Erdői kísértének egyre
s különös hangszerei;
árny-álma a földnek minden
szépségét visszaveri.
S hideg szemek űznek engem,
szóttan szavak jege hűt:
„Ezt megzavarta messze Arábia -
az jár az eszében mindenütt.”

JOHN DRINKWATER

NYÁRVÉG

Eredj, zöld nyár, eredj haza;
elküld már kedvesed, az ősz.
Vidám korod rőtfenyvei
kiégtek; tovább ne időzz!

Erdőd rozsdás; tócsád sötét;
kóród harmattól rothadoz;
és minden fecskéd elhagyott
és minden mákfejed poros.

A hervadás koszorui
fojtják el dalod s fényedet;
s többet a nappal lelke már
nem marad esten át veled.

Férged melytől a rózsza félt,
épugy elhullt mint a virág;
loncod mint vénemberszakáll,
leng sárgán; bérleted lejárt.

Emléked drágább mint amit
megérsz már; muljon hát veled!
Óh tűnt nyár, így csügg még a szív
terajtad: sajnál és feled...

ANNE WICKHAM

AZ ANNUNCIÁCIÓ UTÁN

Pihenj pici vendég,
szívem alatt!
Táplálkozz véremből
angyali mag!
Szolgáltam a Szerelmet
és bérem életed lett.
Testem dús televény
teneked, drága növény.

SIEGFRIED SASSOON

A HATALOM ÉS A DICSŐSÉG

Legyen élet, mondta az Úr. S szava
miriád mozgó létet fűtt tova
míg eljött ez az óra, e szoba,
s gondolatom mely mindet öleli.

Legyen Isten, ezt mondom én. S szavam
mint a nap fénye, boldogan suhan,
fölszáll, s parancsként ég a gáttalan
tudat fehér hatalmával teli.

Legyen az élet Isten... Mily sirás
pokla meri nevetni angyali
hitem tüzét mely éjemből csiráz?

VERNON DUCKWORTH-BARKER

EGY FELHŐHÖZ

Gyors felhő, csak iramod kellene,
ellengnék innen ahol ő lakik:
álomkeze és gondtalan szeme
nem kötne rabbá engem több napig.
Olvasnom a szerelem titkait
emberarcon, többé nem gyötrene;
érezném, minden gunytól szabadít
az églakók felséges közönye.

És elrepülnék olyan messzeségig
amin szépsége híre nem tör át
tengerek fölött lassan vonva végig
ködeim árnyékának sátorát.

Nem sajnálsz, felhő? hogy így, mint a sólyom,
hozzá vagyok kötözve, lábzsínóron?

A KÖLTŐK NÉVMUTATÓJA

Abélard, Pierre (1079-1142), francia
Ágoston, Szent (354-430), észak-afrikai
Ambrus, Szent (3407-397), római
Anakreón (i. e. 5727-487?), görög
Baffo, Giorgio (1694-1768), olasz
Bakchülidész (i. e. 505 k.-430 k.), görög
Barrett-Browning, Elizabeth (1806-1861), angol
Baudelaire, Charles (1821-1867), francia
Beda Venerabilis (6737-735), angol
Béranger, Pierre-Jean de (1780-1857), francia
Bernát, Clairvaux-i Szent (1090-1153), francia
Berni, Francesco (1497-1535), olasz
Blake, William (1757-1827), angol
Bonaventura, Szent (1221-1274), olasz
Boufflers, Stanislas-Jean (1738-1815), francia
Browning, Robert (1812-1889), angol
Bryant, William Cullen (1794-1878), észak-amerikai
Carducci, Giosuè (1835-1907), olasz
Catullus, Caius Valerius (i. e. 877-547), római
Chénier, André (1762-1794), francia
Dante Alighieri (1265-1321), olasz
De la Mare, Walter John (1873-1956), angol
Drinkwater, John (1882-1937), angol
Dučić, Jovan (1871-1943), szerb
Duckworth-Barker, Vernon (1908-), angol
Elpis Boethius (VI. sz. eleje), itáliai
Galsworthy, John (1867-1933), angol
Gautier, Théophile (1811-1872), francia
Gergely pápa, I. (Nagy) Szent (5407-604), itáliai
Goethe, Johann Wolfgang von (1749-1832), német
Guy de Basoches (11467-1203), francia
Heine, Heinrich (1797-1856), német
Hilarius, Szent (3157-367), római
Hildebert de Lavardin (1056-1133), francia
Hildegard von Bingen, Szent (1098-1179), német
Horatius, Quintus H. Flaccus (i. e. 65-i. sz. 8), római
Hrabanus Maurus (780-856), frank
Ismeretlen angliai szerző (XIV. sz.)
Ismeretlen franciaországi szerző (XIII. sz.)
Ismeretlen gót szerző (VIII. sz.)
Ismeretlen magyarországi szerző (XIV. sz.)
Ismeretlen magyarországi szerző (XV. sz.)
Ismeretlen magyarországi szerző (XVI-XVII. sz.?)

Ismeretlen magyarországi szerző (XVII. sz.)
 Ismeretlen németországi szerző (XIV. sz.)
 Ismeretlen szentgallen-i szerzetes (IX-X. sz.)
 Ismeretlen szerző (XVII. sz.?)
 Ismeretlen szerző (XVIII. sz.?)
 Ismeretlen zsidó szerző (i. e. VI. sz.)
 Jacopo da Todi (1230?-1306), olasz
 Kallimakhosz (i. e. 310 k.-240 k.), görög
 Keats, John (1795-1821), angol
 Kempis Tamás (1390-1471), németalföldi
 La Fontaine, Jean de (1621-1695), francia
 Lamartine, Alphonse-Marie-Louis de (1790-1869), francia
 Lear, Edward (1812-1888), angol
 Leconte de Lisle, Charles-Marie-René (1818-1894), francia
 Lenau, Nikolaus (1802-1850), német
 Leopardi, Giacomo (1798-1837), olasz
 Liliencron, Detlev von (1844-1909), német
 Meleagrosz (i. e. I. sz.), görög
 Meredith, George (1828-1909), angol
 Michelangelo Buonarroti (1475-1564), olasz
 Musset, Alfred de (1810-1857), francia
 Nicetas (Nikétasz) a Remesiana (335-414?), balkáni
 Nietzsche, Friedrich (1844-1900), német
 Notker Balbulus (840-912), ír
 Ovidius, Publius O. Naso (i. e. 43-i. sz. 17?), római
 Paulosz Szilentariosz (VI. sz.), görög
 Paulus Diaconus (730-799), itáliai
 Pázmány Péter (1570-1637), magyar
 Peckham, John (7-1292), angol
 Péter, Damiani Szent (1006-1072), olasz
 Petronius Arbiter (?-i. sz. 66), római
 Philippe de Grève (7-1236), francia
 Philodémosz (i. e. I. sz.), görög
 Poe, Edgar Allan (1809-1849), amerikai
 Propertius, Sextus Aurelius (i. e. 49?-i. sz. 19), római
 Prudentius, Aurelius (348-405), római
 Richépin, Jean (1849-1926), francia
 Rimbaud, Arthur (1854-1891), francia
 Róbert király (I., Jámor Róbert) (970-1031), francia
 Rochester, John Wilmot (1648-1680), angol
 Rossetti, Dante Gábiel (1828-1882), angol
 Saint-Victor, Adam de (1130-1180), breton
 Sassoon, Siegfried (1886-7), angol
 Sedulius, Caelius (V. sz.), skót
 Shakespeare, William (1564-1616), angol
 Shelley, Percy Bysshe (1792-1822), angol

Swinburne, Algernon Charles (1837-1909), angol
Szapphó (i. e. 628-568), görög

Tamás, Aquinói Szent (1225-1274), olasz

Tamás, Celanói (11907-12507), olasz

Tennyson, Alfred (1809-1892), angol

Theokritosz (i. e. 305 k.-250 k.), görög

Tibullus, Albius (i. e. 55?-i. sz. 19), római

Venantius Fortunatus (530-609), frank

Verlaine, Paul (1844-1896), francia

Voltaire (1694-1778), francia

Walter von der Vogelweide (1170?-1230?), német

Whitman, Walt (1819-1892), észak-amerikai

Wickham, Anne (1883-?), angol

Wilde, Oscar (1854-1900), angol

Wipo (XI. sz.), burgundiai

Wordsworth, William (1770-1850), angol

Yeats, William Butler (1865-1939), ír